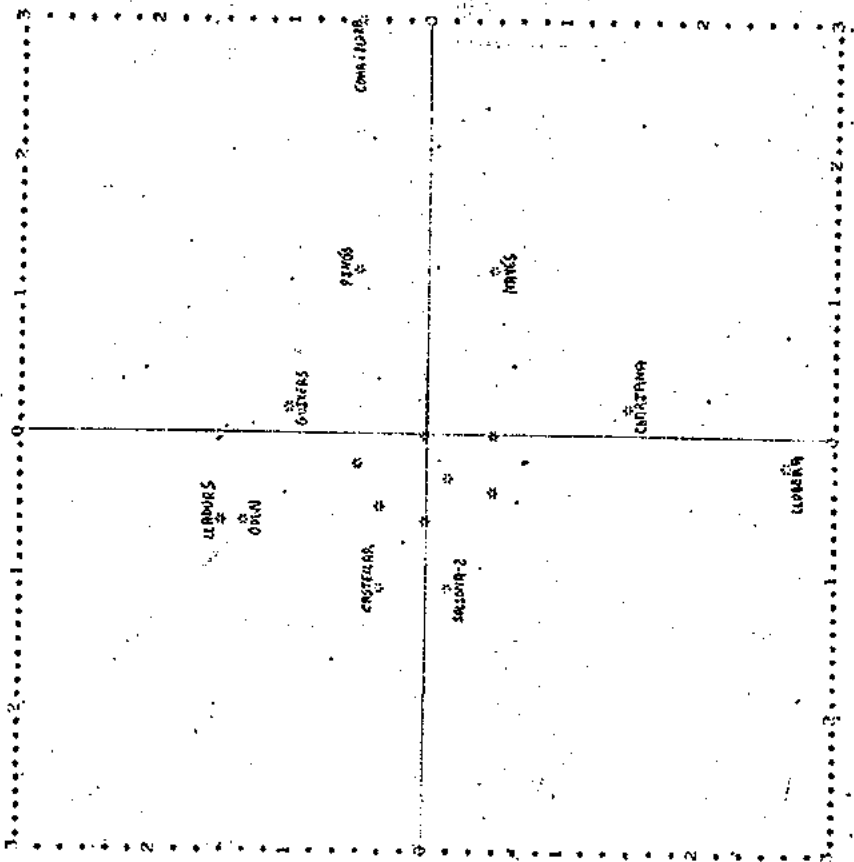

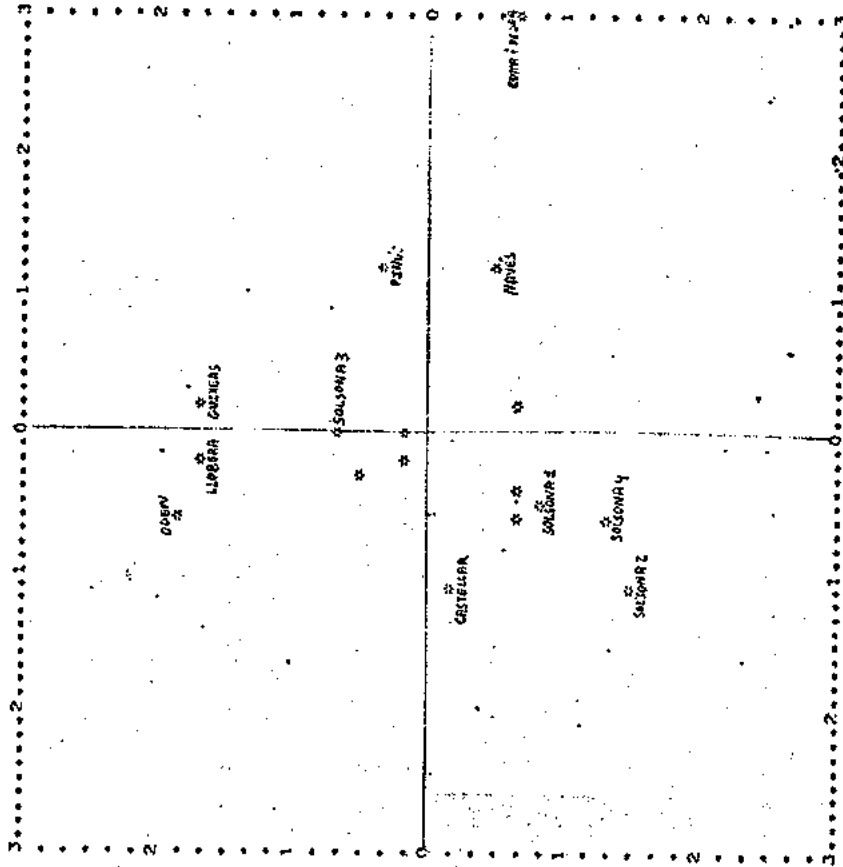
GRAFICA SO - 9

FACTOR SCORES

X-AXIS IS FACTOR 1, Y-AXIS IS FACTOR 2

X-AXIS IS FACTOR 1, Y-AXIS IS FACTOR 3

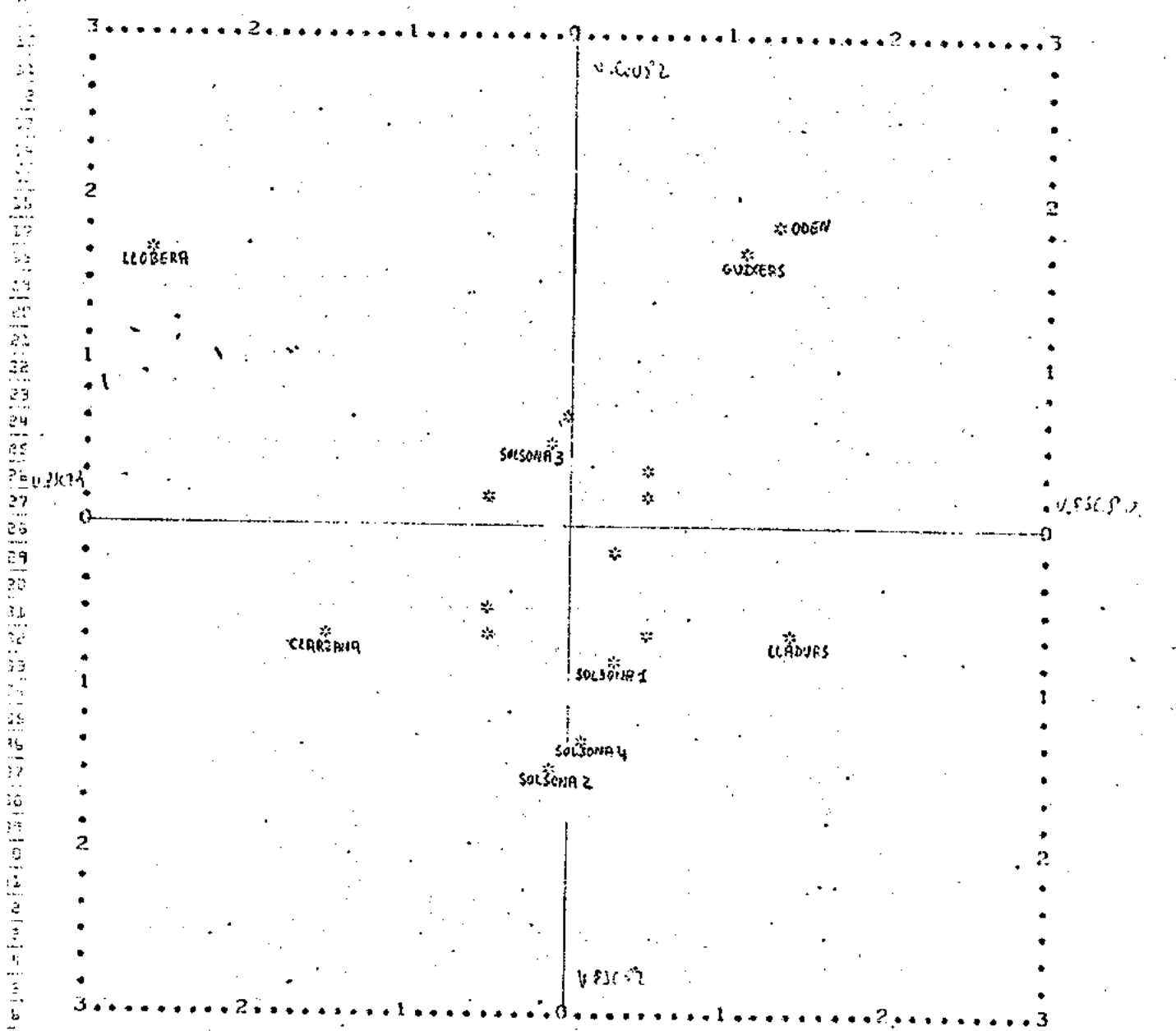
OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3.
FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3.
FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

GRAFICA SO - 10

PAGE 21 BERMUDA TOTAL ELECTIONS SECCIONS COMARCALS DE LLEIDA

FACTOR SCORES

X-AXIS IS FACTOR 2, Y-AXIS IS FACTOR 3

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3.
 FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3.
 FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

CPU TIME USED 17.948 SECONDS

del PSC-79, experimenta un important retrocès l'any 80, capitalitzat per CiU i l'ERC, no essent capaç de recuperar aquest electorat l'any 82.

Cas totalment contrari és el de Lladurs, a on després d'una gran estabilitat els anys 79 i 80 el PSC experimenta un important avenç l'any 82. Finalment, totes les seccions de Solsona presenten un nivell mig d'oscil·lació els anys 79 i 80, experimentant el PSC un fort avenç l'any 82 a les seccions 1-1, 2-2 i 1-2.

L'anàlisi per tendències és, lògicament, més senzill i formalment més explicatiu.

El Factor-1 (32,8% de la varianza) s'articula sobre l'estructura de variació entre la Dreta i el CC els anys 79 i 80, mentre que el Factor-2 (27,8%) s'articula fonamentalment sobre l'espai de variació d'aquestes 2 tendències l'any 82. Finalment El Factor-3 (18,4%) s'articula sobre les relacions de variació CC-Esquerra els anys 80 i 82.

La gràfica de representació de les variables sobre els eixos 1-2 (61% de la varianza) explica força bé les relacions entre la Dreta i el CC durant els processos electorals realitzats fins ara. Només la presència de les variacions de l'Esquerra-79 és un factor de distorsió (34) en la representació de les unitats territorials. Acceptant aquesta limitació, tot sembla indicar que les relacions entre les 2 tendències són bastant homogènies a nivell territorial -tal com es dedueix de la proximitat

al "centre" de la majoria dels municipis -amb les úniques excepcions de Clariana, Castellar de la Ribera, Odén, Guixers i S. Llorenç dels Morunys, cadascún amb característiques específiques fàcilment definibles en funció de la seva situació sobre els eixos.

Finalment, sobre l'eix-3, s'observa clarament el procés de concentració de l'Esquerra a Solsona (especialment les seccions 1,2 i 4).

QUADRE - SO - 32

PAGE 12 6MDP44 TOTES ELECCIONS-SECCIONS COMARCA-TENDENCIES

ROTATED FACTOR LOADINGS (PATTERN)

	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3
VARORE79	-0.802	-0.499	0.134
VARCAM79	0.809	0.082	-0.059
VARESU79	-0.013	0.670	-0.229
VARONES0	0.878	-0.324	0.014
VARCAM80	-0.756	0.353	-0.350
VARESU80	-0.264	0.005	0.810
VARORE82	-0.188	0.867	-0.163
VARCAM82	-0.053	-0.889	-0.327
VARESU82	0.333	-0.129	0.690

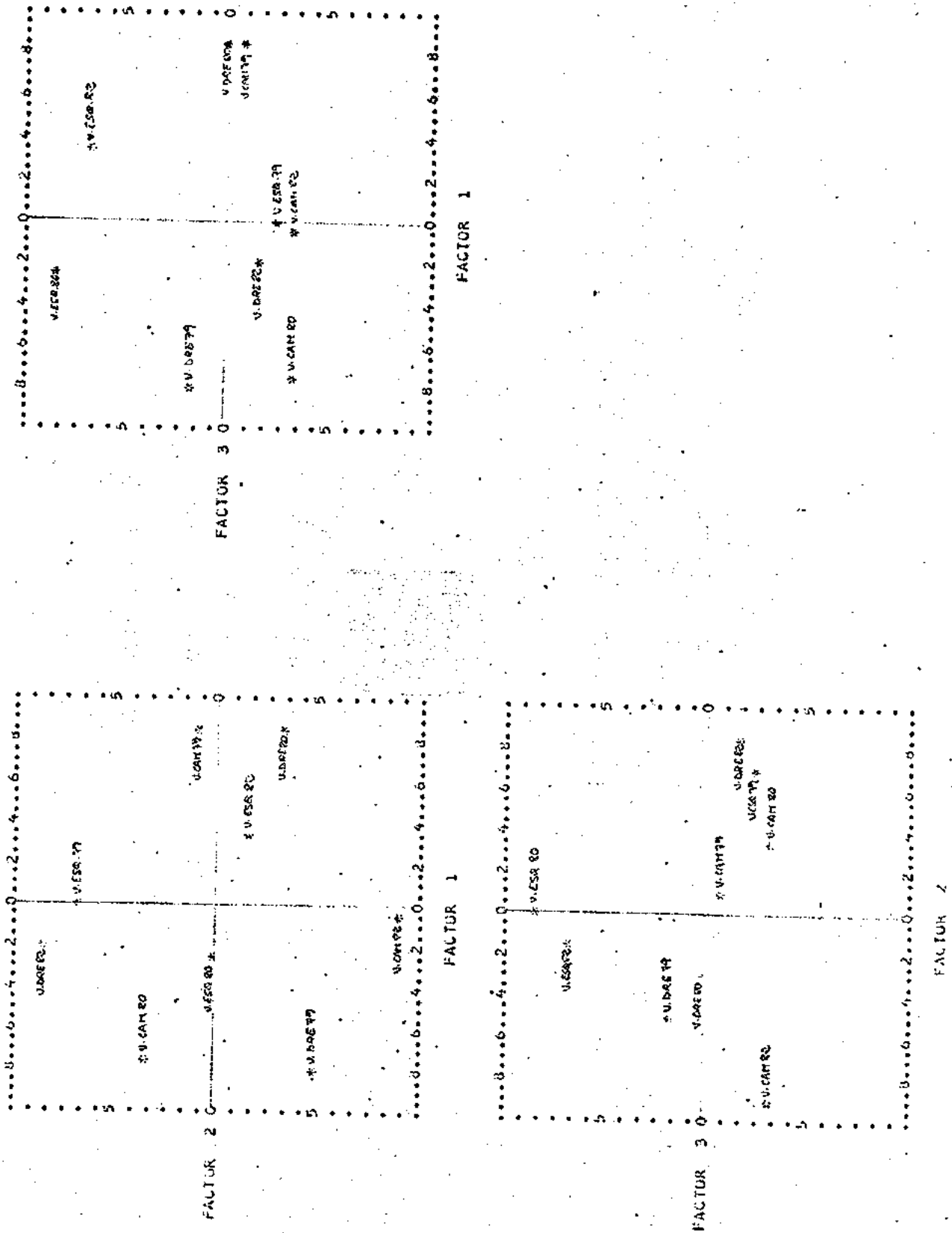
VP   2.949   2.501   1.405
 (32'8%)   (27'8%)   (18'4%)

THE VP FOR EACH FACTOR IS THE SUM OF THE SQUARES OF THE ELEMENTS OF THE COLUMN OF THE FACTOR PATTERN MATRIX CORRESPONDING TO THAT FACTOR. WHEN THE ROTATION IS ORTHOGONAL, THE VP IS THE VARIANCE EXPLAINED BY THE FACTOR.

GRÁFICA SO - 11

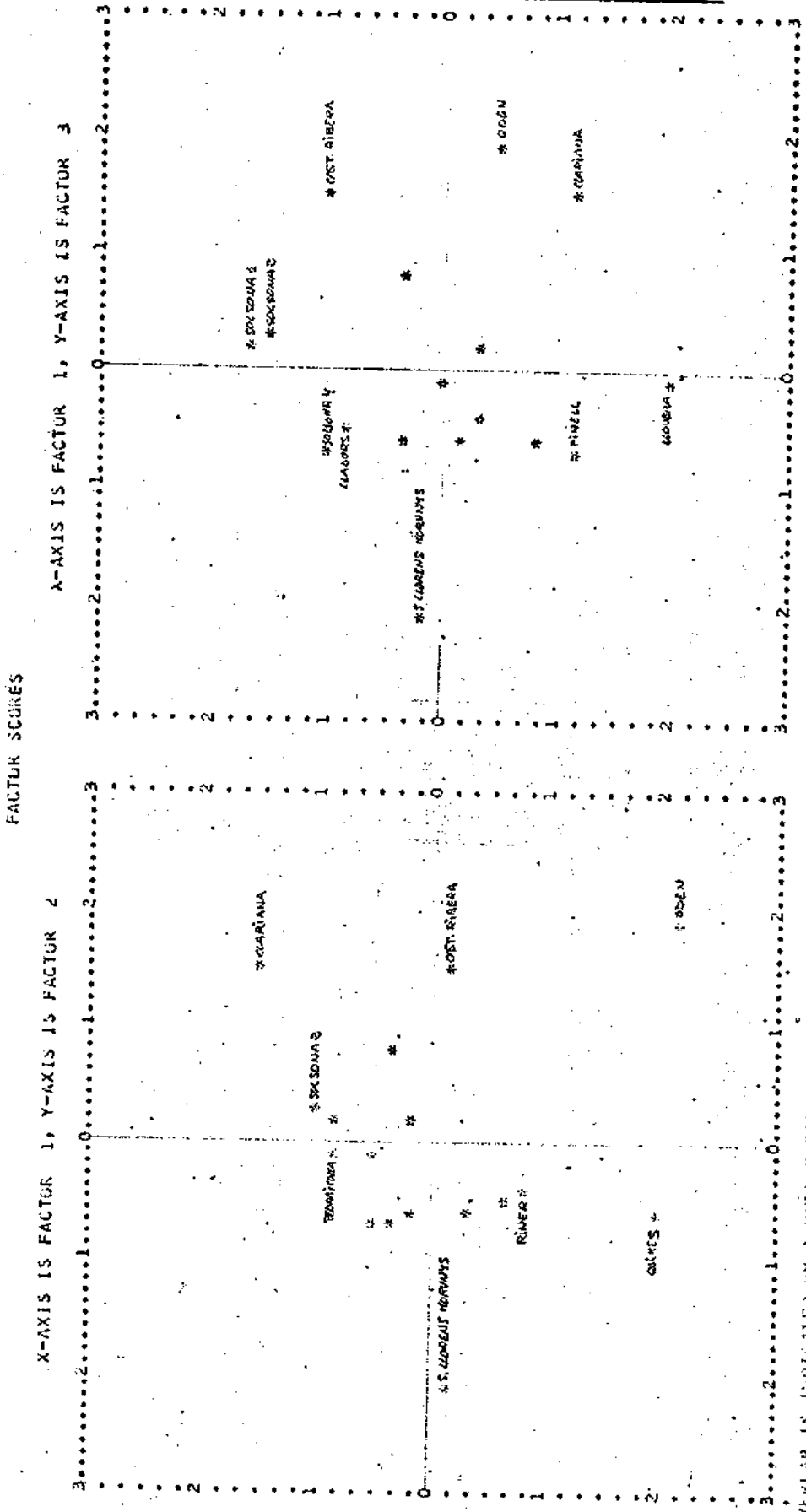
PAGE 13 BUDGET TOTES ELECTIONS SECTIONS CURRKA, TENDENCIES

ROTATED FACTOR LOADINGS

PAGE 19 GRUPO 4 M TOTES ELECCIONES CONARCA. TENDENCIAS

GRAFICA SO - 12

OVERLAP IS INDICATED BY A BOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3. FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3. FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

NOTES

- 1) M.A. Vila op. cit. pàgs. 96-97.
- 2) Cens Agrari de 1972
- 3) A. Rodríguez-R. d'Alós op. cit. pàg. 353.
- 4) Enciclopèdia Catalana vid. "Solsonès" pàgs. 753-55.
- 5) Dades CIDC.
- 6) El detall per municipis i seccions es troba a F. Pallarés op. cit. pàgs. 94-112.
- 7) Si que l'afecta al Referèndum de l'Estatut, amb un nivell de participació molt baix. Això indica que no és l'àmbit autonòmic "per se" el factor de participació a les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980.
- 8) Oscil.la entre 15-20%.
- 9) A la Pedra i la Coma fins i tot disminueix.
- 10) Existeixen també excepcions que no segueixen aquesta pauta. Així tenim el fort increment de l'abstenció a Castellar -amb nivell de participació semblant a la mitjana l'any 79-, o bé el descens de la participació a Odén que ja tenia un alt nivell d'abstenció.
- 11) Les excepcions a aquesta norma són: S Llorenç Navés i, en menor grau Solsona a on el fort augment de CiU sembla molt més relacionat amb les pèrdues de la Dreta, tendència que augmenta a nivell d'implantació real a la resta de municipis.
- 12) Oscil.la entre 6-11% a 12 dels 14 municipis. Les úniques excepcions són: el baix increment a Castellar de la Ribera -on havia augmentat molt l'any 80- i el molt fort increment a La Pedra i la Coma, on havia baixat a les eleccions anteriors.

- 13) Les úniques excepcions són Llobera i Pinós que experimenten un important descens de l'abstenció. S'ha de dir, però, que aquests municipis presentaven un nivell d'abstenció molt alt l'any 79.
- 14) Fins i tot malgrat la conjuntura més participativa de l'any 83 en relació al 79.
- 15) L'única excepció es Llobera.
- 16) Juntament amb La Cerdanya "de Lleida".
- 17) Després de la Terra Alta i el Baix Ebre.
- 18) Només supera a UCD, lògicament, l'any 82.
- 19) A on és beneficia més de l'augment de la participació és a La Pedra i la Coma.
- 20) Tot i mantenir un nivell relativament bo a S. Llorenç, amb important presència d'assalariats. Entre els municipis rurals obté els millors resultats a Lladurs i Guixers.
- 21) També queden fora les eleccions de 1977, degut al posterior canvi en l'estructura d'implantació d'UCD.
- 22) En el cas de La Pedra i la Coma -S. Llorenç- Guixers, tot sembla indicar que es tracta d'una xarxa d'influència estructurada al voltant de l'activitat generada per el complex turístic (pistes d'esquí).
- 23) L'any 77 només és superada per les del Pallars Sobirà, Les Garrigues, el Pallars Jussà i la Garrotxa.
- 24) Les excepcions són S. Llorenç -La Pedra i la Coma on experimenta importants pèrdues a tots nivells que són capitalitzades fonamentalment per UCD.
- 25) Aquest és el cas de Solsona, S. Llorenç, La Pedra i la Coma, així com de Clariana, Llobera i Riner.

- 26) *Les úniques excepcions són: Odén, a tots nivells, i Castellar de la Ribera, a nivell de correlació de forces.*
- 27) *Oscil·la entre el 6% - 10% del cens a 10 del 14 municipis de la comarca. Es més baix a Solsona ja que alhora perd electorat en direcció al PSC.*
- 28) *Les úniques excepcions són: Pinós i Castellar de la Ribera, 2 dels municipis a on tenia "millor" implantació.*
- 29) *El retrocès és tendencialment més fort als municipis on tenia millor implantació.*
- 30) *En detriment del PSUC a Odén i Guixers.*
- 31) *El més "reaci" és La Coma i la Pedra, mentre que Odén i Lladurs presenten un important aveng l'any 82.*
- 32) *Són aquelles on hi ha un percentatge més elevat d'Obrers i Empleats.*
- 33) *O bé d'una mateixa variable al llarg de diferents eleccions.*
- 34) *Ad.dicional als "normals", com a conseqüència de la lògica imperfeció de les correlacions i de les derivades de la projecció sobre espai bidimensional.*

8.- L'ALT URGELL

8.- L'ALT URGELL

8.1. DESCRIPCIÓ SÒCIO-ECONÒMICA

Situada al bell mig del Pirineu Català, la comarca de l'Alt Urgell té una extensió de 1.447 km i s'estructura al voltant de la vall del Segre i dels rius que i conflueixen des del municipi d'Aristot-Toloriu, en la part més alta, fins al de Bassela, en la part més baixa (veure mapes). L'any 1981 hi havia censades 19.332 persones (1)

8.1.1.- Estructura territorial.-

La població de l'Alt Urgell es distribueix actualment en 19 municipis bona part d'ells constituïts per diversos nuclis de població (2).

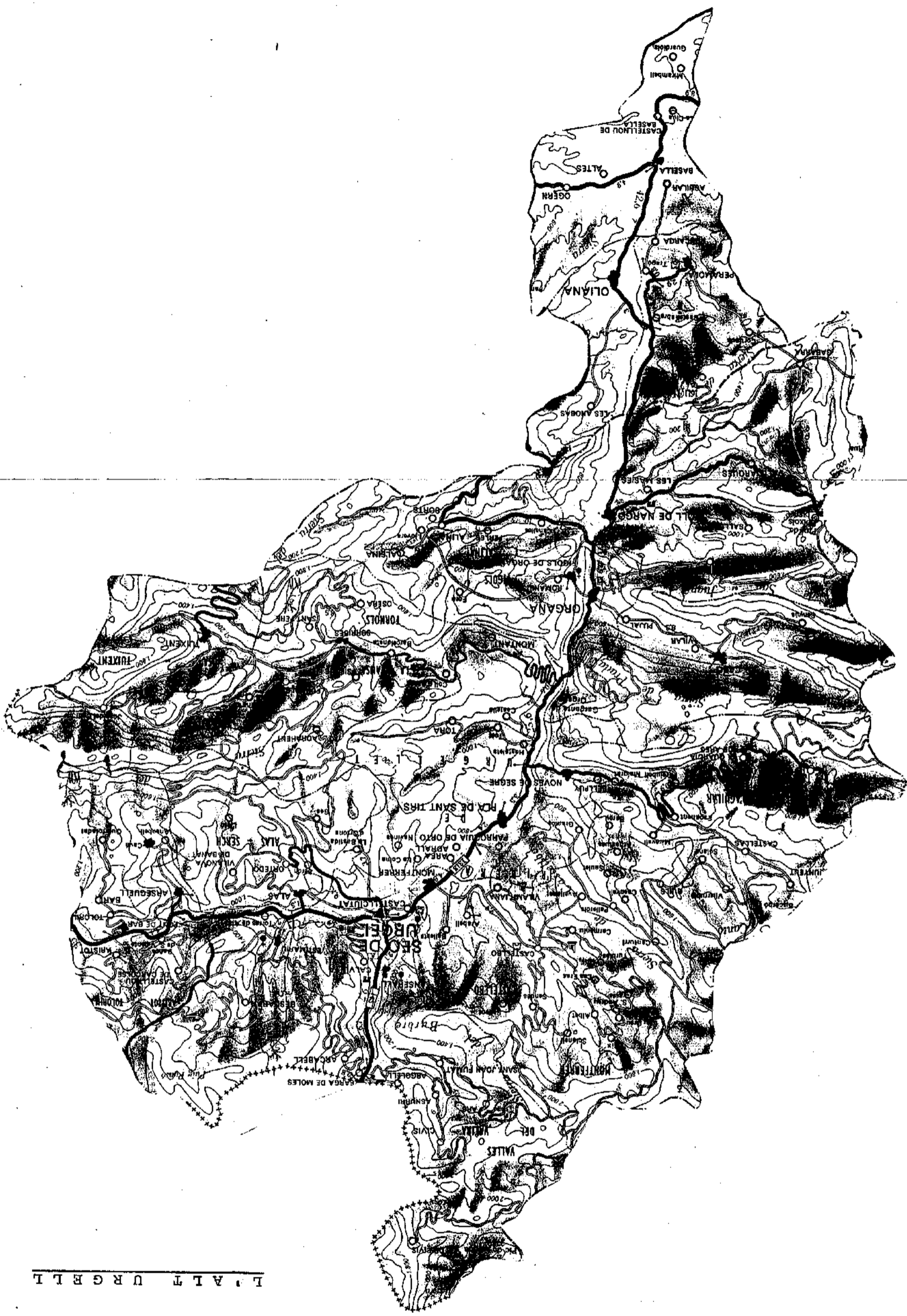
Hi ha un gran nucli "central", La Seu d'Urgell, capital comarcal, que l'any 1981 comptava amb 10.190 habitants, és a dir el 52,7% del total comarcal. (1)

La segueixen en importància Oliana (2.104 Habs.) i Organyà (1.143 habs.) ambdues cap a la part "baixa" i fan la funció de petites capitals de les "subcomarques" formades pels municipis del seu entorn més proper.

De la resta de municipis, gairebé tots amb considerable índex de dispersió poblacional, 4 tenien entre 500-1000 habts. i 12 menys de 500.

A la "subcomarca" d'Organya hi pertanyent: Cabò, Figols-Alinyà, i Coll de Nargò, aquest darrer a cavall entre Organyà i Oliana.

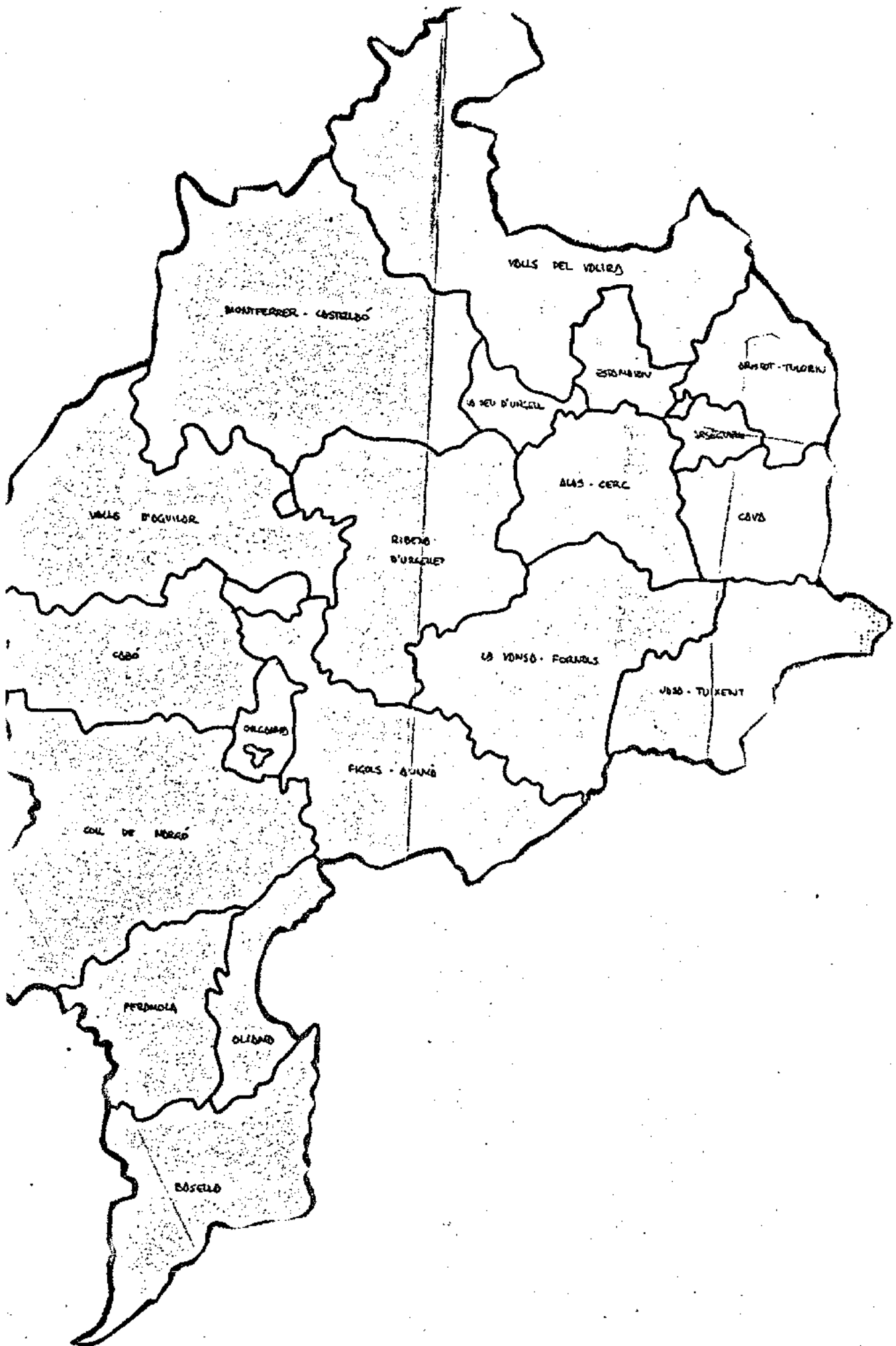
A la "subcomarca" d'Oliana hi pertanyent: Bassella, i Peramola.

L'ALT URGELL

MAPA AU - 1

DIVISIÓ MUNICIPAL

Finalment, es situen dins l'àrea d'influència més immediata de La Seu: Aristot-Toloriu, Arseguel, Cava, Estamariu, Alás-Cere, Josa-Tuixent, La Vansa- Fornols, Ribera de l'Urgellet, Valls d'Aguilar, Montferrer-Castellbò i Valls de Valira.

g. 1. 2.- Activitat econòmica.-

L'Alt Urgell és una comarca eminentment rural i les activitats compreses dins el sector primari -agricultura, ramaderia, explotacions forestals- són un element fonamental de l'activitat econòmica de l'Alt Urgell.

La importància de l'activitat agrària té una expressió en la distribució de la població activa per sectors. L'any 1970, l'estructura de l'ocupació comarcal era la següent (3): Sector primari (40,1 %), Sector industrial (27,3 %), Sector terciari (32,1 %). Ben segur avui el percentatge del sector primari hauria baixat alguns punts i augmentaria el corresponent als altres sectors.

8. 1. 2. 1.- Agricultura i ramaderia.-

En la part més alta, des d'Aristot-Toloriu fins a Organyà, l'activitat del sector primari en basa en la petita i mitjana explotació (4) agropequària de tipus familiar per a la producció de llet, amb activitats agràries complementàries, normalment per l'autoconsum familiar. Només en els últims anys s'han creat explotacions especialitzades en la cria de conill, porcs o gallines, la majoria pel sistema d'integració vertical amb cases de pinsos, escorxadors, etc....La plantació de pomers i perers als prats, estesa per la ribera del Segre a partir dels anys 60 com a producció complementària i per millorar l'aprofitament dels camps, ha estat un intent de trencar l'excessiva dependència de la producció de llet (5).

L'exploració forestal realitzada generalment per grans companyies (Renfe, Telefònica, papereres,...) ha creat alguns llocs de treball i la venda de la fusta ha permès als pobles rics en bosc (tots els alts) gaudir d'uns serveis (llum, aigua a moltes cases, telèfon, clavegueres,...) dels quals els havia privat la marginació tradicional del món rural. Això no obstant, les tales abusives i irracionals ha produït danys, sovint irreparables, a la massa forestal.

A la part més baixa domina l'horticultura i els cereals, augmentant la grandària de les explotacions i disminuint el seu grau de parcel·lació en relació a la zona alta. La propietat comunal o municipal hi és pràcticament inexistent.

La vertebració associativa del sector es realitza per diversos canals. La Cambra Agrària (canalitzant alguns serveis), la cooperativa de la fruita, la cooperativa del camp, les comunitats de regants i les 2 indústries transformadores de la llet que funcionen en règim de cooperativa de productors (o assimilable). Malgrat tot, la "vida associativa" hi és molt feble.

8.1.2.2.- Indústria.-

El sector industrial es va iniciar amb la transformació dels productes "primaris" del país, principalment la llet, la fusta i la carn, per continuar, a mesura que creix la capital comarcal, amb la indústria de la construcció, la qual marca un grau de dinamisme molt elevat en relació a les altres indústries no transformadores dels productes naturals. Aquestes indústries, excepte la fusta, es concentren a La Seu. Fora de la capital només n'hi ha unes poques, però importants, del ram del metall a

la Ribera de l'Urgellet (amb treballadors majoritàriament residents a La Seu i alguns pobles del voltant). Organyà i Oliana. En aquests darrers municipis, i sobre tot a Oliana, la "fabrica" s'ha convertit en l'eix al voltant del qual gira tot el "sistema" socio-econòmic municipal i de la rodalia.

No existeix cap tipus d'Associació empresarial o similar en funcionament, excepte una petita estructura en el sector del comerç al detall. A nivell sindical obrer, malgrat existir nuclis locals a La Seu, Organyà, i Oliana, la "vida associativa" és també molt feble.

8. 1. 2. 3.- Serveis.-

El sector de serveis s'ubica fonamentalment a la capital, llevat d'algunes indústries hoteleres lligades al turisme i d'un petit comerç a Oliana i Organyà.

La Seu d'Urgell és el centre comercial de tota una àrea d'influència que s'estén a tota la comarca (una mica més fluixa a la zona d'Oliana), cap a la Cerdanya i Andorra.

L'Alt Urgell és una comarca de "turisme de pas" (focus d'atracció a Andorra) amb el 70 % de les places hoteleres concentrades a La Seu i la resta molt disseminada a diferents municipis.

Els serveis financers també són concentrades a La Seu, excepte alguns sucursals (poques) a Oliana i Organyà.

Igualment La Seu és el centre comarcal (i més enllà) d'altres serveis molt importants: Bisbat, Plaça militar, gestories, notaries, jutjat, agències de duanes, etc... .

La carretera és l'única via d'accès i sortida de persones i mercaderies (avui hi ha un aeroport a La Seu però la seva utilització és marginal).

L'artèria central de la comarca és la C-1313 de Lleida a Puigcerà que l'atravessa de Sud a Nord seguint el curs del Segre, essent la carretera més transitada de totes les que donen accés al Pirineu. En ella conflueixen les carreteres que estructuren la comunicació amb les diferents valls, totes de trànsit bastant difícil tant per les dificultats del relleu com pel mal estat del ferm, moltes d'elles ni tan sols enquitranades o només en el tram inicial.

Amb "centre" a La Seu, les línies regulars d'autobusos i els taxis particulars realitzen el transport de persones, igualment que els transportistes (discrecionals o agències regulars) realitzen el de mercaderies. Els camions de la llet ja no tenen avui, per causa de l'increment de la motorització, el paper transcendental que han tingut fins fa poc anys com a gairebé únic instrument de comunicació regular intracomarcal. Malgrat tot, el seu servei a aquest nivell continua essent important.

El nombre de telèfons instal·lats a La Seu i a la ribera és alt, essent més baix -pel seu elevat cost- als nuclis rurals més allunyats.

Finalment, tant a nivell d'ensenyament (EGB, FP, BUP) com a sanitari (Hospital, Clínica, Ambulatori de la SS) La Seu és també el centre de serveis comarcal.

8. 1. 3. La Població.-

8. 1. 3. 1. Evolució.-

Com ja he dit l'any 1981 hi havia a l'Alt Urgell 19.332 habitants empadronats.

A nivell demogràfic els darrers anys s'ha aturat, àdhuc s'ha invertit, el procés de despoblament que patia, tot i que, excepte La Vall d'Aràn, és la comarca del Pirineu que mostra un índex de despoblament més baix (-12,7%) des de 1950-75. (6)

Assoleix el màxim de població a mitjans del segle XIX i des de llavors va decreixent malgrat lleugeres recuperacions. La darrera d'aquestes es dona a finals dels 40 començaments dels 50 degut als efectes de l'exploració forestal i l'obra de l'embassament d'Oliana. A finals del anys 50 acabat l'embassament i reduïda fortament l'explotació forestal, la comarca entra en un període de regressió poblacional més fort que ha conegut en el període censal (7).

La pèrdua de població ha afectat sobre tot els pobles més petits i els més alts. Una de les seves conseqüències ha estat el fenòmen de la "concentració municipal" passant de 39 municipis que encara existeixen l'any 1960 als 19 que hi ha actualment.

Aquest procés de despoblament s'ha realitzat en base a 3 tipus de moviments de població: 1) emigració des de tots els pobles de la comarca (incloent La Seu) cap a les zones urbanes o més dinàmiques (Barcelona, Andorra, ...); 2) emigració des dels petits pobles rurals (sobre tot els més alts, fins i tot de comarques veïnes, cap als centres comarcal (La Seu) o subcomarcals (Oliana

QUADRE - AU - 1
1981 : Població per municipis

Alàs-Cerc	465
Arsèguel	81
Bassella	400
Cabó	163
Cava	63
Coll de Nargó	742
Estimariu	132
Figols i Alinyà	410
La Vansa-Fórnols	257
Montferrer-Castellbó	609
Oliana	2.104
Organya	1.143
Peramola	449
Ribera de l'Urgellet	889
Aristot-Toloriu	167
Josa-Tuixent	133
La Seu d'Urgell	10.190
Valls d'Aguilar	270
Valls de Valira	765
	19.332

(Font: M. A. Vila op. cit. pàg. 20)

i Organyà); 3) arribada d'immigració provinent de fora de Catalunya (l'any 1975 el percentatge de residents a la comarca nascuts fora de Catalunya era del 16, %). (8)

S'ha arribat així a formar un corredor humà al llarg del Segre davant d'una muntanya pràcticament despoblada: el 67% de la població global viu en els 3 municipis esmentats, enfront del 33% que viu als 16 municipis restants.

8. 1. 3. 2. La població electoral.-

La població electoral de l'Alt Urgell era el 15-J-77 de 13.354 electors, l'1-M-79 -amb l'incorporació dels joves de 18-21 anys- de 15.491 i el 28-O-82 de 15.958, representant el 5,9% de la població electoral provincial.

El procés de despoblament ha "marcat" l'estructura sociològica de l'electorat comarcal, malgrat que amb menys intensitat que a altres comarques veïnes. Els trets principals que defineixen el conjunt de la població electoral de l'Alt Urgell són (veure quadre AU-2): major presència d'electorat masculí (51,2 %) que femení (48,8 %); percentatge d'electors "joves" (18-39 anys) inferior a la mitjana de la circumscripció (37,9 % - 40,1 %); elevat índex de solteria masculina entre els homes majors de 21 anys (molt més que entre les dones, 8%); estructura socio-profesional molt semblant a la "provincial" en el seu conjunt amb el predomini de la població vinculada a activitats industrials o de serveis sobre la vinculada a activitats agràries.

La distribució de l'electorat per municipis i la seva evolució (1979-82) expressa també, en el quadre AU-3, el procés de despoblament dels municipis rurals (9) i la concentració a La Seu, que presenta ja la meitat

QUADRE - AU - 2Estructura de la població electoral - Total Comarcal (10)

Edats	HOMES		DONES		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%
17 a 20 anys	535	3,45	475	3,06	1010	6,51
21 a 29 "	1356	8,75	1173	7,57	2529	16,32
30 a 39 "	1215	7,84	1119	7,22	2334	15,06
40 a 49 "	1475	9,52	1401	9,04	2876	18,56
50 a 59 "	1432	9,24	1364	8,80	2796	18,04
60 a 69 "	1100	7,10	1078	6,95	2178	14,05
70 a 79 "	637	4,11	709	4,57	1346	8,68
80 i més "	189	1,22	233	1,50	422	2,72
TOTAL	7939	51,24	7552	48,75	15491	100

Categoria socio-professional

Obrer	2440	16,82	461	3,17	2901	20
Empleat	463	3,19	218	1,50	681	4,69
Quadre Mig	119	0,82	118	0,81	237	1,63
Quadre Sup.	63	0,43	20	0,13	83	0,57
Propiet. de la Ind. o Serveis	888	6,12	131	0,9	1019	7,03
Pagès	1986	13,69	26	0,17	2012	13,87
Clerge	75	0,51	59	0,40	134	0,92
Militar-FOP	159	1,09	-	-	159	1,09
Estudiant	453	3,12	363	2,50	816	5,62
Jubilat	772	5,32	291	2	1063	7,33
Feines de Casa	-	-	5397	37,21	5397	37,21
TOTAL	7418	51,15	7084	48,84	14502	100

QUADRE - AU -3
Població electoral per municipis

	1979		1982		Percent. variac.
	nº	%	nº	%	
La Seu d'Urgell	7.345	47,4	8.011	50,2	9,6
Oliana	1.602	10,3	1.639	10,3	2,3
Organyà	987	6,4	982	6,2	-0,1
Ribera de l'Urgellet	824	5,3	806	5,1	-2,2
Coll de Nargò	646	4,2	658	4,1	1,8
Valls de Valira	648	4,2	687	4,3	6,
Montferrer-Castellbó	571	3,7	531	3,3	-7,
Alàs-Cerc	487	3,1	419	2,6	-14,
Peramola	405	2,6	389	2,4	-4,
Figols-Alinyà	385	2,5	358	2,2	-7,
Bassella	342	2,2	342	2,1	0
Valls d'Aguilar	332	2,1	271	1,7	-17,4
Aristot-Toloriu	204	1,3	176	1,1	-13,7
Cabò	163	1,	149	0,9	-8,6
Estamariu	120	0,8	115	0,7	-4,2
La Vansa-Fornols	152	1,	167	1,	9,8
Josa-Tuixent	133	0,8	119	0,7	-10,6
Arseguel	80	0,5	71	0,4	-11,3
Cava	65	0,4	68	0,4	4,6
Total Comarca	15.491	100,	15.958	100,	3,1

de l'electorat comarcal.

La diferència entre: La Seu, per una banda, Oliana i Organyà per altra, i la resta de municipis per un altra, és molt més clara si tenim en compte que tant la Ribera de l'Urgellet com les Valls de Valira, com el mateix Coll de Nargò (però en un grau menor), són agregacions de diferents nuclis de població el major dels quals queda bastant per sota de la població d'Organyà.

A nivell municipal l'estructura sociològica de l'electorat reflecteix lògicament, tant el seu paper en l'estructura productiva com el seu procés evolutiu.

Així tenim que els municipis amb major presència d'electorat "jove" i menor de "gran" són La Seu i Oliana, situant-se Cava en el pol invers, i la resta de municipis en una posició intermitja i bastant homogènia. (Veure quadre AU-4).

Pel que fa a la categoria sòcio-profesional, la distribució municipal ens diferencia clarament entre: 1) Oliana, Organyà i La Seu, on predomina ampliament la població vinculada a activitats industrials o de serveis; 2) la resta de municipis, amb fort predomini "pagés". A més a més, s'ha de remarcar que entre aquests darrers els de més baix predomini pagés són els situats a les rodalies dels 3 "centres" perquè un sector de població que treballa a La Seu, Organyà o Oliana resideix en aquests municipis veïns, que també compleixen una funció de "ciutat-dormitori".

Lògicament, els 3 "centres" han estat els únics receptors de població nascuda fora de Catalunya. També pot observar-se un percentatge d'immigració mínimament

considerable als municipis més propers a La Seu i Oliana. En general, però, l'Alt Urgell no ha estat un focus d'atracció gaire important per una immigració estable.

Cal observar igualment que la mitjana comarcal no és representativa de cap situació municipal.

Nogensmenys , la composició per sexe també és indicativa de la situació comarcal observant-se als municipis rurals un gran predomini de la població masculina sobre la femenina (més consolidada pels factors que forcen a l'emigració). Només La Seu mostra una composició "normal", amb lleugera majoria de Dones com a conseqüència de la seva major esperança de vida.

A grans trets, doncs, existeix a l'Alt urgell, també des de la perspectiva de l'estructura sociològica de l'electorat, una dobla realitat: la definida per La Seu, acompanyada d'Oliana i Organyà, i la que formen els altres 16 municipis.

QUADRE - AU - 4Població per grups d'edat i lloc de naixement

	<u>Joves</u> <u>(17-39)</u>	<u>Mitjana</u> <u>(40-59)</u>	<u>Grans</u> <u>(60 i més)</u>	<u>Immigrac.</u> <u>(11) %</u>
Oliana	43,9	35,5	20,6	12,1
La Seu d'Urgell	40,8	36,3	22,8	25,3
Aristot-Toloriu	36,8	38,7	24,5	1,7
Alàs-Cerc	36,5	34,3	29,1	9,7
Organyà	36,5	33,6	29,9	14,2
Montferrer-Castellbò	35,	39,9	25,	2,4
Ribera de l'Urgellet	34,3	36,8	28,9	4,7
Valls d'Aguilar	34,3	33,4	32,2	3,5
Arseguel	33,8	36,2	30,	1,1
Josa-Tuixent	33,1	36,8	30,1	5,9
Coll de Nargò	33,	37,5	29,6	5,7
Figols i Alinyà	32,7	37,4	29,9	2,9
Peramola	31,3	38,3	30,4	5,6
Bassella	30,4	43,	26,6	0
Valls de Valira	30,	41,3	29,6	8,8
Estimariu	29,2	37,8	33,3	1,3
Cabò	28,2	38,6	33,1	0
La Vansa-Fornols	27,6	33,6	38,8	2,1
Cava	18,5	32,3	49,2	0
 	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
ALT URGELL	37,9	36,6	25,5	15,7

QUADRE - AU - 5POBLACIÓ ELECTORAL: Principals categories socio-professionals
i sexe (12)

	<u>Obrs +Empl.</u>	<u>Pagesos</u>	<u>Diferen.</u>	<u>Dif. % Hom-Don.</u>
Oliana	37,2	7	30,2	2,2
Organyà	30,8	7,8	23,	0,5
La Seo d'Urgell	30,1	3,4	26,7	-1,2
Arseguel (13)	18,3	29,6	-11,3	7,5
Peramola	17,4	26,9	-9,5	4,2
Montferrer-Castellbò	16,4	30,7	-14,3	6,9
Figols i Alinyà	16,4	23,6	-7,2	12,2
Alàs-Cerc	15,9	24,9	-14,	9,6
Coll de Nargò	14,4	23,	-8,6	3,7
Valis de Valira	13,4	32,6	-19,2	10,8
Ribera de l'Urgellet	11,5	32,7	-21,2	6,8
Cabò	9,2	27,-	-17,8	4,3
Estemariu	9,2	35	-25,8	15,-
Bassella	6,9	38,6	-31,7	7,6
Josa-Tuixent	6,2	39,8	-33,6	6,7
Valls d'Aguilar	5,5	43,5	-38,	8,4
La Vansa-Fornols	4,	42,7	-38,4	15,8
Aristot-Toloriu	3,5	43,5	-40,	2,
Cava	1,7	40,7	-39,	23,
ALT URGELL	24,7	13,9	10,8	2,5

A N N E XParcel.lació i Règim de tinença de la terra

	<u>Index de parcel.l</u>	<u>Index Prop.</u>	<u>Index Arrend.</u>	<u>Index Masov.</u>	<u>Index Col.o altr.</u>
	(IP)	(ICP)%	(ICA)%	(ICM)%	(IPM)%
Alàs-Cerc	5,8	77	1	0	22
Aristot-Toloriu	9,6	70	3	0	27
Arseguel	8,2	98	2	0	0
Bassella	3,3	89	4	7	0
Cabó	6,1	60	13	0	27
Cava	11,8	44	5	0	51
Coll de Nargò	4,1	77	0	2	21
Estimariu	8,5	99	1	0	0
Figols-Alinyà	6,9	83	4	2	11
Josa-Tuixent	8,1	69	-	-	31
Montferrer-Cast.	10,1	93	2	0	5
Oliana	5,5	82	7	11	0
Organyà	4,0	94	6	0	0
Peramola	5,3	92	6	2	0
Ribera de l'Urgellet	6,8	63	0	0	37
La Seu d'Urgell	3,4	83	9	3	5
Valls d'Aguilar	8,8	53	4	-	43
Valls de Valira	6,9	32	0	0	68
La Vansa-Fornols	7,6	49	1	0	50
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	6,9	74	3,6	1,5	21

8.2. LA PARTICIPACIÓ/ABSTENCIÓ.

8. 2. 1. Aspectes generals

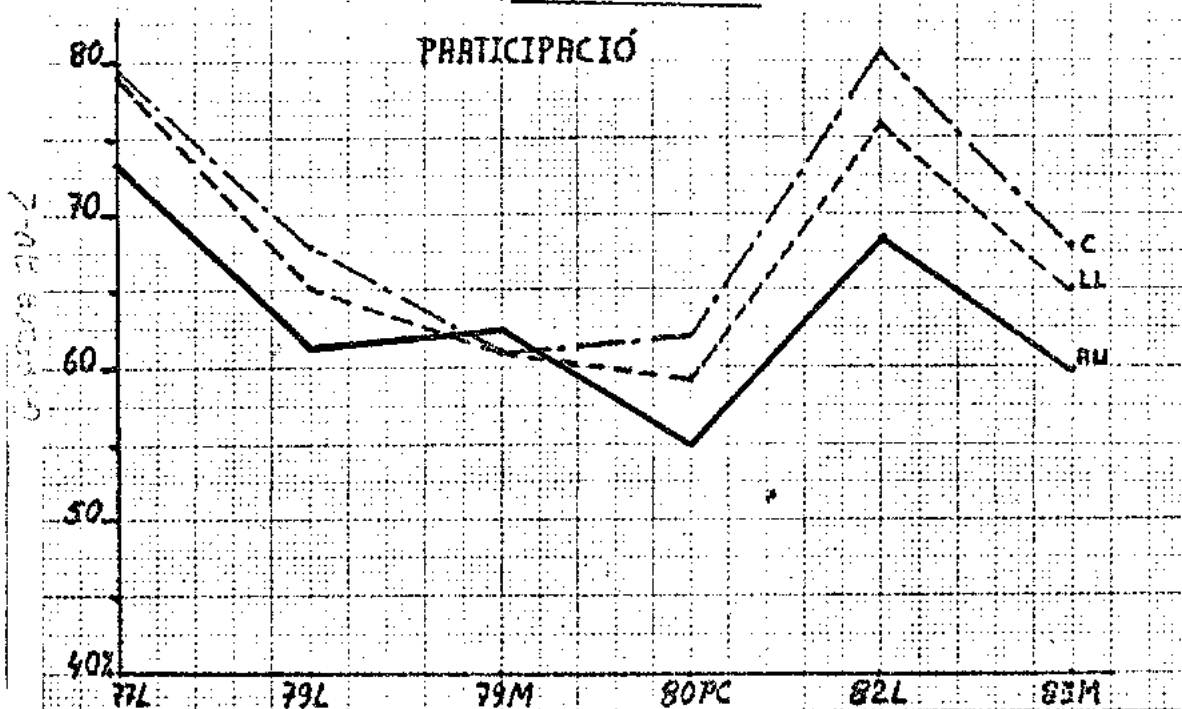
Seguint la seva tradició històrica, l'Alt Urgell és una comarca poc participativa. Amb un nivell de participació sempre inferior a les mitjanes de Catalunya i de la circumscripció (14) se situa sempre entre les comarques més abstencionistes. Tal com es pot observar a la gràfica AU-1, la mitjana comarcal evoluciona bastant paral·lelament a les dels altres àmbits.

QUADRE - AU - 6

Alt Urgell: Evolució comparada de la participació (%)

	<u>Alt Urgell</u>	<u>Circumscripció.</u>	<u>Catalunya.</u>
Legislatives estatals 1977	73,3	78,8	79,4
Referendum constitució 1978	63,8	66,9	68,8
Legislatives estatals 1979	61,3	65,4	68,4
Municipals 1979	62,5	60,7	60,9
Referendum estatut 1979	51,5	58,2	60,4
Legislatives autonòm. 1980	54,8	59,4	62,2
Legislatives estatals 1982	68,1	75,8	80,2
Municipals 1983	59,7	65,2	67,8

GRÀFICA AU-1

Les úniques diferències són: 1) A les eleccions municipals del 79 la participació comarcal augmenta lleugerament en relació a les legislatives anteriors en contraposició a l'important descens que experimenta als altres 2 àmbits; a les municipals de 1983 el descens de la participació a la comarca és més suau que a nivell de Catalunya i de la circumscripció. 2) L'increment de la participació a les legislatives del 1982 en relació a les autonòmiques del 1980 és més fort a nivell català i provincial que a l'Alt Urgell.

El gran paral·lelisme d'evolució a les legislatives ens indica que les oscil·lacions en el nivell de participació/abstenció comarcal obeeixen gairebé exclusivament a factors de tipus general. Per altra banda, la més alta propensió a la participació a les eleccions municipals que mostra la comarca en relació als altres àmbits s'inscriu plenament en el marc d'un "fenòmen" tradicional en la sociologia electoral comparada (15) i abastament tractat tot al llarg d'aquest estudi. Finalment, la 2ª diferència esmentada anteriorment s'ha d'inscriure en el contexte d'una major sensibilitat de les zones urbanes a les variacions del marc conjuntural com a conseqüència de la seva major capacitat socialitzadora del comportament. En la mateixa direcció apunta el fet que tant a les legislatives com, sobretot, a les municipals els nivells de participació/abstenció fluctuen més en l'àmbit català i provincial que en el comarcal.

Per acabar aquesta visió general cal fer 3 remarques addicionals, de caire complementari, malgrat totes les limitacions derivades de la nostra curta història electoral:

- 1) Els nivells de participació als 3 àmbits territo-

QUADRE - AU - 7Abstenció per municipis eleccions legislatives i
municipals (%)

	<u>77L</u>	<u>79L</u>	<u>79M</u>	<u>80PC</u>	<u>82L</u>	<u>83M</u>
Alàs	45,6	51,9	65,3	59,4	44,16	55,3
Aristot-Toloriu	40	54,4	42,2	59,9	47,73	50,9
Arseguel	36,4	28,9	11,2	38,5	28,17	9
Basella	30,9	36,2	10,2	38,4	31,88	11,7
Cabò	25,7	46	47,2	50,9	38,93	67,2
Cava	50	64,6	18,5	57,6	52,95	62,7
Coll de Nargó	37,2	49,1	65	55,6	45,90	65,7
Estimariu	32,2	40,8	37,5	33,3	37,40	36,6
Montferrer-Cast.	42	53,7	25,7	61,5	45,58	22,5
Oliana	18,3	25,8	26,2	32,8	20,20	46,8
Organyà	15,6	31,8	34,6	31,4	25,16	48,4
Peramola	22,4	36,8	13,8	46,7	28,80	33,2
Ribera de l'Urg.	39,6	52,5	76,3	59,6	41,07	75,9
<u>Secció 1</u>						
" 2						
" 3						
" 4						
" 5						
" 6						
" 7						
La Seu d'Urgell	21,2	33,7	32,8	41,9	27,87	32,8
Valls de Valira	49,8	57,8	35,6	61,9	55,90	26,1
Valls d'Aguilar	48,4	60,8	68,7	63,3	54,62	75
<u>Secció 1</u>						
" 2						
La Vansa-Fornols	32,5	44,1	12,5	66,4	46,11	53,2
Josa-Tuixet	36,1	46,6	36,8	46,6	38,66	28,0
Figols i Alinya	28,7	43,6	71,2	44,3	31,85	63,4
Total Alt Urgell	73,3	61,3	62,5	54,8	68,1	59,7

rials comparats fluctuen més a les eleccions legislatives que a les municipals, indicant així que l'àmbit municipal de l'elecció actua com a factor relativament "impermeabilitzant" en relació a la influència dels factors generals conjunturals.

2) fenòmen comú als 3 àmbits, i que també s'observa a les altres comarques, és el més alt nivell de participació que es dona a les legislatives estatals en relació als altres tipus d'eleccions (quadre AU-); fet que s'inscriu en el marc general d'una percepció de les eleccions municipals i autonòmiques com "d'importància menor" per a un sector de l'electorat.

QUADRE - AU - 8

Promitjos globals de participació

	<u>Alt</u> <u>Urgell.</u>	<u>Circums-</u> <u>cripció.</u>	<u>Cata</u> <u>lunya.</u>
Municipals	61,1	63,-	64,4
Legislatives estatals	67,6	73,3	76,0
Legislatives autonòmiques	54,8	59,4	62,2

8. 2. 2. La distribució territorial.-

8. 2. 2. 1. Homogeneïtat i estabilitat.-

Tal com es pot deduir del Quadre AU-7 no tots els municipis del Alt Urgell tenen un nivell semblant de participació/abstenció ni a tots evoluciona de la mateixa manera.

a) Els coeficients de variació del quadre AU-9 indiquen que la distribució territorial del nivell d'abstenció és relativament irregular, tot observant-se una lleu millora en l'homogeneïtat a partir de 1980. Com a totes les comarques és, però, la variable electoral més regularment distribuïda excepte, com a cas específic comarcal, a les eleccions de 1977 que ho és la UCD. En general, però, el comportament participatiu/abstencionista mostra una "dimensió" més genèrica que la inclinació del vot cap una o altra opció.

QUADRE - AU - 9

Homogeneïtat distribució territorial del nivell d'abstenció

(Coeficients de variació)

		Opció de vot més	
	Abstenció	<u>homogènia (% cens)</u>	
Legislatives 77	0,43	0,29	(UCD)
Legislatives 79	0,31	0,41	(UCD)
Municipals 79	0,55	-	
Autonòmiques 80	0,23	0,34	(CiU)
Legislatives 82	0,27	0,31	(CiU)
Municipals 83	0,44	-	

S'observa igualment que les eleccions municipals són les que "produeixen" un comportament territorial més irregular, conseqüència lògica de fer més èmfasi en l'especificitat local.

b) Per altra banda tal com es pot deduir de la matriu de correlacions (quadre AU-10), a les eleccions legislatives el comportament participatiu/abstencionista mostra una estructura territorial (per municipis i seccions) bastant estable, poc modificada per les variacions del marc conjuntural, que sembla indicar les arrels "estructurals" dels factors que determinen les diferències inter-municipals.

QUADRE - AU - 10

Estabilitat estructura territorial participació/abstenció
(Coeficients de correlació)

<u>77 L</u>					
<u>79 L</u>	<u>0,68</u>	<u>79 L</u>			
<u>79 M</u>	<u>0,22</u>	<u>0,42</u>	<u>79 M</u>		
<u>80 PC</u>	<u>0,72</u>	<u>0,77</u>	<u>0,24</u>	<u>80 PC</u>	
<u>82 L</u>	<u>0,82</u>	<u>0,83</u>	<u>0,23</u>	<u>0,84</u>	<u>82 L</u>
<u>83 M</u>	<u>0,15</u>	<u>0,42</u>	<u>0,72</u>	<u>0,35</u>	<u>0,25</u>

Altra cosa són les eleccions municipals que produeixen un trasbalsament molt important en els "hàbits" de comportament a les legislatives, tal com és dedueix de les baixes correlacions amb aquestes eleccions (16). En canvi entre elles presenten un relativament bon nivell de correlació, sense que es pugui parlar d'una estructura específica de les municipals (17).

8. 2. 2. 2. Les eleccions legislatives.-

A) Evolució.-

Com ja hem vist, l'any 77 la distribució territorial del comportament participatiu/abstencionista presenta el seu nivell més alt d'irregularitat. Prefigurant ja l'estructura que després és consolidarà, La Seu, Ollana i Organyà són els municipis més participatius mentre que Cava, Valls de Valira, Valls d'Aguilar, Alàs-Cerc, Montferrer-Castellbó i Aristot-Toloriu són els més abstencionistes.

L'increment de l'abstenció l'any 79 és generalitzat (18) i força homogeni (19). El més fort a la subcomarca d'Organyà (Cabó, Fígols-Alinyà i Organyà) mentre que disminueix a Arsèguel. Com a la resta de comarques aquest increment no mostra cap relació amb variables polítiques o "ecològiques". Només de manera molt genèrica amb l'increment del cens (20), fet que no es d'estranyar, especialment als "municipis alts" on aquest increment és en gran part "fictici" degut a que molts joves encara censats ja no hi viuen.

Les eleccions al Parlament de Catalunya produeixen un nou increment de l'abstenció, l'Alt Urgell passa a convertir-se en la comarca més abstencionista de la circumscripció. Amb l'excepció del fort increment a La Vansa, l'abstenció augmenta fonamentalment a La Seu -com a tots els centres comarcals- i a la seva àrea d'influència més immediata (Montferrer-Castellbó, Alàs-Cerc, Ribera de l'Urgellet), així com també a la zona d'Ollana-Peramola-Coll de Nargó. En conjunt sembla reproduir-se, a l'interior de la comarca, la tendència general a augmentar més l'abstenció a les zones de major activitat industrial (21).

A la resta de municipis l'increment és inferior i en alguns casos l'estabilitat és absoluta (Organyà, Cabò i Josa-Tuixent), mentre que augmenta la participació, anecdòticament, a Cava i Estimariu.

A les legislatives del 82 l'increment de la participació és generalitzat i relativament homogeni, essent ara Cava i Estimariu on augmenta menys i La Vansa a on augmenta més. Fora d'aquests casos més extrems, però seguint la mateixa tendència a "invertir" els moviments de les autonòmiques, l'augment de la participació tendeix a ésser més fort a La Seu i la seva àrea d'influència més immediata així com a Peramola-Oliana, essent més suau a la resta.

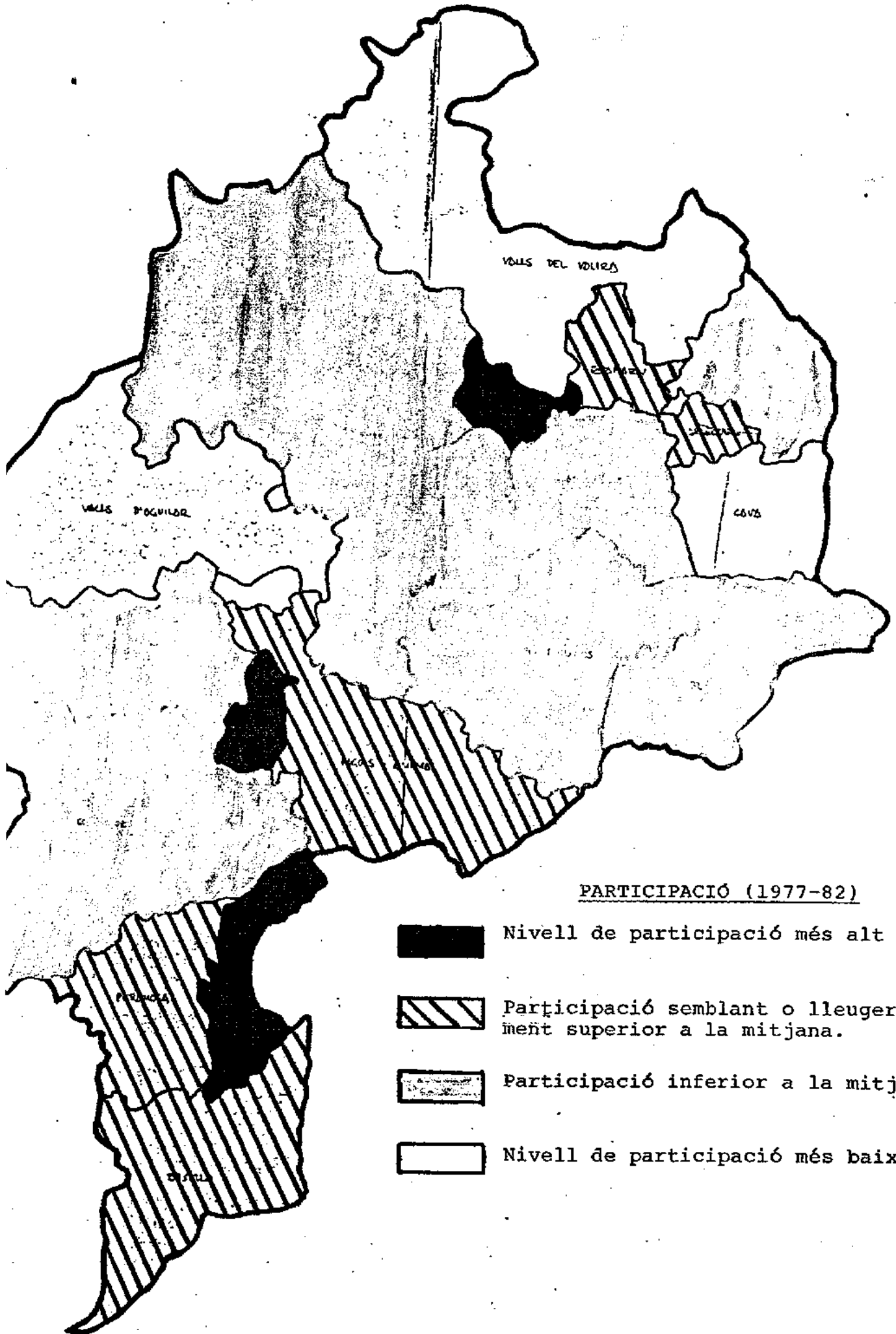
B) Tipologia municipal.-

Aquesta evolució s'ha realitzat, com sabem, sobre una estructura territorial (municipis i seccions) que s'ha mantingut essencialment estable al llarg del 4 processos. Aquesta estructura s'articula de la següent manera:

- Els municipis més participatius, amb percentatges sempre superiors a la mitjana són: Oliana, Organyà i La Seu.

- Mostren un comportament moderadament participatiu, a un nivell semblant o lleugerament superior -tendencialment a la mitjana: Bassella, Peramola, Figols-Alinyà, Arseguet i Estimariu.

- La resta dels municipis presenten ja un comportament clarament abstencionista, sempre amb percentatges de participació bastant inferiors a la mitjana. S'ha de tenir

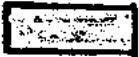
PARTICIPACIÓ (1977-82)

Nivell de participació més alt

Participació semblant o lleugerament superior a la mitjana.

Participació inferior a la mitjana

Nivell de participació més baix.

en compte però que: Valls de Valira, Valls d'Aguilar i Cava, mostren sempre un comportament més marcadament abstencionista que: Coll de Nargò, Cabò, Josa-Tuixent, La Vansa-Fornols, Ribera del'Urgellet, Montferrer-Castellbó, Alás-Cerc i Aristot-Toloriu. (Josa-Tuixent i Cabò son els més participatius d'aquest darrer grup).

C) Factors de Participació/abstenció.-

Tal com ja ho he remarcat anteriorment, l'estabilitat de l'estructura territorial del comportament participatiu/abstencionista indica que els factors determinants de les diferències inter-municipals tenen uns arrels molt sòlides.

A partir de l'estructura determinada anteriorment es pot fer les següents consideracions sobre els factors condicionants de la participació/abstenció a l'Alt Urgell:

- 1) El fet que els 3 municipis "urbans" siguin els més participatius ens indica que:
  - el predomini de les activitats industrials i de serveis, i per tant, de les categories socio-professional més vinculades a elles.
  - la major integració de les relacions productives, i doncs de les relacions socials.
  - la més gran "compacitat" de l'habitat.
  - el millor nivell d'intercomunicació amb "l'exterior" (millors vials de comunicació, més fàcil accés als mitjans de comunicació social, ...).

Totes elles característiques diferencials de

les "Zones Urbanes" en relació als petits municipis rurals, afavoreixen la participació electoral en afavorir la integració social.

L'anàlisi de correlacions amb les variables "ecològiques" (quadre AU-11) és també prou indicativa d'aquest fet:

QUADRE - AU - 11
Ecologia de l'abstenció
(Coeficients de correlació)

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
Obrer	0,69	0,57	0,56	0,73
Pagés	-0,69	-	-	-0,52
Prop. Ind. Serveis	0,58	-	0,53	0,56
Clerge (22)	0,50	0,76	0,63	0,63
Parcel.lació (22)	-0,63	-	-	-0,61
Conreu de propietat (22)	0,56	0,65	0,69	0,67

2) Lligat, en part, al caràcter rural/urbà del medi hi ha un altre factor de capdal importància. Tal com es pot observar en el quadre AU-12 els municipis més/menys participatius són els que tenen una major/menor percentatge de la seva població concentrada en els nuclis amb Mesa electoral. Si deixem de banda els municipis "urbans" veurem que els més participatius de la zona rural no tenen dispersió de població (Arseguel, Estimariu) o en tenen avui molt poca (Josa-Tuixent, Cabò, Figols-Alinyà) o els diversos nuclis estan relativament ben comunicats amb aquell on calia emetre el vot (els de la part baixa, Bassella, Peramola). (23).

Com a altres comarques del Pirineu aquest és un element d'evident i inqüestionable incidència en el nivell de participació. El fet que als municipis "pluri-

nuclears" només hi hagi instal·lada Mesa electoral al nucli principal, obliga als habitants de la resta de nuclis a fer un desplaçament, molts cops llarg i/o dificultos per anar a votar. Lògicament aquest "desplaçament forçós" és un element descoratjador de la participació que no té substitutiu adequat en el complex tramit administratiu del vot per correu que encara té dificultats addicionals en aquestes zones (25).

QUADRE - AU - 12

Concentració poblacional al nucli amb Mesa (24)

<u>Municipis participatius</u>		<u>Intermitjos</u>		<u>Abstencionistes</u>	
Oliana	100 %	Arseguel	100 %	Alàs-Cerc	48 %
Organyà	100 %	Estimariu	100 %	Aristot-Tolor.	25 %
La Seu	100 %	Peramola	68 %	Cabó	?
		Bassella	?	Cava (Ansobell)	45 %
				Coll de Nargò	70 %
				Josa-Tuixent	82 %
				Montferrer-Cast.	30 %
				Ribera de l'Ur.	28 %
				Valls d'Aguilar	43 %
				Valls de Valira.	12 %
				La Vanxa-Fornols	13 %

Tanmateix no és la distància a la Mesa electoral l'únic aspecte de la dispersió poblacional que dificulta la participació. A un nivell més genèric, i en una situació de depressió econòmica i des poblament accelerat com és el cas dels "pobles alts" de l'Alt Urgell, l'estructura de l'hàbitat en nuclis petits i amb difícil comunicació, afavoreix també un procés "d'auto-marginació", de tancament en el petit àmbit local i de manca d'integració en un "espai social" més àmpli; situació que és a la base del

comportament abstencionista.

3) En tercer lloc cal tenir en compte que determinades inexactituds en el cens són també un factor ad.dicional d'abstenció malgrat que "ficticia". Cas molt freqüent als municipis en despoblament -i és el cas sobre tot dels més alts i allunyats de la Ribera del Segre- moltes persones que ja no viuen al seu municipi d'origen no han regularitzat en cara la situació censal al seu lloc de residència per motius diversos (interessos al municipi d'origen, "sentiment" oblit,...).

És un fenòmen impossible de quantificar si no és amb una enquesta exhaustiva, Però de cap altra manera es pot entendre l'existència d'un determinat nombre d'obriers, empleats, quadres mitjos i fins i tot quadres superiors, o bé d'electors joves, que no es correspon amb la realitat del municipi.

Tot i ser possible que una bona part d'aquestes persones resideixen a La Seu, per votar tenen que fer un desplaçament o bé fer-ho per correu, ambdues solucions poc encoratjadores a la participació.

4) Finalment, no s'ha d'oblidar que hi ha multitud d'especificitats locals que poden incidir sobre el nivell de participació i la seva evolució, malgrat que la seva incidència sigui secundària com ho indica el fet que no s'observen casos clarament "atípics", és a dir, que el seu comportament no se situï dins el marc determinat pels 2 primers factors.

En general, i com a conclusió, es pot dir que els factors 1 i 2 són els determinants principals de l'estructura municipal del comportament participatiu/abstencionista, de les diferències a l'interior de la comarca, mentre que els factors 2 i 3 serien els "diferencials"

a nivell extern, és a dir, els principals determinants del baix nivell de participació comarcal en relació a les mitjanes de la circumscripció i de Catalunya.

8.2.2.3. Les eleccions municipals.

Tal com ja hem vist, la distribució territorial de la participació/abstenció a les eleccions municipals presenta unes característiques específiques en relació a les legislatives: 1) Es més irregular; 2) la seva estructura és totalment diferent. En el quadre AU-13 s'observen les importants diferències en el comportament que es produeixen a les eleccions municipals en relació a les legislatives immediatament anteriors (26).

Com a la resta de comarques l'element clau per explicar aquestes variacions és l'existència o no de competència electoral a les eleccions locals; és a dir, el conegut fenomen de les Candidatures úniques. Les condicions de la seva formació i les conseqüències sobre el nivell de participació són les mateixes que a altres comarques. Altrament, l'existència de competència electoral afavoreix de manera important la participació als municipis rurals, tenint menys incidència sobre el "centre" (com a tot arreu) que tendeix a mantenir o a incrementar lleugerament el seu nivell d'abstenció. En tot cas, cal concloure que, com a la majoria de comarques, el nivell d'interés polític que en realitat desvetllen les eleccions locals als municipis de l'Alt Urgell té un indicador subvalorat en el percentatge de participació electoral.

QUADRE - AU - 13

Eleccions Municipals: variacions en el nivell d'abstenci6

	<u>79M-79L</u>		<u>83M-82L</u>	<u>83M-79M</u>
Figols-Alinya	28,2 CU	Ribera de l'Urg.	34,8 CU	-0,4
Riber Urgellet	23,8 CU	Figols-Alinya	31,6 CU	-7,8
Coll de Narg6	15,9 CU	Cab6	28,4 CU	-20,-
Alàs-Cerc	13,4 CU	Oliana	26,6 CU	20,6
Valls d'Agui.	7,9 CU	Organyà	23,4 CU	13,7
Organyà	2,8	Valls d'Aguil.	20,4 CU	6,3
Cab6	1,2 CU	Coll de Narg6	19,8 CU	0,7
Oliana	0,4	Alàs-Cerc	11,1 CU	-10,-
La Seu d'Ur.	-0,9	Cava	9,8 CU	44,2
Estimariu	-3,3 CU	La Vansa-Forn.	7,1 CU	40,7
Josa-Tuixent	-9,8	La Seu d'Ur.	4,9	0,-
Aristot-Toloriu	-12,2 CU	Peramola	4,4 CU	19,4
Arseguel	-17,6	Aristot-Tol.	3,2 CU	8,7
Valls de Valira	-22,2	Estimariu	-0,8	-0,9
Peramola	-23,-	Josa-Tuixent	-10,7	-8,8
Bassella	-26,-	Arseguel	-19,2	-2,3
Montferrer-Cast.	-28,-	Bassella	-20,2	1,5
La Vansa-Fornols	-31,6	Montferrer-Cast.	-23,1	-3,2
Cava	-46,1	Valls Valira	-29,8	-9,6

8.3. LA INCLINACIÓ DEL VOT.

8.3.1. Aspectes generals.

La fesomia política de l'Alt Urgell, com la de totes les comarques, ha anat variant en el decurs de les successives eleccions. (quadres AU-14 i 15).

Amb predomini inicial de la UCD seguida no gaire lluny pel PDC ja molt per sobre de la resta d'opcions, la reestructuració de les aliances i la bipolarització estatal a les eleccions de 1979 col.loquen a la UCD en situació àmpliament hegemònica seguida de molt lluny pel PSC -no obstant haver experimentat un fort augment- i per CiU, que no és capaç de recollir una part important de l'electorat del PDC.

L'àmbit autonòmic de les eleccions de 1980 incideix sobre el comportament de l'electorat alt-urgellenc passant CiU a convertir-se en l'opció dominant -com a totes les comarques- seguida, ja una mica lluny per UCD -que experimenta un important retrocès- i més enrera pel PSC que es manté essencialment estable a diferència del fort retrocès que presenta a gairebé totes les comarques. Finalment, els diferents elements que configuren el marc conjuntural de les eleccions legislatives del '1982 afavoreixen un nou avenç de CiU, que es consolida com a opció àmpliament hegemònica a la comarca passant el PSC -que també augmenta- a ésser la 2ª força molt per sota, però, de la primera.

Una estructura, doncs, que no presenta diferències substancials amb la provincial a les 3 primeres eleccions tot i que la implantació comarcal d'UCD i CiU per una banda i PSC i PSUC per l'altra, és, respectivament, superior/inferior a la corresponent mitjana provincial.

QUADRE - AU - 15Resultats comarcals eleccions Congrés de Diputats
(1977,79,82) i Parlament de Catalunya (1980) (% Cens)

	<u>1977</u>		<u>1979</u>		<u>1980</u>		<u>1982</u>
AP	5,60	CD	1,84			AP	8,82
UCD	24,26		22,90		13,17		3,50
PDC	19,20	CiU	11,41		19,90		28,11
EC/ERC	2,51		5,04		3,95		3,45
PSC	6,32		12,29		10,50		16,78
PSUC	5,84		4,75		4,66		2,18
RSC	0,45				-		
UCDCC	7,56		-		-		-
UTL	0,40	ORT	0,18		-		-
		UN	0,24	FN	0,60		0,18
		EC	0,39		-		-
		MCC	0,14		-		-
		OCE-BR	0,07		-		-
		PTC	0,27	UPS	0,18	FCC	0,07
		LCR	0,16		-		-
		PCC	0,10		-		-
		IR	0,20		-	PCE(M-L)	0,13
		BEAN	0,31		0,17		-
		ULE	0,09		-		-
				PSA	0,42		-
				UC	0,17		-
				NE	0,60		0,31
				FE-JONS	0,08		-
						PCC	0,42
						PST	0,40
						UCE	0,09
						LC	-
						CDS	2,58

L'any 82 aquestes diferències es fan tan grans que produeixen un canvi qualitatiu: a l'hegemonia de CiU a l'Alt Urgell li correspon un predomini del PSC a nivell de la circumscripció. (22)

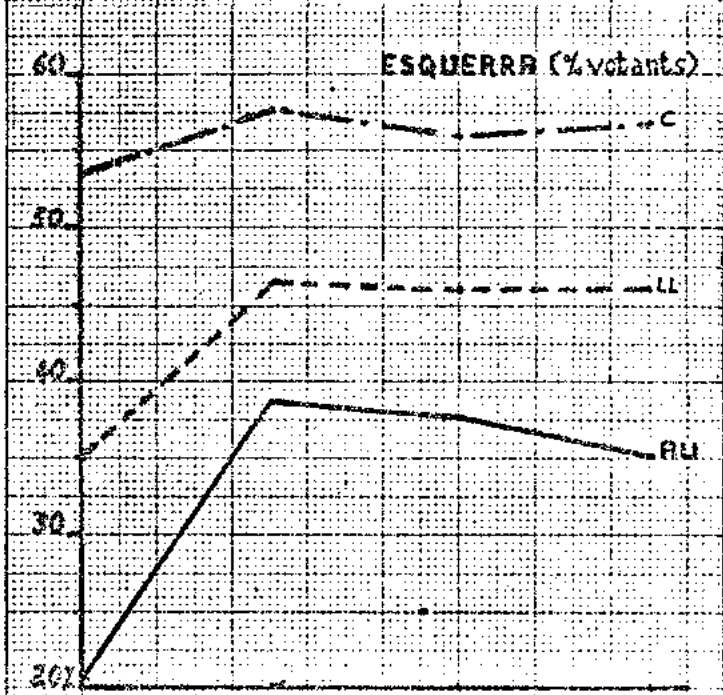
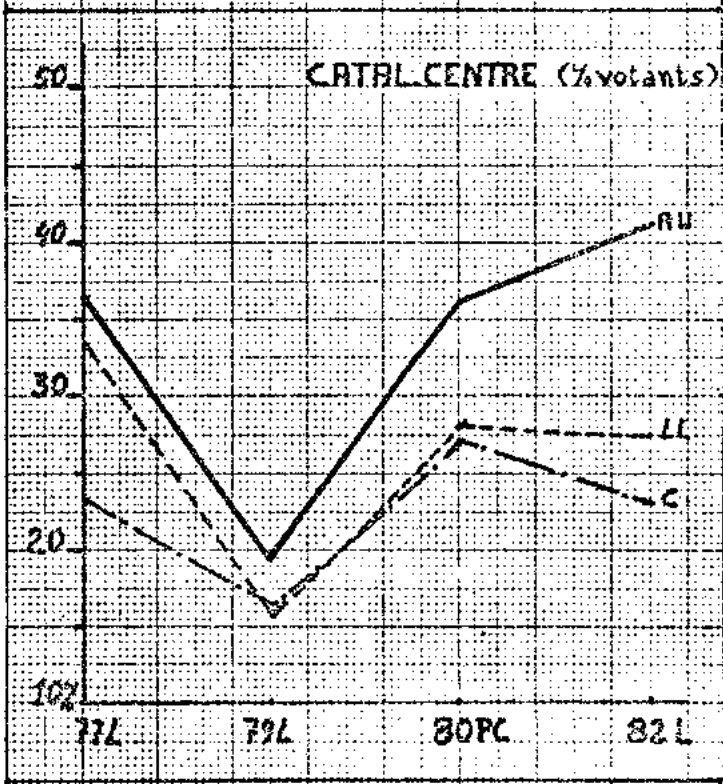
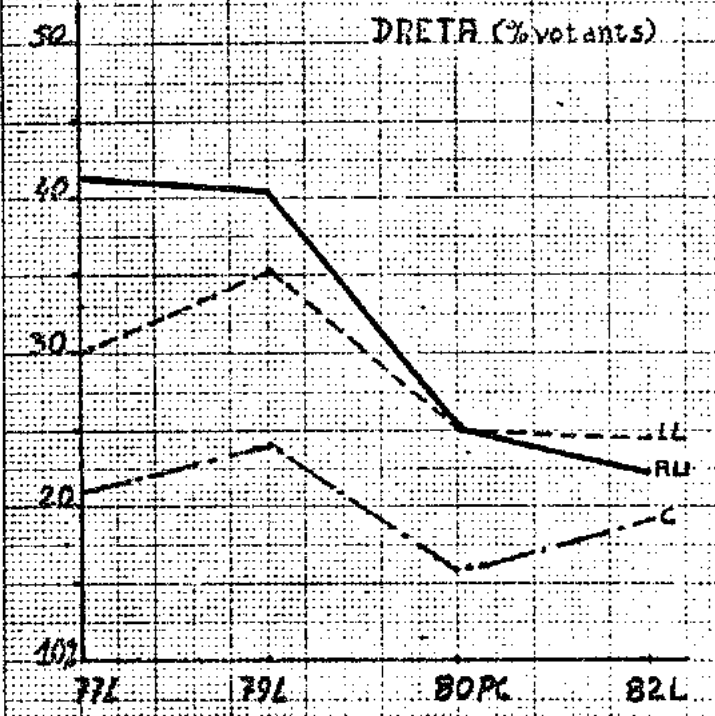
En canvi sempre hi ha gran diferència en relació a l'estructura catalana, amb hegemonia socialista (excepte l'any 80), alta implantació del PSUC i baixa d'UCD i CiU (excepte l'any 80).

Per tendències (quadre AU-16) ens trobem amb un predomini de la Dreta els anys 79 i 80, amb poc avantatge però sobre el Catalanisme de Centre-79 i l'Esquerra-80. A les eleccions al Parlament de Catalunya comença l'escalada del CC, en detriment de la Dreta, i se situa al mateix nivell de la tendència majoritària, llavors l'Esquerra, a la qual ja supera clarament l'any 82 mentre la Dreta es va enfonsant.

D'aquesta manera el contrast amb l'estructura de la circumscripció -on predomina l'Esquerra- i la de Catalunya -on l'Esquerra supera sempre la majoria absoluta- és encara més evident.

QUADRE - AU - 16
Tendències: Evolució comarcal comparada

	<u>Alt Urg.</u>	<u>Circr</u>	<u>Catal</u>	<u>Alt Urg.</u>	<u>Circr</u>	<u>Catal.</u>
Dreta	<u>41,2</u>	30,0	21,0	30,4	23,6	16,7
77 Catal. Centre	<u>36,5</u>	<u>34,4</u>	23,3	26,8	26,3	18,4
Esquerre	20,5	<u>34,9</u>	<u>53,6</u>	15,0	27,5	42,5
Dreta	<u>40,6</u>	35,3	24,0	24,9	23,2	16,2
79 Catal. Centre	<u>19,5</u>	16,0	16,7	11,8	10,0	11,1
Esquerra	<u>38,7</u>	<u>46,4</u>	<u>57,2</u>	23,7	30,4	39,2
Dreta	25,3	25,0	16,1	13,8	14,8	10,2
80 Catal. Centre	<u>36,2</u>	28,2	27,2	19,9	16,9	17,3
Esquerra	<u>37,7</u>	<u>46,2</u>	<u>56,0</u>	20,3	37,3	35,2
Dreta	22,3	24,7	19,2	51,1	20,5	16,6
82 Catal. Centre	<u>41,3</u>	27,6	23,0	28,1	20,9	19,1
Esquerra	35,1	<u>46,2</u>	<u>56,8</u>	23,9	34,8	45,1

8 .3.2. Distribució territorial del vot. Homogeneïtat i estabilitat.

El nivell d'implantació (i de correlació de forces) de les diferents opcions polítiques als municipis (i seccions) de l'Alt Urgell presenta una distribució força irregular tal com es dedueix de l'elevat valor dels seus coeficients de variació a cada elecció (quadre AU-17).

QUADRE - AU - 17

Homogeneïtat d'implantació

(Coeficients de variació - % votants)

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
AP	0,68	0,91	-	0,53
UCD	<u>0,30</u>	<u>0,35</u>	0,44	0,73
CiU	0,38	0,45	<u>0,32</u>	<u>0,30</u>
ERC	1,14	0,90	0,76	0,74
PSC	0,65	0,44	0,54	0,47
PSUC	0,67	0,60	0,65	0,67
Dreta	0,25	0,32	0,44	0,34
Catal. Centre	0,29	0,45	0,32	0,30
Esquerra	0,39	0,38	0,38	0,41

Les opcions més homogènies són sempre UCD i CiU, és a dir, les majoritàries, mentre que la implantació de les altres opcions és molt més irregular. Així doncs, les mitjanes comarcals corresponents són resultat de nivells d'implantació bastant diversificats.

A nivell de tendències millora la homogeneïtat d'implantació indicant un cert nivell de complementarietat entre els espais territorials de les opcions que les integren, però a un nivell menor del que s'observa a la majoria de les altres comarques.

Per altra banda, i tal com es dedueix del baix valor dels coeficients de correlació, l'estructura territorial d'implantació de les diferents opcions és força inestable.

QUADRE - AU - 18

Estabilitat estructura territorial d'implantació
(Coeficients de correlació - % votants)

	<u>77-79</u>	<u>77-80</u>	<u>77-82</u>	<u>79-80</u>	<u>79-82</u>	<u>80-82</u>
AP	0,01	-	-0,07	-	0,41	-
UCD	0,58	0,47	0,55	0,81	0,60	0,58
CiU	0,13	0,09	0,21	0,23	0,49	0,53
ERC	0,27	0,77	0,17	0,47	0,36	0,51
PSC	0,61	0,42	0,70	0,44	0,74	0,75
PSUC	0,43	0,56	0,42	0,84	0,57	0,74
Dreta	0,25	0,31	0,41	0,83	0,41	0,42
Catal. Centre	-0,02	0,22	0,36	0,23	0,49	0,53
Esquerra	0,34	0,49	0,59	0,72	0,77	0,87

Les úniques excepcions són: el PSC, malgrat que presenta modificacions substancials l'any 80 en relació al 77 i al 79, i, a un nivell també relativament baix, el PSUC i la UCD a partir de 1979.

Tampoc les tendències presenten un bon nivell d'estabilitat; només l'Esquerra a partir de 1979, la qual cosa indica també que les variacions de les opcions que la integren es realitzen fonamentalment a "l'interior" de la tendència. En canvi la Dreta, a diferència del que succeeix a la majoria de comarques no presenta una estructura estable, semblant indicar que les seves variacions, fonamentalment relacionades amb el CC, tenen una intensitat i una distribució territorials molt irregular.

En resum, doncs, l'Alt Urgell no presenta unes pautes de comportament territorial, en relació a la inclinació del vot, gaire consolidades (28).

QUADRE - AU - 19

Resultats municipals principals opcions (% v.) (1977)

	<u>AP</u>	<u>UCD</u>	<u>UCDCC</u>	<u>CiU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>
Alàs	10,9	43,4	16,4	20,2	0,8	2,9	2,9
Aristot-Toloriu	15,6	42,7	12,5	10,4	2	2	14,5
Arseguel	21,4	28,5	4,7	16,6	4,7	9,5	11,9
Basella	10,5	56,6	14,1	9,5	0,9	0,4	4,5
Cabò	-	27,7	32,6	21,7	7,9	3,9	2,9
Cava	27,5	27,5	3,4	17,2	3,4	3,4	
Coll de Nargó	4,2	52,4	6,8	15,1	6,0	3,4	6,8
Estimariu	-	34,1	9,7	51,2	1,2	-	1,2
Montferrer-Cast.	10	35,7	11,4	27,8	1,0	7,5	2,5
Oliana	3,4	27,2	14,5	30,8	3,0	6,6	12,2
Organyà	7,1	28,5	6,4	30,2	17,1	4,1	2,7
Peramola	8,3	39,2	5,9	28,9	5,2	4,1	6,9
Ribera de l'Urg.	7,2	49,0	7,7	22,9	1,9	6,0	3,3
<u>Secció 1</u>							
"	<u>2</u>						
"	<u>3</u>						
"	<u>4</u>						
"	<u>5</u>						
"	<u>6</u>						
"	<u>7</u>						
La Seu d'Urgell	8,4	29,8	9,4	27,2	1,4	12,1	8,9
Valls de Valira	6,0	47,6	8,5	16,7	3,9	6,0	9,2
Valls d'Aguiar	5,5	27,9	16,0	27,9	1,3	5,5	6,2
<u>Secció 1</u>							
"	<u>2</u>						
La Vansa-Fornols	6,02	50,6	8,4	13,2	3,6	6,0	12,0
Josa-Tuixet	15,3	15,3	26,9	11,5	6,4	3,8	10,2
Figols i Alinya	6,0	28,8	9,7	27,6	9,7	3,2	6,5

QUADRE - AU - 20Resultats municipals principals opcions (% v.) (1979)

	<u>E.D.</u>	<u>AP</u>	<u>UCD</u>	<u>CIU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>EX.ES</u>
Alàs	-	3,8	53,8	15,3	5,1	15,3	3,4	1,6
Aristot-Toloriu	-	1,0	43,0	10,7	5,3	26,8	7,5	4,2
Arseguel	7,0	-	38,5	43,8	-	8,7	-	1,7
Basella	0,9	1,3	72,9	11,9	0,9	2,7	3,2	3,6
Cabò	-	-	48,8	21,5	11,3	11,3	2,2	2,2
Cava	-	-	8,6	47,8	17,3	13,0	4,3	4,3
Coll de Nargó	1,2	2,4	47,7	16,7	5,7	14,5	4,5	2,1
Estimariu	-	1,4	53,5	36,6	-	5,6	-	1,4
Montferrer-Cast.	-	0,7	31,0	15,9	5,3	25,7	9,4	3,3
Oliana	0,1	2,1	52,3	17,2	3,4	13,2	5,5	2,5
Organyà	0,1	1,9	30,4	23,0	25,4	10,2	5,6	1,6
Peramola	-	4,6	54,2	12,5	8,2	10,1	3,1	6,2
Ribera de l'Urg.	-	1,7	44,7	14,3	4,8	20,7	8,6	1,2

Secció 1" 2" 3" 4" 5" 6" 7

La Seu d'Urgell	0,4	3,7	29,3	18,2	8,3	25,7	9,9	1,9
Valls de Valira	0,3	1,0	43,2	21,2	3,2	16,4	5,1	2,1
Valls d'Aguilar	-	0,7	28,4	20	23,8	13,0	6,9	1,5

Secció 1" 2

La Vansa-Fornols	1,1	1,1	41,1	24,7	-	17,6	9,4	3,5
Josa-Tuixet	-	11,2	32,3	19,7	2,8	15,4	2,8	9,8
Figols i Alinya	-	3,6	41,0	28,5	6,9	10,5	5,0	4,1

QUADRE - AU - 21Resultats municipals principals opcions (% v.) (1980)

	<u>E.D.</u>	<u>UCD</u>	<u>CIU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>EX.ES.</u>
Alàs	-	29,4	47,7	4,0	13,2	3,0	2,0
Aristot-Toloriu	-	24,6	45,6	4,9	14,8	9,8	-
Arseguel	-	41,8	25,4	3,9	23,5	3,9	-
Basella	0,9	58,0	30	5,2	3,8	0,9	0,9
Cabò	-	18,5	60,4	8,6	3,7	6,1	2,4
Cava	-	3,5	64,2	-	17,8	-	7,1
Coll de Nargó	1,4	25,5	34,4	7,4	21,6	6,0	2,4
Estimariu	3,6	36,5	50	3,6	4,8	-	1,2
Montferrer-Cast.	1,3	25,6	35,3	3,2	16,9	11,4	5,5
Oliana	0,7	33,9	36,8	7,8	8,7	8,0	2,8
Organyà	0,4	23,7	33,9	25,0	10,6	3,1	2,3
Peramola	0,4	42,4	33,9	11,7	8,0	0,9	1,4
Ribera de l'Urg.	0,5	16,7	42,5	3,2	20,0	11,9	2,3

Secció 1

"	2
"	3
"	4
"	5
"	6
"	7

La Seu d'Urgell	1,8	18,3	35,3	4,7	24,7	10,7	3,2
Valls de Valira	0,3	35,1	38,3	3,9	15,0	6,7	2,7
Valls d'Aguilar	-	16,6	15,8	6,6	50	7,5	2,5

Secció 1

"	2
---	---

La Vansa-Fornols	-	37,2	9,8	3,9	31,3	13,7	3,9
Josa-Tuixet	-	24,2	37,1	8,5	20	7,1	2,8
Figols i Alinyà	0,9	21,9	45,7	14,4	10,2	4,6	1,8

QUADRE - AU - 22Resultats municipals principals opcions (% v.) (1982).

	<u>AP</u>	<u>UCD</u>	<u>CDS</u>	<u>CIU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUCEX.ES.</u>	
Alàs	6,4	3,8	3,8	59,4	7,2	11,9	1,2	-
Aristot-Toloriu	9,7	6,5	11,9	34,7	11,9	19,5	3,2	1,0
Arseguel	1,9	3,9	11,7	56,8	-	25,4	-	-
Basella	17,1	15,8	8,1	47,6	0,4	9,0	1,2	-
Cabò	3,2	6,5	7,6	69,2	1,0	8,7	1,0	2,1
Cava	9,3	3,1	3,1	65,6	-	12,5	-	-
Coll de Nargó	12,6	8,7	4,7	47,1	3,6	17,6	3,6	0,5
Estimariu	15,2	-	4,1	75	-	2,7	-	1,3
Montferrer-Cast.	7,2	3,8	4,1	47,7	5,1	19,3	3,4	3,1
Oliana	7,7	5,8	1,3	58,4	3,7	14,3	3,2	1,5
Organyà	10,3	5,0	3,6	49,7	12,6	15,6	1,2	0,4
Peramola	14,0	15,8	0,7	50,1	5,0	13,3	0,3	0,3
Ribera de l'Urg.	8,8	4,6	5,2	50,1	4,4	21,4	3,3	1,2
<u>Secció 1</u>								
"	2							
"	3							
"	4							
"	5							
"	6							
"	7							
La Seu d'Urgell	16,3	3,7	3,2	32,2	4,9	31,9	3,7	1,4
Valls de Valira	7,5	11,2	6,6	39,2	2,3	25,4	3,3	3,9
Valls d'Aguilar	3,2	1,6	13	43,9	4,8	27,6	2,4	-
<u>Secció 1</u>								
"	2							
La Vansa-Fornols	6,6	5,5	15,5	26,6	4,4	25,5	6,6	6,6
Josa-Tuixet	9,5	2,7	2,7	43,8	8,2	12,3	5,4	9,5
Figols i Alinya	8,1	6,9	6,1	53,6	3,6	18,4	3,2	2,8

8. 3. 3. La implantació territorial de les opcions.

AP / CD / AP - PDP

L'Alt Urgell és una de les comarques de la circumscripció (juntament amb el Solsonés, la Vall d'Aran i la Segarra) on millors resultats obté aquesta opció l'any 77. En canvi l'any 82 presenta un nivell d'implantació inferior al de Catalunya i de la circumscripció. Això ja indica la diferent "personalitat" d'aquesta opció a una i altra elecció.

QUADRE - AU - 23

AP / CD / AP-PDP: Evolució comarcal comparada

	1977		1979		1980		1982	
	% v.	% c.	% v.	% c.	% v.	% c.	% v.	% c.
Alt Urgell	7,6	5,6	3,-	1,8	-	-	13,0	8,8
Circumscripció	5,3	4,2	3,1	2,1	-	-	15,6	11,9
Catalunya	3,5	2,7	3,6	2,4	2,3	1,5	14,5	11,5

Com ja he dit, la seva implantació l'any 77 és força irregular, presentant els més alts percentatges a la zona Cava-Arseguel i, en menor grau, a Aristot-Toloriu i Josa-Tuixent, obtenint a la resta percentatges ja més baixos i éssent La Seu la base de la seva implantació. L'any 79 les seves pèrdues prenen diverses direccions: CiU (Arseguel, Cava) (29), l'abstenció (sobretot a Aristot, Montferrer, La Seu), UCD (Bassella, Peramola),...

Com a totes les comarques l'any 82 reapareix amb una certa força, però no consegueix recuperar tot l'electorat que perd UCD.

Els millors resultats els obté a la zona de

Peramola-Bassella i La Seu -on millor recupera les pèrdues d'UCD- seguint la tònica, observada arreu, de trobar millor implantació a les "zones urbanes". En canvi a Organyà-Oliana i als municipis de la zona rural la seva implantació és més baixa i és on pitjor capitalitza les pèrdues d'UCD.

QUADRE - AU - 24

Resultats per zones (%votants)

	<u>U C D</u>		<u>AP - PDP</u>	
	<u>1980</u>	<u>1982</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
La Seu d'Urgell	18,4	3,8	-	16,3
Organyà-Oliana	30,-	5,5	-	8,6
Zona Rural	29,5	4,-	-	9,5

U C D .-

L'Alt Urgell és una de les comarques de la circumscripció on aquest partit obté millors resultats, amb una mitjana comarcal molt superior a la catalana. També és clarament superior a la mitjana provincial fins que s'iguera a ella a partir de 1980.

QUADRE - AU - 25U C D: Evolució comarcal comparada

	<u>1977</u>		<u>1979</u>		<u>1980</u>		<u>1982</u>	
	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>
Alt Urgell	33,1	24,3	37,3	22,9	24,0	13,1	5,2	3,5
Circumscr.	24,0	18,9	31,2	20,4	23,3	13,8	5,6	4,3
Catalunya	16,8	13,3	19,0	13,0	10,5	6,5	2,0	1,7

El seu ritme d'evolució a la comarca és qualitativament paral·lel al dels altres àmbits però quantitativament més suau a l'alça i més fort a la baixa que a nivell de la circumscripció evidenciant mangues de solidesa en la seva implantació.

Presenta una distribució territorial de vot bastant irregular malgrat ésser l'opció majoritària fins el fort retrocès de l'any 80, mantenint una estructura estable només els anys 79 i 80, tot i l'esmentat retrocès. (quadres AU-17 i 18).

L'any 77 obté els millors resultats a bona part dels municipis rurals, una constant en la implantació d'UCD, essent molt més baixos a La Seu-Organyà-Oliana, així com a Arseguel-Cava, Cabó-Valls d'Aguilar i Josa-Tuixent.

A les legislatives del 79 la seva mitjana comar-

cal experimenta un petit avenç a nivell de la correlació de forces i un suau retrocès en la implantació real. Moviments que no es corresponen amb el que succeeix a l'àmbit municipal: a gairebé la meitat experimenta un avenç notable fonamentalment a Oliana-Bassella-Peramola a més a més d'alguns municipis on havia obtingut resultats inferiors a la mitjana l'any 77 -i a gairebé una altra meitat un sensible retrocès, independentment del seu resultat-77 (30). Aquestes variacions tan contradictòries originades per factors d'àmbit exclusivament local, són els que expliquen la inestabilitat de l'estructura d'implantació entre 1977 i 1979.

Moviments d'electorat que tenen orígens i beneficiaris diversos i irregularment distribuïts. Els seus avenços es basen fonamentalment en l'absorció d'electorat democristià (Josa-Tuixent, Bassella, Cabó), però també de CiU (Peramola) o d'ambdues coalicions alhora (Oliana, Estimariu); en canvi la capitalització de les pèrdues d'AP sembla molt menys rellevant (Arseguel,...). Per altra banda les pèrdues d'UCD tendeixen a canalitzar-se fonamentalment cap a l'abstenció, tot i que també CiU sembla que en recupera una part (especialment a La Vansa, Cava).

A les autonòmiques de 1980 experimenta un retrocès generalitzat, malgrat que de diversa entitat quantitativa segons els municipis. Ara el desplaçament és gairebé unidireccional cap a CiU ($r = -0,73$) tendint a ésser més fort als municipis de la part "baixa" (Oliana, Cabò, Coll de Nargò, Peramola, Bassella, Figols), així com també a Alàs, Ribera de l'Urgellet i La Seu.

A les legislatives de 1982 experimenta un important retrocès que és general a tots els municipis malgrat que amb valors quantitativs bastant diversos. Aquestes pèrdues són capitalitzades fonamentalment per AP a La Seu

i conjuntament i bastant equilibradament per CiU i AP a la resta de municipis de la comarca (especialment a Bassella, Estimariu, Organyà, Peramola) (31). Per la seva banda el CDS només puntualment absorbeix un sector relatiu important de l'electorat "centrista-80" (Arseguel, La Vansa-Fornols, Aristot-Toloriu, Bassella, Valls d'Aguilar). De fet UCD només a Bassella i Peramola manté un nivell d'implantació rellevant (32), tot i que s'observa una tendència a mantenir-se millor als municipis de la part baixa en general. En conjunt aquestes variacions produeixen algunes modificacions importants en la seva estructura d'implantació (33).

L'evolució per zones ens permet una visió més sintètica d'aquests canvis:

QUADRE - AU - 26

UCD: Resultats per zones (% votants)

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
La Seu d'Urgell	29,8	29,4	18,4	3,8
Organyà-Oliana	27,7	44,6	30,-	5,5
Zona Rural	41,8	45,9	29,5	4,-

Amb una implantació inicialment molt més forta a la Zona Rural, l'any 79 avança espectacularment a la Zona Semi-Urbana (exclusivament a Oliana) equilibrant el nivell d'implantació a la Zona Rural. Malgrat el descens de nivell és manté aquesta estructura l'any 80 però ja no pot resistir la "davallada de crisi" de l'any 82, tot i que manté uns elements de continuïtat.

L'estructura d'implantació d'UCD els anys 79 i 80, s'articulava de la següent manera:

- Els municipis amb millor implantació, obtenint

resultats sempre superiors a la mitjana són: Bassella, Oliana, Peramola, Estimariu i Arseguel.

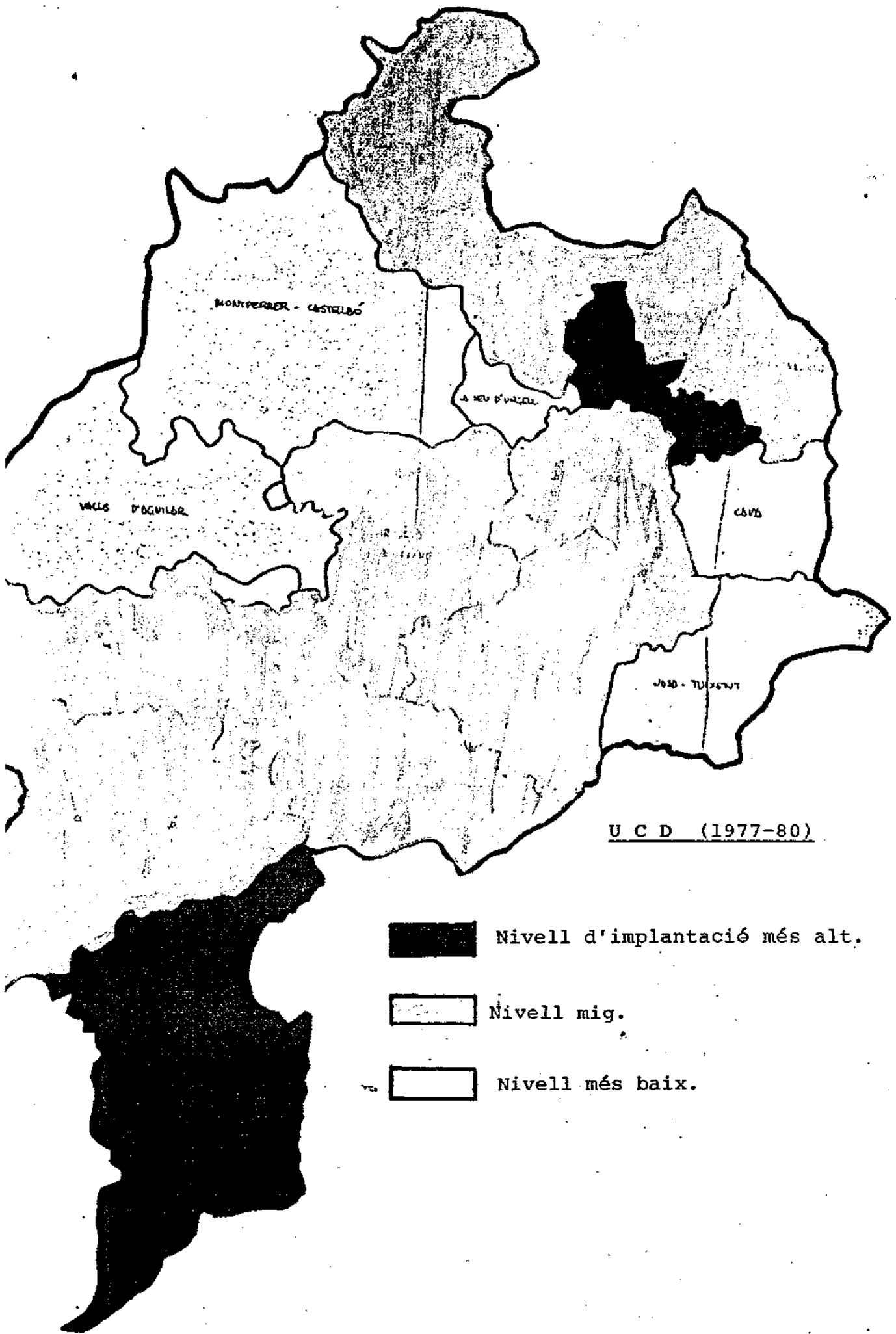
- A un nivell intermig se situen: Cabó, Alàs, Coll de Nargó, Figol-Alinyà, La Vansa-Fornols, Organyà, Valls de Valira (34), Ribera de l'Urgellet i Aristot-Toloriu.

- El nivell d'implantació més baix, amb percentatges sempre inferiors a la mitjana, els presenta a: Josa-Tuixent, Montferrer-Castellbó, La Seu i especialment a les Valls d'Aguilar i Cava.

La seva implantació no presenta correlacions significatives amb cap variable "ecològica". Però a partir de la seva estructura els anys 79 i 80, així com de la seva evolució des de l'any 77 fins al 82 podem distingir 2 característiques en la seva implantació:

1) En primer lloc, com a la majoria de comarques, UCD troba més facilitat d'implantació als petits municipis rurals, més desinformatats i amb relacions socials molt poc integrades, afavorint així l'actuació de xarxes d'influència que prenen suport en estructures privades o bé, sobretot, en institucions oficials o paraoficials. A les legislatives estatals de 1982 l'important desplaçament cap a CiU als municipis rurals no es pot entendre només com un rebuig a la imatge d'AP sinó com un vot canalitzat cap al partit del govern de la Generalitat que ja exercia la pràctica totalitat de competències en agricultura i ramaderia amb incidència directa a la zona.

2) En segon lloc, la millor implantació d'UCD als municipis de la meitat sud de la comarca (35) sembla dibuixar una àrea d'influència al voltant de l'activitat de l'empresa d'electro-domèstics allí instal·lada i que polaritza de manera molt important l'activitat econòmica

U C D (1977-80)

 Nivell d'implantació més alt.

 Nivell mig.

 Nivell més baix.

i social de la zona, especialment a Oliana (36).

3) Finalment, l'estructura agrària de la part baixa és totalment diferent de la resta, essent aquest un element ad.icional de desvinculació, i establint relacions més estretes amb els altres municipis del Mig Segre (La Noguera), zona en la qual també s'observa una forta implantació d'UCD.

P D C / C I U :

Es la 2ª força de la comarca fins que a les eleccions del 1980 passa ja a convertir-se en l'opció clarament dominant, domini que encara es reforça a les estatals de 1982. Paral·lelament, el seu nivell d'implantació comarcal es lleugerament superior al de la circumscripció fins que l'any 80 es "dispara a l'alça". En canvi es sempre clarament superior al de Catalunya (excepte l'any 79) degut a l'absorció per part del PDC a l'Alt Urgell -com a les altres comarques de la circumscripció- d'un ampli sector d'electorat d'Esquerres.

QUADRE - AU - 27PDC/CIU: Evolució comarcal comparada

	<u>1977</u>		<u>1979</u>		<u>1980</u>		<u>1982</u>	
	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>
Alt Urgell	26,3	19,2	18,6	11,4	36,2	19,9	41,3	28,1
Circumscr.	24,1	19,-	15,7	10,2	28,2	16,7	27,6	20,9
Catalunya	16,8	13,3	16,1	11,-	27,7	17,2	22,2	17,7

A nivell evolutiu, apart d'aquesta darrera diferència, cal remarcar l'important augment que experimenta l'any 82 en contrast amb la relativa estabilitat a la circumscripció i el retrocès a Catalunya, a nivell de la correlació de forces.

La seva implantació territorial, malgrat guanyar homogeneïtat a partir de 1980 manté sempre un nivell d'irregularitat relativament elevat. Per altra banda, el continuant procés de canvi que va experimentant en el decurs de les eleccions li impedeix presentar una estructura d'implantació estable.

L'any 77, apart de l'elevat percentatge que assoleix a Estimariu, mostra una implantació centrada a la part sud de la comarca (Oliana, Organyà, Peramola, Fogols-Alinyà) (37) i La Seu, i obté els pitjors resultats als municipis més alts (Josa-Tuixent, Aristot-Toloriu, Cava, Valls de Valira, La Vansa-Fornols) on no disposava d'instruments per a canalitzar el vot.

Les legislatives del 79 amb la bipolarització estatal i la reestructuració de les aliances són un moment difícil per a la nova coalició CiU que, a nivell comarcal, experimenta un retrocès important en relació al PDC (i encara més en relació al PDC+UCDCC). A nivell municipal es produeixen variacions de signe divers: experimenta un avenç molt fort a alguns municipis on havia obtingut baixos resultats l'any 77 (especialment, Arsèguel, Cava i La Vansa), un fort descens a altres on havien estat alts (Estimariu, Peramola, Oliana) i es manté estable a altres on havia obtingut diferents nivells d'implantació (Coll de Nargó, Aristot-Toloriu, Figols-Alinyà, ...) tot plegat produeix un capgirament substancial en la seva estructura d'implantació.

Els seus avenços provenen fonamentalment d'UCD i AP (Arseguet, Cava, La Vansa) sense que s'observi una capitalització mínimament rellevant del vot UCDCC malgrat que és possible l'existència de desplaçaments en aquest sentit però "formalment neutralitzats" a nivell estadístic. (38).

Les seves pèrdues també prenen direccions diverses: fonamentalment cal al PSC a tot arreu i, en menor grau, l'ERC (La Seu, Montferrer-Castellbò, Ribera de l'Urgellet, Organyà, Peramola), la UCD (Oliana, Estimariu), prioritàriament a L'ERC (Valls d'Aguilar)

i en general també una part cap a l'abstenció.

A les autonòmiques de 1980 experimenta un fort avenç la pràctica totalitat de municipis (39). Fonamentalment els seus guanys provenen d'electorat centrista-79 (40), recuperant també electorat democristià-77 que s'havia abtingut l'any 79 (41), i de manera molt més marginal i irrellevant, recuperant electorat PDC-77 que s'havia desplaçat cap al PSC-79 (42).

Aquest avenç tendeix a ésser més fort als municipis més cap al nord-est de la comarca (Aristot-Toloriu, Alás-Cerc, Estimariu, Cava) i als de la part més meridional (Oliana, Bassella i Peramola).

Finalment a les legislatives estatals de 1982 experimenta un nou i important avenç a la pràctica totalitat dels municipis el qual, malgrat una certa homogeneïtat general, torna a ésser més fort a la part sud de la comarca (fonamentalment Oliana, Peramola i Bassella). De fet l'avenç només en suau a La Seu (43), Valls de Valira i Cava. En general es pot dir que excepte al "centre urbà" (La Seu), CiU es la principal capitalitzadora de les pèrdues d'UCD i de l'augment de la participació.

Lògicament aquest contiuat procés de canvi impedia l'estabilització d'una estructura territorial d'implantació. Però tot i anar avançant arreu poc a poc es va creant una diferenciació cada cop més clara entre, en general, La Seu d'un costat i la resta de municipis de l'altre. Fet que seria el principal element definidor de la seva implantació. Precisar més és bastant arriscat, sobretot en un procés que sembla clarament obert. Això no obstant, i en base a la seva implantació dels anys 80 i 82 que presenta certs elements comuns podem definir,

amb totes les prevencions que fan al cas, la següent estructura:

- Els nivells més alts d'implantació els presenta a: Estimariu, Cabò, Cava i Alàs-Cerc.

- També presenta una implantació superior a la mitjana, però a un nivell menor que el grup anterior, a: Oliana, Figols-Alinyà i la Ribera de l'Urgellet.

- Tendencialment al nivell de la mitjana se situen: Arsèguel, Peramola, Bassella, Coll de Nargó, Organyà, Montferrer-Castellbò, Valls de Valira i Josa-Tuixent.

- Finalment, el nivell d'implantació més baix el presenta a: La Seu, Les Valls d'Aguilar i La Vansa-Fornols.

ERC .-

L'Alt Urgell és una de les comarques de la circumscripció (juntament amb la Vall d'Aran i el Solsonés) on l'ERC obté resultats més baixos. Excepte l'any 79, la seva mitjana comarcal es clarament inferior a la provincial i fins i tot a la catalana. (anys 77 i 80).

La seva evolució comarcal és molt particular, diferent a gairebé totes les altres comarques de la circumscripció (44) i a la de Catalunya en general. Diferència marcada per l'increment a les legislatives estatals de 1979 i lleuger retrocès a les autonòmiques de 1980.

QUADRE - AU - 28EC / ERC: Evolució comarcal comparada

	<u>1977</u>		<u>1979</u>		<u>1980</u>		<u>1982</u>	
	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>
Alt Urgell	3,5	2,5	8,2	5,1	7,2	4,0	5,1	3,5
Circumscrip.	7,5	5,9	7,6	5,0	12,2	7,2	5,8	4,3
Catalunya	4,5	3,6	4,1	2,8	8,9	5,5	4,0	3,1

La seva implantació territorial és sempre força irregular i no té una estructura estable.

L'any 77 assoleix els millors resultats a Organyà, amb molta diferència sobre la resta de municipis entre els quals sobre-surten amb percentatges lleugerament millors Cabò i Figols-Alinyà, és a dir, l'àrea d'influència d'Organyà.

L'any 79 la mitjana comarcal experimenta un avenc important basat, però, en La Seu (i una mica els municipis de la seva àrea d'influència immediata) i Organyà. Avenc que s'explica sobre un doble eix: 1) exis-

tència a La Seu d'un nucli de militants/simpatitzants del sector "aranista" del PSC (R) que passa a integrar-se al ERC. Això le dóna una capacitat d'incidència local que no tenia; 2) la presència en un lloc relativament destacat de la candidatura d'un conegut petit industrial d'Organyà.

Aquest avenç es fa, lògicament, sobre el desplaçament d'electorat PDC-77.

A les autonòmiques de 1980 els problemes a l'interior de l'ERC, al voltant de J.Arana, són a la base del retrocès que experimenta aquest partit a La Seu i, en menor grau, a la seva àrea d'influència immediata (45) en benefici de CiU. En canvi a les Valls d'Aguilar experimenta un fort retrocès com a conseqüència d'un desplaçament d'electorat cal al PSC (46). A la resta de municipis es manté estable o bé experimenta un lleuger avenç. (47).

Finalment l'any 82 les úniques variacions rellevants que presenta són els importants retrocessos, en benefici fonamentalment de CiU, a Organyà, i Figols-Alinyà i, menys, a Cabó -els seus "punts forts"- aconseguint mantenir-se a La Seu -base quantitativa de la seva implantació a nivell absolut- on obté, però, baixos percentatges. En conjunt, tot i continuar Organyà com a "punt" de màxima implantació la seva estructura experimenta modificacions degut al fort descens a Figols-Alinyà i Cabó alhora que experimenta algún avenç -malgrat que poc important- a municipis on no tenia pràcticament implantació (48).

En definitiva, l'ERC presenta a l'Alt Urgell les característiques típiques d'opció marginal, és a dir, amb molt baixos resultats en general, tònica alterada

només per algunes "puntes d'implantació" com a conseqüència d'existir un nucli militant/simpatitzant amb un cert nivell d'incidència social (49).

P S C .-

El seu nivell d'implantació a la comarca és inferior al que presenta a nivell de la circumscripció i de Catalunya. Només a les autonòmiques de 1980 aquests nivells se situen molt aprop com a conseqüència de la millor "resistència" del PSC comarcal. Com a contrapartida, però, a les legislatives de 1982, en una cojuntura favorable, mostra poca capacitat d'expansió en relació als altres àmbits territorials.

QUADRE - AU - 29PSC: Evolució comarcal comparada

	<u>1977</u>		<u>1979</u>		<u>1980</u>		<u>1982</u>	
	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>
Alt Urgell	8,6	6,3	20,0	12,3	19,1	10,5	24,7	16,8
Circumscrip.	14,7	11,6	24,6	16,1	19,2	11,4	34,8	26,4
Catalunya	28,2	22,5	29,2	20,0	22,3	13,9	45,2	36,0

La seva implantació territorial presenta sempre una distribució força irregular, sense que presenti tampoc una estructura d'implantació gaire estable.

L'any 77 presenta una implantació centrada gairebé exclusivament a La Seu, essent bastant (o molt) baixa a la resta de la comarca (50).

A les legislatives del 79, afavorit per la bipolarització estatal però sobretot com a conseqüència de la consolidació de l'oferta socialista i de la implantació organitzativa del PSC a la comarca, experimenta un notable increment a tots els municipis, i especialment a La Seu i la seva àrea d'influència més immediata (Montferrer-Castellbó, Ribera de l'Urgellet, Alás) (51). En canvi als municipis de la part baixa l'increment és més

suau (Bassella, Peramola, Cabó, Organyà, Ollana, Fogols-Alinyà). Cal recordar també que a la candidatura hi figurava un conegut militant de La Seu.

En general aquests avenços es fan sobre les pèrdues del PDC, però també, a nivell més localitzat, del PSUC i de l'ERC (52).

A les autonòmiques del 1980 experimenta només un molt lleuger retrocès en contrast amb les més fortes pèrdues que experimenta a la majoria de les altres comarques. Aquesta major "capacitat de resistència" a la tendència desfavorable general, que només s'observa a les comarques pirinenques (53), reposa sens dubte en la consolidació organitzativa del PSC en aquesta zona sobre la base d'impulsar unes propostes específiques per a les terres de la muntanya. A més a més, a la candidatura socialista ja figurava en un lloc amb moltes possibilitats de sortir elegit l'urgellenc J. Ganyet, uns dels principals impulsors de la "política de muntanya".

Així, com a conseqüència de la contraposició d'una tendència local favorable i una general desfavorable, l'estabilitat a nivell d'implantació real (54) és la tònica general. Això no obstant, presenta "puntes de variació" (favorables i desfavorables) en funció de factors purament locals. Els avenços més forts els presenta a les Valls d'Aguilar (ERC) i Arsèguel (CiU) mentre que les pèrdues més importants les experimenta a Aristot-Toloriu, Montferrer-Castellbó i Cabó, en direcció a CiU, mentre que a Ollana semblen dirigir-se cap a l'ERC i, en menor grau, el PSUC (55).

Finalment, l'avenç de 1982 és pràcticament general (56) a nivell d'implantació real (augment de la parti-

cipació) i diversificat a nivell de la correlació de forces. En general s'observa una tendència a invertir el sentit de la variació en relació a les anteriors eleccions ($r = -0,74$), és a dir, a augmentar on havia disminuït i a retrocedir on havia avançat. L'increment de la mitjana comarcal es basa fonamentalment en el fort avenç que experimenta a La Seu on, igualment que a la resta de municipis en els quals avança, capitalitza les pèrdues del PSUC i capta el vot de "nous" participants. En canvi, a diferència d'altres comarques, no capitalitza les pèrdues de l'ERC, almenys d'una manera mínimament rellevant.

Si dividim la comarca en els 3 nivells territorials ja esmentats, l'evolució del PSC és la següent:

QUADRE - AU - 30

	<u>PSC: Resultats per zones (% v.)</u>			
	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
La Seu d'Urgell	19,2	25,7	24,7	31,9
Organyà-Oliana	5,7	12,2	9,5	14,8
Zona Rural	4,4	15,1	16,2	17,5

Veiem com La Seu es manté constantment com el lloc de màxima implantació socialista essent els municipis intermitjos (Organyà - Oliana) la zona de més baixa implantació (excepte l'any 77).

Ara bé, amb tot el que hem vist fins ara, tenim elements per precisar més aquesta estructura, ja que el PSC manté també unes constants d'estructura d'implantació a nivell municipal, malgrat una certa estabilitat, que es defineix de la manera següent:

- El nivell d'implantació més alt, amb percentatges sempre superiors a la mitjana, el presenta a La Seu.

- Amb una implantació tendencialment al nivell de la mitjana i percentatges que oscil·len al voltant d'aquesta se situen: Arseguel, Aristot-Toloriu, Les Valls de Valira, Montferrer-Castellbó, les Valls d'Aguilar, La Ribera de l'Urgellet i la Vansa-Fornols.

- Finalment, presenta una implantació sempre clarament inferior a la mitjana a: Alàs-Cerc, Cava, Josa-Tuixent, Coll de Nargó, Peramola, Organyà, Oliana i, sobre tot, a Estimariu, Cabó, Figols-Alinyà i Bassella.

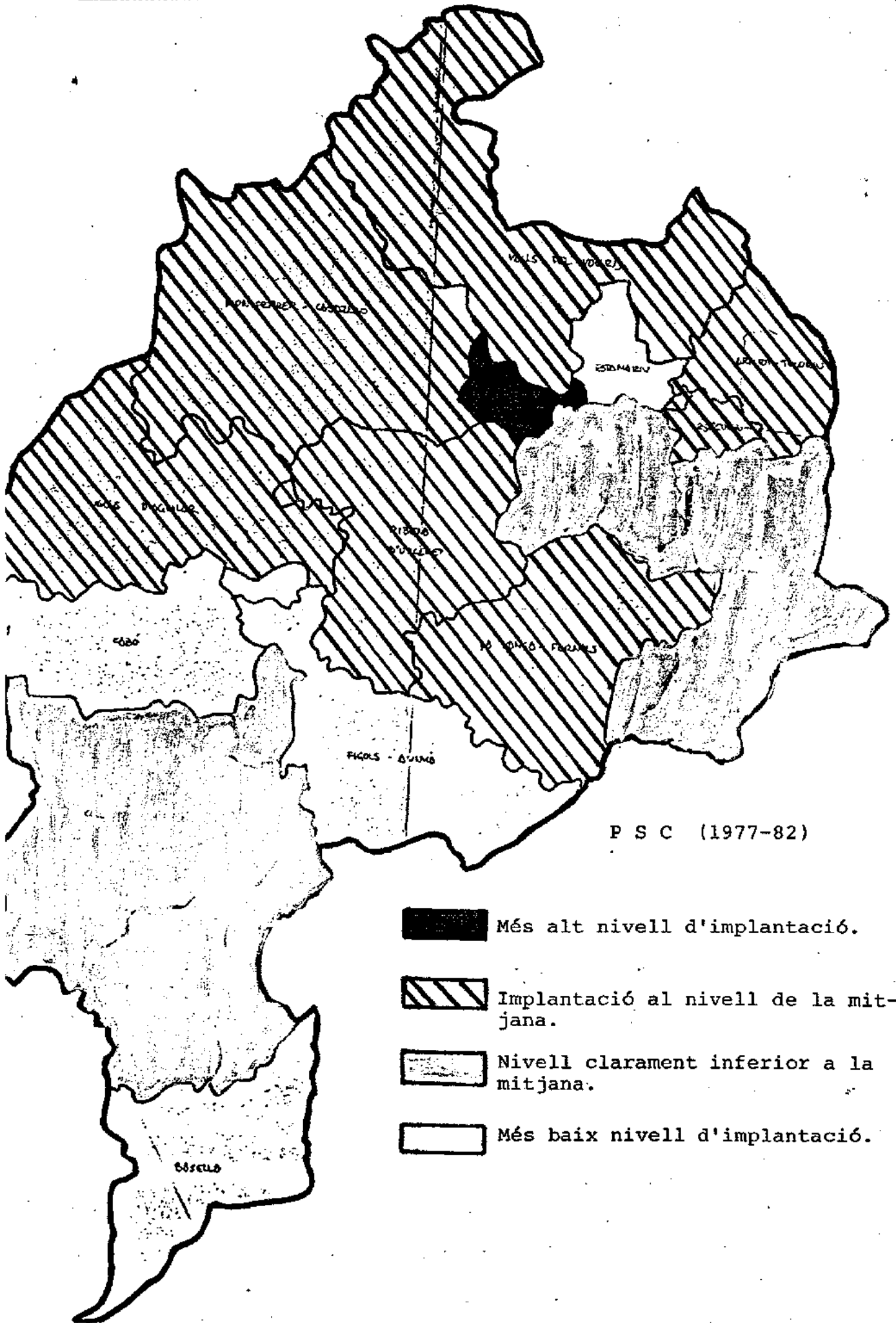
Aquesta estructura tal com es pot veure al mapa AU-5 té una expressió geogràfica diàfana:

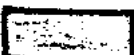

Com és característica general de la implantació socialista, aquesta es desenvolupa més fàcilment en medi urbà, industrial i de serveis, amb alt percentatge de població assalariada.

L'àrea d'influència més immediata de La Seu defineix el 2^{on.} nivell d'implantació socialista, amb l'excepció d'alguns municipis en funció d'aspectes específics a cadascun d'ells.

La meitat meridional de la comarca, més allunyada de La Seu i on s'irradia la influència de l'empresa d'electrodomèstics, és on obté els pitjors resultats.

Per altra banda, la seva implantació no presenta correlacions significatives amb les variables "ecològiques" excepte la negativa amb l'índex de pràctica dominical religiosa, com succeeix també a altres comarques. Línia en la qual s'expliquen, en part, els baixos resultats a alguns municipis de l'àrea de La Seu.

- Més alt nivell d'implantació.
- Implantació al nivell de la mitjana.
- Nivell clarament inferior a la mitjana.
- Més baix nivell d'implantació.

P S U C :

Es una opció molt secundària a la comarca, com a pràcticament totes les zones rurals, amb nivells d'implantació sempre inferiors a la mitjana de la circumscripció i molt lluny de la catalana. Com és característic, el seu nivell d'implantació es manté estable fins la crisi de 1982.

QUADRE - AU - 31P S U C : Evolució comarcal comparada

	1977		1979		1980		1982	
	% v.	% c.	% v.	% c.	% v.	% c.	% v.	% c.
Alt Urgell	8,0	5,8	7,8	4,8	8,5	4,7	3,2	2,2
Circumscripció	12,0	9,5	10,5	6,9	10,6	6,3	2,8	2,0
Catalunya	18,2	14,4	17,1	11,7	18,7	11,6	4,6	3,7

També, seguint la tònica d'altres comarques, la seva implantació té una distribució territorial força irregular i una estructura menys estable que a altres contrades tot mantenint uns elements de continuïtat.

L'any 77 obté els millors resultats a Oliana, sobre tot, i La Seu, així com a les zones d'Arsèguel i Aristot-Toloriu per una banda i La Vansa-Fornols i Josa-Tuixent per un altra. En canvi els pitjors els obté als municipis més propers a La Seu (excepte a les Valls de Valira).

És, precisament, en aquests darrers municipis on l'any 79 presenta els seus avenços més importants (i gairebé els únics). La tònica general és l'estabilitat o un lleuger retrocès -tal com ho expressa l'evolució de la mitjana- mantenint-se millor que a nivell de la circumscripció i de Catalunya. (57).

Les pèrdues més importants les presenta on tenia millor implantació (excepte a La Seu) essent capitalitzades pel PSC (58).

A les autonòmiques de 1980 l'estabilitat és encara més absoluta com a tònica general als municipis de la comarca (59) paral·lelament al que succeeix als altres àmbits territorials.

Finalment, a les legislatives estatals del 1982 el PSUC experimenta -també com a tot arreu- una forta davallada. Lògicament, el retrocès és més fort als municipis on tenia millor implantació i les seves pèrdues són capitalitzades pel PSC. Malgrat mantenir certs trets característics de la seva estructura d'implantació se situa ja a nivell d'opció marginal.

En conjunt, el "centre" -absolut i relatiu- de la seva implantació és La Seu, seguint la tònica general d'implantació del PSUC, situant-se també com a municipis on obté els millors -malgrat que baixos- resultats: La Ribera de l'Urgellet, Montferrer-Castellbó i La Vansa-Fornols; a un nivell una mica inferior se situen Oliana i Aristot-Toloriu, mentre a la resta la seva implantació és gairebé sempre absolutament marginal.

En definitiva, el medi urbà i l'activitat industrial i de serveis, juntament amb la presència organitzativa o l'existència de militants/simpatitzants són els determinants de l'estructura d'implantació del PSUC.

D R E T A .-

Com ja ho expresaven els coeficients de correlació la Dreta no presenta una estructura d'implantació estable, per les raons que hem pogut veure seguint l'evolució d'UCD. Només entre 1979 i 1980 presenta unes mateixes característiques d'implantació (60). L'any 82, però, en capitalitzar CiU les pèrdues d'UCD a la zona rural, la Dreta experimenta noves i importants modificacions en la seva estructura d'implantació.

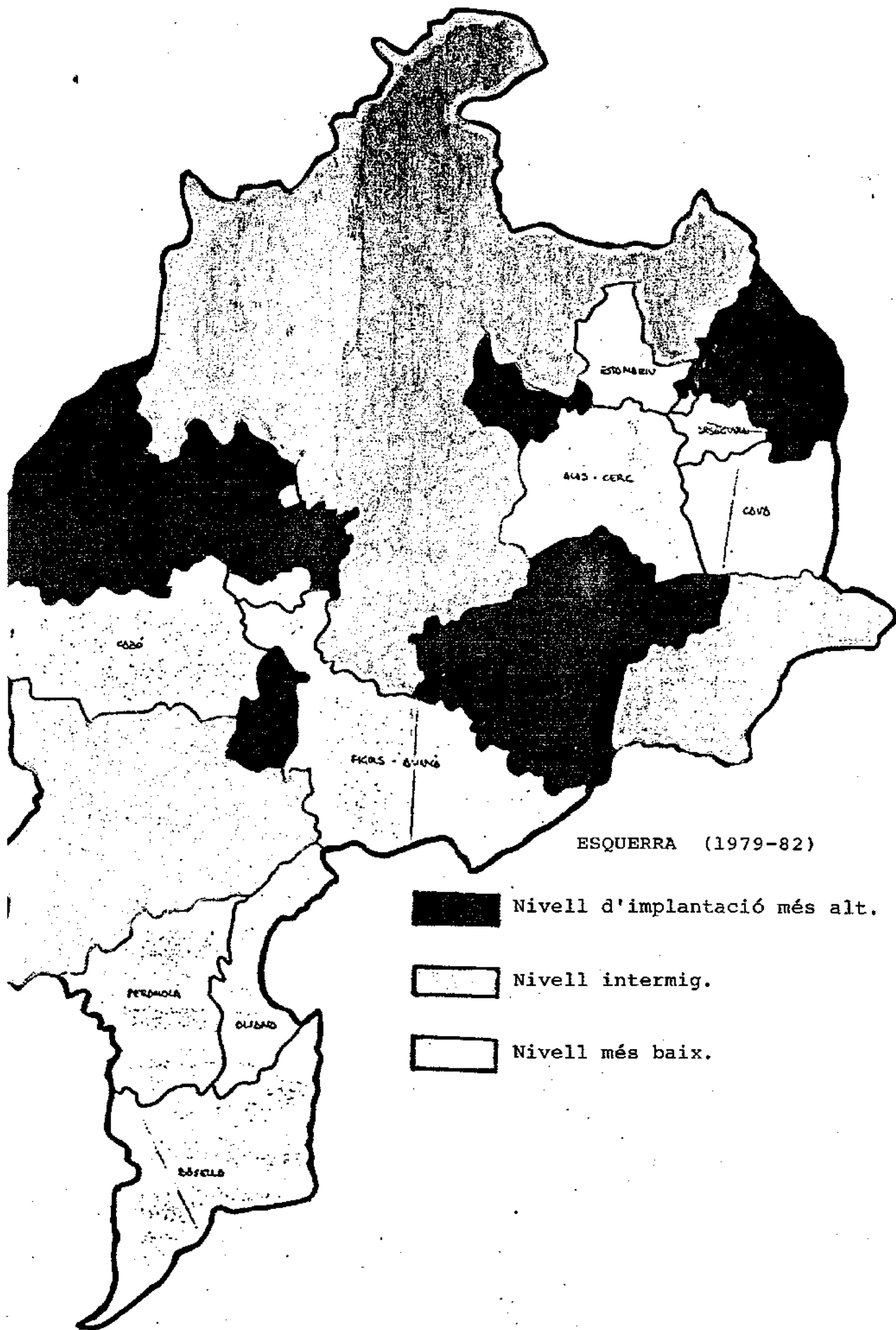
C A T A L A N I S M E D E C E N T R E .-

Les seves contínues "relacions" amb la Dreta i amb l'Esquerra fan que no pugui establir una estructura d'implantació. A més a més, el procés d'hegemonització per una part de CiU arran de la crisi d'UCD encara sembla obert, sobre tot als municipis rurals i de cara a unes eleccions autonòmiques. Per tant són d'esperar noves modificacions.

E S Q U E R R A .-

És l'única tendència que mostra un cert nivell d'estabilitat. I això a partir de 1979 després de l'absorció d'un sector d'electorat que -com hem vist- havia votat PDC l'any 77.

Aquesta estructura s'articula -a nivell

municipal- de la manera següent:

- Els municipis on presenta millor implantació són: La Seu, Valls d'Aguilar, Organyà, La Vansa-Fornols, i Aristot-Toloriu.

- A un nivell inferior, però tendencialment proper, a la mitjana se situen: Montferrer-Castellbó, la Ribera de l'Urgellet, Coll de Nargó, Josa-Tuixent i les Valls del Valira.

- Amb percentatges sempre clarament inferiors a la mitjana tenim a: Figols-Alinyà, Oliana, Peramola, Arseguel, Cava, Alàs, Cabó i sobretot, Bassella i Estimariu.

De tota manera, i de cara a futures variacions cal tenir en compte que a la comarca l'ERC presenta "relacions" més fluïdes amb CiU que amb el PSC.

Relacionant el nivell d'implantació de les 3, la Dreta es la tendència dominant a bona part dels municipis de la comarca fins l'any 79 (i especialment aquest darrer any); els únics on no guanya a cap de les 2 eleccions són Organyà i les Valls d'Aguilar. L'any 80 el CC ja apareix com a tendència dominant a la majoria de municipis excepte Bassella, Peramola i Arseguel, on guanya la Dreta, i La Seu, la Vansa, Organyà i les Valls d'Aguilar on guanya l'Esquerra. Finalment, l'any 82 el CC guanya a tot arreu excepte a La Seu i a La Vansa-Fornols. (A Aristot-Toloriu hi ha un gran equilibri de forces entre el CC i l'Esquerra).

8. 3. 4. Les relacions entre els espais electorals.
Una anàlisi de conjunt.-

8. 3. 4. 1. Les estructures d'implantació.

Amb el panorama que hem descrit l'anàlisi factorial ens ha d'ésser ben poc útil. Efectivament el model ens presenta uns factors amb molt poca capacitat explicativa necessitem 5 per a explicar el 50 % de la varianza.

El Factor-1 (18,2 % de la varianza) és un eix del tipus Dreta-Esquerra, oposant les implantacions de PSC i PSUC per una banda, a les de UCD i CiU a partir de 1979 per un altra.

Ens indica una certa similitud en les implantacions del PSC i del PSUC (61) tal com també es dedueix del que havíem vist anteriorment.

Pel que fa a UCD i CiU, la seva correlació amb el Factor és més baixa i només es pot parlar d'un paral·lisme parcial. S'ha d'observar, però, com l'any 82 la correlació d'UCD amb el Factor és irrellevant mentre que s'ha reforçat considerablement la de CiU.

El Factor-2 (10,1 %) és el factor que s'articula sobre els elements comuns de l'estructura d'implantació d'UCD des de 1977 fins a 1982 (62).

La resta de Factors no ens aporten cap informació interessant i en ells sembla intervenir el component aleatori.

A la representació gràfica de les variables sobre els eixos 1 - 2 (28,3 % de la varianza) s'observa clarament algunes de les coses que ja hem dit: la relació

QUADRE AU-52

PAGE 13 JUMPIN NOTES ELECTIONS-SECTIONS COMARCAIS.

ROTATED FACTOR LOADINGS (PATTERN)

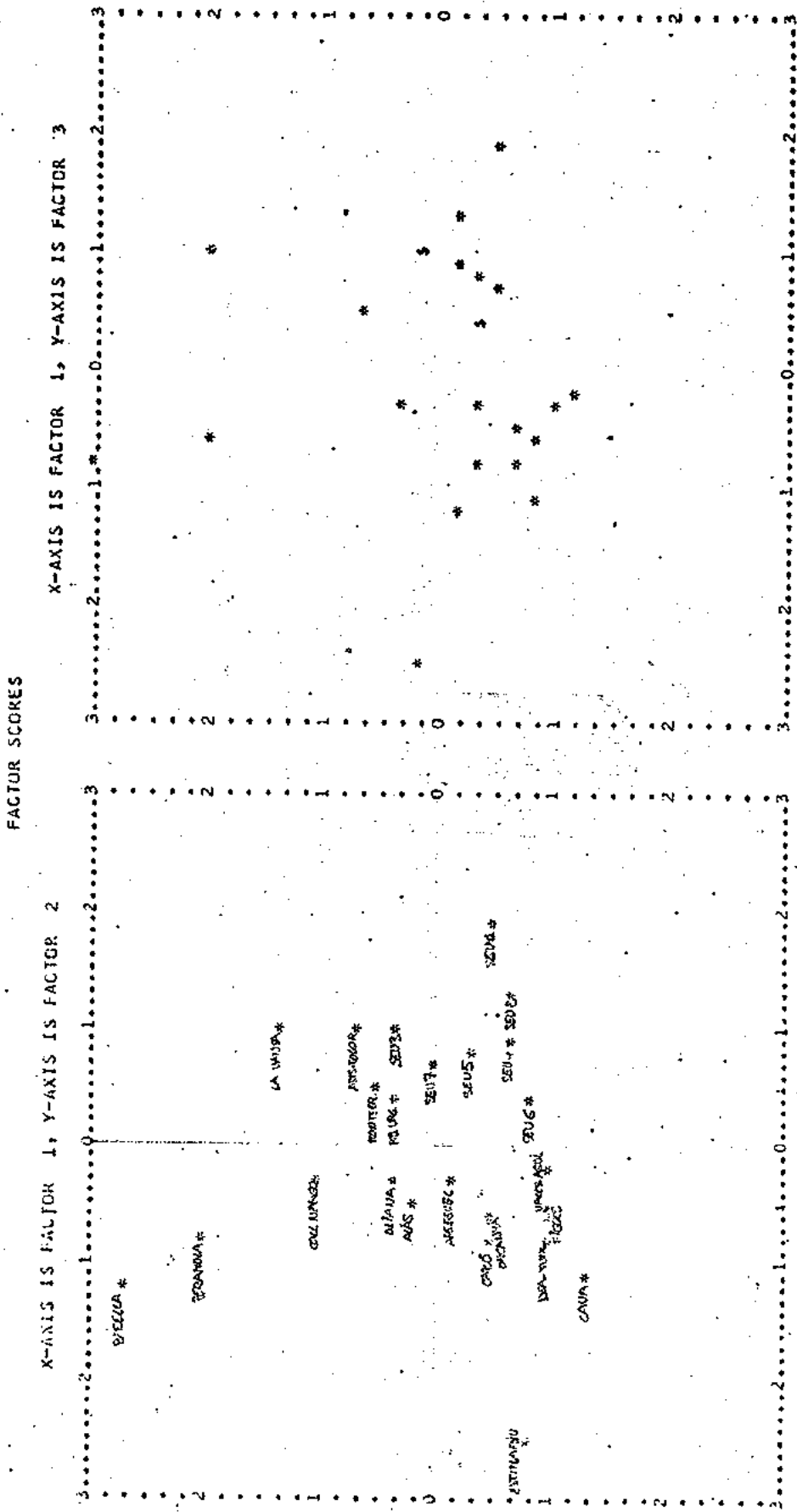
	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3	FACTOR 4	FACTOR 5	FACTOR 6	FACTOR 7	FACTOR 8	FACTOR 9	FACTOR 10
AP82	0.128	0.143	0.022	-0.107	0.065	-0.048	-0.106	0.883	-0.126	-0.184
UC352	-0.124	0.362	-0.131	0.194	0.062	-0.131	0.152	0.130	0.019	-0.119
CI042	-0.050	-0.127	-0.224	-0.079	0.042	0.100	-0.042	-0.326	-0.012	-0.219
ERC82	0.441	0.045	0.035	0.131	0.040	-0.010	0.488	-0.079	-0.342	0.036
PS082	0.370	-0.016	-0.140	-0.023	0.014	-0.015	-0.055	0.089	0.215	0.248
PS032	0.693	-0.043	0.039	-0.101	-0.045	-0.037	0.038	0.027	-0.131	0.167
CS582	0.017	0.096	0.204	0.008	-0.025	-0.032	-0.054	-0.395	0.159	0.354
PC032	-0.038	-0.177	0.083	-0.415	-0.239	0.016	-0.007	-0.195	-0.214	0.641
NAL82	0.434	0.109	-0.767	0.041	-0.109	0.149	0.083	-0.090	-0.015	0.015
EX082	0.373	-0.176	-0.051	-0.393	0.415	0.166	-0.210	0.260	0.233	-0.163
EX582	-0.013	-0.154	0.897	0.098	0.238	-0.029	0.053	-0.007	0.043	0.043
UC080	-0.413	0.703	0.122	-0.104	-0.078	-0.200	-0.013	0.115	-0.007	0.119
CI000	-0.309	-0.294	-0.161	0.113	0.009	0.071	-0.151	0.086	-0.361	-0.739
ERC30	0.133	0.077	-0.045	-0.131	0.112	-0.177	0.933	-0.012	0.062	0.050
ERC00	0.554	-0.339	-0.024	0.135	-0.046	0.013	-0.135	-0.066	0.051	0.687
PS000	0.657	-0.078	0.248	-0.163	0.066	-0.005	-0.092	-0.291	-0.061	0.089
EX000	-0.006	-0.148	-0.052	-0.033	0.228	0.114	-0.295	0.502	0.084	-0.035
EX080	-0.124	-0.173	0.196	0.034	-0.184	0.826	-0.103	-0.121	-0.117	-0.246
NAL00	0.276	-0.195	-0.013	-0.016	0.799	-0.295	0.046	0.055	-0.133	0.034
AL100	0.167	-0.168	-0.086	0.203	0.083	0.441	-0.152	0.077	-0.056	0.253
LC079	0.054	-0.166	0.593	-0.304	0.338	-0.394	0.177	0.472	-0.094	-0.037
UC079	-0.446	0.088	0.068	-0.304	-0.108	-0.397	-0.113	-0.092	0.023	-0.120
CI079	-0.470	-0.529	-0.058	0.198	-0.238	0.414	-0.059	0.017	0.430	0.015
ERC79	0.108	-0.343	-0.530	0.154	0.120	0.145	0.514	-0.112	-0.358	0.248
PS079	0.004	-0.186	0.071	-0.026	0.061	0.057	-0.175	0.126	-0.122	-0.064
PS077	0.704	-0.043	-0.026	0.093	0.104	-0.160	-0.076	0.045	-0.189	0.064
EX077	-0.053	-0.007	-0.144	0.191	-0.204	-0.104	-0.104	-0.103	0.895	0.079
EX0570	-0.103	-0.052	0.703	0.574	-0.050	0.069	0.025	0.068	-0.099	0.105
NAL79	-0.212	0.560	0.203	0.203	0.596	-0.179	0.270	0.107	0.018	-0.088
AL179	0.052	-0.095	0.287	-0.143	0.636	0.165	-0.199	-0.227	0.124	0.042
APT7	-0.010	-0.144	-0.078	0.842	-0.082	0.189	-0.109	0.097	0.235	-0.085
UC077	-0.003	0.790	-0.135	-0.056	-0.328	0.069	-0.276	0.006	-0.066	0.056
PC077	-0.133	-0.351	-0.190	0.729	0.106	0.114	0.101	0.231	-0.087	0.087
LC077	-0.249	-0.156	0.223	-0.034	-0.185	0.011	0.832	-0.067	0.038	-0.089
PS077	0.640	-0.278	-0.069	-0.152	0.163	-0.347	-0.092	0.347	0.380	-0.110
PS077	0.500	0.109	0.196	0.142	-0.005	-0.344	-0.016	-0.164	0.360	0.131
UC0677	-0.254	-0.146	0.312	-0.053	0.338	-0.426	-0.071	-0.488	-0.215	-0.190
R0C77	-0.462	-0.237	0.316	0.554	0.244	0.159	-0.101	0.249	-0.240	0.059
JIL77	-0.347	-0.375	0.150	0.730	0.211	0.280	-0.025	-0.103	0.015	-0.132
VP	7.140 (18%)	3.904 (10%)	1.881 (9.9%)	3.092 (9.5%)	2.983	2.791	2.666	2.415	2.357	2.116

THE VP FOR EACH FACTOR IS THE SUM OF THE SQUARES OF THE ELEMENTS OF THE COLUMN OF THE FACTOR PATTERN MATRIX CORRESPONDING TO THAT FACTOR. WHEN THE ROTATION IS UNROTATED, THE VP IS THE VARIANCE EXPLAINED BY THE FACTOR.

GRAFICA AU-4

PAGE 21 SHUP44 TOTAL ELECTIONS SECCIONS CONAKALS..

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3.
 FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3.
 FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

més important entre estructures és la determinada pels elements comuns en la implantació del PSUC i del PSC. UCD i CiU presenten unes característiques d'implantació relativament oposades a l'esquerra socialista i comunista. Relació d'oposició que UCD i CiU no realitzen conjuntament sinó sobre espais diferenciats i en relació de competència. És a dir, hi ha un conjunt de municipis on l'oposició a l'esquerra l'assumeix prioritàriament UCD i molt poc CiU, i uns altres on la situació és la inversa. De tota manera, tal com també ho expressa la gràfica, l'any 82 aquesta relació d'oposició l'assumeix fonamentalment CiU.

Igualment la gràfica reflexa la "dispersió" de CiU als diferents anys, observant-se com l'estructura del PDC-77 és la més propera a l'espai d'esquerra i la de CiU-82 la més allunyada.

La representació de les unitats territorials sobre aquests eixos és també força clara: Les seccions 1 i 2 de La Seu (63) juntament amb les altres seccions, La Vansa-Fornols, Montferrer-Castellbó i la Ribera de l'Urgellet és on l'esquerra socialista i comunista presenta una correlació de forces més favorable que a la resta de municipis.

Bassella, Peramola i, en menor grau, Coll de Nargó són el principal bastió d'UCD. En canvi a Estimariu i, en menor grau, Cava, Josa-Tuixent, Figols-Alinyà, Cabó i Organyà és on CiU presenta tendencialment la correlació de forces més favorable enfront d'UCD i de PSC-PSUC.

L'anàlisi per tendències no ens aporta gairebé res de nou en relació al que ja hem dit.

Abans de la rotació, el Factor-1 (40 % de la variança), és del tipus Dreta-Esquerra, prenent com a

punt de referència la implantació de l'Esquerra. Així s'observa com l'any 77 no hi ha una relació d'oposició definida amb l'Esquerra, mentre que l'any 79 és la Dreta la que polaritza aquesta funció, que ja comparteix amb el CC l'any 80, essent finalment aquesta darrera qui polaritza la "funció" l'any 82.

El Factor-2 (23 %) expressa, però amb baixes correlacions de les variables amb ell, les relacions de competència entre el CC i la Dreta.

Després de la rotació els factors presenten menys capacitat d'explicació de la varianza, però en estar millor correlacionats amb alguna (es) variable (s) produeixen menys distorsions en la interpretació i representació. Els factors són de característiques semblants.

El Factor-1 (27,3 % de la varianza) oposa la implantació de l'esquerra (excepte l'any 79) a la de CiU els anys 80-82.

El Factor-2 (26,6 %) oposa la implantació de la Dreta i Esquerra l'any 79, i ens indica que la "tensió" entre la Dreta i Esquerra l'any 79 (64) s'estructura sobre un espai diferent d'aquell sobre el qual, posteriorment, s'estructura la "tensió" CC-Esquerra.

El Factor-3 (17,7) expressa l'oposició entre la Dreta i el CC l'any 77 que s'estructura també sobre un espai específic.

En conjunt, 3 factors per explicar el 72 % de la varianza, percentatge baix en comparació a la majoria de les altres comarques. Una altra expressió de la major inestabilitat del comportament electoral a l'Alt Urgell.

Per altra banda la gràfica de representació

UNROTATED FACTOR LOADINGS (PATTERN)
 FOR PRINCIPAL COMPONENTS

QUADRE AU-33

	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3	FACTOR 4	
DLTA77	57	-0.328	0.602	-0.659	-0.052
CATHOD77	58	-0.110	-0.620	0.704	-0.228
ESQUE77	59	0.623	0.048	0.108	0.426
DRETA79	60	-0.700	0.489	0.441	-0.056
CATHOD79	61	-0.240	-0.505	-0.393	0.652
ESQUE79	62	0.884	-0.104	-0.159	-0.381
DRETA80	63	-0.631	0.579	0.368	0.274
CATHOD80	64	-0.418	-0.573	-0.352	-0.471
ESQUE80	65	0.914	0.053	0.089	0.174
DRETA82	66	-0.178	0.747	-0.077	-0.245
CATHOD82	67	-0.766	-0.565	-0.018	0.129
ESQUE82	68	0.940	0.204	0.132	0.019
VP		4.747	2.839	1.606	1.214

THE VP FOR EACH FACTOR IS THE SUM OF THE SQUARES OF THE ELEMENTS OF THE COLUMN OF THE FACTOR LOADING MATRIX CORRESPONDING TO THAT FACTOR. THE VP IS THE VARIANCE EXPLAINED BY THE FACTOR.

ORTHOGONAL ROTATION, GAMMA = 1.0000

ITERATION	SIMPLICITY CRITERION
0	-2.653507
1	-4.907304
2	-5.092262
3	-5.092729
4	-5.092731

STATED FACTOR LOADINGS (PATTERN)

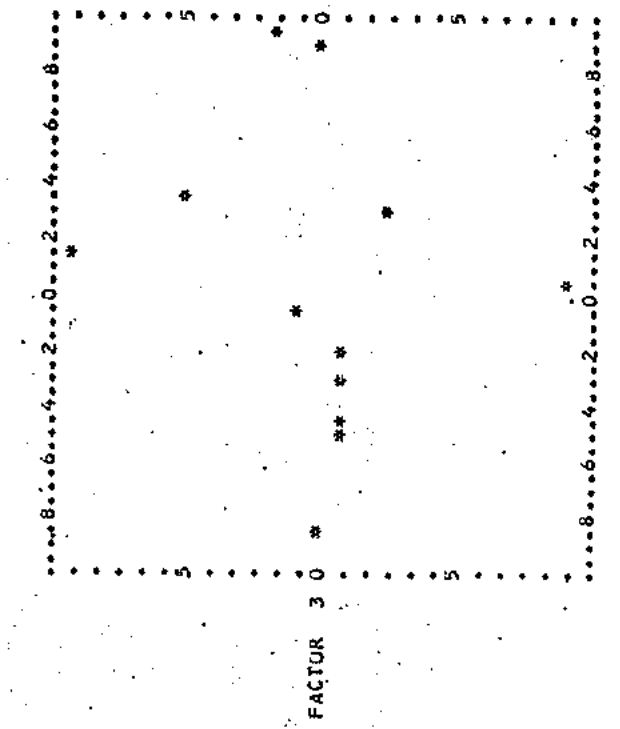
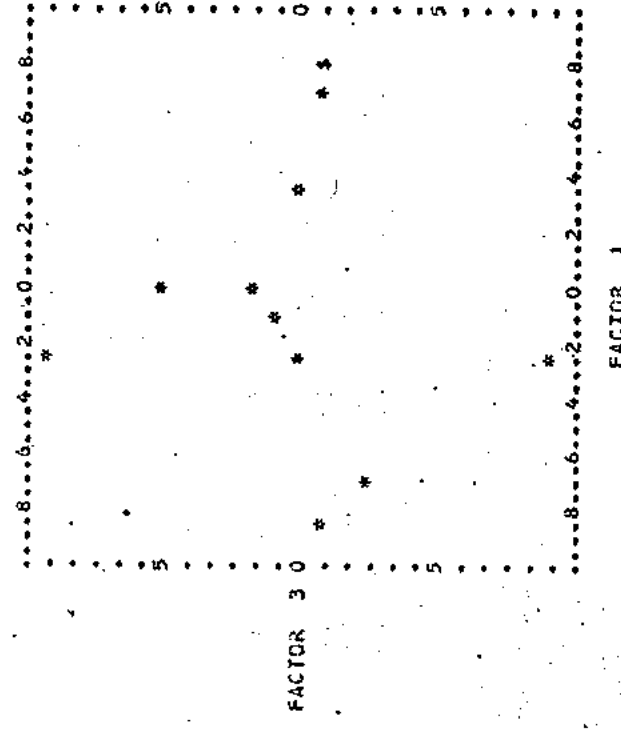
	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3	FACTOR 4
RETA77	-0.229	0.158	0.909	-0.062
ATMO077	-0.229	0.051	-0.940	-0.074
SQUE77	0.720	-0.193	-0.071	0.148
RETA79	-0.239	0.383	0.026	-0.298
ATMO079	-0.114	-0.044	0.043	0.935
SQUE79	0.354	-0.839	-0.041	-0.363
RETA80	-0.003	0.955	0.159	-0.077
ATMO080	-0.850	-0.318	-0.097	0.122
SQUE80	0.793	-0.478	-0.094	-0.100
RETA82	-0.013	0.342	0.532	-0.505
ATMO082	-0.689	0.281	-0.277	0.541
SQUE82	0.795	-0.457	-0.043	-0.315

VP 3.279 (27.3%) 3.198 (26.6%) 2.125 (17.7%) 1.805

THE VP FOR EACH FACTOR IS THE SUM OF THE SQUARES OF THE ELEMENTS OF THE COLUMN OF THE FACTOR PATTERN MATRIX CORRESPONDING TO THAT FACTOR. WHEN THE ROTATION IS ANTI-CORRELATIONAL, THE VP IS THE VARIANCE EXPLAINED BY THE FACTOR.

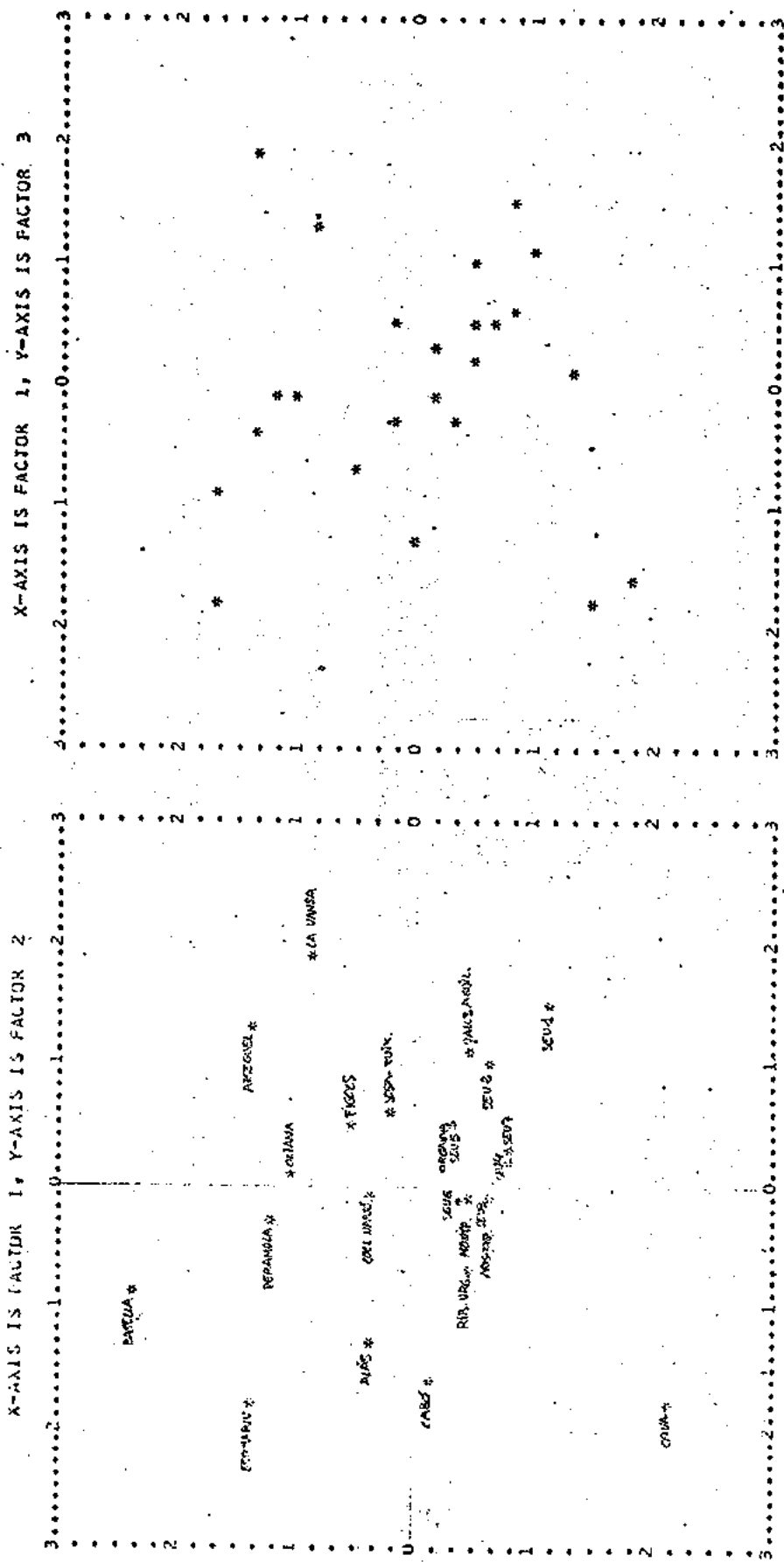
ROTATED FACTOR LOADINGS

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -1 TO +1.

PAGE 20 GRUPA TOTES ELECCIONS. SECCIONS COMARCA. TENDENCIES.

GRÀFICA AU-6 FACTOR SCORES

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3.
FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3.
FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

de les tendències sobre els eixos 1 - 2 ens repeteix el que ja sabem: Dificultats del CC per a configurar una estructura d'implantació estable; estabilització d'una estructura de la Dreta només entre el 79 i el 80; estabilitat de l'estructura de l'esquerra entre el 80 i el 82 (64).

La representació de les unitats territorials sobre els eixos 1 - 2 ens expressa també elements ja coneguts si s'estudia la gràfica amb les precaucions necessàries.

No entrare, però, en la seva anàlisi perquè la "composició" dels factors no permet delimitar de manera mínimament clara un "espai temporal" d'interpretació prou operatiu. S'ha de tenir en compte que els 2 factors no expliquen de manera suficient la variabilitat deguda al CC i la Dreta de l'any 77, per una banda, ni del CC i la Dreta de l'any 82 per l'altra, així com tampoc del CC-79.

8. 3. 4. 2. Les relacions de variació.

Si a les altres comarques ja és difícil parlar de "estructures de variació" a l'Alt Urgell encara ho és més en funció de la major inestabilitat de les estructures d'implantació.

Així, l'anàlisi de les variacions de les opcions ens presenta un model amb factors difícils d'interpretar o poc útils. Tan sols el Factor-2 (17,6 % de la varianza), que estructura les relacions entre les variacions de CiU, PSC i AP, l'any 82, i de CiU i PSC l'any 80, presenta un cert interès i està basat fonamentalment en el caràcter fonamentalment urbà dels avenços més importants del P S C

i d'AP l'any 82 i el caràcter rural dels avenços de CiU al mateix any.

L'anàlisi per tendències és, lògicament, més explicatiu i més operatiu.

El Factor-1 (30 % de la variança) expressa les relacions de variació entre la Dreta i el CC l'any 82 (65).

El Factor-2 (26,2 %) expressa les relacions de variació entre la Dreta i el CC fins l'any 80.

Finalment el Factor-3 (25,2 %) expressa les relacions de la variació entre el CC i l'Esquerra a partir de 1980.

La representació gràfica de les variables sobre els eixos 1 - 2 ja ens indica que el creixement del CC-80 no es fa exactament sobre el mateix espai on la Dreta va créixer sobre el CC l'any 79. La representació de les unitats territorials sobre aquests eixos està distorsionada sobre l'eix-1 per la presència significativa de l'Esquerra 79 i 80. Si no fos així tindriem una imatge molt clara de les relacions d'intercanvi entre la Dreta i el CC al llarg de totes les eleccions. Treballant només, doncs, sobre l'eix-2 tenim que:

Cabó, Oliana, Alàs-Cerc, Estimariu i Peramola, són els municipis on la Dreta capitalitza millor les pèrdues del CC l'any 79 i aquest les recupera l'any 80 (66). En canvi Arsèguel, La Vansa-Fornols i Cava són un cas molt diferent de la resta i els únics on les tendències de variació s'inverteixen a nivell qualitatiu, és a dir, la Dreta decreix i el CC augmenta l'any 79 mentre que el CC baixa o augmenta poc l'any 80 coincidint amb una estabilitat de la Dreta. Si tenim en compte que la majoria

DE 12 00004M TOPES ELLECCIONS SECCIONS COMARQUES DE LLEIDA

QUADRE AU-35

ROTATED FACTOR LOADINGS (PATTERN)

	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3	FACTOR 4	FACTOR 5	
AP79	57	-0.138	0.036	-0.004	0.583	-0.211
UCD79	58	-0.693	-0.147	-0.372	0.304	-0.271
CIU79	59	-0.119	-0.241	-0.170	-0.864	0.166
PSC79	61	0.231	0.321	0.812	0.027	-0.131
PSU79	62	0.701	0.230	-0.013	0.279	-0.023
UCO80	63	0.009	0.013	0.001	-0.286	0.893
CIU80	64	0.133	0.484	0.028	0.077	-0.841
ERC80	65	-0.914	0.228	-0.089	0.193	-0.003
PSC80	66	0.213	-0.782	-0.147	-0.039	0.430
PSU80	67	-0.468	-0.301	0.740	0.162	-0.014
82	90	0.149	0.780	-0.328	0.181	0.031
UCO82	68	0.733	0.152	0.296	-0.085	-0.250
CIU82	69	-0.342	-0.755	-0.255	0.131	0.205
ERC82	70	0.248	0.191	0.603	-0.385	-0.056
PSC82	71	-0.217	0.774	0.204	0.170	-0.020
PSU82	72	-0.209	-0.019	-0.868	-0.224	-0.130
ERC79	60	0.873	-0.169	0.025	0.002	0.014
VP		1.700	3.053	2.041	2.145	2.054

VP FOR EACH FACTOR IS THE SUM OF THE SQUARES OF THE ELEMENTS OF THE COLUMN OF THE FACTOR PATTERN MATRIX RESPONDING TO THAT FACTOR. WHEN THE ROTATION IS ORTHOGONAL, THE VP IS THE VARIANCE EXPLAINED BY THE FACTOR.

PAGE 12 BDDP4M TOTES ELECCIONS SECCIONS GORARCA TENDENCIES

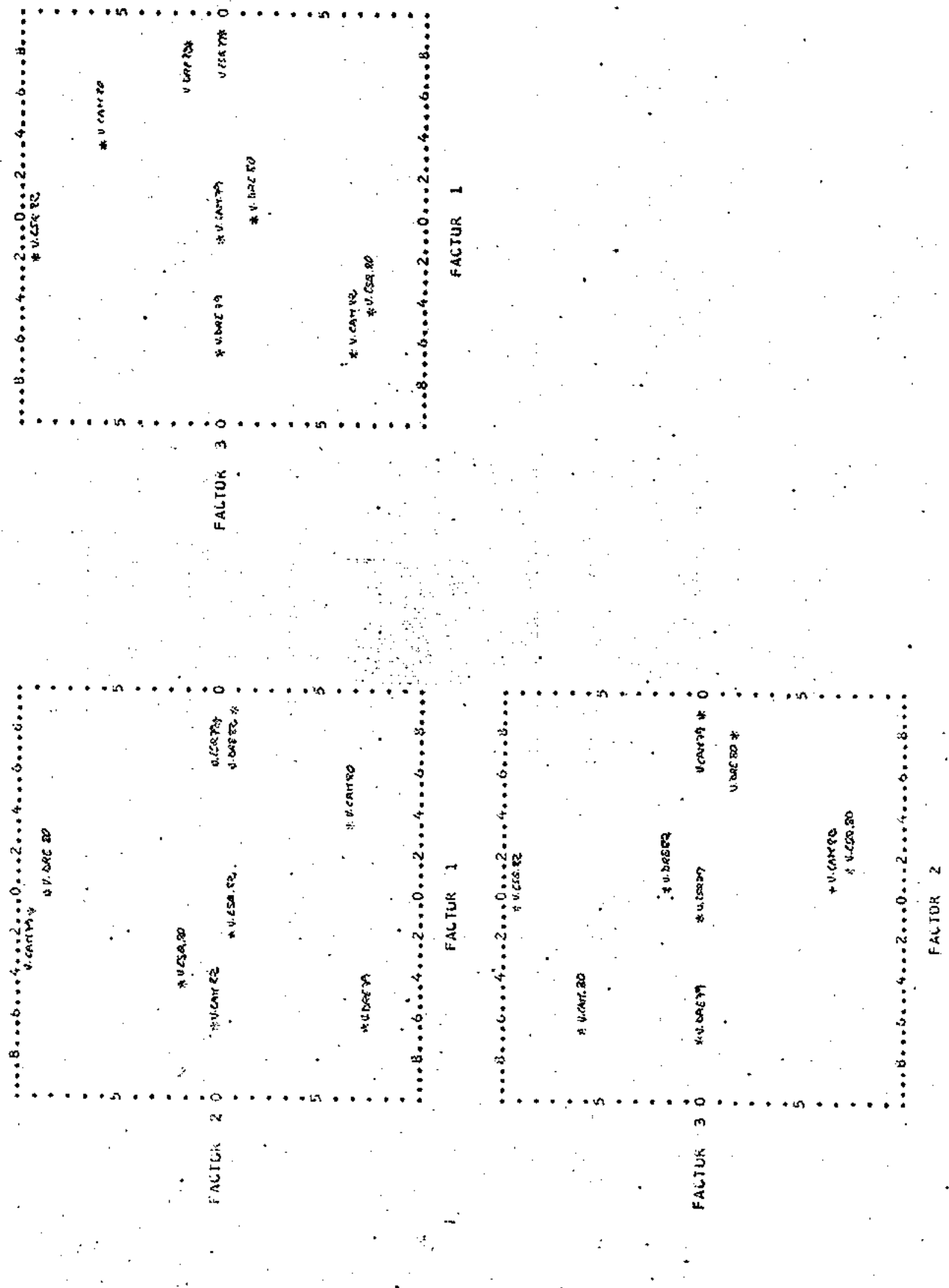
ROTATED FACTOR LOADINGS (PATTERN)

	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3	
ARDNE79	69	-0.633	-0.713	-0.022
ARCA179	70	-0.076	0.381	0.001
ARSA179	71	0.390	-0.079	-0.005
ANDRE80	72	0.018	0.400	-0.177
ARCA800	73	0.352	-0.638	0.599
ARSA800	74	-0.469	0.152	-0.741
ARDE82	75	0.862	0.033	0.176
ARCA82	76	-0.627	0.034	-0.678
ARSA82	77	-0.199	-0.065	0.917
VP	2.719	2.368	2.270	

THE VP FOR EACH FACTOR IS THE SUM OF THE SQUARES OF THE ELEMENTS OF THE COLUMN OF THE FACTOR PATTERN MATRIX CORRESPONDING TO THAT FACTOR. WHEN THE ROTATION IS ORTHOGONAL, THE VP IS THE VARIANCE EXPLAINED BY THE FACTOR.

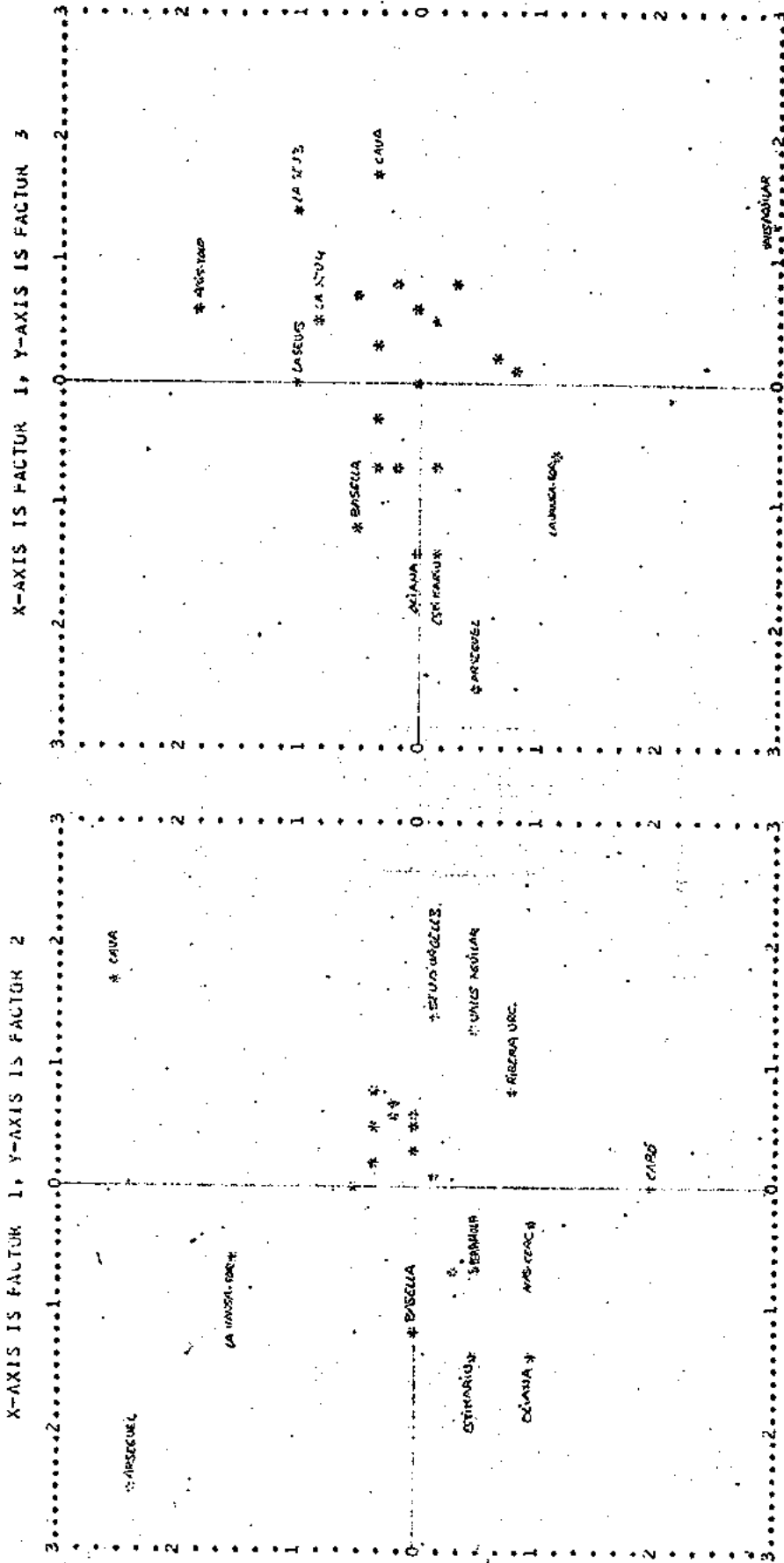
GRAFICA AU-7

ROTATED FACTOR LOADINGS

GRAFICA AU-8

FACTOR SCORES

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3.
 FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3.
 FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

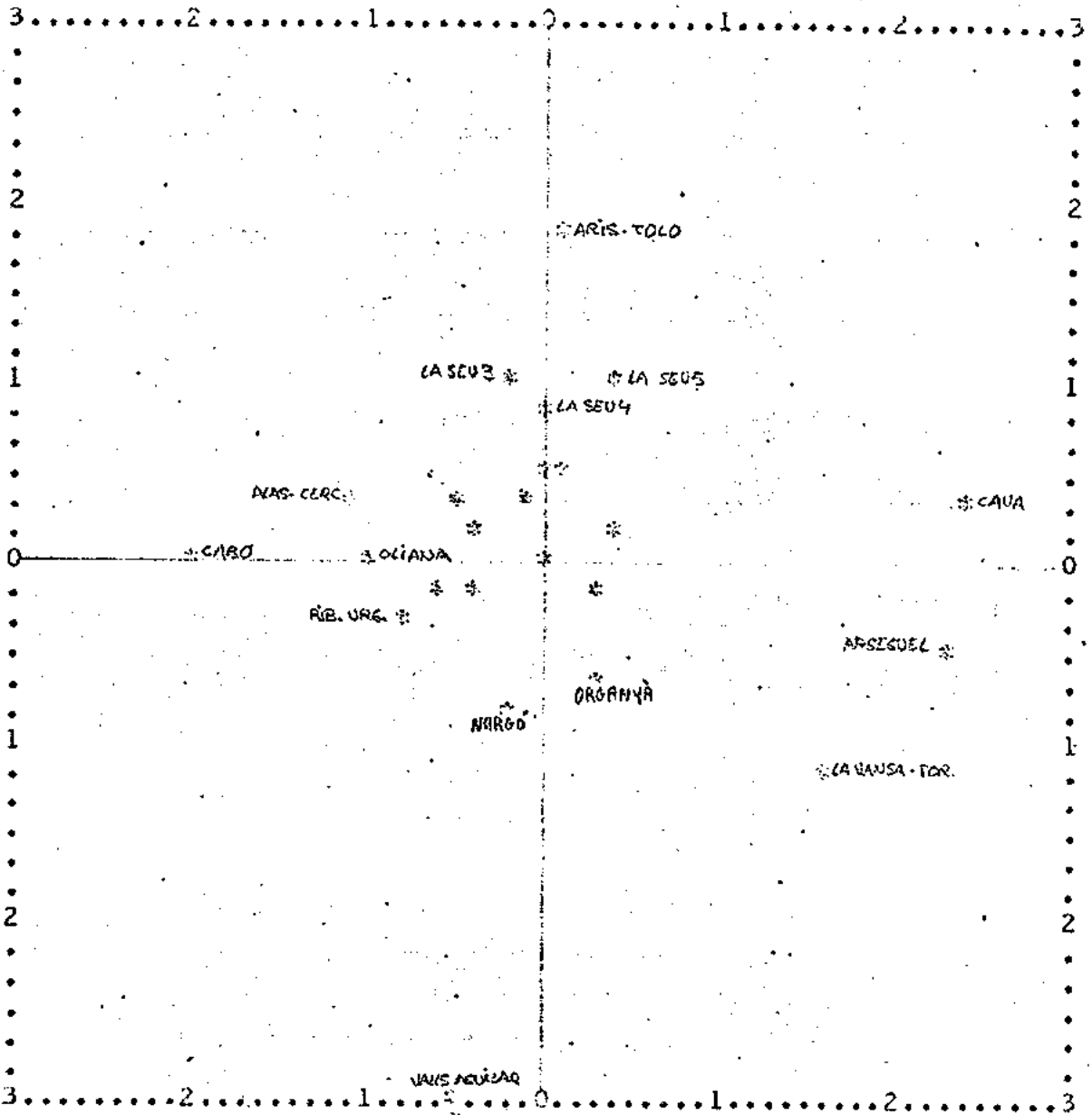

GRÀFICA AU-9

PAGE 20 3ADP44 TOTES ELECCIONS.SECIONS COMARCA.TENDENCIES

FACTOR SCORES

X-AXIS IS FACTOR 2, Y-AXIS IS FACTOR 3

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3. FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3. FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

CPU TIME USED 55834.555 SECONDS

6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

dels municipis del primer grup se situen entre aquells on millors resultats va obtenir UCDC, i els del segon grup entre els pitjors, no és agosarat deduir que l'eix articulador d'aquestes variacions és en bona part -tal com ja ho he indicat també anteriorment- L'itinerari d'un sector important d'electorat democristià-77.

La representació sobre els eixos 2-3 ens relaciona les estructures de variació entre el CC i la Dreta fins l'any 80, per una banda, i entre el CC i l'Esquerra a partir del 1980 per l'altra.

Com es pot observar a la gràfica corresponent, aquestes relacions tendeixen a definir-se bastant al voltant del "municipi mig" amb algunes excepcions puntuals a on les relacions prenen una dimensió més important en un sentit o altre. Ja ho hem vist sobre l'eix-2.

Sobre l'eix-3, Aristot-Toloriu i La Seu (3,4,5) són els llocs on són més importants les relacions en el sentit que les pèrdues de l'Esquerra en benefici del CC l'any 80 tendeixen a ésser recuperades per aquella l'any 82. En canvi a Les Valls d'Aguilar, i en menor grau a La Vansa-Fornols, els guanys de l'Esquerra sobre el CC l'any 80 tendeixen a ésser recuperats pel CC l'any 82. (67).

NOTES

- 1) M. A. Vila op. cit. pàg.20. Indica igualment que la població comarcal ha augmentat el 2,9% en relació a 1975.
- 2) Grup d'Estudis de l'Alt Urgell "La Seu d'Urgell 1976". Edicions de Banca Catalana 1977. pàg. 30-33.
- 3) A. Rodríguez i R. Alós: *Economia i Territori en Catalunya* op. cit. pàg. 377. Aquests autors han corregit les dades obtingudes del Cens incorporant a la població activa un important percentatge de Dones censades com a "Mestresses de Casa" i per tant "Inactives", per considerar que participen en l'activitat directament productiva, sobre tot al camp, però també al petit comerç. Aquesta és la causa de la diferència entre aquestes dades i les obtingudes directament del Cens sense "corregir".
- 4) El 65% de les explotacions tenen entre 1 i 20 ha. segons el Cens Agrari de 1972.
- 5) Grup d'Estudis de l'Alt Urgell - op. cit. pàgs. 102-116.
- 6) Elaboració pròpia sobre dades de CIDC (cens 1970 i padró 1975).
- 7) Grup d'Estudis de l'Alt Urgell - op. cit. pàgs, 53-63.
- 8) Elaboració P. Ingla sobre dades padró 1975.
- 9) Com pot observar-se la pèrdua de població continua essent més forta als municipis i nuclis més allunyats de la Ribera del Segre, amb l'excepció de La Vansa-Fornols i més anecdòticament, Cava. Per altra banda, és possible que una part -no sé si gran o petita- de les pèrdues d'electors als pobles rurals siguin degudes a la progressiva regularització de la situació censal per part de persones que ja fa temps havien emigrat d'aquests municipis però encara hi continuaven censats l'any 1979, havent-se donat de baixa posteriorment.

- 10) L'estructura municipal pot consultar-se a F. Pallarés op. cit. pàgs. 10-36.
- 11) Dades CIDC 1970.
- 12) Per una distribució més detallada veure: F. Pallarés op. cit. pàgs. 10-36.
- 13) L'alt percentatge d'Empleats en aquest municipi ha d'ésser degut a situacions censals no regularitzades.
- 14) Excepte a les municipals de 1979.
- 15) A. Lancelot op. cit. pàgs. 133-144.
- 16) Per a 24 unitats (municipis i seccions) la correlació es significativament diferent de zero a partir de /0,60/.
- 17) Com després veurem el determinant principal de l'especificitat de comportament a les municipals és l'existència o no de competència electoral, element que pot variar molt d'una elecció a una altra.
- 18) L'única excepció és Arseguel.
- 19) Oscil.la entre el 8-14% a 14 municipis sobre 19.
- 20) Els municipis on l'increment del cens és superior a la mitjana tendeixen a mostrar un increment de l'abstenció també superior a la mitjana.
- 21) L'excepció és Organyà, on ja havia augmentat molt l'abstenció l'any 79 però.
- 22) Si les correlacions amb les 3 primeres variables no necessiten cap altre comentari, cal fer alguns aclariments en relació a les altres 3.
Pel que fa als Clerges s'ha de dir: 1) en relació als municipis rurals, que tendeixen a residir als municipis "baixos" i en general al nucli principal; 2) a més a més, tenen una presència relativa

(no només absoluta) més alta als municipis "urbans" i, en el cas de la Seu, a les seccions més participatives. Amb aquests elements a la mà, seria massa agorarat atribuir un paper dinamitzador de la participació a la presència de Clerges als municipis de l'Alt Urgell. Però tampoc hi ha elements per negar-ho. I en tot cas s'ha de tenir en compte que en el seguiment exhaustiu de la participació realitzat a la comarca l'any 77, els Clerges es van mostrar com una categoria altament participativa; tot i que des d'aquesta perspectiva la seva incidència sobre el nivell de participació és totalment marginal.

La correlació negativa amb l'índex de parcel·lació, és a dir, tendeix a haver-hi menys participació als municipis on les explotacions agràries estan més fragmentades, cal explicar-la en el contexte d'un menor nivell de participació als "pobles alts", on, per raó de les dificultats del terreny, les explotacions es componen d'una multitud de parcel·les escampades.

Finalment, de la correlació positiva amb l'índex de terra conreada en propietat no es pot pas deduir un comportament més participatiu dels propietaris pagesos, en una zona on gairebé tots ho són, essent irrellevants l'arrendament i la masoveria. En canvi cal situar-la en un contexte d'elevat percentatge de propietats comunals (i més baix índex de conreu en propietat) als "municipis alts" que són els més abstencionistes.

- 23) Una anàlisi més detallada d'aquesta qüestió es troba a: P. Ingla i F. Pallarés: "Les Eleccions del 15 de juny de 1977 a l'Alt Urgell". Estudis electorals nº 2 pàgs. 385-420, i especialment a les pàgines 397-400. Publicacions de la Fundació Bofill, Barcelona-1981.
- 24) Calculada sobre el volum de població resident al nucli on hi ha instal·lada una mesa electoral. Les dades utilitzades corresponen al buidat del Padró de 1970. Ben segur avui l'índex de concentració es una mica més elevat.
- 25) Normalment el vot per correu que s'emet en aquest tipus de municipi o bé correspon a un voluntariós "emigrat" a la ciutat però encara

censat al poble o bé són els facilitats i canalitzats per alguna "xarxa d'influència" al servei d'algun partit (o coalició).

26) També s'inclouen les diferències de comportament entre les 2 eleccions municipals. A més a més dels efectes del canvi de conjuntura ens permet observar les variacions en el comportament als municipis que han presentat les 2 situacions: competència electoral i candidatura única. Hi ha només 7 municipis que han canviat de situació. Això, juntament amb les grans diferències de nivell entre ells, explica l'estabilitat de l'estructura entre les 2 eleccions.

27) Malgrat que basat en la bona implantació a Les Garrigues, el Segrià i, sobre tot, a la ciutat de Lleida.

28) Ara bé, es podria pensar que en funció de la particular distribució territorial de la població comarcal -al voltant del 50% es concentra a La Seu, i es converteix en el 70% si afeïm Organyà i Ollana- la inestabilitat de les estructures d'implantació podria ésser deguda a variacions als petitíssims municipis rurals.

Allí el canvi de comportament de molt poques persones es tradueix en importants variacions percentuals. I com que en l'anàlisi estadística tractem per un igual els percentatges d'un municipi amb menys de 100 persones censades que una secció de La Seu amb més de 1.000, els canvis de comportament d'un reduït nombre de persones podien donar la imatge d'una inestabilitat general.

Certament és un element que pot tenir una incidència, però si dividim l'Alt Urgell en 3 zones: La Seu, Organyà-Ollana i la resta, s'observa -com veurem més detalladament en l'estudi individualitzat de cada opció- que també es produeixen variacions en l'estructura d'implantació sobre aquests nous nivells territorials, tot i que s'observen algunes "constants".

Per altra banda és indicatiu que si realitzem l'anàlisi en base als percentatges sobre el cens augmenti el valor dels coeficients de correlació, (excepte en els casos de CiU i AP) tal com es pot observar en el quadre adjunt:

Coeficients de correlació (% cens)

	<u>77-79</u>	<u>77-80</u>	<u>77-82</u>	<u>79-80</u>	<u>79-82</u>	<u>80-82</u>
AP	0,11	-	0,03	-	0,51	-
UCD	0,48	0,38	0,58	0,91	0,60	0,55
CiU	0,14	0,43	0,33	0,20	0,45	0,64
EC / ERC	0,48	0,84	0,36	0,68	0,60	0,62
PSC	0,77	0,58	0,78	0,63	0,87	0,83
PSUC	0,60	0,69	0,45	0,60	0,61	0,70

Aquesta diferència entre una i altra anàlisi és deguda a que als municipis amb baix nivell de participació, l'anàlisi en termes de correlació de forces "amplifica" considerablement les variacions percentuals, efecte que no es produeix si fem l'anàlisi en base als percentatges sobre el nombre de censats.

Així doncs, s'ha de relativitzar la imatge inicial de gran inestabilitat de les estructures d'implantació.

- 29) L'any 79 perd totalment el seu electorat a Cava i Arsèguel que es desplaça gairebé en bloc cap a CiU, indicant així l'existència d'una xarxa d'influència d'àmbit "local".
- 30) La Vansa, Coll de Nargó, Ribera de l'Urgellet i Aristot-Toloriu amb bons resultats-77, i Cava i Montferrer on havien estat baixos.
- 31) A Oliana, Alàs, Valls del Valira, La Vansa, Valls d'Aguilar, AP només "recupera" una part molt petita de les pèrdues d'UCD.
- 32) No arriba al 5% del cens a cap altre municipi.
- 33) Especialment el fort descens a Arsèguel i Estimariu, que els fa passar d'un alt a un baix nivell d'implantació.
- 34) Si bé en funció dels resultats expressats en % de votants a aquest municipi li correspondria figurar en el primer grup, el baix nivell d'implantació real m'ha decidit a col·locar-lo en el grup intermig.
- 35) Cal tenir en compte que a Figols-Alinyà, Coll de Nargó, Cabó i Organyà el nivell d'implantació real d'UCD és superior a la majoria dels altres municipis rurals (excepte, lògicament, els

del grup de més forta implantació).

- 36) Aquesta empresa té una planta a Oliana -la més gran- i una altra a Organyà, treballant-hi també gent dels pobles de la rodalia, a més de distribuir treball domiciliari.
- 37) L'única excepció és Bassella.
- 38) És molt possible que en part s'hagi produït a La Seu, Valls, d'Aguilar, Montferrer-Castellbó, Ribera de l'Urgellet, Alàs-Cerc, es a dir llocs on els avenços del PSC són més grans que les pèrdues del PDC/CiU.
- 39) Les úniques excepcions són Arsèguel, La Vansa i les Valls d'Aguilar, on retrocedeix en benefici gairebé exclusivament del PSC al darrer municipi i del PSC i l'abstenció als altres 2.
- 40) Una part del qual sembla haver votat UCDC-77 (Cabó, Alàs, Bassella). Cal tenir en compte que s'observa una tendència a que l'aveng de CiU sigui més fort on millor resultat va obtenir UCDC.
- 41) Sembla el cas de Cabó, Aristot-Toloriu, Josa-Tuixent, Figols-Alinyà,...
- 42) Sembla molt possible La Seu, Montferrer-Castellbó, Aristot-Toloriu.
- 43) Les pèrdues d'UCD les capitalitza AP-PDP.
- 44) Només es semblant a la del Pallars Jussà.
- 45) Alàs, Ribera de l'Urgellet i Monferrer-Castellbó presenten lleugeres retrocessos de l'ERC.
- 46) Un petit nucli de persones amb incidència al municipi han passat a integrar-se a l'àrea del PSC.
- 47) El més fort increment que s'observa a Figols es degut a la recuperació de l'electorat que va perdre l'any 79 per qüestions d'enemistats personals amb el candidat del veí Organyà.

- 48) *Aristot-Toloriu, Alàs-Cere, Ribera de l'Urgellet.*
- 49) *Incidència que a Organyà es veu afavorida per l'estructura, malgrat tot, rural -i per tant més tradicional- del medi i un considerable percentatge de població electoral major de 60 anys.*
- 50) *Només supera lleugerament el 5% del cens a Arseguel i Oliana.*
- 51) *L'increment més fort el presenta a Aristot-Toloriu -fonamentalment sobre pèrdues del PSUC i, en menor grau, de CiU- com a conseqüència de realiniaments en les xarxes d'influència locals.*
- 52) *Aquest és el cas de Josa-Tuixent, La Vansa-Fornols, Oliana.*
- 53) *Al Pallars Sobirà hi intervenen altres factors.*
- 54) *Les variacions a nivell de la correlació de forces són una mica més importants com a conseqüència dels canvis en el nivell de participació.*
- 55) *A La Seu les lleugeres pèrdues socialistes semblen capitalitzades per CiU.*
- 56) *Decreix a les Valls d'Aguilar, Josa-Tuixent, Cava i Estimariu en benefici de CiU.*
- 57) *Cal tenir en compte que a la comarca es partia d'un nivell més baix de vot, així com la presència en la candidatura d'un conegut militant de la Seu, Amadeu Gallart.*
- 58) *Les pressions de l'empresa d'electrodomèstics sobre el militant més prestigiós del PSUC a Oliana havien obligat a aquest a marxar del poble. En aquest context cal emmarcar el descens del PSUC a Oliana i Peramola, així com la seva futura evolució a la zona. Pel que fa a les pèrdues a Arseguel i Aristot-Toloriu així com a Josa-Tuixent i La Vansa-Fornols, cal explicar-les en funció de desplaçaments de les xarxes d'influència.*
- 59) *La presència d'un candidat local -jo mateix- a les llistes del*

PSUC es mostra irrellevant.

- 60) *Ja que el vot CD és molt poc important l'any 79, el mapa d'implantació de la Dreta es el mateix d'UCD.*
- 61) *Paral·lelisme d'implantació que es força clar a les seccions de La Seu.*
- 62) *Ja hem vist que el nivell de paral·lelisme més alt es dona en les implantacions de 1979 i 1980, tot i mantenir uns elements de continuïtat al llarg de les diferents eleccions, elements que recull aquest factor.*
- 63) *Ont hi ha més percentatge de població Obrera.*
- 64) *La presència de la Dreta-80 en el factor és deguda a l'elevada correlació entre Dreta-79 i Dreta-80.*
- 65) *La bona correlació amb el factor de las variacions de l'Esquerra-79 i de la Dreta-79 em sembla aleatòria. Al mateix temps, un cert nivell de competència entre ambdues en la capitalització de les pèrdues del CC també pot ajudar a relacionar-les.*
- 66) *La posició de les Valls d'Aguilar és deguda a una "distorsió de projecció".*
- 67) *El cas d'Organyà es lleugerament diferent, però te el mateix sentit: l'any 80 el CC avança poc i l'Esquerra es manté estable, mentre que l'any 82 el CC avança sobre l'esquerra. En canvi la posició de Nargó es deguda a una "distorsió de projecció".*

9.- EL PALLARS SOBIRA

9. EL PALLARS SOBIRA

9.1. DESCRIPCIÓ SÒCIO-ECONÒMICA

Situada en la part nord-occidental de Catalunya, entre l'Alt Urgell a l'Est i la Vall d'Aràn i el Pallars Jussà a l'Oest i Sud, té una extensió de 1355 Km². en la pràctica totalitat ocupats per l'espai montanyós.

Estructurada al voltant de l'estretíssima vall de la Noguera Pallaresa, des de Collegats fins a la Bonaigua, amb una doble ramificació cap a la Vall de Cardós i la Vall Ferrera no poden definir-se zones morfològicament diferenciades. Els assentaments s'estableixen al fons de les valls aprofitant per a la ramaderia i les pastures naturals tot complementant-les amb algun escàs regadiu.

.1.1. Estructura administrativa i territorial.

Actualment el Pallars Sobirà està dividit en 15 municipis, en els quals l'any 1981 residien 5.450 habitants (1).

El nucli principal és Sort, la capital que exerceix les funcions de centre comarcal de serveis (1.500 habs.). La resta de municipis tenen tots menys de 600 habitants.

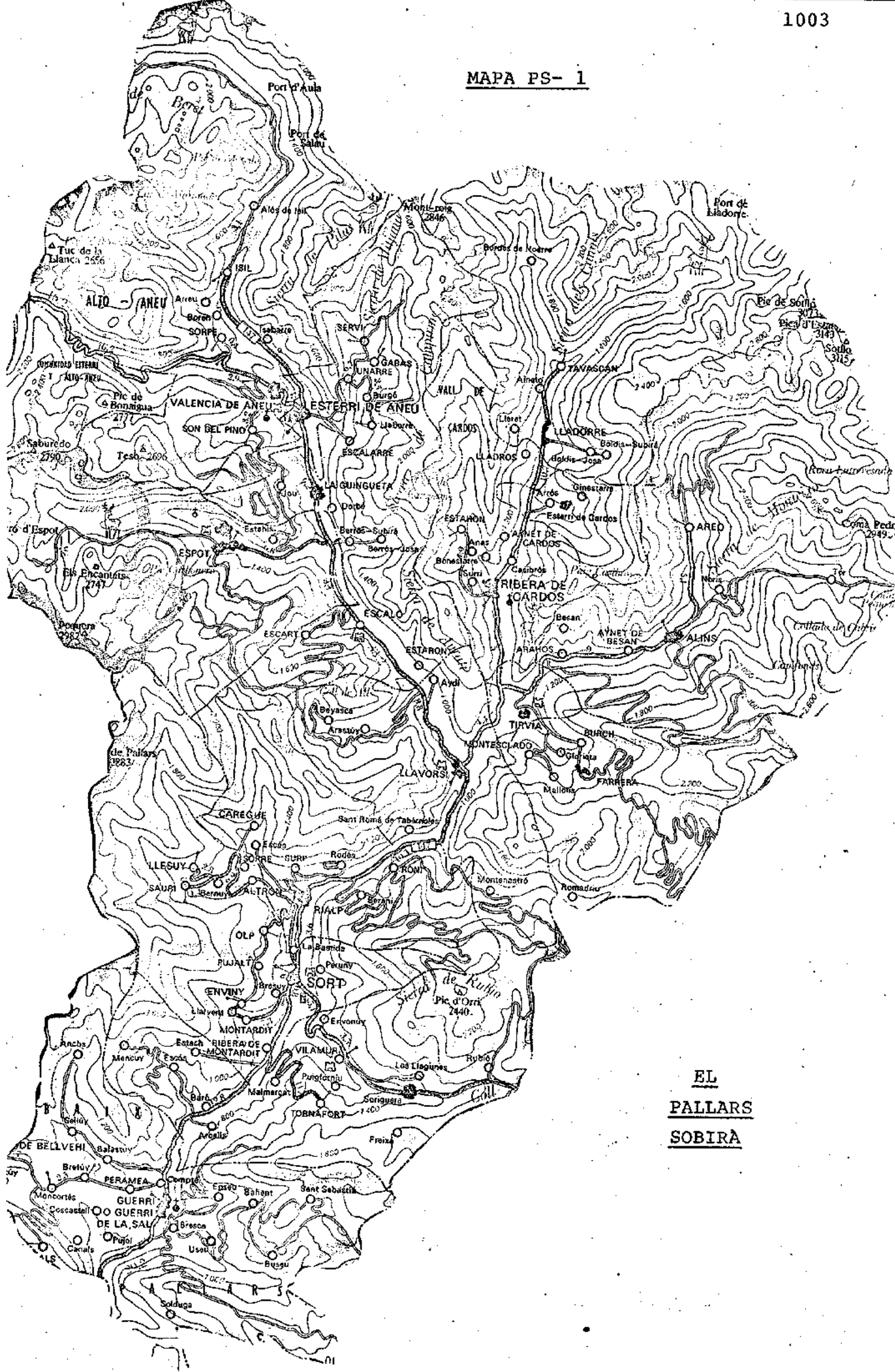
A la Vall Ferrera hi trobem: Ferrera i Alins.

A la Vall de Cardós: Tírvia, Vall de Cardós, Esterri de Cardós i Lladorre.

A la Vall de la Noguera: Baix Pallars, Sort, Rialb, Llavorsí, La Guingueta, Esterri d'Aneu i Alt Aneu. Colateralment: Espot i Soriguera.

La majoria d'aquests municipis són agregacions de diversos nuclis de població, molts d'ells antics municipis diferenciats.

MAPA PS- 1

EL
PALLARS
SOBIRA

91.2. L'activitat econòmica.

La base econòmica de la comarca, molt feble, s'estructura en base a tipus d'activitat principals:

- a) L'agricultura-ramaderia per a la producció de llet. Basada en la petita explotació familiar, normalment de reduïda dimensió i relativament alt nivell de fragmentació parcel·laria, essent pràcticament inexistent l'arrendament o la masoveria. L'activitat agrària és la majoritària al Pallars Sobirà, comarca que, juntament amb la Cerdanya i les Garrigues, és la més "rural" de la circumscripció.
- b) L'explotació dels boscos ha estat una important font de recursos per a la comarca (la pràctica totalitat de la superfície forestal és la propietat col·lectiva, municipal o comunal). Això no obstant, com a tot el Pirineu, les tals abusives i irracionals en benefici d'interessos aliens als comarcans, han causat molts danys sovint irreparables. Als municipis amb "terme" més petit (Esterrí d' Aneu, Esterrí d'Cardos, Tirvia) aquests recurs ha estat gairebé inexistent.
- c) La indústria hidroelèctrica, un altre dels "pilans" de l'economia comarcal, és present al Pallars Sobirà des de començaments dels anys 50 amb les centrals no massa potents, d'Espot i S. Maurici. Les més potents són les instal·lades a finals dels 60 començaments dels 70 a Llavorsí o a la zona de Tavescan-Lladorre (2). El nivell d'ocupació estable que promouen les 9 centrals existents és bastant baix. Per altra banda, igualment que a la resta del Pirineu, el capital propietari és alié a la comarca.
- d) El Turisme és la més nova font d'ingressos al Pallars Sobirà. La promoció de les pistes d'esquí (Espot, Llesui)

ha potenciat el seu caràcter pluriestacional, però la manca de neu als darrers anys ha provocat una forta crisi en el sector, Sort, Rialb i Espot concentren la major part de places hoteleres i de camping.

A nivell d'equipaments cal dir que les comunicacions, lògicament, s'estructuren seguint les valls. L'eix principal Lleida-Tremp-Sort-Vall d'Aràn (per la Bonaigua) queda tancat 5-6 mesos l'any i la comarca convertida en un cul de sac. La circulació hi és difícil tant per les dificultats del relleu com pel mal estat del terra, sobretot als ramals que surten cap a les valls laterals.

QUADRE - PS - 1

POBLACIÓ MUNICIPIS DE LA COMARCA (1)

	<u>1981</u>	<u>Evol. 75-81(%)</u>	<u>Concentració Poblacional%</u>
Alins	313	-9,8	23,
Alt Aneu	322	-9,5	25,
Espot	227	-3,-	91,
Esterri d'Aneu	566	-1,7	100,
Farrera	75	-1,3	18
Esterri de Cardós	56	-22,2	44
Baix Pallars	451	-13,3	61
La Guingueta	264	-9,6	14
Lladorre	183	-13,3	31
Llavorsí	295	-17,6	64
Rialb	415	-15,1	69
Soriguera	260	-21,-	10
Sort	1548	3,3	70
Tírvia	106	-23,2	100,
La Vall de Cardós	369	-28,8	66
	<u>5.450</u>	<u>-10,9</u>	

9.1.3. La població

Es la comarca amb el procés de despoblament més fort de Catalunya. La població del Pallars Sobirà assoleix el seu màxim a mitjans del S.XIX començant a patir una forta regressió poblacional a partir dels anys 20. La construcció de les centrals hidroelèctriques va parar durant uns anys el despoblament que ha tornat a reprendre, i de manera encara més aguda, a partir de 1965. Tots els municipis, fins i tot la capital, perden població. De 1967 a 1973 perd el 14% de la població (3).

Com a les altres comarques del Pirineu l'evolució de la població, a part del moviment natural, s'ha realitzat sobre un triple eix: 1) Emigració cap a l'exterior, des de tots els municipis de la comarca, que ha estat el fluxe més important; 2) la mobilitat interna, i no sols cap a la capital, sinó en totes direccions (el 42% dels habitants autòctons han nascut en un altre municipi del que resideixen); 3) la immigració provinent de fora de Catalunya ha estat el moviment més fluix, mostrant uns "moments punta" en l'època de construcció de les centrals; l'any 75 el percentatge d'habitants al Pallars Sobirà nascuts fora de Catalunya era del 12% el més baix del Pirineu.

9.1.3.1. La població electoral (4).

L'1-M-79 hi havia al Pallars Sobirà 5.109 persones amb dret a vot que s'havien convertit en 4.733 el 28-0-82. Aquestes xifres palesent clarament el procés de despoblament de la comarca, només en un període de pocs anys, tot i que ben segur són conseqüència també d'altres factors (5).

L'impacte d'aquest procés en l'estructura sociològica de la població restant és evident: El Pallars Sobirà,

QUADRE - PS - 2PALLARS SOBIRÀ: ESTRUCTURA DE LA POBLACIÓ ELECTORAL

Edats	HOMES		DONES		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%
17 a 29 anys	216	4,22	181	3,54	397	7,77
21 a 29	483	9,45	356	6,96	839	16,42
30 a 39	298	5,83	257	5,03	555	10,86
40 a 49	449	8,78	461	9,02	910	17,81
50 i 59	524	10,33	406	7,94	934	18,28
60 a 69	403	7,88	374	7,32	777	15,20
70 a 79	258	5,04	268	5,24	526	10,29
80 i més	84	1,64	87	1,70	171	3,34
TOTAL	2719	53,21	2390	46,78	5109	100

Categoria socio-professional

Obrer	617	12,76	101	2,08	718	14,85
Empleat	125	2,58	37	0,76	162	3,35
Quadre Mig	33	0,68	37	0,76	70	1,44
Quadre Superior	18	0,37	3	0,06	21	0,43
Propit. Indus. o Serveis	251	5,19	59	1,22	310	6,41
Pagès	949	19,62	31	0,64	980	20,26
Clerge	11	0,22	-	-	11	0,22
Militar-FOP.	21	0,43	-	-	21	0,43
Estudiant	187	3,86	158	3,26	345	7,13
Jubilat	350	7,23	103	2,13	453	9,36
Feines de casa	-	-	1744	36,07	1744	36,07
TOTAL	2562	52,98	2273	47,01	4835	100

juntament amb el Pallars Jussà i les Garrigues, és una de les comarques amb electorat més "gran" de tota la circumscripció, el 29% dels electors té més de 60 anys i només el 35% menys de 40, quan les mitjanes de la circumscripció són de 24,9 i 40,2% respectivament. El mateix origen té el fet que l'electorat masculí (53,2%) sigui bastant més nombrós que el femení (46,8%). Finalment, pel que fa la categoria socio-professional presenta unes característiques "rurals" fortament enfatitzades: 18% d'Obrers-Empleats i 20,3% de Pagesos, enfront dels 24,- i 14%, respectivament, corresponents al conjunt de la circumscripció (que al seu torn ja és la més "rural i agrària" de Catalunya).

A nivell municipal la població electoral es distribueix de la següent manera:

QUADRE - PS - 3
POBLACIÓ ELECTORAL

	<u>-1979</u>		<u>1982</u>		<u>Variac. %</u>
	<u>Nº</u>	<u>%</u>	<u>Nº</u>	<u>%</u>	
Sort	1.253	24,5	1.254	26,5	0,-
Baix Pallars	428	8,4	402	8,5	-6,1
Esterrí d'Aneu	423	8,3	448	9,5	5,9
Rialb	403	7,9	335	7,1	-16,9
Vall de Cardós	400	7,8	322	6,8	-9,3
Alins	336	6,6	305	6,4	-19,5
Llavorsí	331	6,5	266	5,6	-9,3
Alt Aneu	325	6,4	289	6,1	-19,7
Soriguera	283	5,5	252	5,3	-11,1
La Guingueta	282	5,5	257	5,4	-8,9
Espot	194	3,8	191	4,-	-1,6
Lladorre	179	3,5	162	3,4	-9,5
Tirvia	120	2,3	107	2,3	-10,9
Farrera	97	1,9	92	1,9	-5,2
Esterrí de Cardós	55	1,1	51	1,1	-7,3
	<u>5.109</u>	<u>100,-</u>	<u>4.733</u>	<u>100,-</u>	<u>-7,4</u>

Com pot observar-se el procés de despoblament sembla que continua essent generalitzat excepte a Esterri d'Aneu i a Sort. El ritme de despoblament que indiquen aquestes xifres, però, no és "real" sinó que amb la realització més acurada del nou cens incorpora processos emigratoris anteriors a aquest període i que no s'havien regularitzat censalment.

Per altra banda cal remarcar que la diferència de grandària demogràfica entre la capital i la resta de municipis és molt més reduïda que a la resta de comarques. Això indica que al Pallars Sobirà no existeixen realitats tan diferenciades, ben segur perquè no hi ha hagut una font de dinamisme, que en el model de desenvolupament seguit fins avui és indisociable de la concentració urbana.

Igualment s'ha de remarcar que les "desconnexions" que s'observen en alguns municipis entre població total i població electoral són degudes al cens de residents absents, és a dir població de dret però no de fet, i que per tant tenen dret a vot al municipi on són censats com a tals.

A nivell d'edats, Espot (45,3%) i Tirvia (44,2) són els municipis amb major percentatge d'electors "joves". En general, tots els municipis amb centrals hidroelèctriques així com els més directament vinculats al turisme tenen uns percentatges d'electors "joves"/"grans" respectivament superiors/inferiors.

Pel que fa referència a la composició per sexe, com pot observar-se, l'electorat masculí es àmpliament majoritari a tots els municipis excepte a Tirvia (central i "centre" de serveis de les valls Farrera i de Cardós), Esterri d'Aneu (Central, turisme "centre" de serveis de la subcomarca nord-occidental) i Esterri de Cardós (només pot "entendrés" com l'excepció que confirme la regla).

QUADRE - PS - 4

POBLACIÓ ELECTORAL PER GRUPS D'EDAT I SEXE

	"Joves" (17-39)	"Mitjana" (40-59)	"Grans" (60 i més)	Diferen.% H-D
Espot	45,5	32,-	22,7	8,3
Tirvia	44,2	30,8	25,-	0,-
Vall de Cardós	41,8	33,-	25,3	6,5
Lladorre	39,1	29,1	31,8	8,3
Sort	37,2	34,9	27,9	2,-
Llavorsí	37,2	37,2	25,7	10,-
Esterri d'Aneu	36,6	36,9	26,5	-2,9
Esterri de Cardós	33,9	41,8	25,5	-16,3
Alt Eneu	32,3	38,2	29,5	10,-
Soriguera	30,-	38,5	31,4	5,3
La Guingueta	29,4	37,2	36,9	11,3
Baix Pallars	27,3	35,3	37,4	8,9
Alins	26,8	40,5	32,7	17,3
Farrera	<u>22,7</u>	<u>56,7</u>	<u>20,6</u>	<u>13,4</u>
	35,1	36,1	28,8	6,5

Fins i tot Sort, la capital, hi ha majoria masculina, malgrat que lleugera. La dona es troba molt més condicionada pels factors que forcen l'emigració.

En el mateix sentit, l'alt percentatge de solteria (26,2%) entre els majors de 20 anys (5) amb una composició masculina (18,7%) molt més elevada que la femenina (7,5%) és una altra conseqüència del procés de despoblament sobre l'estructura social de la població restant.

L'estratificació per categories socio-professional palesa més clarament les diferències existents a l'interior de la comarca conseqüència de com s'estructura l'activitat

econòmica a cada municipi:

QUADRE - PS - 5

POBLACIÓ ELECTORAL PER CATEGORIES SÒCIO-PROFESSIONALS I LLOC
DE NAIXEMENT - (%)

	<u>Obr. Empl</u>	<u>Pagès</u>	<u>Difer.</u>	<u>Immigr. (6)</u>
Espot	30,3	13,8	16,5	8,8
Esterri d'Aneu	23,9	7,6	16,3	11,6
Rialb	28,5	15,8	12,7	29,1
Sort	20,3	13,1	7,2	20,8
Tirvia	16,2	9,1	7,1	15,8
Llavorsí	25,-	19,4	5,6	8,1
La Guingueta	13,5	19,1	-5,6	1,7
Baix Pallars	12,3	20,3	-8,-	1,6
Vall de Cardós	15,4	26,9	-11,5	
Alt Aneu	13,2	30,3	-17,1	2,7
Alins	15,4	34,1	-18,7	2,6
Lladorre	13,2	37,9	-24,7	5,4
Soriguera	4,5	33,1	-28,5	0,-
Farrera	4,2	38,4	-35,2	0,-
Esterri de Cardós	0,-	38,2	-38,2	0,-
	<u>18,2</u>	<u>20,3</u>	<u>-2,1</u>	<u>12,2</u>

Els únics municipis que no podem considerar com a "mixtes" són, doncs, Soriguera, Farrera i Esterri de Cardós que són totalment "pagesos".

Finalment, el percentatge de residents nascuts fora de Catalunya només es rellevant, lògicament, en aquells municipis on l'activitat primordial és la industrial i/o serveis. S'ha d'assenyalar, però, que les dades de població immigrada del Quadre PS-5 corresponen al 1970 i no reflecteixen les variacions dels darrers anys (per exemple la derivada de la promoció del turisme d'hivern, etc...)

9.2. LA PARTICIPACIÓ/ABSTENCIÓ.

9.2.1. Aspectes generals.

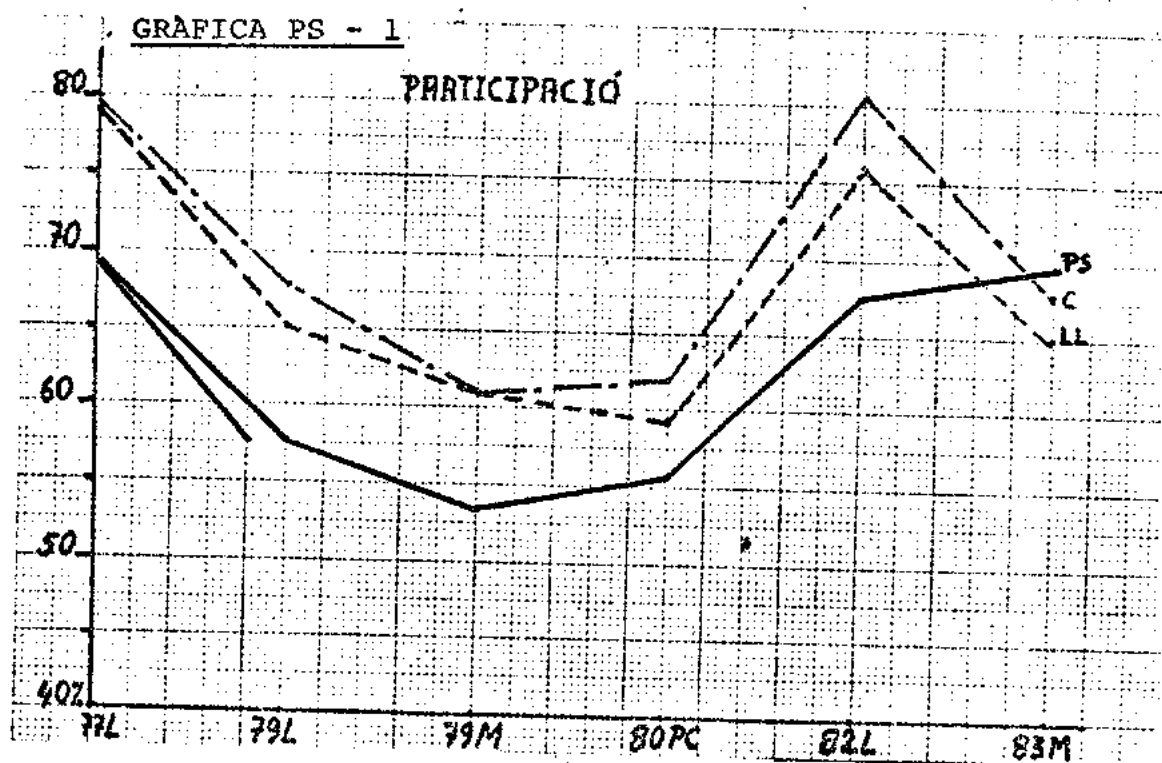
Es la comarca més abstencionista de la circumscripció i se situa també entre les 2 ó 3 comarques més abstencionistes de Catalunya. Excepcionalment, al menys fins ara, a les Municipals del 83 presenta un nivell de participació superior al dels altres dos àmbits territorials.

Fora d'aquest darrer cas, l'evolució del nivell de participació comarcal és paral·lela a la mitjana provincial i catalana; només a les autonòmiques del 80 la relativa estabilitat comarcal en relació a l'any 79 contrasta amb l'increment més fort de l'abstenció a nivell de la circumscripció i, sobretot, de Catalunya.

QUADRE - PS - 6

Pallars Sobirà: Evolució comparada de la participació

	<u>Pallars S.</u>	<u>Circumscripció</u>	<u>Catalunya</u>
Legislatives estatals 77	69,2	78,8	79,4
Referèndum Constitució 78	62,3	66,9	68,8
Legislatives estatals 79	57,6	65,4	68,4
Municipals 79	53,5	60,7	60,9
Referèndum Estatut 79	53,6	58,2	60,4
Legislatives autonòmiques 80	55,6	59,4	62,2
Legislatives estatals 82	67,5	75,8	80,2
Municipals 83	69,7	65,2	67,8

QUADRE - PS - 7
ABSTENCIÓ PER MUNICIPIS

	<u>77L</u>	<u>79L</u>	<u>79M</u>	<u>80PC</u>	<u>82L</u>	<u>83M</u>
Alins	28,5	39,5	67,9	42,2	28,86	27,8
Alt Aneu	45,9	53,2	79,1	60,1	42,91	60,2
B. Pallars	26,8	38,7	40,2	38,1	30,60	41
Espot	35,5	45,9	33	56,6	40,84	54,4
Esterri Aneu	22	40,7	53,3	38,5	28,35	22
Esterri Cardos	31,2	32,1	21,8	14	5,89	-
Farrera	23,1	52,6	67	44,9	29,35	41,7
Lladorre	13,5	25,1	29,6	21,6	16,05	3
Llavorsí	37,5	55,3	74,7	56,9	40,61	55,8
Rialb	30,3	36,2	30	38,7	25,68	16,7
Soriguera	48,4	53	64	59,7	52,78	28,7
Sort	26,5	36,5	31,5	41,5	28,39	22,3
Tirvia	33,3	45,8	55,8	44	35,52	38,2
Vall de Cardós	35,3	42,2	39,5	41,3	31,68	23,
Guingueta	42,5	56	47,2	53,9	47,86	27,2

9.2.2. La distribució territorial.

9.2.2.1. Homogeneïtat i estabilitat

a) La distribució territorial de l'abstenció és relativament irregular tot i ésser, com a la resta de les comarques, la variable de comportament amb una distribució més homogènia.

QUADRE - PS- 8

Homogeneïtat distribució territorial (Coef. de Variació)

	<u>Abstenció</u>	<u>Opció de vot més homogènia</u>
Legislatives Estatals 77	0,28	0,36 (PDC)
Legislatives estatals 79	0,21	0,44 (UCD)
Municipals 79	0,36	-
Legislatives autonòmiques 80	0,29	0,61 (CiU)
Legislatives estatals 82		0,38 (CiU-PSC)
Municipals 83		

Les eleccions municipals, en fer més èmfasi en l'especificitat local són les que "produeixen" un comportament territorial més irregular.

b) Per altra banda, tal com es pot deduir de la matriu de correlacions (quadre PS-9), la distribució territorial d'aquest comportament presenta una estructura força estable. En aquest sentit, l'estructura de la participació/abstenció a les municipals no s'aparta gaire, a diferència de la majoria de comarques, de la que es manté a les legislatives.

QUADRE - PS - 9

Estabilitat estructura territorial (Coeficients correlació)

	77L				
79L	0,69	79L			
79M	0,44	0,74	79M		
80PC	0,62	0,89	0,73	80PC	
82L	0,68	0,78	0,51	0,86	82L
83M	0,53	0,72	0,75	0,78	0,74

9.2.2.2. Evolució (7)

L'any 77 el comportament participatiu/abstencionista presenta una estructura territorial definida sobre: Soriguera, Alt Aneu i la Guingueta com a municipis més abstencionistes (són els més "dispersos") i Lladorre, Farrera i Esterri d'Aneu (també molt "dispersos", excepte el darrer) com a més participatius.

L'any 79 al Pallars Sobirà, com a tot arreu, l'abstenció augmenta considerablement. Aquest increment comarcal, paral·lel al de Catalunya i de la circumscripció, és molt homogeni a la meitat dels municipis de la comarca. A la resta les variacions tenen, en general, un cert tò complementari en relació al nivell de 1977: així Farrera i Esterri d'Aneu són els municipis on més s'incrementa l'abstenció (sobre les pèrdues de PDC/CiU) mentre que a Soriguera i l'Alt Aneu l'increment és bastant inferior a la mitjana.

A les autonòmiques del 80 l'abstenció comarcal augmenta només lleugerament en relació a l'any 79. Les variacions municipals també són en general molt suaus. Només augmenta la participació de manera rellevant a Esterri de Cardós -que es converteix en el municipi més participatiu de la comarca- i a Farrera- que compensa el fort increment de l'any 79-. Per altra banda els municipis on més s'incrementa l'abstenció són Soriguera i l'Alt Aneu -complementariament al baix increment l'any 79- així com a Sort- igual- que a la resta de centres comarcals i Espot- amb important presència de població assalariada immi grant.

Finalment, a les estatals del 82, es produeix un important increment de la participació a tots els municipis de la comarca, tot i que amb certes diferències quantitatives proporcionals, en general, al nivell de participació a les eleccions anteriors.

9.2.2.3. Tipologia municipal.

Aquesta evolució s'ha realitzat, com ja he remarcat, sobre una estructura territorial força estable que s'articula, a nivell municipal, de la manera següent

- Els municipis més participatius són: Lladorre, Esterri de Cardós, Rialb, Sort, Esterri d'Aneu i Baix Pallars.

- Amb nivells de participació propers a la mitjana se situen normalment: Alins, la Vall de Cardós, Tírvia i, de manera més irregular, Farrera.

- Finalment, Soriguera, l'Alt Aneu, La Guingueta, Llavorsí i Espot, són els municipis que presenten sempre nivells d'abstenció més alts.

9.2.2.4. Factors.

En general, com a la resta de comarques, l'activitat industrial o de serveis així com la situació en l'eix principal de comunicacions i un baix nivell de dispersió poblacional es revelen com a factors afavoridors de la participació electoral: Sort, Rialb, Esterri d'Aneu, Gerri de la Sal (principal nucli del Baix Pallars). Complementàriament els municipis més "dispersos" són també els més abstencionistes: Soriguera, Alt Aneu, La Guingueta.

El baix nivell de participació a Llavorsí i Tírvia, municipis amb un baix nivell de dispersió, s'hauria de situar en el marc de la importància dels "residents absents" en el seu cens electoral; bona part d'aquests electors no s'haurien desplaçat per a votar ni tampoc utilitzat el vot per correu.

A més a més, i a nivell general, s'ha de tenir en compte que el Pallars Sobirà és una de les comarques de Catalunya on el despoblament ha estat més fort. És molt

possible, doncs, que molts electors encara censats ja no visquin a la comarca però no hagin regularitzat la seva situació censal (per diferents raons: interessos, oblit,...) o bé que els censos siguin defectuosos (també per diferents raons) i els electors siguin doblement censats (al seu municipi d'origen i a aquell on resideixen realment).

9.3. LA INCLINACIÓ DEL VOT.

9.3.1. Aspectes generals.

La fesomia electoral del Pallars Sobirà ha experimentat modificacions importants en el decurs de les successives eleccions.

QUADRE - PS - 10

Resultats principals opcions (% votants)

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
AP	4,5	1,4	-	9,5
UCD	18,-	34,8	22,4	7,1
PDC/CiU	52,2	14,4	29,2	32,9
EC/ERC	3,9	14,7	20,9	11,0
PSC	6,1	26,2	18,2	28,-
PSUC	5,-	3,7	4,3	2,4
UCDCC	7,2	-	-	-
CDS	-	-	-	4,7

L'any 77 és la comarca on el PDC obté els millors resultats i recull més de la meitat dels vots emesos a la comarca. Lògicament els percentatges de la resta d'opcions són molt baixos.

La posterior reestructuració de les aliances, i la desaparició del PDC com un dels seus efectes, incideix de manera important a la comarca: L'ingrès de J. Arana -diputat sortint pel PDC- a l'ERC i la captació del PSC d'algunes "xarxes d'influència", així com la incorporació a UCD de J. Messegué -constructor de Rialb- permeten a aquestes 3 opcions capitalitzar les pèrdues de PDC/CiU.

Així, l'any 79, UCD passa a ésser l'opció dominant seguida no massa lluny del PSC -la bipolarització estatal també s'imposa a la comarca-, mentre l'ERC i CiU

-al mateix nivell- se situen ja molt més enrera.

A les autonòmiques del 80 seguint la tònica general, CiU "recupera" el predomini a la comarca. A una certa distància queden situades UCD, ERC i PSC, amb una relació de forces molt equilibrada entre elles.

Finalment, l'any 82 CiU consolida la seva implantació seguida molt de prop pel PSC, que es beneficia de la davallada de l'ERC i, sobretot, de l'increment de la participació. AP, UCD i l'ERC queden ja molt allunyades de les 2 primeres opcions.

A nivell de Tendències, l'esquerra és la majoritària a partir del 79, però no arriba mai al 50% dels vots. La seva implantació a la comarca és lleugerament inferior a la mitjana de la circumscripció i clarament inferior a la de Catalunya. La seva particularitat és, com es dedueix del que hem vist anteriorment, el fort pes que hi té l'ERC. A partir del 79 es manté molt estable, amb una lleu tendència a la baixa.

Per la seva banda, la Dreta i el CC a nivell comarcal no se situen gaire lluny de les respectives mitjanes provincials els anys 79 i 80, paral·lelisme que es trenca l'any 82 en continuar el CC, tot i que més moderadament, l'avenç iniciat l'any 80 (a diferència de l'estabilitat a la circumscripció i el retrocès a nivell de Catalunya) mentre la Dreta retrocedeix, també més moderadament que l'any 80, a diferència de la recuperació a nivell de Catalunya i l'estabilitat a la circumscripció.

QUADRE - PS - 111977: Resultats principals opcions per municipis (% v.)

	<u>AP</u>	<u>UCD</u>	<u>UCDCC</u>	<u>CiU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>
Alins	5,2	17,6	2,38	67,1	2,9	0	2,4
Alt Aneu	1,9	13,9	11,92	56,3	6	6	0,7
Baix Pallars	4,9	8,5	3,19	77	0,7	3,2	1,4
Espot	11,7	15,3	2,70	48,6	7,2	2,7	10,8
Esterri d'Aneu	1	15,3	12,20	42,7	12,5	5,1	8,8
Farrera	2	6	10	50	4	6	12
Lladorre	20,8	17,9	9,70	34,3	4,5	4,5	3
Llavorsí	3,5	15,3	4,11	40,6	8,8	14,4	5,3
Rialb	2,9	16,3	5,83	54,5	1,2	11,3	8,2
Soriguera	1,5	13,7	9,16	52,7	6,8	8,4	10,7
Sort	4,2	25,5	8,78	45,8	1,6	8,2	4
Tirvia	13,6	25,8	-	39,4	4,5	9,1	4,5
Vall de Cardós	2,6	22,3	6,69	51,8	0,9	1,3	4,9
La Guingueta	0	12,3	5,79	62,3	9,4	1,4	2,9
Esterri de Cardós	0	8,1	5,40	78,4	2,7	0	0

QUADRE - PS - 121979: Resultats per municipis

	<u>EX.DR</u>	<u>AP</u>	<u>UCD</u>	<u>CiU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>EX.ES</u>
Alins	-	0,9	46,8	10,3	3,4	32,5	2	1,96
Alt Aneu	-	1,9	28,9	12,5	27,6	21,1	4,6	3,27
Baix Pallars	0,76	3,8	33,9	19,1	25,2	10,7	3,4	1,14
Espot	4,76	0	43,8	14,3	10,5	21	1	1,90
Esterri d'Aneu	-	1,5	19,1	27,1	25,5	11,5	12	-
Esterri de Cardós	-	2,6	23,7	18,4	7,9	28,9	0	-(8)
Farrera	-	0	15,2	15,2	0	6,5	2,2	60,86(9)
Lladorre	-	0	20,9	17,2	11,2	44,8	2,2	2,98
Llavorsí	-	1,3	25,7	20,3	21,6	22,3	5,4	0,67
Rialb	0,77	2,3	49,4	1,2	0,4	41,6	2,3	0,76
Soriguera	-	1,5	19,5	5,3	6,8	58,6	4,5	-
Sort	-	0,8	36,2	14,8	19,5	21,6	3	1,73
Tirvia	-	0	30,7	3,1	6,2	53,8	1,5	4,59
Vall de Cardós	-	2,1	51,9	11,3	3,5	26	1,7	1,29
La Guingueta	-	0	30,9	22,6	12,1	29	4	1,60

QUADRE - PS - 131980: Resultats per municipis (% V.)

	<u>EX.DR</u>	<u>UCD</u>	<u>CiU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>EX.ES</u>
Alins	1,05	21,7	41,8	11,1	17,5	3,7	0,52
Alt Aneu	1,50	24,1	18	39,1	4,5	8,3	1,50
Baix Pallars	4,81	10,7	35,5	33,7	10,4	1,9	1,85
Espot	4,65	29,1	31,4	15,1	5,8	7	4,65
Esterri d'Aneu	-	13,9	20,2	34,1	15,4	9,4	3,74
Esterri Cardós	-	25,6	34,9	27,9	2,3	0	2,32
Farrera	-	25,9	18,5	22,2	14,8	9,3	7,40
Lladorre	-	10,9	68,8	5,8	9,4	2,9	0,77
Llavorsi	0,71	12,1	32,1	14,3	25,7	10	1,44
Rialb	0,81	53,2	8,1	1,2	32,5	2	4,28
Soriguera	2,67	12,5	15,2	13,4	50	2,7	1,21
Sort	0,40	23,2	28,9	26,1	16,2	2,3	3,57
Tirvia	-	20	15,4	21,5	36,9	1,6	2,03
Vall de Cardós	-	29,1	41,3	12,6	9,1	4,3	3,07
La Guingueta	1,55	14	22,5	15,5	36,4	7	2,60

QUADRE - PS - 141982: Resultats per municipis (% V.)

	<u>EX.DR</u>	<u>AP</u>	<u>UCD</u>	<u>CDS</u>	<u>CiU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>EX.ES.</u>
Alins	0,92	5,5	6,4	3,7	55,7	5,5	17,5	2,3	0,92
Alt Aneu	-	6,6	27,2	1,2	18,2	4,8	32,1	3,6	2,41
Baix Pallars	0,35	8,6	5,7	1,4	30,1	29,7	17,2	2,2	1,78
Espot	5,30	15	8	0,9	45,1	4,4	11,5	4,4	1,76
Esterri d'Aneu	0,93	4,4	1,9	1,9	40,5	12,5	29,3	4,4	3,11
Esterri Cardós	-	6,2	16,6	-	22,9	27,1	8,3	14,6	4,16
Farrera	-	3,1	4,6	3,1	46,1	13,8	27,7	-	-
Lladorre	-	5,1	5,1	3,7	36,7	2,9	36,7	1,5	7,33
Llavorsí	-	6,3	1,2	3,8	50,6	8,9	22,8	1,9	1,89
Rialb	-	9,2	8,4	28,9	9,6	1,2	37,3	3,6	0,80
Soriguera	-	15,9	1,6	4,2	21	5,9	47,9	-	3,36
Sort	-	14	6,7	3,3	27,2	14,2	30,8	1,3	0,44
Tirvia	-	4,3	1,4	-	40,6	11,6	29	5,8	7,23
Vall Cardós	-	9,1	9,5	3,6	42,3	7,3	20,9	1,4	2,71
La Guingueta	-	9,7	9,7	1,5	37,3	2,2	35,8	0,7	2,97

9.3.2. Distribució territorial del vot.

El nivell d'implantació de les diferents opcions polítiques als municipis (i seccions) del Pallars Sobirà és força irregular com es dedueix de l'elevat valor dels coeficients de correlació. (quadre PS-15).

Les mitjanes comarcals de les diferents opcions, doncs, són resultat d'uns nivells d'implantació municipal molt diversificats.

QUADRE - PS - 15

Homogeneïtat d'implantació

(Coeficients de Variació- % votants)

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
AP	1,1	1,2	1,-	0,48
UCD	0,45	<u>0,36</u>	0,53	1,-
CiU	<u>0,31</u>	0,6	<u>0,47</u>	0,36
ERC	1,-	0,7	0,53	0,8
PSC	0,9	0,6	0,7	0,39
PSUC	0,8	0,9	0,8	1,1
Dreta	0,5	0,35	0,47	0,5
C C	<u>0,3</u>	0,6	0,49	0,36
Esquerra	0,6	<u>0,25</u>	<u>0,3</u>	<u>0,24</u>

L'opció que té una distribució menys irregular és la majoritària, CiU, excepte l'any 79 que ho és UCD.

A nivell de tendències el fet més remarcable és la important "reducció" de la irregularitat d'implantació de l'Esquerra en relació a les opcions que la integren. Fenòmen indicatiu de la complementarietat de les implantacions territorials de l'ERC i el PSC fonamentalment.

Per altra banda, tal com es dedueix dels baixís-

sims valors dels coeficients de correlació entre les estructures d'implantació d'un mateix partit a les diferents eleccions, la inestabilitat és la tònica dominant. (Quadre PS-16).

També és ben palesa "l'excepcionalitat" de les eleccions del 1977 en relació a la resta d'eleccions, fruit, com ja he dit, de la forta implantació del PDC-77 i el posterior esclatament del seu "espai" en desaparèixer aquesta coalició.

QUADRE - PS - 16

Estabilitat estructura d'implantació (% V.)

	<u>77-79</u>	<u>77-80</u>	<u>77-82</u>	<u>79-80</u>	<u>79-82</u>	<u>80-82</u>
AP	-	-	0,09	-	0,13	-
UCD	0,42	0,26	-0,05	0,51	0,08	0,36
CiU	0,35	0,04	-0,24	0,25	0,30	0,29
ERC	0,25	0,05	-0,41	0,72	0,38	0,64
PSC	0,22	0,43	0,38	0,65	0,54	0,69
PSUC	0,25	0,41	-0,28	0,31	-0,27	-0,24
Dreta	0,21	0,06	0,06	0,56	0,53	0,80
C C	0,39	-0,01	-0,30	0,25	0,30	0,29
Esquerra	0,55	0,33	-0,23	0,49	0,31	0,39

A partir del 79, però, només l'ERC i el PSC semblen mantenir un cert nivell d'estabilitat en l'estructura de distribució territorial del seu vot.

A nivell de tendències el panorama no varia massa, però ara és la Dreta l'única que manté una certa estabilitat d'estructura, especialment entre el 80-82. En canvi l'Esquerra, que normalment presenta una estructura força estable a la majoria de comarques, no presenta aquesta característica al Pallars Sobirà.

En general, doncs, dóna la impressió d'ésser una comarca molt subjecta a xarxes d'influència locals que per raons diverses van variant les seves "fidelitats" i produint alteracions en l'estructura d'implantació de les opcions. El baix nombre d'habitants (i encara més de participants) a la majoria dels municipis facilitaria, a més a més, la inestabilitat dels percentatges.

9.3. 3. Les opcions de vot i les tendències.

AP/CD/AP-PDP.

És una opció amb baixa implantació a la comarca, amb una mitjana inferior a les corresponents mitjanes de Catalunya i de la circumscripció.

QUADRE - PS - 17

AP: Resultats comparats

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1982</u>
Pallars Sobirà	4,5	1,4	9,5
Circumscripció	5,3	3,1	15,6
Catalunya	3,5	3,6	14,5

Com a la majoria de comarques és una opció marginal, fins que l'any 82, afavorida per la crisi d'UCD, passa a ésser l'eix principal de la Dreta espanyola.

És a la capital ~~--Sort--~~ on millor recupera l'electorat d'UCD i on més es beneficia de l'increment de la participació. A la resta de municipis aquesta capitalització és molt més baixa. Les excepcions serien: Espot i Soriguera on obté també un percentatge clarament superior a la mitjana. A Farrera, Tirvia, Llavorsi, Esterri d'Aneu i Alt Aneu és on els seus resultats són més baixos.

C C-UCD.

És l'opció majoritària a la comarca l'any 79. La seva mitjana comarcal és molt propera a la de la circumscripció i clarament superior a la de Catalunya.

QUADRE - PS - 18C C-UCD: Resultats comparats (% V.)

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
Pallars Sobirà	18,-	34,8	22,4	7,1
Circumscripció	24,-	31,2	23,3	5,6
Catalunya	16,8	19,-	10,5	2,-

A nivell territorial la seva implantació és força irregular (quadre PS-15) i, com es propi de totes les opcions en aquesta comarca, no presenta una estructura mínimament estable a les diferents eleccions.

De manera molt genèrica es pot dir que Rialb -àrea d'influència de J.Messegué- Espot, la Vall de Cardós i, en menor grau, Sort són els municipis on obté millors resultats. En canvi, Soriguera, Llavorsí, Farrera, La Guingueta, Lladorre i Esterri d'Aneu són els seus "punts" més febles.

L'any 79 capitalitza part de les pèrdues del PDC, especialment a: la Vall de Cardós, Rialb, Esterri de Cardós, Espot, Baix Pallars, Alt Aneu i Alins, municipis on hi ha fort "retorn" cap a CiU l'any 80 amb l'excepció de Rialb i Esterri de Cardós. Finalment la davallada de l'any 82 és generalitzada però lògicament més forta on tenia millor implantació ja que "l'epicentre" de la seva implantació comarcal, J. Messegué, s'integra en el CDS de Suárez. Aquest darrer partit obté a Rialb un elevat percentatge; en realitat l'únic resultat rellevant a tota la comarca, és el que obté en aquest municipi.

PDC/CiU

És l'opció majoritària a la comarca a totes les eleccions excepte l'any 79. Se situa a un nivell molt proper a les mitjanes de Catalunya i de la circumscripció els anys 79 i 80, mentre que les supera àmpliament els anys 80 i 82.

QUADRE - PS - 19PDC/CiU: Resultats comparats (% V.)

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
Pallars Sobirà	52,2	14,4	29,2	32,9
Circumscripció	24,1	14,7	28,2	27,6
Catalunya	16,9	16,1	27,7	22,2

La seva implantació territorial és força irregular -tot i ésser l'opció amb una distribució de vot més homogènia-i inestable d'elecció en elecció.

Àmpliament hegemònica l'any 77, aquesta opció experimenta una forta davallada l'any 79 en un nou marc d'aliances i en una conjuntura més fortament bipolaritzada a nivell estatal.

L'electorat que perd es disgrega entre UCD, ERC, PSC i l'abstenció de manera molt irregular territorialment.

L'any 80 recupera una part d'aquell electorat, especialment el que va perdre cap a UCD o l'abstenció. Alins, Baix Pallars, Espot, Vall de Cardós, Lladorre, Sort, Tírvia i Llavorsí, són els municipis on experimenta avenços més importants. També recuperaria un sector de l'electorat que va perdre en benefici del PSC, especialment a Lladorre i a Rialb.

Finalment, l'any 82 consolida el seu procés de recuperació amb variacions però, de signe divers. Retrocedeix a Lladorre, sobretot, i al Baix Pallars en benefici del PSC, així com a Esterri de Cardós. En canvi capitalitza electorat "centrista" i abstencionista -especialment a Farrera, Alins, Llavorsí, Tírvia, Esterri d'Aneu i Espot- i més localitzadament de CiU (La Guingueta i Tírvia).

Tot i no definir-se una estructura d'implantació mínimament estable, es pot dir que aquesta opció acostuma a obtenir percentatges superiors a la mitjana a Alins, Llavorsí, La Guingueta, Baix Pallars, Lladorre i Esterri de Cardós; al nivell de la mitjana a Sort i Espot; i inferiors a la mitjana a Soriguera, Rialb, Tírvia i Alt Aneu. A la resta de municipis la seva implantació és encara més inestable.

E R C

A partir de l'any 79 el Pallars Sobirà és la comarca de la circumscripció i de Catalunya on aquesta opció obté els millors resultats.

QUADRE - PS - 19

ERC: Resultats comparats (% V.)

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
Pallars Sobirà	3,9	14,7	20,9	11,-
Circumscripció	7,5	7,6	12,2	5,8
Catalunya	4,5	4,1	8,9	4,-

S'ha de remarcar que així com a nivell provincial i català el "salt endavant" d'aquest partit es produeix en la conjuntura autonòmica de l'any 80, al Pallars Sobirà, tot i produir-se també un avenç important en aquestes eleccions, l'ERC ja havia experimentat un fort augment

l'any 79.

L'explicació rau, com ja ho he dit anteriorment, en la desaparició del PDC i l'ingrés en l'ERC d'un sector del PSC(R) que no es va integrar en el PSC(PSC-PSOE). Aquest sector tenia com a "cap" més visible al diputat sortint pel PDC, J. Arana, i exercia una notable influència al Pallars Sobirà amb ramificacions cap el Pallars Jussà.

D'aquesta manera, l'any 79 l'ERC capitalitza una part important de l'electorat PDC, especialment a Esterri d'Aneu, l'Alt Aneu, Llavorsí, Sort i el Baix Pallars (10).

La conjuntura autonòmica de l'any 80 afavoreix un nou avenç de l'ERC que ara "entra" també cap a Farrera, Tírvia, la Vall de Cardós, Esterri de Cardós i Alins -fonamentalment sobre les pèrdues del PSC- a més de continuar millorant la seva implantació al grup de municipis esmentat en primer lloc (11).

L'any 82 experimenta un important retrocès tot i mantenir encara un nivell d'implantació notable. El principal beneficiari de les seves pèrdues és el PSC, especialment a l'Alt Aneu, Esterri d'Aneu, Sort i Espot; però també CiU captaria electorat de l'ERC-80 a La Guingueta i Tírvia fonamentalment.

En conjunt, la seva implantació és molt irregular -amb grans diferències entre els municipis- i inestable, tot i presentar un cert nivell d'estabilitat a partir del 1975. Sort, Esterri d'Aneu i el Baix Pallars serien els "punts forts" de l'ERC, mentre que Alins, Lladorre i Rialb són els municipis on aquest partit obté sempre els pitjors resultats.

P S C

Amb una implantació molt baixa l'any 77 se situa al nivell de la mitjana provincial i només lleugerament per sota de la catalana els anys 79 i 80. L'onada socialista del 82, especialment forta als centres urbans, és lògicament més suau al Pallars Sobirà.

QUADRE - PS - 19ERC: Resultats comparats (% V.)

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
Pallars Sobirà	6,1	26,2	18,2	28,-
Circumscripció	14,7	24,5	19,3	34,8
Catalunya	28,4	29,2	22,3	45,2

El fort increment que experimenta l'any 79 s'ha de situar en el marc de la desaparició del PDC i la consolidació de l'oferta socialista a nivell general. En aquest context el PSC havia aconseguit agrupar al Pallars Sobirà un nucli de militants/simpatitzants al voltant d'una política de redreçament de les comarques de muntanya. Propostes que trobaven bona acollida en la comarca més marginada de Catalunya, abandonada -fins i tot a nivell de "control"- per la pròpia administració, sense una estructura i una dinàmica econòmiques que possibilitessin o estimulessin la implantació de xarxes caciquils (12), i amb una certa tradició esquerrana (13).

L'any 77 només a Llavorsí, Rialb, Tírvia i Sort -els municipis amb més base obrera- tenia una implantació mínimament rellevant.

El fort creixement de l'any 79, capitalitzant un important sector de l'electorat PDC-77, es produeix a pràcticament tota la comarca. Els únics municipis on

augmenta per sota del 10% del Cens són: Farrera, Llavorsí, Esterri d'Aneu, Alt Aneu, Baix Pallars i Sort, és a dir, aquells on és l'ERC la que capitalitza principalment les pèrdues del PDC. Soriguera, Alins, Lladorre, Tírvia i Rialb, en canvi, són aquells municipis on els seus avenços són més espectaculars.

L'any 80, però, perd part d'aquests guanys, fonamentalment en benefici de l'ERC (Alins, Alt Aneu, Esterri de Cardós, Vall de Cardós, Tírvia, Sort), però també de CiU (Lladorre, Rialb), o bé cap a l'abstenció (Alt Aneu, Espot, Soriguera). En canvi millora la seva implantació on menys havia avançat l'any 79.

Finalment, l'any 82 al caliu d'una conjuntura favorable recupera amb escreix el terreny perdut però de manera territorialment irregular. Soriguera, Tírvia, Alins, Esterri de Cardós i Espot són els únics municipis on no aconsegueix arribar al nivell del 1979.

Tot i la certa inestabilitat de la seva implantació, Soriguera, La Guingueta, Rialb i Tírvia són els municipis on obté normalment els resultats més elevats. En canvi el Baix Pallars, Espot, Esterri de Cardós i Vall de Cardós són els "punts més febles". A Sort i Llavorsí, presenta una implantació propera a la mitjana. Tot plegat en una línia d'inestabilitat que és encara més marcada a la resta de municipis, però que s'inscriu en les parts qualitatives d'evolució general.

P S U C

El Pallars Sobirà és una de les comarques de Catalunya on la implantació del PSUC és més baixa. Complementàriament el PSUC és una opció sempre marginal a la comarca.

QUADRE - PS - 21PSUC: Resultats comparats (% V.)

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
Pallars Sobirà	5,-	3,7	4,3	2,4
Circumscripció	12,-	10,5	10,6	2,7
Catalunya	18,2	17,1	18,7	4,6

Per altra banda, la relativa estabilitat del percentatge comarcal no és reflex d'una estabilitat en la seva estructura d'implantació territorial. Com és característic de la comarca, la inestabilitat també és present en el PSUC. Igualment que la irregularitat, característica aquesta darrera ja més pròpia del PSUC.

L'any 77 presenta una distribució de vot amb percentatges mínimaments rellevants només a Soriguera, Farrera, Espot, Rialb i Esterri d'Aneu.

L'any 79 experimenta retrocessos importants en benefici del PSC a Espot, Rialb, Soriguera i Tírvia, i de la "equivocada" Izquierda Republicana a Farrera, mentre millora lleugerament la seva implantació a Esterri d'Aneu, l'Alt Aneu i el Baix Pallars.

L'any 80 només recupera bona part d'aquest "electorat perdut" a Espot, així com a Farrera, mentre experimenta avenços o retrocessos menys importants a la resta de municipis.

Finalment l'any 82, el seu descens és pràcticament generalitzat especialment on tenia millor implantació. Això no obstant cal remarcar l'avenç que experimenta a Esterri de Cardós, així com a Tírvia i a Rialb.

Aquest conjunt de variacions han alterat contínuament la seva estructura d'implantació que no ha arribat mai a mantenir una mínima estabilitat. Les fortes oscil·lacions a Farrera i Espot, la reculada des del 79 a Soriguera i Rialb, el fort increment del 82 a Esterri de Cardós, etc..., en són uns bons exemples.

Filant prim es podria dir que Esterri d'Aneu, Llavorsí (i en menor grau l'Alt Aneu) són els municipis on obté sempre resultats clarament superiors a la mitjana. En canvi al Baix Pallars, Sort, Tírvia, Vall de Cardos, Esterri de Cardós (14) i Lladorre són els municipis on la implantació comunista és sempre més baixa.

Una visió de conjunt

En conjunt, el Pallars Sobirà és una de les comarques més esquerranes de la circumscripció tot i no arribar mai aquesta tendència al 50 % dels vots emesos. Bon nivell d'inclinació esquerrana que presenta com a particularitat diferencial una forta presència de l'ERC.

Però com ja he dit la característica més diferencial del comportament electoral al Pallars Sobirà és la seva inestabilitat. L'explicació d'aquest fenomen s'ha de buscar en la mateixa base dels mecanismes que determinen la inclinació del vot a la comarca: l'existència d'unes xarxes d'influència molt de base personal i afavorides per la compartimentació en valls. L'eficàcia d'aquestes xarxes es basa en 3 elements fonamentalment: una tradició de comportament no basada en una reflexió política de l'elector sinó en una "orientació" per terceres persones

amb un funcionament de xarxa caciquil (15); 2) L'aïllament de la comarca ha mantingut un alt nivell de desinformació i desinterès polític; 3) El procés de despoblament de la comarca -uns dels més forts de Catalunya- porta com a corol.lari l'envelliment de la població restant, edat avançada que afavoriria la connexió amb pautes de comportament tradicionals (16).

Sobre aquesta base s'explica la inestabilitat d'unes estructures d'implantació: el mecanisme de xarxes d'influència actua com a amplificador/amortiguador dels efectes de conjuntura. La inestabilitat no és deguda a variacions en sentit qualitatiu divers, tot i existir, sinó sobretot a grans diferències en la importància quantitativa de les variacions.

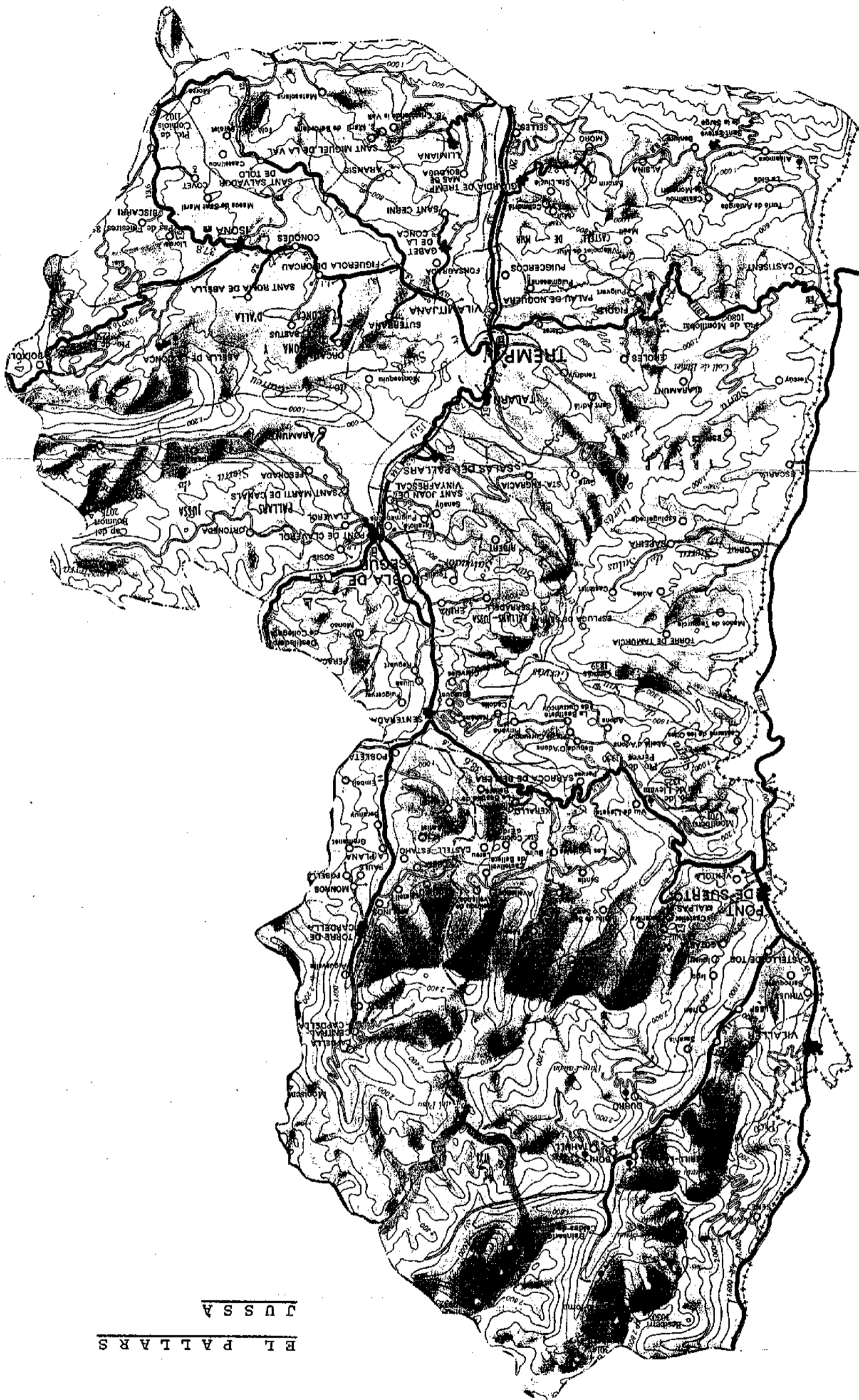
NOTES

- 1) M.A. Vila ("Els municipis..." op. cit. pàg. 77).
- 2) X. Mateu, M. Arqué, A. Garcia: "La penetració del capitalisme a les comarques de l'Alt Pirineu". Documents d'Anàlisi Geogràfica Nº 1. Publicacions del Dpt. de Geografia de la U.A.B.
- 3) A. Rodríguez - R. D'Alós Moner ("Economia..." op. cit. pàg. 76).
- 4) Veure F. Pallarés ("Estructura..." op. cit. Introducció i pàgs. 37-55).
- 5) Es molt possible que una part d'aquestes "pèrdues" siguin degudes a "regularitzacions censals" d'emigracions anteriors.
- 6) Dades CIDC, 1970.
- 7) S'ha de tenir en compte que el reduït cens electoral dels municipis (especialment Esterri de Cardós, Farrera i Tirvia) fa que els canvis de comportament d'un molt petit nombre de persones tinguin un reflex molt important en les variacions dels percentatges.
- 8) Hi ha 7 vots en blanc, que equivalen al 19% dels participants.
- 9) Aquest resultat tan sorprenent és degut a que l'any 79 la xarxa de canalització del vot cap a l'ERC va "funcionar malament" a Farrera i es van repartir paparetes de "Izquierda Republicana" (impulsada pel PCE-ML).
- 10) La xarxa d'influència arribava també a Farrera, però tal com explico en la nota (9) hi va haver una confusió i es varen distribuir paparetes d'una opció de nom semblant.
- 11) Excepte a Llavorsí on el PSC i el PSUC captarien un sector de l'electorat ERC-79.
- 12) Les xarxes d'influència, l'existència de les quals sembla evident a la comarca, no són del tipus caciquil més o menys tradicional, ja que no es fonamenten, en general, en relacions de dominació/su-

bordinació a nivell econòmic i/o polític.

- 13) *Tot i que amb característiques d'irregularitat com actualment C. Mir ("Evolució del..." Tèsi Doctoral, op. cit. Vol. II pàgs. 211-214).*
- 14) *En aquest municipi no havia aconseguit mai cap vot fins el fort increment de l'any 82. S'ha de tenir en compte que l'increment del 13,7% (sobre el cens) que experimenta és degut a la inclinació cap el PSUC de 7 electors.*
- 15) *C. Mir: ("Evolució..." op. cit. Vol. II pàgs. 211-214).*
- 16) *Tant a nivell de mecanismes com d'inclinació efectiva del vot. El Pallars Sobirà és la comarca de la muntanya que presenta unes pautes de continuïtat més clares en relació al comportament electoral durant la II^a República.*

10.- EL PALLARS JUSSA

EL PALSARS
 JUSSÀ

10. EL PALLARS JUSSÀ

10.1. DESCRIPCIÓ SÒCIO-ECONÒMICA (1)

Situada a l'extrem sud-occidental del Pirineu català, la comarca del Pallars Jussà té una extensió de 1716 Km².

Morfològicament diversa, podem dividir la comarca en dos grans zones: 1) la zona Nord, (Conca de Dalt i Alta Ribagorça) de clima rigorós i marcada per profundes i estretes valls en el fons de les quals s'estableixen els assentaments, aprofitant per a la ramaderia les pastures naturals tot complementant-les amb regadius; 2) la zona sud (Conca de Tremp) més baixa i de clima mediterrani, on l'eixamplament de les valls i el relleu més suau afavoreixen els assentaments i la diversificació de l'activitat.

10.1.1. La Població

10.1.1.1. Dades Generals

L'any 1975 estaven empadronades al Pallars Jussà 19.130 persones distribuïdes en 17 municipis (3).

La comarca pateix un procés de regressió demogràfica des de la 2ª meitat del segle XIX, amb un interval de recuperació entre 1910-1960 degut al procés de construcció de les centrals hidroelèctriques, havent-se accelerat la pèrdua de població a partir de 1960. Aquesta regressió ha estat general a gairebé tots els municipis de la comarca

acompanyada, però, d'un procés de creixement i concentració als nuclis principals (Tremp, La Pobla, El Pont) que no compensa el decreixement global.

És la 3ª comarca amb major índex de despoblament de la circumscripció; en el període 1950-75 ha perdut el 24,2% de la població. Aquest fort i continuat procés d'emigració, que afecta sobretot a la gent jove, fa que la població del Pallars Jussà sigui una de les més velles de la circumscripció.

La majoria dels habitants són autòctons, de la comarca o de les comarques veïnes, havent-hi un 16% de nascuts fora de Catalunya. Els moviments migratoris es produeixen a un triple nivell: a) A l'interior de la comarca: Despoblament dels pobles petits essent els 3 grans nuclis la seva zona d'arribada; b) Cap a l'exterior de la comarca: molt més important que l'anterior i afecta també a habitants dels grans nuclis; c) Immigració: la major part és antiga, de quan les construccions hidroelèctriques, havent arribat més recentment algun contingent però molt escàs.

L'estructura de la població activa (1975) és: Agrari 33,6%, Indústria 25,5%, Terciari 40,9%. Pot sorprendre el fort "pes" del terciari en una comarca típicament rural. Això es degut a la influència dels 3 nuclis principals -centres de serveis del seu entorn i del turisme de pas o d'estada-juntament amb la poca importància demogrà-

fica de la resta de municipis.

10.1.1.2. Estructura Territorial

La població del Pallars Jussà està distribuïda en 17 municipis, la major part d'ells constituïts per diversos nuclis de població (4).

Hi han 3 grans nuclis: Tremp (5.469 hab.), La Pobla de Segur (3.356 ha.) i El Pont de Suert (2.879 ha.).

Un sol municipi té entre 1.000 i 2.000 hab.: Isona i Conca d'Allà (1.565), que és una agregació de nuclis, habitant al nucli "central", Isona, 711 persones.

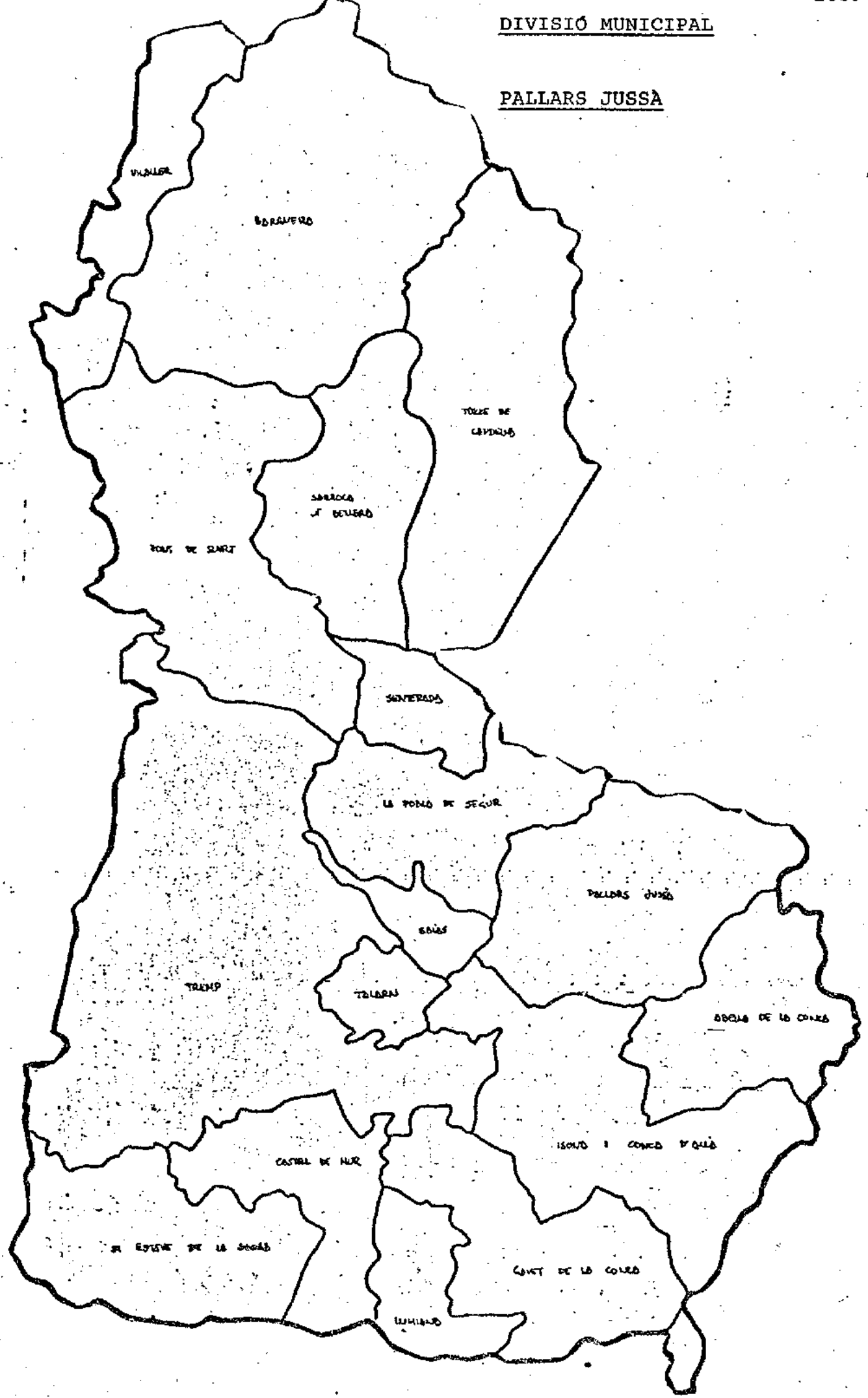
De la resta de municipis 5 tenen entre 500 i 1.000 habitants, i els 8 restants en tenen menys de 500. La majoria d'ells amb un alt grau de "dispersió poblacional".(4)

Com he dit abans, a l'interior del Pallars Jussà podem distingir 3 "subcomarques".

- La Conca de Dalt, centrada al voltant de la Pobla de Segur i comprén Torre de Capdella, Sarroca de Bellera, Senterada i part del municipi anomenat Pallars Jussà. Amb terres de regadiu i de secà té una agricultura de pastura i farratges estructurada en petites explotacions agrícoles i ramaderes per a la producció de llet i, en menor grau, de carn (boví, porquí, sobretot). Aquestes explotacions tenen un índex de parcel·lament molt alt (5) degut, sobretot, a les dificultats i abruptositat del

DIVISIÓ MUNICIPAL

PALLARS JUSSA

terreny, essent un obstacle a la seva modernització i racionalització. A la Pobla hi ha instal·lada una important indústria d'elaboració de productes làctics, així com altres del sector del tèxtil, la fusta, i la construcció, fonamentalment, concentrant el 17% de l'ocupació industrial de la comarca. La Pobla és igualment centre de serveis de tota la subcomarca i és seu d'un mercat setmanal.

- La Conca de Tremp, al sud de la comarca, centra da al voltant de la capital, Tremp, comprén els municipis de Talarn, Isona i Conca d'Ala, Abella de la Conca, Gabet de la Conca, Llimiana, Castell de Mur, Sant Esteve de la Sarga i Salàs de Pallars. Té una agricultura fonamentalment de secà i estructurada també en petites explotacions familiars. La ramaderia predominant és la cria de bestiar oví, i també porquí per a carn. El terreny més plà, sobretot, i també el pipus de producció, fan que l'index de parcel·lament de les explotacions sigui baix. Tremp concentra el 19% de l'ocupació industrial de la comarca, fonamentalment en els sectors metal·lúrgic, alimentari i tèxtil. Igualment és centre de serveis de la seva conca, no tant a nivell comarcal, i és seu de mercat setmanal.

- Cas apart és l'Alta Ribagorça que en realitat forma una unitat natural amb la Baixa Ribagorça (província d'Osca). Al nord del Pallars Jussà i enllaçant amb la Vall d'Aràn aquesta "subcomarca" està formada per Vilaller, Barruera i el Pont de Suert com a centre. Les instal·lacions de la empresa ENHER dominen l'activitat econòmica de la

zona juntament amb el turisme a Barruera. L'explotació agrícola i ramadera té menys importància que a la resta de la comarca essent també de tipus familiar amb un índex de parcel·lació intermig entre la Conca de Dalt i la Conca de Tremp.

.1.2. L'activitat econòmica

L'estructura de la població activa, segons el padró de 1975 és la següent: Sector Agrari 33,6%, Sector Industrial 25,5%, Sector Seveis 40,9%. Pot sorprendre l'elevat percentatge de població ocupada en el sector terciari. Aixó és degut a la influència de l'estructura ocupacional dels 3 nuclis principals (a més d'algún altre petit municipi), que són centres de serveis del seu entorn i del turisme -de passada o d'estada-, juntament amb la poca importància demogràfica de la resta de municipis.

10. 1.2.1. Agricultura i Ramaderia.

Estructurada fonamentalment en explotacions familiars, les principals produccions són: 1) A la Conca de Tremp: Forratges, Cereals, ametller i ramaderia intensiva (porquí, oví); 2) A la muntanya: ramaderia extensiva i intensiva per a la producció de llet complementada amb la cria de bestiar de carn (biví i oví), sobre tot a la Ribagorça.

Castell de Mur, Talarn, Tremp i La Pobla amb més percentatge de terra conreada regada, éssent els municipis de la muntanya allà on n'hi ha menys.

L'estructura cooperativa és feble malgrat que bona part de la producció agrària a la comarca es comercialitza a través d'elles. La principal és Copirineu (productes làctics i pinsos), amb seu a La Pobla i a Tremp, i d'àmbit més reduït i local són les de: Isona, Palau de la Noguera i Salàs.

L'explotació del bosc no té una importància econòmica massa rellevant, excepte a la Ribagorça, sobretot per la degradació de la massa forestal a molts indrets. Els municipis amb menys superfície forestal són els del fons de la Conca (Isona, Talarn, Gabet, Llímbria). En canvi els municipis de la muntanya (excepte Barruera) més del 75% de la superfície és terreny forestal, dominat-hi la gestió estatal. El bosc privat és dominant a Tremp, Barruera, El Pont, Gabet, Castell de Mur i Abella de la Conca.

10.1.2.1. Indústria

Els sectors de la construcció i l'hidroelèctric són els que ocupen més mà d'obra; Vilaller (32,5%), Tremp (19,4%), La Pobla (17,4%), i el Pont (13,5%) concentren el 84% de l'ocupació industrial.

Cal fer esment del paper fonamental que ha jugat, i juga, a la comarca l'aprofitament dels recursos hidràulics per a la producció d'energia elèctrica. Importància per l'ocupació de mà d'obra, obertura de noves vies de comu-

nicació, creació de serveis, inundació de terres, efectes sobre el medi ambient, etc... És un sector, però, que en ésser propietat de capitals externs a la comarca, els seus habitants hi tenen molt poca incidència. El Pont de Suert, Talarn i La Torre de Capdella són els municipis on és més important l'ocupació del sector. Indirectament també incideix avui fortament sobre Vilaller ja que l'alt percentatge d'ocupació industrial en aquest municipi és degut a la construcció d'instal·lacions hidroelèctriques que hom fa en el seu terme municipal.

10.1.2.3. Serveis

a) Turisme: Important activitat comarcal amb àrees diferenciades (caldes, patrimoni artístic, esports d'hivern, caça i pesca, etc...). Més de la meitat de l'oferta hotelera es concentra a la Ribagorça, sobretot a Barruera.

b) Comerç: Tremp (34%), La Pobla (24%), El Pont (16%) i Isona (9%) concentren el 83% de les llicències comercials a la comarca, observant-se una progressiva configuració de Tremp com a únic centre de recepció i distribució de productes.

c) Financers: concentrats a la Pobla, Tremp, El Pont i Isona.

d) Ensenyament: el binomi despoblament -concentració escolar ha deixat sense escola molts nuclis de

població actuant com un nou incentiu a l'emigració. Avui hi ha 3 centres de BUP (Trempe, La Pobla, el Pont) de propietat privada.

e) Sanitat: Els hospitals de Trempe i la Pobla, donen servei també a comarques veïnes (Pallars Sobirà i Baixa Ribagorça).

f) Comunicacions: L'eix principal és la C-147 que va seguint la vall de la Noguera tot passant per Trempe fins a la Pobla on surt de la comarca (cap a Sort) i on comença la C-144 fins a El Pont de Suert, per Senterada i Sarroca. Les de Trempe a Coll de Nargó i Trempe a Artesa de Segre, ambues passant per Isona, constitueixen, juntament amb la de la Vall Fosca i de la Vall de Boí, la xarxa complementària. Val a dir que si totes aquestes carreteres estan asfaltades són de trànsit deficièl degut al seu mal estat, les dificultats del relleu i, a l'hivern, la rigorositat del clima.

El ferrocarril Lleida-Trempe-La Pobla podria jugar un paper més important però està semi-abandonat per manca de rendabilitat i és molt poc utilitzat.

Ni carreteres, ni ferrocarril passen, pràcticament, per cap altre nucli diferent dels esmentats tenint de prendre desviacions per tal d'arribar a la resta.

Per altra banda, serveis d'autobusos arriben a Trempe, La Pobla i El Pont.

Hi han instal·lats 12 telèfons per cada 100 habs.

promig lleugerament inferior a la mitjana espanyola, i encara fonamentalment concentrats als 3 centres principals. Donada la dispersió poblacional i el reduït nombre d'habitants a molts pobles de la comarca, l'elevat cost de la instal·lació telèfonica als nuclis rurals contribueix a la marginació d'un nombre genys menyspreable de persones.

Finalment, pel que fa a la premsa, cal dir que el promig de venda de diaris és de 5 per cada 100 habs., molt per sota de la mitjana catalana (14/100) i espanyola (11/100).

QUADRE - P J - 1PARCEL·LACIÓ I RÈGIM DE TINENÇA DE LA TERRAPALLARS JUSSÀ

	(1)	(2)	(3)	(4)
Barruera	6,88	99,-	1,-	0,-
Pont de Suert	13,47	74,-	6,-	20,-
Vilaller	7,16	99,-	1,-	0,-
Sarroca de Bellera	63,30	10,-	5,-	85,-
Senterada	35,09	42,-	1,-	57,-
Torre de Capdella	37,90	83,-	5,-	12,-
Abella de la Conca	6,88	99,-	1,-	0,-
Castell de Mur	7,25	70,-	25,-	5,-
Gabet de la Conca	7,66	78,-	8,-	14,-
Isona i Conca d'Allà	9,10	91,-	9,-	0,-
Llimiana	4,43	96,-	4,-	0,-
Pallars Jussà	6,66	32,-	1,-	67,-
Pobla de Segur	1,90	84,-	3,-	13,-
Salas de Pallars	4,78	49,-	11,-	40,-
Sant Esteve de la Sarga	6,38	42,-	1,-	57,-
Talarn	3,52	42,-	5,-	53,-
Tremp	4,20	78,-	6,-	16,-

(1) - Index de Parcel·lació

(2) - Conreu en propietat %

(3) - Conreu en arrendament o masoveria %

(4) - Propietat comunal o municipal %

10. 2. LA POBLACIÓ ELECTORAL

L'any 1977 hi havia censats al Pallars Jussà 13.654 electors que l'any 1979, amb la incorporació dels joves entre 18 i 21 anys, havien augmentat a 15.161, representant el 5,7% del cens de la circumscripció. El cens de 1982 amb 14.871 electors reflexa clarament però el procés de despoblament de la comarca, que passa a representar el 5,5% de l'electorat provincial.

L'esmentat procés de despoblament fa de la comarca una de les més "velles" de la circumscripció des del punt de vista de l'edat dels electors. Així el percentatge d'electors "joves" (34,1%) / "grans" (29,9%) és considerablement més baix/alt que la corresponent mitjana de la circumscripció, 40,2% i 24,7% respectivament. Com a totes les zones rurals el sector majoritari és el de mitjana edat (40-59 anys) que aquí representa el 36% i només el 32,3% a nivell de la circumscripció.

Aquest electorat que, com és típic de les zones rurals té una major composant masculina (51,2%) que femenina (48,8%) a l'inrevés de les zones urbanes, mostra una distribució per categories socio-professionals molt semblant a la mitjana de la circumscripció. Estructura lògica

QUADRE PJ-2Categoria sòcio-professional

	<u>Obr + Empl.</u>	<u>Pagés</u>	<u>QM + QS</u>	<u>Propiet.</u>
Pallars Jussà	22,4	13,4	2,4	5
Circumscripció	24,3	14,1	3,-	5,4

si recordem que el sector Serveis i el Sector Indústrial comprenen el 66,4% de l'ocupació comarcal.

La categoria majoritària són les mestresses de casa (36'8%) seguides dels obrers (16'7), pagesos (13,4) ambdues amb percentatge inferior a la mitjana de la circumscripció, i jubilats (11'7). La resta, com és lògic, tenen una importància menor.

Per municipis, com pot veure's en el quadre Pj-4, el 63% de l'electorat es concentra a Tremp, La Pobla i el Pont. Dels 14 municipis restants cap, excepte Isona, supera el 4%. Sarroca de Bellera, Senterada, Llímana, Abella de la Conca, Castell de Mur i Sant Esteve de la Sarga són els municipis amb menys electors, representant cada un d'ells aproximadament l'1% de l'electorat comarcal.

PALLARS JUSSA (Total)

EDATS	HOMES		DONES		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%
17 a 20	501	3,30	540	3,56	1041	6,86
21 a 29	1223	8,06	1052	6,93	2275	15,--
30 a 39	957	6,31	895	5,90	1852	12,21
40 a 49	1319	8,69	1340	8,83	2659	17,53
50 a 59	1484	9,78	1318	8,69	2802	18,48
60 a 69	1181	7,78	1219	8,04	2400	15,83
70 a 79	808	5,32	775	5,11	1583	10,44
80 i més	284	1,87	265	1,74	549	3,62
	7757	51,16	7404	48,83	15161	100,--

Categoria socio-professional

Obrer	2137	14,32	355	2,37	2492	16,70
Empleat	661	4,42	183	1,22	844	5,65
Quadre Mig	111	0,74	146	0,97	257	1,72
Quadre Sup.	90	0,60	15	0,10	105	0,70
Prop. Indus. o serveis	576	3,86	163	1,09	739	4,95
Pagès	2000	13,40	2	0,01	2002	13,41
Clerge	32	0,21	30	0,20	62	0,41
Militar -Pop	155	1,03	-	-	155	1,03
Estudiant	552	3,69	478	3,20	1030	6,90
Jubilat	1298	8,69	451	3,02	1749	11,72
Feines de casa	-	-	5486	36,76	5486	36,76
	7612	51,01	7309	48,98	14921	100,--

1049

QUADRE - P J - 4

PALLARS JUSSÀ

POBLACIÓ ELECTORAL PER MUNICIPIS 1979 i 1982

	1979		1982		Variac
	Nº	%	Nº	%	
Tremp	4.550	30,-	4.525	30,4	-0,1
La Pobla de Segur	2.646	17,5	2.704	18,2	0,2
El Pont de Suert	1.880	12,4	2.110	14,2	12,2
Isona i Conca d'Alba	1.315	8,7	1.284	8,6	-2,4
La Torre de Cardener	766	5,1	619	4,2	-20,-
Vilaller	712	4,7	607	4,1	-14,8
Barruera	619	4,1	511	3,4	-17,5
Pallars Jussà	559	3,7	444	3,-	-20,6
Gabet de la Conca	418	2,8	407	2,7	-2,7
Salàs de Pallars	348	2,3	365	2,5	4,8
Talarn	322	2,1	328	2,2	1,9
Castell de Mur	190	1,2	178	1,2	-6,3
Sant Esteve de la Sarga	189	1,2	209	1,4	10,6
Sarroca de Belera	167	1,1	138	0,9	-17,4
Llívia	164	1,1	153	1,-	-6,7
Abella de la Conca	163	1,1	147	1,-	-9,9
Senterada	153	1,-	142	0,9	-7,2
	<u>15.161</u>		<u>14.871</u>		<u>-2,-</u>

Com pot observar-se, hi ha una petita reducció del cens comarcal (despoblament) alhora que els 3 centres principals van concentrant cada cop més l'electorat de la comarca. Salàs i Talarn es beneficien de la seva privilegiada situació en l'eix Tremp -La Pobla; i Talarn en especial de l'Acadèmia de suboficials d'Exèrcit.

Als municipis de la part alta la pèrdua de població electoral és mol més important que als de la part baixa, semblant concentrar-se a Pont de Suert pel que fa als municipis ribagorçans.

En general és molt possible que una part de les pèrdues de població electoral siguin degudes a la regularització de la situació censal per part de les persones que havien emigrat amb anterioritat a aquest període.

Els municipis més "joves" són els de la Ribagorça (indústries hidroelèctriques i turisme) amb percentatges d'electors 17-39 anys / majors de 60 anys bastant superiors/ inferiors, respectivament a la mitjana comarcal. Tremp i La Pobla tenen percentatges molt propers a la mitjana comarcal.

QUADRE - P J - 6PALLARS JUSSÀPOBLACIÓ ELECTORAL PER GRUPS D'EDAT

	<u>17 - 39</u>	<u>40 - 59</u>	<u>60 i més</u>
Vilaller	44,5	36,5	18,9
Pont de Suert	41,8	38,1	20,2
Barruera	40,4	33,6	26,-
Sant Esteve de la Sarga	38,6	20,6	40,7
Talarn	36,9	28,2	34,8
La Pobla de Segur	35,1	36,9	28,-
Tremp	33,-	36,7	30,2
Sarroca de Bellera	31,7	32,3	35,9
Torre de Capdella	31,3	35,-	32,6
Isona i Conca d'Allà	30,6	36,6	32,8
Abella de la Conca	27,6	35,6	26,8
Pallars Jussà	26,8	34,9	33,3
Senterada	24,8	34,-	41,2
Gabet de la Conca	23,9	33,5	42,6
Salàs de Pallars	23,6	34,5	42,2
Castell de Mur	23,2	36,3	39,5
Llimiana	21,3	33,5	45,1
	<u>34,1</u>	<u>36,-</u>	<u>29,9</u>

En canvi els municipis més "vells" són a la conca de Tremp: Llimiana, Gabet de la Conca, Salàs i Castell de Mur tenen un percentatge d'electors majors de 60 anys molt superior tan a la mitjana comarcal com al percentatge de "joves" del propi municipi: Senterada de la Conca de Dalt, també mostra una estructura semblant.

Pel que fa a la categoria sòcio-professional: Vilaller, La Pobla, Tremp, El Pont i Talarn, però també Barruera i la Torre de Capdella, són els municipis on hi ha més alt percentatge d'obrers i empleats en la seva població electoral. Tots ells es troben també entre els municipis més "joves", degut al major dinamisme de les activitats industrials i de serveis.

QUADRE - P J - 7PALLARS JUSSÀPRINCIPALS CATEGORIES SÒCIO-PROFSSIONALS

	<u>Obr. + Empl.</u>	<u>Pagesos</u>	<u>Diferen.</u>
Vilaller	35,6	5,5	30,1
La Pobla de Segur	29,3	3,4	25,9
El Pont de Suert	26,2	6,4	19,8
Tremp	24,7	8,-	16,7
Talarn	23,2	15,1	8,1
La Torre de Capdella	21,3	14,3	7,-
Salàs	19,3	14,2	5,1
Barruera	21,6	19,2	2,4
Castell de Mur	15,3	28,4	-13,1
Senterada	9,2	28,9	-19,7
Isona	10,7	32,3	-21,4
Sarroca de Bellera	9,9	32,3	-22,4
Pallars Jussà	8,8	32,1	-23,3
Sant Esteve de la Sarga	6,9	31,9	-25,-
Llimiana	7,9	34,1	-26,2
Gabet de la Conca	5,3	35,4	-30,1
Abella de la Conca	5,1	45,6	-40,5
	<u>22,3</u>	<u>13,4</u>	<u>8,9</u>

En canvi, tots aquells municipis amb un percentatge de "pagesos" sensiblement superior a la mitjana són els més "vells" degut a l'emigració de la gent jove.

El quadre anterior ens fa palesa clarament, la doble realitat totalment diferenciada que conforma el Pallars Jussà.

D'una banda els municipis on els obrers i empleats de la indústria o els serveis són el sector d'electorat "actiu" àmpliament majoritari: Vilaller, La Pobla, El Pont i Tremp.

D'un altra aquells on la categoria àmpliament predominant és el "pagès": Castell de Mur, Senterada, Isona, Sarroca de Bellera, Pallars Jussà, Sant Esteve, Llimiana, Gabet i Abella.

Entremig d'ambdós blocs hi ha un grup de municipis "mixtes" amb percentatges no gaire diferents d'Obrers+Empleats i de Pagesos: Talarn, La Torre de Capdella, Salàs i Barruera.

Cal remarcar que aquests darrers municipis són els únics que mostren una estructura socio-professional més o menys semblant a la de la comarca quan és considerada en el seu conjunt.

Un cop més se'ns mostra l'enganyoses que poden resultar les "mitjanes" com a representació d'una realitat.

10.3. LA PARTICIPACIÓ/ABSTENCIÓ.

10.3.1. Aspectes generals

Històricament la participació electoral al Pallars Jussà té una trajectòria bastant irregular. A partir de 1977, però, s'ha situat entre les comarques més abstencionistes de Catalunya en els 8 processos electorals que s'han celebrat des de llavors a casa nostra.

QUADRE - P J - 8

La participació al Pallars Jussà (%)

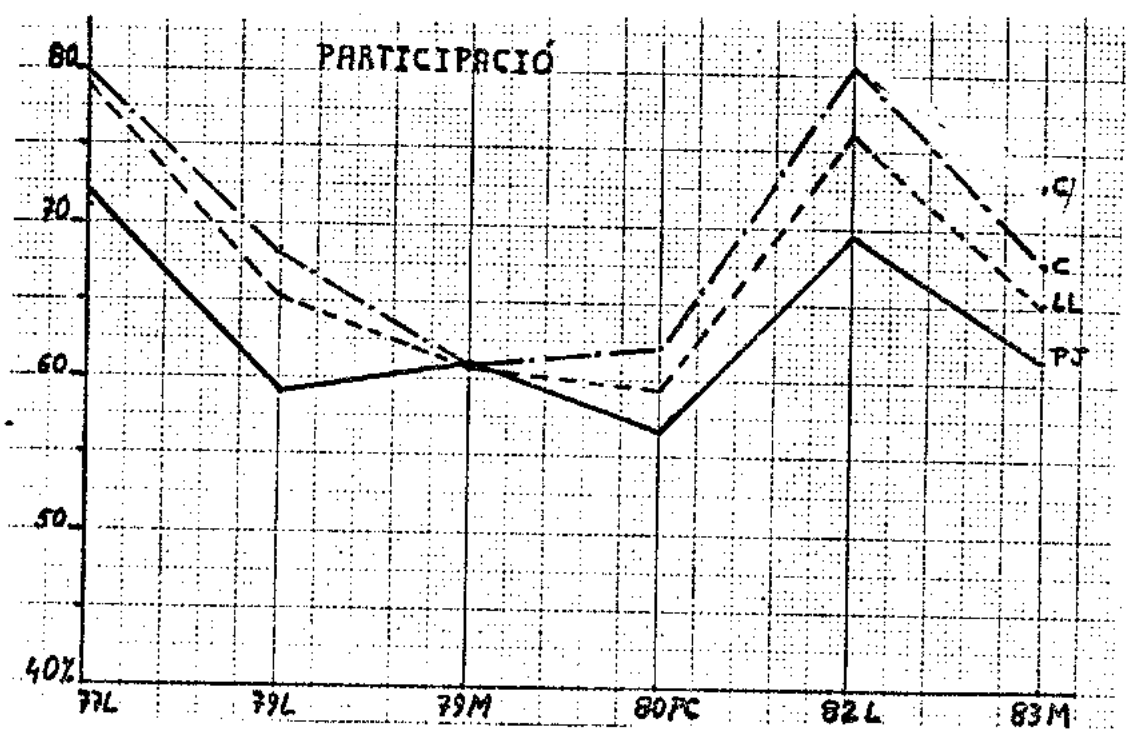
	<u>A</u>	<u>B</u>	<u>C</u>
Legislatives 77	71,8	78,8	79,4
Referenda Constitució 78	62,4	66,9	68,8
Legislatives 79	58,9	65,4	68,4
Municipals 79	61,1	60,7	60,9
Referenda Estatut 79	58,-	58,2	60,4
Autonòmiques 80	56,4	59,4	62,2
Legislatives 82	69,4	75,8	80,2
Municipals 83	61,4	65,2	67,8

A - Pallars Jussà

B - Circumscripció

C - Catalunya (8)

GRÀFICA -GPJ- 1

Tal com pot observarse en el quadre PJ-8 i en la gràfica GPJ-1, el nivell de participació del Pallars Jussà se situa clarament per sota dels corresponents a Catalunya i a la circumscripció, mostrant uns ritmes d'evolució molt semblants als d'aquestes. Només les Municipals del 79, en les quals s'incrementa la participació comarcal mentre que disminueix a nivell de circumscripció i de Catalunya, trenquen el paral·lelisme d'evolució; les variacions entre les 79 M i les 80 PC semblen només el camí de "retorn a la situació normal". Cal observar, però, que en les 83 M la participació comarcal decreix menys que a nivell

de Catalunya i de la circumscripció, fenomen semblant al de les municipals 79 però ara partint d'un nivell de participació més alt que en les 79 L, producte d'una conjuntura més participativa.

Els canvis de ritme, en el sentit de una major participació (79M) o menor increment de l'abstenció (83M) en relació a les legislatives anteriors (79L i 82L), que mostra la mitjana comarcal en comparació a la provincial i a la catalana, s'inscriu en una tendència generalitzada, també observada a altres països (9), segons la qual els municipis petits i mitjans presenten un nivell de participació més alt que les grans ciutats en les eleccions municipals (10). En el nostre cas això no és exactament així -la mitjana global de participació a les 2 eleccions municipals és més baixa al Pallars Jussà que als altres 2 àmbits- segurament degut als pocs processos que poden entrar en la comparació. El que si s'observa en aquest tipus d'eleccions és una major propensió a la participació a la comarca que als altres àmbits territorials; prou clar en les 79 M, en les 83 M pren la forma d'un menor descens de participació a la comarca que a Catalunya i a la circumscripció.

QUADRE - P J - 9

Mitjanes globals de participació (11)

	Pallars Jussà	Circumscripció	Catalunya
Municipals (2)	61,2	63,-	64,4
Legislatives (4)	64,1	69,9	72,5

Finalment, cal afegir 2 observacions més sobre les tendències d'evolució de la mitjana de participació comarcal que ara no entraré a analitzar:

1) El quadre de mitjanes globals ens mostra que, en els 3 àmbits territorials comparats, el promig de participació a les legislatives és més alt que en les municipals.

2) En el quadre de mitjanes de participació per processos i en la gràfica corresponent s'observa que:

a) Els nivells de participació, en els 3 àmbits territorials, fluctuen més a les eleccions legislatives que a les municipals.

b) Els nivells de participació, tant a les legislatives com a les municipals, fluctuen més en l'àmbit català, i provincial que en el comarcal.

La visió conjunta de tots els comportaments comarcals permetrà una visió més completa i una anàlisi més aprofundida d'aquestes qüestions en les conclusions de l'estudi.

10.3.2. Distribució territorial

A l'interior del Pallars Jussà, lògicament, no tots els municipis tenen el mateix, o semblant, nivell de participació ni tots segueixen el mateix ritme evolutiu. En tot cas, però, l'observació dels quadres no és sufi-

cient per a un estudi rigorós.

a) Pel que fa a la homogeneïtat de la distribució territorial del comportament participatiu/abstencionista, el valor relativament baix dels coeficients de variació ens indiquen que existeix un bon nivell d'homogeneïtat, en tot cas superior al de qualsevol altra variable política com pot comprovar-se comparant els coeficients de variació de la participació amb els corresponents a cada una de les opcions polítiques a la comarca. (Quadres PJ-10 i PJ-21).

QUADRE - P J - 10

Nivell de participació

	<u>Coeficients de Variació</u>
Legislatives 77	0,21
Legislatives 79	0,23
Municipals	0,29
Autonòmiques 80	0,24
Legislatives 82	0,18
Municipals 83	0,27

QUADRE - P J - 11

NIVELL DE PARTICIPACIÓ, PER MUNICIPIS (%)

	77 L	79 L	79 M	80 PC	82 L	83 M
Abella de la Conca	51,2	31,9	68,6	45,6	42,9	67,5
Barruera	53,5	37,8	21,5	52,2	54,2	56,7
Castell de Mur	75,-	61,-	54,2	52,1	61,8	42,-
Gabet de la Conca	55,-	44,-	83,-	50,-	51,9	29,1
Isona	68,3	53,-	53,6	53,8	63,8	43,9
Llimiana	78,1	68,3	67,6	35,6	58,2	41,6
Pallars Jussà	56,3	40,2	19,5	40,1	60,8	30,1
La Pobla de Segur	77,5	66,6	66,8	61,-	72,3	70,6
El Pont de Suert	78,3	66,6	65,2	59,1	75,5	62,2
Salàs de Pallars	85,-	68,4	65,5	73,3	80,-	82,1
Sant Esteve de la Sarga	34,3	38,7	40,5	27,2	34,9	40,-
Sarroca de Bellera	41,8	36,5	71,2	31,-	60,9	49,6
Senterada	72,1	63,6	74,4	59,8	69,-	54,4
Talarn	66,-	59,3	67,1	56,2	69,5	70,4
Torre de Capdella	58,5	45,3	64,4	42,4	57,8	59,6
Tremp	78,1	64,7	67,3	63,1	74,6	66,9
Vilaller	58,-	49,3	48,2	43,4	69,8	64,4
COMARCA	71,8	58,9	61,1	56,4	69,4	61,4

Això ja ens indica que el comportament participatiu/absten-
cionista té una dimensió més genèrica que la inclinació
de vot cap una altra opció.

Cal remarcar també que el valor dels coeficients
de variació es manté molt estable, només mostrant uns
petits "increments punta" en les eleccions municipals.

b) Per altra banda la matriu de correlacions
entre les distribucions territorials de la participació
a tots els processos, dos a dos, ens indica que en les
eleccions legislatives es repeteix amb molta fidelitat
l'estructura territorial (municipal) de la participació/
abstenció.

QUADRE - P J - 12

Correlacions Distribució territorial de la participació (12)

	77 L				
79 L	0,95	79 L			
79 M	0,12	0,17	79 M		
80 PC	0,85	0,76	0,20	80 PC	
82 L	0,85	0,82	0,05	0,82	82L
83 M	0,39	0,36	0,12	0,64	0,61

En canvi les eleccions municipals trenquen aquesta
estabilitat mostrant coeficients de correlació molt baixos,
i no arribant mai al nivell de significació, malgrat que
les darreres municipals semblen indicar un apropament
a la distribució de les legislatives.

Així doncs, tenim que : 1) La distribució territorial de la participació/abstenció a les eleccions municipals és diferent de la dels processos de tipus legislatiu, sense que això vulgui dir que existeixi una distribució pròpia de les eleccions municipals; 2) L'alt nivell dels coeficients de correlació per a la resta d'eleccions, i per tant l'estabilitat a través d'ells, de la distribució territorial de la participació/abstenció ens permet pensar en el caràcter "estructural" d'aquesta. Les variacions del nivell de la participació serien degudes als efectes de conjuntura, incidint de manera molt semblant a la majoria dels municipis.

10.3.2.1. Tipologia municipal de la participació abstenció

En base a l'estabilitat de la distribució territorial de la participació/abstenció podem establir una tipologia municipal d'aquest comportament a les eleccions legislatives (estatals o autonòmiques). Aquesta tipologia podem fer-la en un doble sentit: a) qualitatiu: en funció de la posició, inferior o superior a la mitjana comarcal, del nivell de participació d'un municipi en les successives eleccions; b) quantitatiu: en base a la mitjana dels percentatges de participació de cada municipi en el conjunt d'eleccions estudiades.

En funció del que he dit s'obté la següent estructura de la participació/abstenció al Pallars Jussà:

QUADRE - P J - 13 .

Participació (% global de les 4 eleccions legislatives)

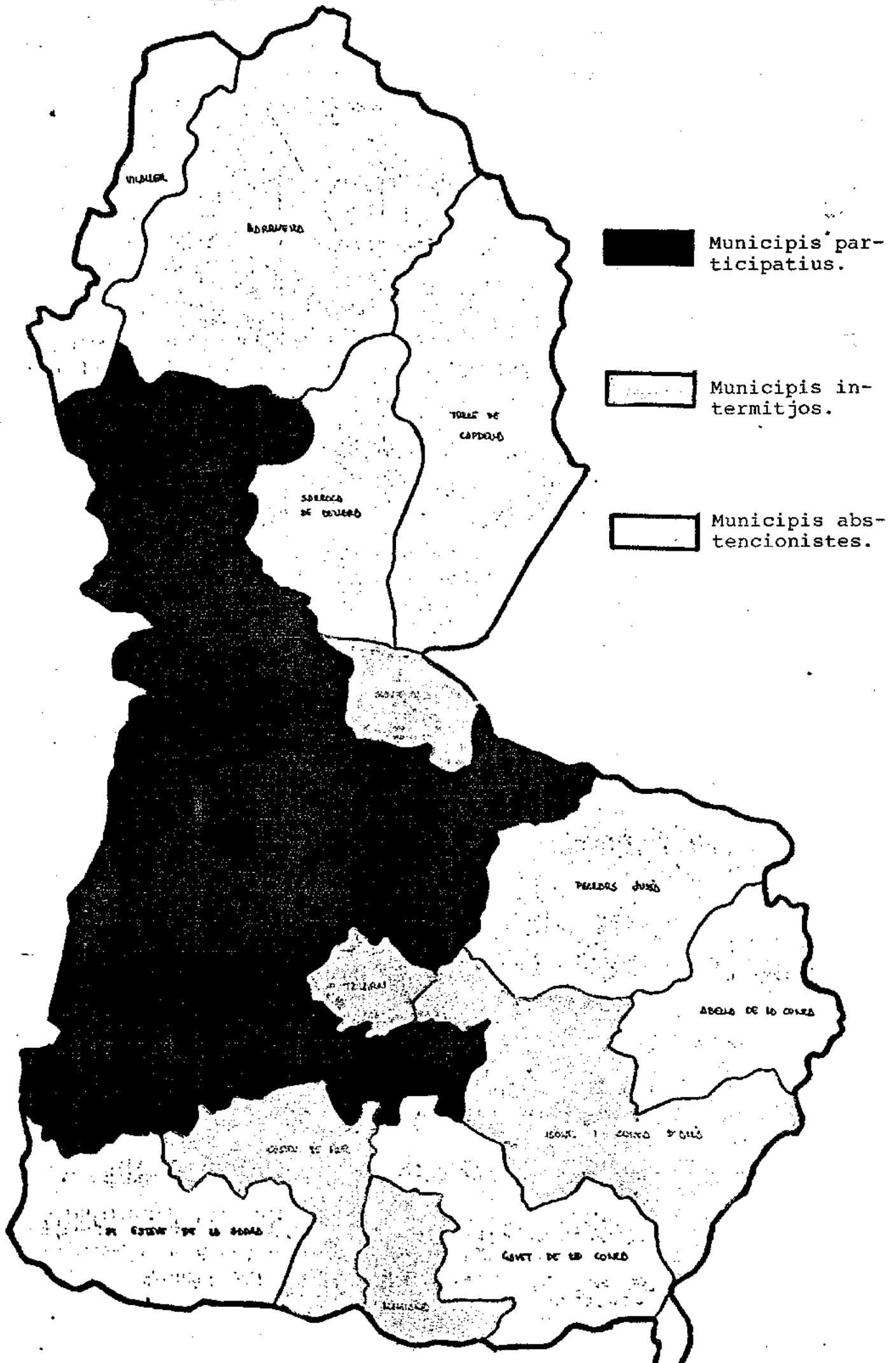
Tipologia municipal

<u>M. participatius</u>		<u>M. intermitjos</u>		<u>M. Abstencionistes</u>
Salàs Pallars	76,7	Senterada	66,7	Vilaller 55,1
Tremp	70,1	Talarn	62,2	Torre de
El Pont de Suert	69,4	Castell de Mur	62,5	Capdella 51,-
La Pobla de		Llimiana	60,1	Gabet de
Segur	69,2	Isona	59,8	la Conca 50,2
				Pallars
				Jussà 49,4
				Barruera 49,4
				Abella de
				la Conca 42,9
				Sarroca de
				Bellera 42,6
				St. Esteve
				de la S. 33,8

Mitjana comarcal: 64,1

Salàs i S. Esteve són, doncs, els 2 "pols" de la participació/abstenció al Pallars Jussà.

Classifico com a "intermitjos" aquell municipis el nivell de participació dels quals, a cada elecció, oscil·la sempre per sobre o per sota de la mitjana comarcal amb valors propers a aquesta.

L'única excepció és Llimiana que ha passat d'ésser molt participatiu (77L i 79L) a ésser clarament abstencionista (80PC i 82L).

Igualment cal remarcar les variacions molt més fortes que les de la mitjana, àdhuc en sentit contrari, que experimenten sempre Abella, Barruera, Sant Esteve, i algun cop Llimiana, Gabet i Sarroca. A la resta de municipis les variacions en el nivell de participació són sempre bastant senblants a les de la mitjana.

Cal, però, fer unes precissions sobre aquesta darrera quèstio: si separem els 3 "centres" (Trep, La Pobla i El Pont) de la resta de municipis es formaran les que anomeno: "zona urbana" i "zona rural" de la comarca.

QUADRE - P J - 14

Participació per "zones" (%)

	1.977	79L	80PC	82L
Z. Urbana	78,0	65,7 (-12,3)	61,6 (-4,1)	74,1 (+12,5)
Z. Rural	61,6	49,1 (-12,5)	50,3 (+1,2)	61,3 (+11,0)

Tal com pot observar-se en el quadre, i de forma coherent amb la tipologia obtinguda, la "ZU" mostra un nivell de participació sempre més alt que la "ZR". Cal remarcar que el paral·lelisme d'evolució entre ambdues zones només es trenca en les autonòmiques 80, decreixent la participació en la ZU i augmentant lleugerament en

la ZR, reflectint-se així a l'interior de la comarca un fenomen d'abast més general (13).

Tornarem sobre el tema de l'abstenció a les eleccions autonòmiques a la part final del treball.

10.3.2.2. Les eleccions municipals

El fet que la distribució territorial de la participació/abstenció en les eleccions municipals mostri un nivell d'homogeneïtat i, sobretot, d'estabilitat més baix que en les eleccions legislatives, em porta a l'estudi de les seves causes.

El quadre de nivells de participació municipal i de les seves variacions d'aquests en relació a les eleccions legislatives immediatament anteriors, ens mostra els grans canvis de comportament que s'han produït en les eleccions locals.

QUADRE - P J - 15ELECCIONS MUNICIPALSNivell de participació i variacions

	A	B	C	D
Abella de la Conca	68,8	+36,7(U)	67,5	+24,6
Barruera	21,5	-16,3(U)	56,7	+2,5
Castell de Mur	54,2	-6,8(U)	42,-	-19,8(U)
Gabet de la Conca	83,-	+39,-	29,1	-22,8(U)
Isona	53,6	+0,6(U)	43,9	-19,9(U)
Llimiana	67,6	-0,7(U)	42,6	-16,6(U)
Pallars Jussà	19,5	-20,7(U)	30,1	-30,7(U)
La Pobla de Segur	66,8	+0,2	70,6	-1,7
El Pont de Suert	65,2	-1,4	62,2	-13,3
Salàs de Pallars	65,5	-2,9(U)	82,1	-2,1
Sant Esteve de la Sarga	40,7	+1,8(U)	40,-	+5,1(U)
Sarroca de Bellera	71,2	+36,5	49,6	-11,3(U)
Senterada	74,4	+11,-	54,4	-14,6(U)
Talarn	67,1	+7,8	70,4	-0,9
Torre de Capdella	64,4	+19,1	59,6	-1,8
Tremp	67,3	+2,6	66,9	-7,7
Vilaller	48,2	-1,1	64,4	+4,4
COMARCA	61,1	+2,2	61,4	-8,-

A - 79 M / % Participació

B - 79M-79L / Variacions

C - 83 M / % Participació

D - 83M-82 L / Variacions

L'element clau per a explicar aquestes variacions és l'existència o no de competència electoral a l'elecció local.

A un conjunt de municipis de la comarca va presentar-se a l'elecció una única candidatura. La reduïda dimensió demogràfica del municipi, la manca de vertebració política i el baix nivell de conflictivitat local són els rerafons d'aquest fenomen. Sorgides de la iniciativa dels propis veïns s'han constituït prèvia celebració assemblees i reunions amb alt nivell de participació, sobretot el 79 ja que en el 83 es partia d'una estructura ja establerta.

Els municipis a on va donar-se aquesta situació són els senyalats amb una "U" en el quadre. Tenint en compte aquest element i estudiant les variacions en el nivell de participació tenim que:

- En les 79 M: Els municipis amb candidatura única experimenten un descens en el nivell de participació o com més és el cas d'Isona i S. Esteve mostren un increment d'aquest inferior a la mitjana. A la resta de municipis augmenta el nivell de participació amb l'única excepció del lleuger descens a Vilaller i El Pont.
- En les 83 M: Els municipis amb candidatura única experimenten un descens en el nivell de participació (excepte a S. Esteve que s'incrementa) molt més fort que la mitjana, essent també superior al Pont de Suert on hi havia

competència electoral.

L'increment de la participació a S.Esteve en les 83M pot ésser degut, segons que sembla indicar la comparació del nombre de vots obtinguts pels candidats en les 79M i 83M, a la voluntat de canviar el titular de l'alcaldia, concentrant el vot en un nou candidat i no reelegint a l'anterior que també era present a la llista.

En canvi el fort increment de l'abstenció en les 83M al Pont de Suert és degut fonamentalment, segons que sembla indicar la comparació dels resultats a tots els processos, a la no participació en les municipals d'un ampli sector d'electorat -segurament immigrant i en tot cas integrat a la vida municipal- que va votar socialista en les 82L.

L'efecte de les candidatures úniques pot observar-se també comparant com incideix sobre el nivell de participació d'un mateix municipi el fet d'haver-hi o no competència electoral.

Així a Barruera la presència d'una única candidatura en el 79 va lligada a un fort descens de la participació dins d'una tendència comarcal a la recuperació, mentre que en el 83 la competència electoral és paral·lela a un increment de la participació dins d'una tendència comarcal a la baixa.

Cas contrari, però en el mateix sentit, és el de Gavet i Senterada a on la competència electoral en

el 79 és paral·lela a un fort increment de la participació, mentre que el fort descens d'aquesta en el 83 sembla haver d'atribuir-se a la presència d'una candidatura única.

Finalment, el cas de Salàs també s'insereix en la mateixa línia d'explicació i l'aparent "indiferència" del seu nivell de participació al fet d'haver-hi o no competència electoral, és difumina totalment en relacionar les seves variacions amb les de la mitjana comarcal.

En resum, s'observa que allà on hi ha una situació "normal", és a dir, de competència electoral, el nivell de participació s'incrementa notablement a les eleccions locals. En canvi la presentació de candidatures úniques porta com a conseqüència forts descensos en el nivell de participació.

Per altra banda, ja que a cada elecció s'ha presentat una única candidatura a la meitat dels municipis de la comarca, cal concloure també que el nivell d'interès polític que en realitat desvetllen les eleccions locals als municipis del Pallars Jussà té un reflexe subvalorat en el percentatge de participació electoral (Tant municipal com comarcal).

10 .3.3. Factors de participació/abstenció

A partir de la tipologia fixada anteriorment podem fer les següents consideracions sobre els factors condicionants de la participació/abstenció a la comarca:

- 1) Els 3 municipis "urbans" i aquells altres més propers a ells i a l'eix viari que els uneix són els més participatius.

Aixó ens indica que:

- A) a) el predomini de les activitats industrials i de serveis, i per tant, de les categories socio-professionals vinculades a elles; b) la major integració de les relacions productives i, per tant, de les relacions socials; c) la major "compacitat" de l'habitat, d) el major nivell d'inter-comunicació amb "l'exterior" (millores vials de comunicació, més fàcil accés als mitjans de comunicació social), totes elles característiques diferencials de les "zones urbanes" en relació a les rurals, afavoreixen la participació electoral en afavorir la integració social.

L'anàlisi de correlacions ens referma en aquesta conclusió. En el quadre adjunt he recollit les correlacions més altes (superiors a 0,50 en valor absolut) obtingudes entre el nivell de participació i cada una de les variables socio-econòmiques utilitzades en el meu estudi.

QUADRE - P J - 17Correlacions de la participació (14)

	77	79	80	82
Obrers+Empletats	0,44	0,69	0,51	0,74
Propietaris	0,61	0,63	0,68	0,72
Immigració (15)	0,71	0,58	0,53	0,84
Pagesos	-	-0,50	-0,51	-0,67

Malgrat que molt poques arribin al nivell de significació ($\pm 0,70$), els seus valors crec que poden considerar-se molt indicatius. Així pot observar-se com les principals categories "urbanes" (Obrers, Empletats, Propietaris) mostren una correlació positiva amb la participació mentre la categoria rural per excel·lència, els Pagesos, la presenta negativa.

B) La proximitat als nuclis "urbans" i la facilitat de comunicació amb ells contribueix a fer més "permeable" la tradicionalment tancada estructura relacional dels municipis rurals, afavorint també la participació electoral. Així cal entendre el major nivell de participació en uns municipis rurals (Salàs, Talarn, Senterada, Isona, Vilaller) que en la resta.

- 2) Lligat, en part, al caràcter rural/urbà del medi hi ha un altre factor de capdal importància. Com pot obser-

var-se en el quadre, els municipis. més participatius/ abstencionistes són els que tenen un major/menor percentatge de la seva població concentrada en el(s) nucli(s) amb mesa electoral.

QUADRE - P J - 16

Percentatge de concentració poblacional (16)

Municip. Partic.	Municip. Intermit.	Municip. abst.
Salas de P. 100%	Senterada 64,-	Vilaller 88%
Tremp 80,8%	Talarn 100,-	T. Capdella 14,-
El Pont S. 83,-	Castell de M. 71,-	Gavet de C. 17,5
La Pobla S. 96,7	Llimiana 78,-	Pallars Ll. 16,8
		Barruera 19,5
		Abella de C. 61,1
		Sarroca B. 27,6
		S. Esteve S. 6,9

Aquest és un element d'evident i inqüestionable incidència en el nivell de participació. El fet que la majoria de municipis de la comarca no tinguin una "unitat física" sinó que estiguin composts per diferents nuclis de població i només al principal d'ells hi hagi instal.lada la Mesa electoral (excepte en el d'Isona) (17), obliga als habitants de la resta de nuclis a fer un desplaçament molts cops llarg i dificultós, sobretot si és per "pistes de muntanya", per anar a votar. Lògicament aquest "desplaçament forçós" és

un element descoratjador de la participació.

Tantmateix, no és la distància a la Mesa electoral l'únic aspecte de la dispersió poblacional que dificulta la participació. A un nivell més genèric, i en una situació de depressió econòmica i despoblament com és la del Pallars Jussà (sobretot en els nuclis rurals), l'estructura de l'hàbitat en nuclis petits i molt mal comunicats afavoreix el procés de "tancament" en el reduïdíssim àmbit "local", de marginació, i de manca d'integració en un "espai social" més ampli; situació que és a la base del comportament abstencionista.

- 3) Però si bé els 2 elements esmentats són els principals estructuradors del comportament participatiu/abstencionista, no determinen mecànicament el nivell de participació de cada municipi. Aquest està influenciat també, normalment a un nivell secundari, per factors de tipus local, molt específics a cada municipi, siguin de caràcter conjuntural o estructural. La seva incidència al Pallars Jussà no sembla, però, gaire important en les eleccions de tipus legislatiu. Els únics cassos que criden una mica l'atenció són les ja esmentades variacions "atípiques" (normalment brusques) que, en alguna elecció es produeixen en el nivell de participació a Llimiana, Abella, Barruera i Sant Esteve. Igualment també es "atípic" el baix nivell de participació de Vilaller. Tanmateix aquest darrer municipi se situa

en una posició participativa a partir de les 82L, comportament que ja l'encaixa perfectament en els resultats de la nostra anàlisi.

En canvi les peculiaritats locals incideixen molt més, cosa totalment lògica, en el nivell de participació a les eleccions municipals. Com ja hem vist més amunt.

- 4) Finalment les inexactituds en el cens són també un factor ad.dicional d'abstenció, malgrat que "fictícia". Cas molt freqüent en totes les zones d'emigració, moltes persones que ja no viuen al seu municipi d'origen no han regularitzat encara la situació censal al seu lloc de residència. Els motius poden ésser molt diversos: interessos, oblit, etc...

És un fenomen impossible de quantificar o de particularitzar si no és amb una enquesta exhaustiva sobre el terreny. Segurament es produeix a tots els municipis, però especialment en els més rurals que han tingut més despoblament. Es en aquests on més sorprén l'existència d'un nombre d'Obrers i Obreres, d'Empleats i d'Empleades i altres categories "urbanes" que sembla desproporcionat a la realitat exclusivament pagesa del municipi, i a on fora d'algún mosso o algún pastor no hi ha altre tipus d'assalariat. Per això encara és més sorprenent una presència "important" de població activa femenina en el cens d'aquests muni-

cipis. (7)

Aquestes persones per poder votar tenen de fer un desplaçament o fer-lo per correu, ambdues solucions prou desfavorides de la participació. Municipi per municipi crec que l'efecte d'aquest factor és molt feble, però ja adquireix més importància a nivell comarcal.

10.4. LA INCLINACIÒ DEL VOT

10.4.1. Aspectes Generals

Les successives consultes electorals de tipus legislatiu (estatals o autonòmiques) celebrades al Pallars Jussà han donat resultats reflexats en els quadres PJ-18 i PJ-19.

Aquests resultats mostrent una estructura electoral comarcal bastant costant fins a les eleccions autonòmiques, malgrat algunes variacions d'un procés a l'altre. És un període de forta hegemonia alternant de PDC/CIU, que els avenços de l' ERC i el PSC en les 79L no posen en qüestió. Els canvis de la conjuntura i el sistema de partits que envolten les legislatives del 82, produeixen també canvis importants en l'estructura electoral del Pallars Jussà: continua la hegemonia de CIU adquirida a les autonòmiques, ara en disputa amb el PSC que experimenta un fort increment, mentre UCD i PSUC perden més de la meitat del seu electorat i AP-PDP entra amb no gaire força en el quadre electoral.

Una estructura, doncs, molt diferent a la de Catalunya, i també diferent, malgrat que no tant, de la provincial, tal com pot observar-se si es comparen els quadres de resultats corresponents.

Cal remarcar que PDC/CIU obté sempre al Pallars

Jussà uns resultats considerablement millors que a nivell de Catalunya i de la circumscripció, mentre que els de PSC i PSUC hi són sempre bastant més baixos. En canvi els percentatges d'UCD són sempre molt més alts que a Catalunya i semblants als de la circumscripció.

L'agrupació de partits en tendències, en funció dels criteris expressats en la introducció metodològica d'aquest treball, ens permetrà una visió més clara de l'estructura electoral del Pallars Jussà i la seva evolució, en el marc de la circumscripció i de Catalunya .

QUADRE - P J - 18Resultats eleccions Congrés de Diputats i Parlament de Catalunya (% votants)

	<u>77L</u>		<u>79L</u>		<u>80PC</u>		<u>82L</u>
AP	4,9	CD	1,8		-	AP-PDP	7,4
UCD	24,2		32,		25,5		10,4
PDC	38,-	CIU	24,5		34,8		34,9
EC	3,-	ERC	10,-		9,6		6,1
PSC	9,7		19,-		16,8		30,9
PSUC	8,9		7,3		6,5		2,8
UCDCC	8,1		-		-		-
ASC	0,6		-		-		-
UTL	0,7	O.R.T.	0,2		-		-
		UN	0,3	FN	-		0,2
		EC	0,4		-		-
		MCC-DEC	0,3		-		-
		OCE-BR	0,5	UPS	-	FCC	0,2
		PTC	0,3		-		-
		LCR	0,3		-		-
		PC	0,2		-		-
		IR	0,4		-	PCE(M-L)	0,2
		BEAN	0,8		-		-
		ULE	0,1		-		-
				PSA	0,8		-
				UC			-
				NE			1,2
				FE-JONS			0,-
						PCC	0,6
						PST	0,6
						ECE	0,1
						LC	0,1
						CDS	3,1

QUADRE - P J - 19Resultats eleccions Congrés de Diputats i Parlament de Catalunya (%cens)

	<u>1977</u>		<u>1979</u>		<u>1980</u>		<u>1982</u>
AP	3,5	CD	1,1			AP-PDP	5,1
UCD	17,3	CC-UCD	18,9		14,4		7,2
PDC	27,1	CIU	14,5		20,-		24,2
EC	2,2	ERC	5,9		5,4		4,2
PSC	6,9		11,2		9,5		21,4
PSUC	6,3		4,3		3,6		1,9
RSC	0,5		-		-		-
UCDCC	5,7		-		-		-
UTL	0,5	ORT	0,1		-		-
		UN	0,2	FN			0,1
		EC	0,2		-		-
		MCC-OEC	0,2				
		OCE-BR	0,3				
		PTC	0,2	UPS		FCC	0,1
		LRC	0,2				
		P.C.C.	0,1		-		-
		IR	0,2		-	PCE (ML)	0,1
		BEAN	0,4		-		-
		ULE	0,1		-		-
				PSA	0,5		-
				UC			-
				NE			0,8
				FE-JONS			0,-
						PCC	0,4
						PST	0,4
						UCE	0,1
						LC	0,-
						CDS	2,1

Des d'aquest punt de vista podem establir el següent quadre de resultats i obtenir la gràfica corresponent.

QUADRE - P J - 20

Tendències Polítiques

		% Vots			% Cens		
		A	B	C	D	E	F
	Dreta	29,1	30,-	21,-	21,3	23,6	16,7
77L	Catalanisme de Centre	43,9	34,4	23,3	32,8	26,3	18,4
	Esquerra	24,-	34,9	53,6	15,9	27,5	42,5
	Dreta	33,9	53,3	24,-	20,2	23,2	16,2
79L	Catalanisme de Centre	25,-	16,-	16,7	14,7	10,-	11,1
	Esquerra	39,4	46,4	57,2	23,1	30,4	39,2
	Dreta	26,-	25,-	16,1	14,9	14,8	10,2
80PC	Catalanisme de Centre	34,8	28,2	27,2	20,-	16,9	17,3
	Esquerra	36,-	46,2	56,-	20,5	27,3	35,2
	Dreta	21,-	24,7	19,2	14,5	18,8	15,6
82L	Catalanisme de Centre	34,9	27,6	23,-	24,2	20,9	19,1
	Esquerra	42,6	46,2	56,8	29,4	34,8	45,1

- A - Pallars Jussà
- B - Cirscumscripció
- C - Catalunya (18)
- D - PJ¹
- E - CIC¹
- F - Catalunya (19)

Com pot observar-se, després de la inicial hegemonia del Catalanisme de Centre en el 77, el plantejament estatal de les eleccions del 79 porta a una bipolarització Dreta/Esquerra que a les autonòmiques del 80 passa a establir-se entre Catalanisme de Centre i Esquerra, mantenint-se també en les legislatives del 82 malgrat el plantejament estatal d'aquestes.

El ritme d'evolució de les tendències polítiques a la comarca no és massa diferent del que s'observa a nivell de Catalunya i, encara menys, de la circumscripció, palesant així la influència determinant dels factors conjunturals d'àmbit general en l'evolució del vot. Hi ha, però, diferències que també cal remarcar, degudes a factors d'àmbit més reduït (comarcal, supra-comarcal, provincial).

- 1) De manera paral·lela a la circumscripció s'observa, entre el 77 i 79, una davallada del Catalanisme de Centre i un increment de l'Esquerra molt més fortes que a nivell de Catalunya. L'increment de la Dreta és molt semblant als 3 àmbits.

Si a nivell de circumscripció el factor principal per a explicar aquestes diferències és la consolidació política i organitzativa del PSC-PSOE (en part deguda a l'integració del PSC-Reagrupament), al Pallars Jussà cal tenir en compte també l'ingrès a l'ERC del sector "aranista" del PSC-Reagrupament. Així, a la comarca, l'increment de l'Esquerra es fa tant en base al PSC com a l'ERC.

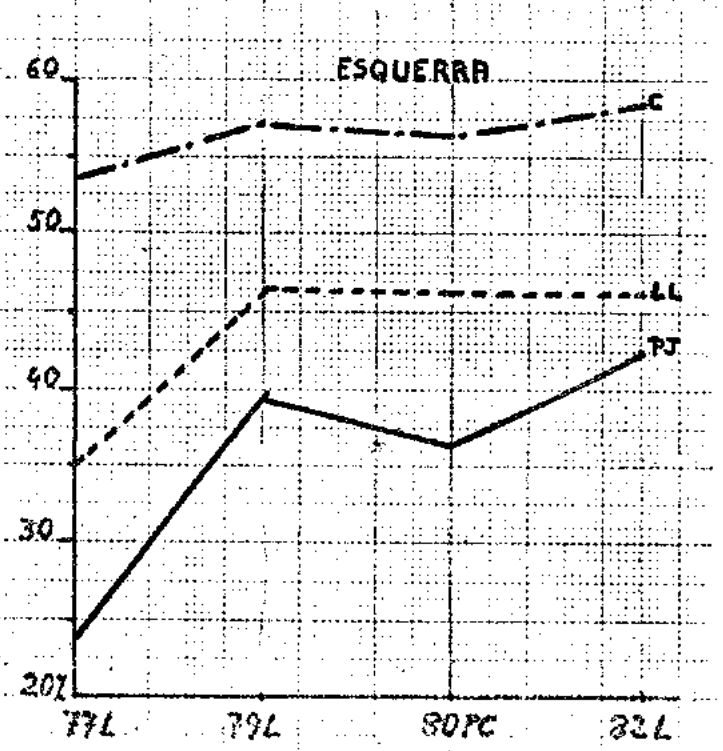
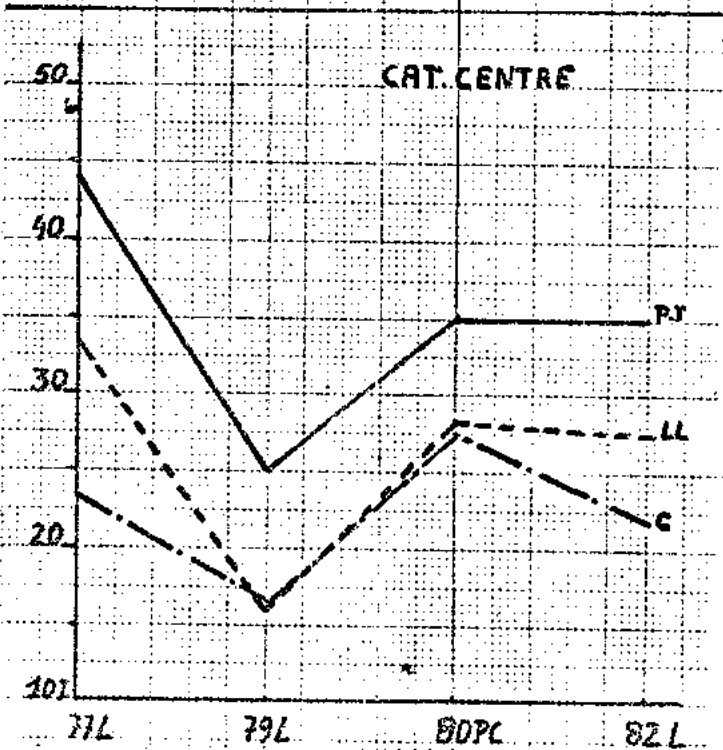
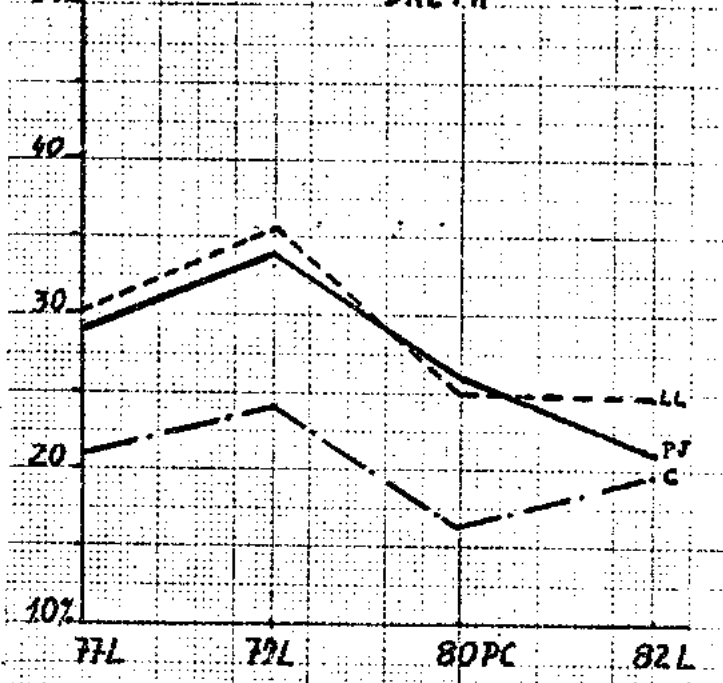
- 2) A les autonòmiques del 80, el descens de la dreta i l'increment del Catalanisme de Centre són més forts a Catalunya i a la circumscripció que al Pallars Jussà, com a conseqüència de la implantació més "sòlida" d'UCD a la comarca (deguda a factors específics com després veurem).

Igualment s'observa un descens de l'Esquerra a la comarca mentre que es manté estable, o amb pèrdues irrellevants, als altres 2 àmbits. Cal tenir en compte aquí que l'increment de l'Esquerra en el 79 va ésser encara més fort al Pallars Jussà que a la circumscripció, semblant recuperar el Catalanisme de Centre en el 80 la part menys consolidada de l'electorat guanyat per l'Esquerra al CC en el 79.

A nivell dels "moviments" a l'interior de l'Esquerra cal remarcar que, a diferència dels altres 2 àmbits, a la comarca l'ERC es manté estable, no "menjant espai" al PSC^{que} retrocedeix lleugerament. L'explicació rau, segurament en que l'electorat susceptible de fer aquest desplaçament ja va absorbir-lo l'ERC en el 79.

- 3) A les legislatives del 82 els canvis en relació a les autonòmiques-80 són importants: A nivell de Catalunya, continuen les oscil·lacions d'un sector d'electorat entre la Dreta i el Catalanisme de Centre que ara afavoreix a la primera -com en les legislatives estatals del 79-, mentre l'Esquerra es manté pràcticament estable. A nivell de la circumscripció, l'esta-

bilitat és la tònica general de les 3 tendències. Finalment, pel que fa a la comarca, s'observa un sensible retrocès de la Dreta "compensat" ara per una recuperació de l'Esquerra mentre el CC es manté estable. Vol dir això que al Pallars Jussà ha existit un desplaçament de vot de la Dreta (UCD) cap a l'Esquerra (PSC) semblantal que va donar-se a nivell de l'Estat? Com veurem, només una petita part dels moviments d'electorat semblen seguir aquesta direcció; l'anàlisi municipal ens portarà nous elements sobre unes variacions més complexes que no aparenten.

En canvi si la comparació l'establim en relació a les anteriors legislatives (1.979), els paral·lismes d'evolució són gairebé totals. Els vectors que defineixen l'evolució als 3 àmbits territorials són: 1) Descens de la Dreta; 2) Augment del Catalanisme de Centre; 3) Manteniment o moderat increment de l'Esquerra. En aquest marc, i malgrat algunes diferències entre els 3 àmbits pel que fa a les variacions quantitatives, les característiques de l'evolució al Pallars Jussà són: 1) El descens de la Dreta, lleugerament superior al de la circumscripció, és sensiblement més fort que a nivell català. Això és degut a la poca capacitat d'AP per a captar, en una zona rural, l'electorat de "Centre o Centre-Dreta" que "allibera" la crisi d'UCD; 2) La tendència incremental del Catalanisme de Centre és semblant també a la provincial i superior

a la Catalana.

Complement de l'observació anterior, el Catalanisme de Centre (CIU) "absorbeix" més fàcilment l'espai electoral fins llavors de la Dreta(a més a més de l'electorat oscil.lant) a la comarca i a la circumscripció (zones eminentment rurals) que a nivell de Catalunya (amb molt més "contingut urbà"). 3) L'Esquerra experimenta un moderat creixement, mantent-se estable a nivell de Catalunya i de la circumscripció.

En definitiva, tot aquest seguit de moviments va portant cap una major homogeneïtat entre les estructures electorals (sobre tot per tendències) dels diferents àmbits territorials comparats.

Per altra banda, el fet que , en conjunt, les variacions en el comportament al Pallars Jussà siguin més fortes a nivell de la circumscripció i sobre tot, de Catalunya, indica que existeix un grau més elevat de "permeabilitat electoral" (a nivell de tendències i de partits) i per tant que el posicionament político-ideològic de l'electorat i la seva identificació amb una opció política concreta estan menys consolidats.

Anem a veure amb més detall totes aquestes qüestions.

10.4.2. Distribució territorial del vot

La implantació de les diferents opcions polítiques al Pallars Jussà és molt irregular com pot de-

duir-se tant de l'observació dels quadres de resultats municipals (PJ-27 a 30) com dels coeficients de variació de les principals opcions.

QUADRE - P J - 21

	<u>Coeficients de variació (%) votants (20)</u>			
	<u>77</u>	<u>79</u>	<u>80</u>	<u>82</u>
AP/CD	0,77	1,00	-	0,85
CC-UCD	0,49	0,42	0,53	0,87
PDC/CIU	0,52	0,45	0,42	0,40
EC/ERC	0,63	0,95	0,83	0,95
PSC	0,88	0,78	0,72	0,52
PSUC	0,77	0,63	0,66	0,73

Els de la resta són tant o més grans. Així totes les opcions obtenen alts percentatges en uns municipis (relativament, dins l'escala de vot de cada partit) i molt baixos (també relativament) en altres. Per tant, les mitjanes comarcals són el resultat de nivells d' implantació municipal molt diversos i no uns percentatges relatius d'uns nivells d'implantació (per a cada partit) bastant homogenis a bona part dels municipis de la comarca. Les distribucions de vot menys irregulars han estat les de l'UCD en el 77 i 79, i les de CIU en el 79, 80 i 82.

Si l'anàlisi el fem per tendències disminueix el valor dels coeficients de variació, tot mantenint-se

un alt nivell d'irregularitat. Cal remarcar, però, la important millora en l'homogeneïtat que, en relació als partits integrants, experimenten: l'Esquerra a totes les eleccions i la Dreta a les 82L.

QUADRE - P J -22

Coefficients de variació (%) s/vots (21)

	<u>77</u>	<u>79</u>	<u>80</u>	<u>82</u>
Dreta	0,41	0,39	0,52	0,49
Catal.Centre	0,43	0,46	0,42	0,39
Esquerra	0,61	0,45	0,41	0,38

En tot cas, però, també les tendències també tenen implantació municipal molt irregular malgrat observar-se una homogeneïtzació en el Catalanisme de Centre i l' Esquerra, seguint el procés de CIU i PSC.

La comparació de la inclinació del vot a la Zona Urbana i la Zona Rural ens permetrà una primera concreció geogràfica, malgrat que bastant genèrica, sobre la distribució territorial de vot.

Els resultats de les principals opcions a cada una d'aquestes zones han estat:

Resultats per "zones" (% votants)

<u>1977</u>	<u>AP</u>	<u>UCD</u>	<u>PDC</u>	<u>EC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>UCDCC</u>
Z. Urbana	5,2	21,8	37,2	3,6	10,8	9,3	7,8
Z. Rural	4,4	27,5	34,3	3,1	12,6	8,-	8,6
<u>1979</u>	<u>CD</u>	<u>CC-UCD</u>	<u>CIU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	
Z. Urbana	2,1	28,5	24,5	9,8	22,5	7,7	
Z. Rural	0,9	39,1	24,4	10,4	15,5	6,5	
<u>1980</u>							
Z. Urbana	-	23,1	35,4	9,1	17,7	7,-	
Z. Rural	-	30,3	33,7	10,6	15,-	5,4	
<u>1982</u>	<u>AP-PDP</u>						<u>CDS</u>
Z. Urbana	8,2	9,5	32,5	5,-	34,5	2,7	3,-
Z. Rural	5,9	12,5	39,7	8,4	23,4	2,9	3,2

Com pot observar-se UCD obté millors resultats als municipis de la ZR que als de la ZU. Cas contrari és el del PSC, amb millor implantació a la ZU. La resta d'opcions no presenten diferències significatives entre una i altra zona. Els resultats de 1.982 semblen indicar, però, que CIU recupera amb més facilitat l'espai electoral d' UCD a la ZR que a la ZU, a l'inrevés del que succeix amb AP, que en totes les eleccions ha mostrat una millor implantació a la Zona Urbana.

A nivell de tendències aquest resultat han estat:

QUADRE - P J - 24

Resultats per tendències i "zones" (% votants)

		<u>D</u>	<u>CC</u>	<u>E</u>		<u>D</u>	<u>CC</u>	<u>E</u>
77-L	Z.U.	27,8	45,-	24,8		31,1	24,5	42,9
	Z.R.	32,1	42,9	23,9	79-L	40,2	24,4	34,4
80-PC	Z.U.	23,7	35,4	36,8		20,8	32,5	45,8
	Z.R.	30,3	33,7	32,5	82-L	21,8	39,7	36,1

Malgrat que les diferències no són massa grans, pot observar-se clarament una millor implantació de la Dreta a la ZR que a la ZU, tot el contrari que l'Esquerra. El Catalanisme de Centre manté una implantació molt equilibrada entre ambdues zones fins a les eleccions de 1.982 en les quals obté millor implantació

a la ZR coincident amb un fort descens de la implantació de la Dreta en aquesta zona.

Aquesta panoràmica sobre la implantació de les diferents opcions/tendències a les ZU i la ZR ens serveix també per a introduirnos en l'estudi del major o menor grau d'estabilitat, al llarg del temps, de les estructures d'implantació territorial.

Els valors de les correlacions entre les distribucions territorials del vot de cada opció als diferents processos, dos a dos, ens indiquen que existeix un bon nivell d'estabilitat de l'estructura

QUADRE - P J - 25

Coefficients de correlació (% s/vots) (22)

	<u>AP/CD</u>	<u>UCD</u>	<u>PDC/CIU</u>	<u>EC/ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>
77-79	0,51	0,72	0,67	-	0,81	0,79
77-80	-	0,79	0,64	-	0,72	0,64
77-82	-	0,63	0,56	-	0,70	-
79-80	-	0,81	0,68	0,87	0,87	0,86
79-82	0,53	0,85	0,68	0,74	0,77	-
80-82	-	0,74	0,58	0,80	0,68	-

d'implantació de PSC i UCD, éssent una mica més inestable la de CIU. En el cas de l'ERC s'observa un bon nivell d'estabilitat a partir del seu fort creixement quantitatiu en el 79, mentre que el PSUC manté una estructura estable fins la devallada del 82.

Si les correlacions les establím a nivell de tendència s'observa una major estabilitat general:

QUADRE - P J - 26

Coefficients de correlació per tendències (% s/vots)

	<u>Dreta</u>	<u>Catal.Centre</u>	<u>Esquerra</u>
77-79	0,73	0,64	0,75
77-80	0,72	0,66	0,62
77-82	0,71	0,57	0,75
79-80	0,81	0,68	0,82
79-82	0,85	0,68	0,81
80-82	0,75	0,58	0,73

La Dreta i el Catalanisme de Centre continuen presentant les mateixes característiques del seu partit vertebrador: UCD i PDC/CIU. En canvi l'Esquerra subsumeix les "distorsions" causades per les distribucions (de baix nivell quantitatiu) de l'ERC-77 i PSUC-82. Igualment, indica el bon nivell de complementarietat entre les variacions dels 3 partits que la integren. El mateix succeix amb la Dreta en el 77 i 82.

En general, doncs, podem dir que:

- 1) Les Variacions de les mitjanes comarcals de les tendències (i, selectivament, de les opcions) es fan a partir d'una estructura municipal d'implantació amb un bon nivell d'estabilitat i que per tant sembla te-

nir uns fonaments relativament sòlids.

- 2) La incidència municipal dels factors conjunturals que determinen l'evolució del vot és bastant homogènia (malgrat haver-hi excepcions), fonamentalment a nivell qualitatiu (signe de l'evolució).

QUADRE - P J - 27

PALLARS JUSSÀ : Principals opcions per municipis (% v.)Comarca: PALLARS JUSSÀ 1977 (% votants)

	<u>AP</u>	<u>UCD</u>	<u>UCD</u> <u>-CC</u>	<u>PDC</u>	<u>EC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>
Abella de la Conca	15,18	<u>34,17</u>	13,92	22,78	2,53	1,26	1,26
Barruera	1,40	<u>43,66</u>	11,97	10,91	2,81	18,66	7,39
Gabet de la C.	4,24	30,60	3,60	<u>38,20</u>	1,88	3,77	9,43
Isona i Conca D'A.	2,40	28,55	3,61	<u>47,34</u>	1,32	2,40	12,04
Llimiana	1,69	28,81	2,54	<u>38,98</u>	0,84	7,62	14,40
Pallars Jussà	7,35	15,38	21,07	28,76	4,68	16,05	3,67
<u>Secció 1</u>							
<u>Secció 2</u>							
La Pobla de Segur	3,85	14,85	9,47	<u>41,88</u>	3,90	11,22	12,60
<u>Secció 1</u>							
<u>Secció 2</u>							
Pont de Suert	3,16	<u>37,10</u>	7,04	12,97	1,66	22,31	11,70
Salàs del Pallars					2,18		
S. Esteve de la S.		40,00					
Sarroca de Bellera	-	<u>67,21</u>	-	13,11	9,84	6,56	-
Senterada	14,85	5,94	1,98	<u>63,36</u>	1,98	8,91	0,99
Talarn	11,22	<u>31,63</u>	4,08	30,61	2,55	6,12	6,63
Torre de Capdella	4,73	17,95	20,19	<u>41,39</u>	0,74	4,48	9,47
<u>Secció 1 - 1</u>							
" <u>1 - 2</u>							
" <u>2 - 1</u>							
" <u>2 - 2</u>							
" <u>3 - 1</u>							
" <u>3 - 2</u>							
" <u>3 - 3</u>							
" <u>3 - 4</u>							
Tremp	6,69	22,80	7,03	<u>43,91</u>	4,24	6,17	6,60
Vilaller	3,38	<u>28,81</u>	8,47	24,29	2,82	16,94	12,71
Castell de Mur	2,96	14,81	0,74	<u>77,03</u>	-	3,70	-
Total Pallars J.	4,88	23,64	8,81	<u>35,94</u>	3,41	11,37	8,81

QUADRE - P J - 28

PALLARS JUSSÀ : Principals opcions per municipis (% v.)

Comarca: PALLARS JUSSÀ 1979 (% votants)

	<u>C.D.</u>	<u>UCD</u>	<u>CIU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>
Abella de la Conca	3,85	<u>48,07</u>	30,77	-	7,69	3,85
Barruera	-	<u>47,43</u>	21,79	4,70	14,10	4,27
Gabet de la C.	1,09	36,96	<u>39,67</u>	8,15	2,72	5,43
Isona i Conca D'A.	0,86	<u>35,15</u>	27,57	10,76	8,89	7,46
Llimiana	1,78	<u>42,86</u>	29,46	1,78	12,50	8,93
Pallars Jussà	0,42	<u>41,77</u>	16,88	11,39	18,56	5,91
<u>Secció 1</u>						
<u>" 2</u>						
La Pobla de Segur	2,51	23,93	17,78	11,05	<u>32,88</u>	7,52
<u>Secció 1</u>						
<u>" 2</u>						
Pont de Suert	2,47	32,64	9,66	1,83	<u>37,11</u>	10,85
Salas del Pallars	1,26	24,79	<u>38,65</u>	18,91	8,40	3,78
S. Esteve de la S.	-	<u>78,08</u>	13,69	2,74	1,37	-
Sarroca de Bellera	1,71	<u>32,01</u>	24,48	10,02	19,03	7,29
Senterada	7,21	18,55	17,53	<u>48,45</u>	4,12	-
Talarn	0,52	<u>49,21</u>	10,47	14,66	12,56	7,85
Torre de Capdella	2,30	<u>35,15</u>	21,03	13,25	14,69	9,22
<u>Secció 1 - 1</u>						
<u>" 1 - 2</u>						
<u>" 2 - 1</u>						
<u>" 2 - 2</u>						
<u>" 3 - 1</u>						
<u>" 3 - 2</u>						
<u>" 3 - 3</u>						
<u>" 3 - 4</u>						
Tremp	1,76	29,39	<u>34,86</u>	12,45	10,04	6,44
Vilaller	0,85	<u>37,32</u>	15,38	1,42	25,35	11,39
Castell de Mur	0,00	<u>43,10</u>	<u>43,96</u>	2,58	7,75	0,00
Total Pallars J.	1,82	<u>32,01</u>	24,48	10,01	19,02	7,28

QUADRE - P J - 29

PALLARS JUSSÀ : Principals opcions per municipis (% v.)Comarca: PALLARS JUSSÀ 1980 (% votants)

	<u>UCD</u>	<u>CIU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>
Abella de la Conca	23,37	<u>64,93</u>	2,59	5,19	1,29
Barruera	<u>59,12</u>	11,01	5,97	16,35	1,57
Gabet de la C.	37,44	<u>41,38</u>	5,42	7,88	2,46
Isona i Conca D'A.	20,74	<u>42,47</u>	9,94	12,07	8,52
Llimiana	29,31	<u>48,27</u>	5,17	8,62	5,17
Pallars Jussà	19,82	<u>33,04</u>	16,30	20,26	5,28
<u>Secció 1</u>					
<u>" 2</u>					
La Pobla de Segur	16,13	<u>33,99</u>	9,61	26,78	6,22
<u>Secció 1</u>					
<u>" 2</u>					
Pont de Suert	<u>36,97</u>	12,15	3,43	30,98	9,59
Salas del Pallars	17,49	<u>41,83</u>	23,19	10,27	3,42
S. Esteve de la S.	<u>76,92</u>	13,46	3,85	0,00	1,92
Sarroca de Bellera	42,31	<u>53,84</u>	1,92	1,92	0,00
Senterada	17,39	36,95	<u>40,22</u>	2,17	0,00
Talarn	<u>40,22</u>	21,26	12,07	12,64	6,32
Torre de Capdella	26,06	<u>34,54</u>	7,52	23,94	6,06
<u>Secció 1 - 1</u>					
<u>" 1 - 2</u>					
<u>" 2 - 1</u>					
<u>" 2 - 2</u>					
<u>" 3 - 1</u>					
<u>" 3 - 2</u>					
<u>" 3 - 3</u>					
<u>" 3 - 4</u>					
Tremp	21,54	<u>45,25</u>	11,03	7,42	6,49
Vilaller	<u>34,92</u>	17,77	3,81	27,3	10,16
Castell de Mur	17,65	<u>43,14</u>	13,73	20,59	1,96
Total Pallars J.	25,55	<u>34,83</u>	9,62	16,78	6,48

QUADRE - P J - 30

PALLARS JUSSÀ : Principals resultats per municipis (% v.)Comarca: PALLARS JUSSÀ 1982 (% votants)

	<u>AP- PDP</u>	<u>UCD</u>	<u>CIU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>
Abella de la Conca	6,34	17,46	25,39	1,58	<u>30,15</u>	3,17
Barruera	6,13	11,19	<u>31,40</u>	14,80	20,93	4,33
Gabet de la C.	3,86	10,62	<u>54,58</u>	3,38	18,35	1,44
Isona i Conca D'A.	4,39	10,60	<u>44,39</u>	6,70	20,97	5,60
Llimiana	5,61	14,60	<u>57,30</u>	3,37	12,35	2,24
Pallars Jussà	5,92	6,29	<u>49,62</u>	10,37	20,00	1,48
<u>Secció 1</u>						
<u>" 2</u>						
La Pobla de Segur	7,11	3,78	<u>35,56</u>	8,13	32,95	3,58
<u>Secció 1</u>						
<u>" 2</u>						
Pont de Suert	10,60	12,11	12,68	1,44	<u>51,78</u>	2,19
Salas del Pallars	7,53	6,84	<u>39,04</u>	23,63	16,43	1,02
S. Esteve de la S.	0,00	<u>56,16</u>	<u>35,61</u>	<u>0,00</u>	6,84	0,00
Sarroca de Bellera	2,38	<u>38,09</u>	<u>38,09</u>	8,33	4,76	0,00
Senterada	11,22	12,24	24,48	<u>25,51</u>	21,42	0,00
Talarn	12,71	18,85	<u>28,07</u>	5,26	<u>28,07</u>	1,31
Torre de Capdella	4,46	8,93	<u>51,39</u>	5,86	20,67	1,11
<u>Secció 1 - 1</u>						
<u>" 1 - 2</u>						
<u>" 2 - 1</u>						
<u>" 2 - 2</u>						
<u>" 3 - 1</u>						
<u>" 3 - 2</u>						
<u>" 3 - 3</u>						
<u>" 3 - 4</u>						
Tremp	7,52	11,48	<u>40,18</u>	4,82	27,27	2,45
Vilaller	7,54	12,97	14,85	1,88	<u>51,41</u>	3,77
Castell de Mur	1,81	6,36	<u>68,18</u>	7,27	8,18	3,63
Total Pallars J.	7,38	10,44	<u>34,90</u>	6,10	30,87	2,78

Anem a veure ara, amb més detall, les característiques de la implantació territorial de cada una de les tendències i de les principals opcions.

10.4.3. La implantació territorial de les opcions

10.4.3.1. AP/CD/AP-PDP

Aquesta opció sempre ha tingut a la comarca una implantació inferior a la que obté a nivell de la circumscripció i, excepte l'any 77, a la de Catalunya.

QUADRE - P J -31

Resultats comarcals AP/CD/AP-PDP (% Votants i % cens)

	<u>77L</u>	<u>79L</u>	<u>80PC</u>	<u>82L</u>
Pallars Jussà	4,9(3,5)	1,8(1,1)	-	7,4(5,1)
Circumscripció	5,3(4,2)	3,1(2,1)	-	15,6(11,9)
Catalunya	3,5(2,7)	3,6(2,4)	3,2(1,5)	14,5

La seva implantació territorial és molt irregular i inestable tal com es dedueix dels valors dels coeficients de variació i de correlació dels quadres anteriors (PJ-21 i PJ-23).

Centrant-nos en les eleccions del 1.982, les úniques on el seu percentatge de vot és important, podem observar que la Torre de Capdella (13,3%), Talarn (12,7), Senterada (11,29) -únic municipi on ha obtingut

un alt percentatge en les 3 eleccions- i Pont de Suert (10,6) són els municipis on presenta una millor implantació, mentre que a Sarroca de Bellera (2,4), Castell de Mur (1,8) i Sant Esteve (0.-) -no hi ha obtingut cap vot en les 3 eleccions- és on obté pitjors resultats.

No existeix una correlació significativa entre els guanys d'AP-82 i les predues d'UCD-82, ja que l'electorat UCD es dispersa en diferents direccions, com veurem més endavant. Sí, però, que s'observa una relació evident en el sentit que els municipis on AP-82 obté un increment de vot superior a la mitjana (Tallarn, Torre de Capdella, Pont de Suert, Vilaller i Barruera) el descens d' UCD és també superior a la mitjana.

Troba més facilitat d'implantació a la ZU que a la ZR, obtenint percentatges superiors a la mitjana als 3 "centres" i als municipis que estan sobre el seu eix de comunicació, igualment que a la Torre de Capdella.

En canvi, AP troba moltes més dificultats per a "penetrar" en els municipis més rurals i ocupar "l'espai" d'UCD, (que en aquests municipis absorbeix fonamentalment CIU). Celebrant-se les eleccions en plé procés de descomposició d'UCD -partit del govern-, el fet que Ap no tigués expectatives serioses d'ésser-ho i CIU ho fós de la generalitat, juntament amb el caràcter més radicalment conservador i molt poc autono-

mista de la proposta/imatge d'AP, crec que són els elements fonamentals per a explicar la seva baixa implantació als municipis més rurals (23).

10.4.3.2. CC-UCD

És una de les 2 opcions hegemòniques a la comarca fins a les eleccions autonòmiques del 80. Fins llavors el seu nivell de vot era molt semblant al de la circumscripció i sensiblement superior al de Catalunya, havent estat sempre entre la 6^a i la 10ª comarca catalana amb més percentatge d'aquest partit.

QUADRE - P J -32

Resultats UCD nivell comarcal (% votants i % cens)

	<u>77L</u>	<u>79L</u>	<u>80PC</u>	<u>82L</u>
Pallars Jussà	24,2(17,3)	32,-(18,9)	25,5(14,4)	10,4(7,2)
Circumscripció	24,-(18,9)	31,2(20,4)	23,3(13,8)	5,6(4,3)
Catalunya	16,8(13,3)	19,-(13,-)	10,5(6,5)	2,-

Les eleccions del 82 són tema apart. La crisi interna d'aquest partit desemboca en el seu ensorrament electoral. Al Pallars Jussà, però, l'UCD resisteix molt millor que a altres indrets, passant a ésser la comarca de Catalunya a on s'obté més alt nivell de vot (amb percentatge equivalent al del Priorat, Terra Alta, i Baix Ebre).

En general la seva tendència d'evolució ha

estat molt semblant a la provincial i a la catalana mostrant però una més gran resistència a la baixa en les autonòmiques del 80 i, sobretot, en les legislatives estatals del 82. A la majoria de municipis presenta una evolució "compensada" entre els guanys del 79 i les pèrdues del 80 degut a un sector d'electorat que com veurem amb més detall oscil·la entre UCD i CIU/PDC. Especialment fortes són les oscil·lacions a Sarroca, Pallars Jussà, Abella, Llimiana, Castell de Mur, Torre de Capdella i Talarn.

Ja he fet esment abans del problema que existeix a l'hora de fer un anàlisi estadística de la distribució territorial del vot UCD degut a les diferències entre la utilització de percentatges sobre el cens o sobre els votants.

A nivell de percentatge sobre votants, base principal d'aquest treball, la distribució territorial del vot UCD és bastant irregular, tot i essent la més homogènia en les 77L i 79L, i encara va empitjorant a mida que decreix el seu percentatge.

QUADRE - P J -33

Coeficient de variació UCD (% votants)

77L: 0,49   79L: 0,42   80PC: 0,53   82L: 0,87

Aquests valors ja ens indiquen que obté uns resultats relativament bastant elevats en uns municipis

i bastant baixos en altres.

Hem de tenir en compte, però, que aquesta irregular distribució, que cada vegada ho és més a les 2 últimes eleccions, manté una estructura territorial bastant estable -malgrat, fins i tot, les variacions de nivell- tal com ho indiquen els coeficients de correlació:

QUADRE - P J - 34

Coeficients de correlació UCD (% vots)(% cens)

77-79: 0,72(0,46)

77-80: 0,79(0,61) 79-80: 0,81(0,32)

77-82: 0,63(0,21) 79-82: 0,85(0,55) 80-82: 0,74(0,20)

Aquesta distribució ha anat experimentant petits canvis d'elecció en elecció que han portat com a conseqüència una lleugera transformació de la seva estructura al llarg de les quatre eleccions tal com pot deduir-se del^{fet} que el coeficient de correlació entre 77-82 sigui el més baix (tot just arriba al llindar de significació).

Això no obstant l'estabilitat general de la seva distribució ens permet definir l'estructura d'implantació territorial d'UCD. Els municipis amb més sòlida i constant implantació d'UCD són: S. Esteve, Talarn, Sarroca, Abella (excepte en el 80) i els 3

de l'Alta Ribagorça, Pont de Suert, Vilaller i Barruera. Els seus "punts febles" són, sobretot, Salàs i La Pobla, però també Tremp i Senterada, excepte en el 82, i Pallars Jussà i Castell de Mur, excepte en el 79.

En general mostra una sòlida implantació a l'Alta Ribagorça, éssent més irregular la seva implantació a la Conca de Tremp i, sobretot, a la Conca de Dalt.

L'anàlisi de correlacions (24) no ens aporta elements per definir el marc ecològic del vot UCD. Tampoc sistemes més rudimentaris com l'estudi de la posició per sobre o per sota de la mitjana de les diferents variables socio-econòmiques ens aporta elements explicatius d'aquesta distribució territorial.

Com es lògic en tota zona rural són elements molt específics a cada municipi, i normalment d'influència indemostrable, els que condicionen la inclinació del vot de forma diferencial entre municipis propers i molt semblants socio-econòmicament.

En el nostre cas cal tenir en compte per exemple:

- 1) la pertinença a UCD i presentació com a candidat de l'enginyer-cap de les instal·lacions hidroelèctriques de la ENHER a la Ribagorça, Antoni Tahull (25);
- 2) l'Acadèmia de Suboficials de l'Exèrcit a Talarn;
- 3) l'important patrimoni col·lectiu (boscos) de Sarroca, S. Esteve i el mateix Talarn pot proporcionar un instrument d'influència a la persona encarregada de gestionar-ho o que col·labora en

la seva gestió; 4) A Vilaller, Pont de Suert i, una mica menys, a Talarn hi resideix un elevat percentatge de persones nascudes fora de Catalunya.

En definitiva, apart dels elements localistes, cal retenir la millor implantació d' UCD als municipis de la "zona rural" que als de la "zona urbana" (amb l'excepció de Pont de Suert, pel motiu suara esmentat i on de tota manera el seus percentatges no són gaire superiors a la mitjana). És el reflex a nivell comarcal d'un fenomen d'àmbit general.

10.4.3.3. PDC/CIU

És l'opció política majoritària a la comarca excepte en les legislatives estatals de 1979. El seu nivell d'implantació al Pallars Jussà és sempre superior al de la circumscripció i de Catalunya situant-se la comarca entre la 4^a i la 7ª amb major implantació d'aquesta opció a nivell de Catalunya, excepte a les autonòmiques del 80, en les quals l'increment de CIU al Pallars Jussà és inferior al que es produeix a altres comarques.

QUADRE - P J - 35

Resultats PDC/CIU nivell comarcal (% Vot. % Cens)

	<u>77L</u>	<u>79L</u>	<u>80PC</u>	<u>82L</u>
Pallars J.	37,9 (27,1)	24,5 (14,5)	34,8 (20,-)	34,9 (24,2)
Circums.	24,1 (19,-)	15,7 (10,2)	28,2 (16,7)	27,6 (20,9)
Catalunya	16,8 (13,3)	16,1 (11,-)	27,7 (17,2)	22,2

L'evolució de CIU a la comarca és paral·lela a la que presenta a la circumscripció i diferent de la que segueix a nivell de Catalunya (excepte l'increment a les autonòmiques 80).

Les particularitats, ja esmentades, que presenta al Pallars Jussà i a la circumscripció, la reestructuració de les aliances i les variacions en el sistema de partits després de les 77L, són la causa, com després veurem, de la forta davallada d'aquesta opció a les 79L mentre a nivell de Catalunya es manté estable.

A les autonòmiques del 80 recupera part de l'electorat que havia perdut a les 79L, sobretot el que s'havia desplaçat cap UCD.

L'ensorrament d'UCD i la incapacitació d'AP a les zones rurals per atreure's el sector d'electorat fins llavors oscil·lant entre UCD i CIU (en funció del caràcter estatal o autonòmic de l'elecció), explica l'estabilitat genèrica de CIU a la comarca i a la circumscripció mentre decreix a nivell de Catalunya. Tanmateix, l'estabilitat del percentatge comarcal no és el reflex d'una tònica general a nivell municipal sinó la resultant de bastants variacions de signe contrari.

La distribució territorial del seu volt és força irregular malgrat que presenta una paulatina tendència a l'homogeneització.

QUADRE - P J - 36Coefficients de variació (% vots)

77L : 0,52   79L : 0,45   80PC : 0,42   82L : 0,40

Aquesta distribució no té un nivell d'estabilitat massa elevat, però millora si en comptes d'utilitzar els percentatges sobre votants utilitzem els % sobre el cens. És el cas invers al d'UCD però d'importància menor, tal com pot observar-se comparant els coeficients de correlació obtinguts sobre ambdós tipus de percentatges.

QUADRE - P J - 37Coefficients de correlació (% votants i % cens)

	(% V.)	(% C.)		(% V.)	(% C.)
77-79	0,67	0,81	79-80	0,68	0,80
77-80	0,64	0,74	79-82	0,68	0,77
77-82	0,56	0,71			
				(% V.)	(% C.)
			80-82	0,58	0,67

Els coeficients de correlació de les distribucions del vot PDC/CIU (% votants) tot just arriben al llindar de significació. No es pot dir, doncs, que aquesta opció tingui una estructura de vot gaire consolidada malgrat que sí manté un nivell mínim d'estabilitat. Els "intercanvis" d'electorat en 2 direccions: amb UCD i, en un grau molt

menor, amb ERC i PSC, són sens dubte la causa d'aquesta menor estabilitat en relació a centristes i socialistes.

Els municipis on té millor implantació obtenint sempre percentatges superiors a la mitjana són: Castell de Mur, Llimiana, Gavet, Isona i Conca d'Allà, Tremp i Salàs. Els de més baixa implantació, a on obté sempre percentatges inferiors a la mitjana, són: Talarn, Barruera, Pont de Suert i Vilaller. A la resta de municipis obté uns percentatges que oscil·len bastant per sobre i per sota de la mitjana.

Com pot deduir-se d'aquesta classificació CIU té una implantació geogràfica molt definida: La Conca de Tremp, excepte Talarn, és el seu bastió electoral mentre que l'Alta Ribagorça (i Talarn) és la zona de més baixa implantació. Els municipis de la Conca de Dalt tenen tots un comportament oscil·lant, éssent La Pobla el que presenta un nivell més regularment proper a la mitjana.

Aquesta distribució geogràfica dona la clau per a determinar alguns dels elements que semblen condicionar la inclinació del vot cap a CIU.

Sembla lògic relacionar els baixos percentatges de CIU a la Ribagorça i Talarn amb el que he dit abans en parlar de la forta implantació d' UCD, i que permet a aquesta dominar "l'espai moderat".

En el mateix sentit, cal remarcar la diferent Companyia propietària de les instal·lacions hidroelèctriques

a les Conques de Dalt i de Tremp (FECSA) i a l'Alta Ribagorça (ENHER).

Per altra banda la important vinculació d'homes públics de CDC a activitats industrials de la zona de Tremp (un d'ells diputat al Parlament de Catalunya), juntament amb la tradició catalanista de la zona i el baix percentatge d'immigració que hi resideix, són elements que poden contribuir a explicar el bon nivell d'implantació de CIU.

A la Conca de Dalt és on sembla haver-hi una xarxa d'influència electoral menys potent, o al menys d'orientació més variable, com semblen indicar-ho les fortes oscil·lacions del vot CIU en els seus municipis en funció de l'àmbit estatal o autonòmic de l'elecció.

L'ànalisi de correlacions no ens aporta cap dada significativa i coherent apart d'una continuada correlació negativa i significativa amb les edats joves (26), i també negativa però menys significativa amb el percentatge de població immigrada (27).

No té tampoc una implantació preferentment rural o urbana tal com indica l'equivalència dels seus percentatges en una i altra zona, malgrat presentar uns resultats lleugerament superiors a la ZU que a la ZR. Aixó no obstant, a les 82L mostra una implantació clarament superior a la ZR que a la ZU, conseqüència de tenir major capacitat que AP per absorbir electorat rural provinent d'UCD, o de l'abstenció.

En general, s'observen canvis importants en l'electorat de CIU des de 1977 fins a 1982, experimentant pèrdues d'electorat cap a l'esquerra tot "recuperant espai" d'UCD.

10.4.3.4. EC/ERC

Es, des de les 79L, la 4ª força política del Pallars Jussà i presenta una evolució lleugerament diferent que a Catalunya i a la circumscripció. Obté un percentatge superior a les mitjanes de Catalunya i de la circumscripció en les 79L i 82L, mentre que és inferior a la provincial i a la catalana en les 77L i 80PC.

QUADRE - P J - 38

Resultats EC/ERC nivell comarcal (% votants i % Cens)

	<u>77L</u>	<u>79L</u>	<u>80PC</u>	<u>82L</u>
Pallars J.	3,- (2,2)	10,- (5,9)	9,6 (5,4)	6,1 (4,2)
Circumsc.	7,5 (5,9)	7,6 (5,-)	12,2 (7,2)	5,8 (4,3)
Catalunya	4,5 (3,6)	4,1 (2,8)	8,9 (5,5)	4,-

El fort increment que experimenta en les 79L a la comarca és conseqüència principalment, com he dit abans, de l'ingrés a l'ERC del sector "aranista" del PSC(R) amb una bona xarxa d'influència al Pallars Sobirà i municipis confrontats del Jussà. Cal veure que els municipis on l'ERC mostra un increment més fort, a les 72L són els de l'eix Tremp-La Pobla (ruta Lleida-Sort): Tremp, Talarn, Salàs i la Pobla a més dels de la Conca de Dalt (Senterada, Torre de Capdella, Sarroca i Pallars Jussà) zona "frontera" amb el Pallars Sobirà.

De tota manera l'increment de vot és general, malgrat que menor (28), a la resta de municipis. Això fa pensar en que el fet de presentar-se per 1ª vegada com a ERC li permet recuperar també un "vot històric".

L'estabilitat del seu percentatge comarcal a les 80PC en una conjuntura d'increment generalitzat a nivell de Catalunya i de la circumscripció, crec que cal interpretar-la de la següent manera:

A nivell general de la circumscripció, com veurem, i sembla que també a nivell de Catalunya, l'increment de l'ERC en les 80PC es fa principalment sobre el desplaçament del sector més "catalanista" i d'esquerra més moderada que en les 79L havia votat PSC. Al Pallars Jussà el sector d'electorat susceptible d'aquest canvi de comportament havia votat directament ERC en les 79L i per tant no es produeix el desplaçament -al menys a un nivell important- del PSC cap a l'ERC, com es dedueix de la com

paració de variacions municipi per municipi.

La distribució territorial del vot ERC és, a partir de les 79L (29), la més irregular de les principals opcions, indicant així una gran diferència d'implantació entre els "punts forts" i els "punts febles".

QUADRE - P J - 39

ERC- Coeficients de Variació (% votants)

77L : 0,63   79L : 0,95   80PC : 0,83   82L : 0,95

A més a més, els coeficients de correlació ens indiquen que només s'estabilitza i consolida una estructura territorial del vot ERC a partir de les 79L. El descens de nivell en les 82L no va alterar sensiblement aquesta distribució indicant així el seu caràcter generalitzat a tots els municipis (30).

QUADRE - P J - 40

ERC - Coeficients de correlació (% votants)

77-79 : 0,20
 77-80 : 0,22   79-80 : 0,87
 77-82 : 0,05   79-82 : 0,74   80-82 : 0,80

Cal tenir en compte doncs, a l'hora d'establir l'estructura territorial del vot ERC, la radical diferència amb la mostrada per EC en les 77L. Fenomen produït, sens dubte, per les particularitats comarcals del canvi

d'aliances entre el 77 i el 79.

Els municipis on millor implantació mostra l'ERC des de les 79L són: Senterada, i Salàs, sobretot , però també Pallars Jussà i la Pobla a un nivell més proper a la mitjana. En canvi els llocs on sempre obté percentatges inferiors a la mitjana són: Abella, Sant Esteve, Llimiana, Gabet, Pont de Suert i Vilaller. En la resta el seu percentatge és bastant oscil.lant (Talarn, Barruera, Sarroca) o se situa regularment al nivell de la mitjana (Tremp i Isona).

Amb semblant incidència a la ZU i a la ZR podem dir, per tot el que hem vist fins ara, que la distribució geogràfica del vot ERC revela xarxes d'influència (d'incidència desigual) en determinades àrees territorials (Conca de Dalt i eix Tremp-La Pobla). Al mateix temps així s'expliquen els baixos percentatges -àdhuc marginals- que obté, en general, a la Conca de Tremp, amb hegemonia "convergent". La baixa implantació a la Ribagorça cal situar-la en un contexte d'activitat industrial i de serveis amb alt percentatge d'immigració, molt més propici a l'esquerra socialista.

10.4.3.5. PSC (PSC-PSOE)

Ha estat la 3ª força de la comarca fins que a les 82L l'ensorrament d'UCD i la conjuntura a l'alça l'han situat com a 2ª força disputant l'hegemonia a CIU.

QUADRE - P J - 41 .Resultats nivell comarcal PSC (% votants i % cens)

	<u>77L</u>	<u>79L</u>	<u>80PC</u>	<u>82L</u>
Pallars J.	9,7(6,9)	19,-(11,2)	16,8(9,3)	30,9(21,4)
Circumsc.	14,7(11,6)	24,6(16,1)	19,2(11,4)	34,8(26,4)
Catalunya	28,2(22,5)	29,2(20,-)	22,3(13,9)	45,2

Com pot observar-se en el quadre el seu percentatge comarcal és sempre inferior al de la circumscripció i, sobre al de Catalunya.

El Pallars Jussà se situa, a totes les eleccions, entre la 4^a i la 7ª comarca amb més baixa implantació del PSC.

La tendència d'evolució de la mitjana comarcal del PSC és paral·lela a la provincial i ambdues només difereixen de la de Catalunya en el fort increment que experimenten a les 79L.

- Tant al Pallars Jussà com a la circumscripció, com veurem, el fort augment del vot socialista en el 79 es fa sobre pèrdues del desaparegut PDC com a conseqüència de la reestructuració de les aliances i del sistema de partits que, en aquest cas concret, culmina amb la integració del PSC (R) en el procés de creació del PSC(PSC-PSOE) Aquest fet juntament amb la consolidació del PSOE com a alternativa de govern amplia la base militant i millora la capacitat organitzativa dels socialistes sobretot a les zones rurals.

La xarxa d'influència del PSC(R) al Pallars Jussà (més que res era una ramificació de la xarxa del Sobirà) va passar fonamentalment a l'àrea de l'ERC. Per tant l'augment del vot socialista a la comarca no pot explicar-se a partir del PSC(R), al menys com a factor principal i així ho mostra l'anàlisi a nivell municipal.

Efectivament, la tònica general és un augment al voltant del 4%, excepte a la Torre de Capdella, La Pobla, Vilaller i Pont de Suert a on els increments són sensiblement superiors i són els que provoquen el fort augment de la mitjana comarcal.

Cal fixar-se en el fet que aquests municipis són els més "obrers" i amb més alt percentatge d'immigració de la comarca, "terreny" poc favorable a la implantació del PSC(R). L'increment socialista sembla que ha d'atribuir-se doncs, principalment, als aspectes favorables d'àmbit general abans esmentats i a "l'efecte multiplicador" que experimenten sobre un electorat fonamentalment obrer i potencialment interessat pel projecte socialista.

- El descens del nivell de vot a les autonòmiques del 80 té una expressió municipal molt diversa: des de pèrdues importants (-6%) a la Pobla i el Pont fins a forts increments a La Torre de Capdella (+9%) i Castell de Mur (+12%), passant per increments o pèrdues molt més suaus a la resta de municipis. En general es pot dir que la tònica general ha estat l'estabilitat, "amanida", però, amb petites variacions a cada municipi sense cap lògica

general. El descens més fort que experimenta el PSC a La Pobla i el Pont cal relacionar-lo amb el fet d'ésser els llocs de màxima implantació socialista, i per tant on recull més vot "flotant", al seu caracter "urbà" que els fa més sensibles als efectes de conjuntura, i al més alt percentatge de població immigrada que hi habita. Els forts increments a llocs tan dispars com la Torre de Capdella i Castell de Mur han d'atribuir-se sens dubte a factors molt específics de caràcter local.

- El fort increment de les 82L té també un caràcter general a nivell municipal, ultrapassant àmpliament a molts llocs les pèrdues del PSUC i de l'ERC i essent més fort als municipis de l'eix principal (Tremp, Talarn, La Pobla, Senterada i , sobretot als "bastions obrers" El Pont i Vilaller) a més a més d'Abella de la Conca, resultant-li molt més difícil "penetrar" en la zona rural. Les excepcions tornen a ésser la Torre de Capdella (-3,3%) Castell de Mur (-12,4%) on ara el percentatge del PSC disminueix.

La distribució territorial del vot PSC, tal com pot deduir-se dels alts valors del coeficient de variació, és molt irregular degut a la implantació territorial tan diferenciada que presenta; mostra, però, una lleugera tendència a millorar el nivell d'homogeneïtat, paral·lelament a l'ampliació i consolidació de la seva implantació.

QUADRE - P J - 42PSC- Coeficients de variació (: vots)

77L : 0,88   79L : 0,78   80PC : 0,72   82L: 0,52

Aquesta irregular distribució mostra un bon nivell d'estabilitat al llarg de tots els processos tal com es dedueix dels relativament alts coeficients de correlació.

QUADRE - P J - 43Coeficients de correlació (% vots)

77-79 : 0,81
 77-80 : 0,72   79-80 : 0,87
 77-82 : 0,70   79-82 : 0,77   80-82 : 0,68

Les variacions en el nivell de vot no han alterat doncs, de manera sensible, l'estructura de distribució territorial del vot socialista, la qual cosa permet pensar en el seu fonament "estructural".

Com es fàcil de suposar després del que hem dit, els municipis de màxima implantació socialista són: Pont de Suert, Vilaller i La Pobla, havent-se quedat estancat en les 82L a La Torre de Capdella i Pallars Jussà on sempre obtenia un bon nivell de vot. A la resta de municipis obté percentatges molt més baixos essent els pitjors els de: Sant Esteve, Sarroca i Gavet. Cal remarcar

també que a Castell de Mur i Abella obté sempre percentatges molt baixos excepte en el 80 i 82, respectivament.

Aquesta distribució és coincident amb la seva millor implantació organitzativa, malgrat que fos feble, i reduïda a les zones de Pont de Suert i La Pobla, però que darrerament s'ha anat consolidant i extenent (Tremp).

Com pot deduir-se del quadre de correlacions amb diferents variables socio-econòmiques, el vot PSC té un "marc ecològic" molt ben definit, com ja sug.gereix el fet de tenir molt millor implantació a la ZU que a la ZR.

QUADRE - P J - 44

Correlacions "ecològiques" vot PSC (% votants)

	<u>PSC-77</u>	<u>PSC-79</u>	<u>PSC-80</u>	<u>PSC-82</u>
Electors Joves (17-39)	0,58	0,54	0,40	0,47
Electors Grans (més de 60)	-0,66	-0,76	-0,69	-0,79
Mitjana Edat (40-59)	0,55	0,50	0,55	0,35
Obrers	0,57	0,67	0,64	0,69
Empleats	0,48	0,69	0,71	0,31
Quadre superiors	0,50	0,62	0,67	0,49
Propietaris	0,47	0,60	0,52	0,49
Pagesos	-0,50	-0,69	-0,65	-0,59
Jubilats	0,39	-0,57	-0,58	-0,56
Immigració	0,63	0,64	0,43	0,55

Malgrat que els coeficients de correlació no

siguin molt alts són suficientment indicatius que els llocs de millor implantació socialista són aquells on es desenvolupa fonamentalment una activitat industrial i/o de serveis, mentre que és en els municipis més "pagesos" on obté els pitjors resultats.

Pot ésser enganyós desagregar les correlacions categoria per categoria ja que l'estructura sociològica (i socio-econòmica) tan diferenciada i ben definida que té el Pallars Jussà comporta forçosament una interdependència entre les categories que defineixen una mateixa realitat (Ex: joves, obrers, propietaris, immigrants) (31). Per altra banda els coeficients de correlació no són prou elevats com per permetre una anàlisi més detallada a partir d'ells.

En tot cas cal remarcar que l'estabilitat de les correlacions en tots els processos mostra d'una manera molt clara el fonament estructural de la distribució territorial del vot socialista.

10.4.3.6. PSUC

Apareix com la 4ª força de la comarca a les 77L éssent desplaçat en el 79 i 80 per l'ERC i s'esfondra paral·lelament a la tendència general, a les 82L superat també pel CDS.

QUADRE - P J - 45Resultats nivell comarcal PSUC (% votants i % cens)

	<u>77L</u>	<u>79L</u>	<u>80PC</u>	<u>82L</u>
Pallars J.	8,9(6,3)	7,3(4,3)	6,5(3,6)	2,8(1,9)
Circumsc.	12,-(9,5)	10,5(6,9)	10,6(6,3)	2,8(2.-)
Catalunya	18,2(14,4)	17,1(11,7)	18,7(11,6)	4,6

Com pot observar-se en el quadre, el seu percentatge és sempre inferior al de la circumscripció i, sobretot, al de Catalunya.

El Pallars Jussà és una comarca amb baixa implantació del PSUC, tampoc és de les pitjors, situant-se al llarg de les diferents eleccions entre la 7^a i 12ª comarca de Catalunya on els comunistes obtenen més baixos percentatges.

La tendència d'evolució de la seva mitjana comarcal és molt paral·lela a la de Catalunya i de la circumscripció.

Per altra banda l'estabilitat del seu percentatge fins a les darreres eleccions, les variacions són molt petites, és la tònica general als 3 àmbits territorials comparats, observant-se a nivell comarcal una lleugera, però constant, tendència a la baixa. La davallada de les 82L és més "suau" a la comarca que a Catalunya i a la circumscripció ja que hi tenia molt més baixa implantació. Igualment, a l'interior de la comarca, les seves pèrdues

són més fortes als municipis on tenia més implantació (Pont de Suert, Vilaller, Tremp, Talarn, Torre de Capdella, La Pobla).

La distribució del vot PSUC és molt irregular, tal com^{ho} indiquen els alts valors dels coeficients de variació: (32)

QUADRE - P J - 46

PSUC - Coeficients de variació (% votants)

77L : 0,77   79L : 0,63   80PC : 0,66   82L : 0,73

Per altra banda aquesta distribució és bastant estable fins que la davallada del 82 l'altera substancialment.

QUADRE - P J - 47

PSUC - Coeficients de correlació (% votants)

77L-79L : 0,79
 77L-80PC : 0,64   79L-80PC: 0,86
 77L-82L : 0,37   79L-82L : 0,26   80PC-82L : 0,30

Cal, doncs, distingir entre les 2 distribucions. Em referiré, però, només a la primera, ja que degut al baix nivell d'implantació no té cap sentit fer una anàlisi de la segona.

Malgrat el bon nivell d'estabilitat de la seva distribució s'observa com, a més llarg termini, aquest disminueix lleugerament, tal com ho indica el valor, més baix, del coeficient de correlació entre les primeres legislatives i les autonòmiques del 80.

Durant aquest període els municipis on el PSUC mostra sempre una millor implantació són: Vilaller, Pont de Suert i Isona, mentre que a La Pobla, Torre de Capdella, Talarn i Tremp obté sempre percentatges molt propers a la mitjana.

Els seus "punts febles" són: S. Esteve, Sarroca, Senterada, Castell de Mur, Abella i Salàs. (33)

El marc ecològic del vot PSUC, amb una implantació lleugerament millor a la ZU que a la ZR, és molt semblant al del PSC però és menys definit. Les variables socio-econòmiques amb les que presenta correlacions mínimament significatives són:

QUADRE - P J - 48

Correlacions "ecològiques" vot PSUC (% votants)

	<u>77L</u>	<u>79L</u>	<u>80PC</u>
Edats grans	-	-0,58	- 0,62
Obrers	0,49	0,60	0,67
Pagesos	- 0,43	- 0,54	- 0,61

De manera plenament coherent amb la classificació municipal esmentada, l'anàlisi de correlacions ens indica

que els resultats del PSUC mostren una lleugera tendència a ésser millors/pitjors en els municipis Obrers/pagesos.

L'estabilitat de la seva estructura i del seu nivell de vot prenia suport també en una "mínima" base organitzativa que desapareix com a conseqüència de la crisi interna del PSUC, constituint aquest un factor ad.dicional per a explicar la seva quasi-desaparició del panorama electoral comarcal en el 82.

10.4.3.7. Tendències

En base a l'estabilitat de la distribució territorial de les tendències, podem establir també l'estructura d'implantació territorial de cada una d'elles, així com l'estructura electoral del Pallars Jussà en funció de la tendència dominant als diferents municipis en el conjunt d'eleccions.

1.- Dreta:

- a) Els municipis amb millor implantació de la Dreta, obtenint-hi sempre percentatges superiors a la mitjana, són: S. Esteve, Sarroca, Talarn, Pont de Suert, Vilaller, així com Abella de la Conca i Barruera malgrat que en el 80 i 82 respectivament, el seu percentatge és lleugerament inferior a la mitjana.
- b) A un nivells normalment molt propers a la mitjana (per sobre o per sota) se situen: Llimiana, Tremp,

Gabet, Isona i Torre de Capdella.

Els municipis a on presenta més baixa implantació són: Salàs i La Pobla, sobre tot, però també, a Castell de Mur, Pallars Jussà i Senterada.

Cal remarcar que només millora la seva implantació entre el 77 i 82 als 3 municipis rurals de la Conca de Dalt (Senterada, Sarroca i Torre de Capdella) a més de a S. Esteve (34). En canvi allà on perd més implantació (i gairebé a tots els municipis en les 82L) és als 3 municipis de la Ribagorça (Barruera, Pont i Vilaller), a més de l'Abella, Isona i Gavet.

2.- Catalanisme de Centre:

(L'única diferència en relació a CIU és la incorporació d'UCDCC el 77).

- a) Municipis amb millor implantació: Castell de Mur, Gabet, Isona, Tremp i Salàs, així com també, però amb alguna oscil.lació, a Llimiana i Sarroca.
- b) Obté percentatges propers a la mitjana o presenta oscil.lacions a: Torre de Capdella, La Pobla, Pallars Jussà, Abella i Senterada.
- c) Els municipis on té una implantació més baixa són: Barruera, Vilaller, Pont de Suert, Talarn i S. Esteve.

Les pèrdues més importants des de les eleccions del 77 fins a les del 82 les experimenta a Senterada, Salàs i La Pobla (llocs on va obtenir alts percentatges en el

77) a més de Vilaller. En sentit contrari, millora la seva implantació del 77 o bé es manté aprop d'ella on va obtenir un percentatge inferior a la mitjana (Barruera, Talarn, Llimiana) o al seu nivell (Gabet, Sarroca), a més de a Isona i Pallars Jussà.

3.- Esquerra

- a) La millor implantació la presenta a: Vilaller, Pont de Suert i La Pobla (on obté sempre percentatges bastant superiors a la mitjana) així com a Senterada, (des de les 79L i en base a l'ERC).
- b) Els municipis de comportament més variable i, normalment, amb percentatges propers a la mitjana són: Pallars Jussà, Torre de Capdella, Salàs, Barruera i Talarn.
- c) El nivell d'implantació més baix, i amb percentatges sempre bastant inferiors a la mitjana, és el que mostra a: Gabet, Castell de Mur, Sarroca, S. Esteve, Abella i Llimiana, a més de a Tremp i a Isona, a on obté resultats més relativament propers a la mitjana.

La seva implantació és, doncs, molt desigual millorant-la tots els municipis en relació a les 77L i, excepte a la Conca de Dalt (Senterada, La Pobla, Pallars Jussà, Torre de Capdella i Sarroca) i a Llimiana en relació a les 79L.

Finalment, l'estructura electoral del Pallars Jussà (77-82) en funció de la tendència dominant a cada municipi quedaria establerta de la següent manera:

Dreta: Barruera, Talarn, S. Esteve.

Catalanisme de Centre: Tremp, Castell de Mur, Gabet, Llimiana, Isona, i Salàs.

Esquerra: Pont de Suert, Vilaller, La Pobla, i Senterada.

Queden com a més "indefinites" degut a les seves oscil·lacions: Pallars Jussà, Sarroca, Torre de Capdella -els 3 de la Conca de Dalt- i Abella.

10.4.4 Les relacions entre els espais electorals.

A més del que hem vist fins ara, l'estudi de les relacions entre les distribucions territorials de les diferents opcions ens pot aportar elements per a l'anàlisi dels canvis de comportament que s'han produït entre l'electorat.

QUADRE - P J - 49

Relacions entre electorats. Coeficients de correlació (%vot)(77-79-80-82)

	AP					
UCD		UCD				<u>77L</u>
UCDCC			UCDCC			
PDC		-0,76		PDC		
EC		-0,33			EC	
PSC				-0,41	0,45	PSC
PSUC	-0,35			-0,32		0,51

UCD	UCD					
CIU	-0,40	CIU				<u>79L</u>
ERC	-0,50	-	ERC			
PSC	-0,37	-0,48	-0,22	PSC		
PSUC	-0,37	-	-0,45	0,66	PSUC	

	UCD					
CIU	-0,60	CIU				<u>80PC</u>
ERC	-0,49	-	ERC			
PSC	-0,25	-0,54	-	PSC		
PSUC	-	-0,28	-0,26	0,58	PSUC	

	AP					
UCD	-0,51	UCD				<u>82L</u>
CDS	-0,60	-	CDS			
CIU	-0,36	-0,28	-	CIU		
ERC	0,24	-0,29	-	-	ERC	
PSC	0,51	-0,33	-	-0,71	-0,25	PSC
PSUC	-0,01	-0,46	-	-	-	0,24

En relació als espais electorals de les principals opcions, els quadres de correlació -elecció per elecció- entre les distribucions territorials de cada partit amb la de tots els altres ens mostren:

- 1) Existeix un nivell de similitud, malgrat que no massa elevat, entre les implantacions territorials del PSUC i PSC, difuminant-se en les 82L. Aquesta similitud és conseqüència de la identitat de característiques estructurals en que es fonamenta la seva distribució de vot.

La davallada/increment del PSUC/PSC en el 82 juntament a la desaparició de la correlació sembla indicar un desplaçament d'electorat del PSUC cap al PSC que complementa el seu increment amb altres "aportacions" (ERC, nova participació).

- 2) Les implantacions territorials de PDC/CIU i PSC mostren una tendència a ésser de sentit contrari, que s'aguditza a mida que es van consolidant i ampliant l'estructura i el nivell de vot d'ambdues opcions, dirigint-se cap a espais més diferenciats; especialment clar a les 82 L: el PSC ampliant-se fonamentalment sobre l'electorat d'esquerres, sobretot urbà, i CIU sobre

l'electorat rural d'UCD. Sembla doncs, que els desplaçaments d'electorat entre ambdós partits no poden ésser gaire importants.

- 3) La implantació territorial d' UCD i PDC/CIU es distribueix en sentit contrari en les eleccions del 77, difuminant-se una mica aquesta "oposició" en les eleccions del 79 i 80, i desapareixent en les del 82.

El fet que el seu alt nivell d'implantació no tingui unes característiques territorials diferenciades i la particular evolució de les correlacions sembla indicar l'existència d'un ampli sector d'electorat sobre el que competeixen ambdues forces. L'alta correlació negativa del 77, la difuminació d'aquesta en el 79 amb el fort descens de PDC/CIU que només en part "capitalitza" UCD, la redefinició de la correlació negativa en el 80 quan l'increment de CIU sembla ferse fonamentalment sobre la pèrdua d'UCD, i la definitiva difuminació de la correlació en el 82 amb la forta davallada d'UCD que només en part sembla "capitalitzar" CIU, avalen aquesta conclusió.

Mitjançant una anàlisi factorial podem veure, amb més profunditat i més amplitud, la relació entre les distribucions territorials dels diferents partits/tendències al llarg dels 4 processos electorals.

Com pot deduir-se del baix nivell de correlacions és molt difícil trobar factors que sintetitzin les característiques d'implantació territorial de variables tan poc correlacionades degut a la homogeneïtat socio-econòmica de bona part de la comarca i a la forta influència (a nivell comparatiu intern) de factors d'àmbit local.

Això no obstant, els 3 factors principals expliquen el 50% de la variances (de la variabilitat de la implantació territorial entre els partits a les diferents eleccions). (quadre PJ-50).

El 1er factor (explica el 22% de variances) oposa la implantació del PSC (77,79,80,82) i del PSUC (77,79,80) (queda fora el PSUC 82) juntament el PSA 80, PCC 82 i Extrema Esquerra 79, a la de CIU (79, 80, 82), UCD (79, 82), Extrema Dreta 79 i AP 77.

És un factor, doncs, que defineix com a principal eix estructurador de la inclinació del vot a nivell territorial l'oposició: esquerra (socialista i comunista) -opcions conservadores.

El 2on factor (explica el 18% de la variances)

QUADRE PJ-50

PAGE 16 000000 TOTES ELECCIONS SECCIONS CUMARCALS.

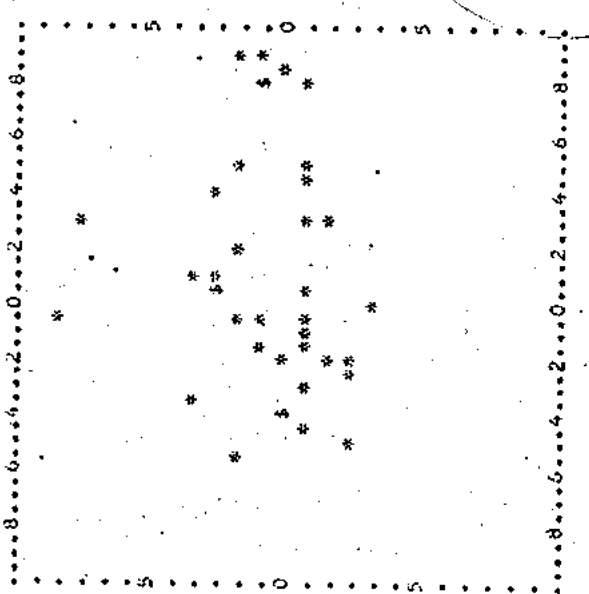
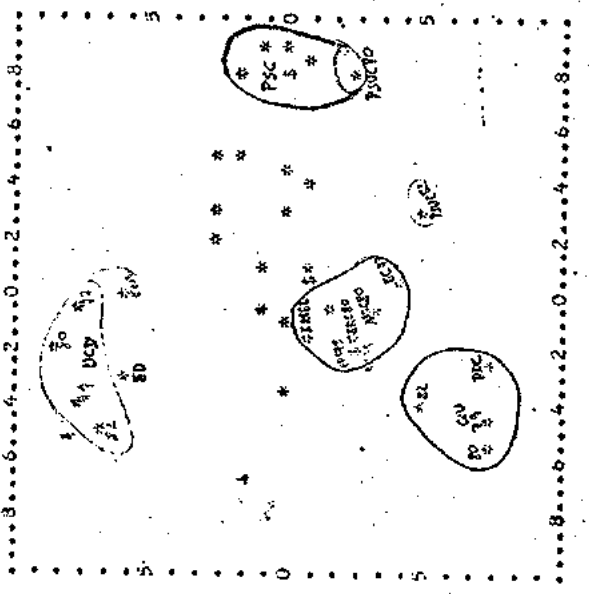
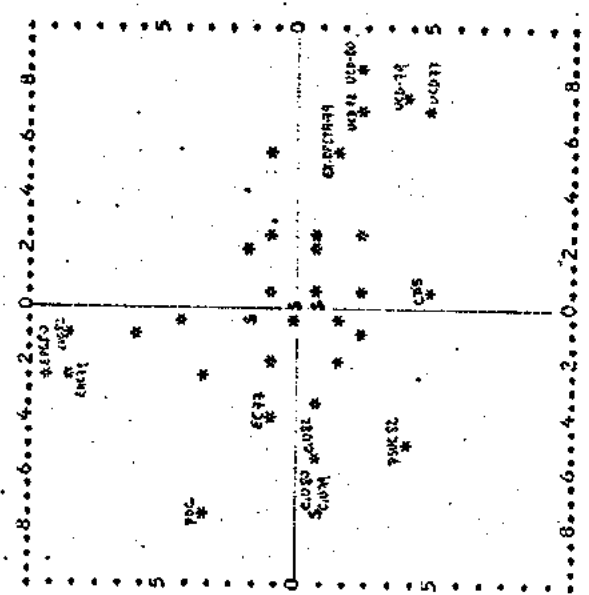
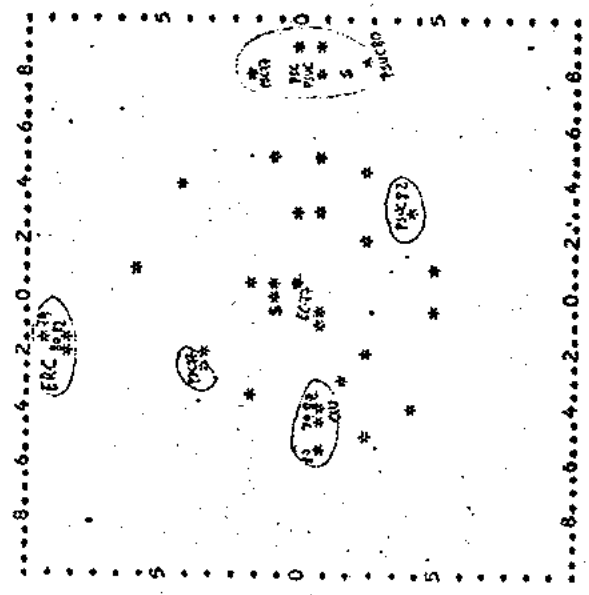
SORTED ROTATEL FACTOR LOADINGS (PATTERN)

	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3	FACTOR 4	FACTOR 5	FACTOR 6	FACTOR 7	FACTOR 8	FACTOR 9	FACTOR 10
PS079	0.889	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
PS080	0.888	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
PS079	0.850	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
PS082	0.820	0.0	0.0	0.0	0.0	0.383	0.0	0.0	0.0	0.0
PS060	0.812	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
PS077	0.785	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.330	0.0	0.0	0.0
PS067	0.782	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
UC000	0.0	0.853	-0.283	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
PL077	0.0	-0.771	0.356	-0.256	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
UC079	0.0	0.763	-0.386	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
CI079	0.0	-0.742	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
CI083	0.0	-0.732	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
UC077	0.0	0.718	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
UC082	0.0	0.689	-0.534	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
EX030	0.0	0.547	-0.258	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
CI082	0.0	-0.539	0.0	-0.544	0.0	0.0	0.0	-0.336	0.0	-0.311
ERC00	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.479	-0.304	0.0	0.0	0.0
ERC02	0.0	0.0	0.905	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ERC09	0.0	0.0	0.863	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
LC079	0.0	-0.255	0.855	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
NA082	0.0	0.0	0.557	0.340	0.0	0.467	0.0	0.0	-0.358	0.0
UC000	0.0	0.0	0.0	0.837	0.0	0.0	0.292	0.0	0.0	0.0
RSC07	0.0	0.0	0.0	0.779	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
NA030	0.0	-0.326	0.0	0.0	0.881	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
EX000	0.0	0.0	0.0	0.0	0.809	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
EX082	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.795	0.0	0.0	0.0	0.0
UL077	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.950	0.0	0.0	0.0
EX082	0.0	0.0	-0.252	0.0	0.421	0.0	0.508	0.0	0.0	0.0
NA079	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.879	0.0	0.0
AL080	0.0	0.0	0.0	0.278	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
EX079	0.504	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.855	0.0
PL082	-0.519	0.556	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.756
AL079	0.520	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.620
PL079	0.0	-0.253	0.303	-0.277	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
EL07	0.0	-0.399	0.0	0.234	0.339	0.331	0.0	0.0	0.0	0.0
PS082	0.273	-0.483	-0.392	0.0	-0.443	0.0	0.0	-0.377	0.414	0.0
CS082	0.0	0.0	-0.486	0.274	0.0	0.256	0.0	0.0	0.288	0.0
EX079	0.449	0.0	-0.279	0.0	0.0	0.0	0.412	-0.377	0.0	-0.426
AP02	0.397	0.0	0.391	0.0	0.0	0.498	0.0	-0.383	0.0	0.0
AP07	-0.373	0.0	0.0	0.346	0.0	0.496	0.0	0.0	-0.362	-0.252

E-P
D-CAMH
SNC-10-1985

GRAFICA PJ-3

ROTATED FACTOR LOADINGS

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -1 TO +1.

oposa la implantació de CIU (77, 79, 80) i menys la del CIU 82 i altres (Nac. Esq.-80, ERC 79, EC 77) a la de UCD (77, 79, 80, 82) (i l' Extrema Dreta 79).

Aquest eix expressa la competència entre CIU i UCD, malgrat la radical diferenciació que ambdues tenen amb PSC i PSUC.

El 3er factor (explica 10% de variances) oposa la implantació de l'ERC (79, 80, 82) a la de UCD (77, 79, 80, 82) i CDS 82. La importància malgrat que relativa. d'aquest factor és deguda al bon nivell de vot de l'ERC i la seva implantació diferenciada tan de PSC i PSUC com de CIU.

Les gràfiques de representació de les variables sobre els diferents eixos mostren clarament l'existència de 4 implantacions territorials diferenciades:

1) UCD (77, 79, 80, 82); 2) CIU (79, 80, 82), quedant una mica més separat PDC; 3) ERC (79, 80, 82); 4) PSC (77, 79, 80, 82) i PSUC (77, 79, 80, i una mica més separat, 82). (gràfica PJ-3).

L'anàlisi per tendències en integrar les diferències entre els partits que les forment i reduir el nombre de variables a 12, mostra una capacitat d'explicació molt més gran: els 2 factors principals "expliquen" el 81% de la variances. (quadre PJ-51).

QUADRE PJ-51

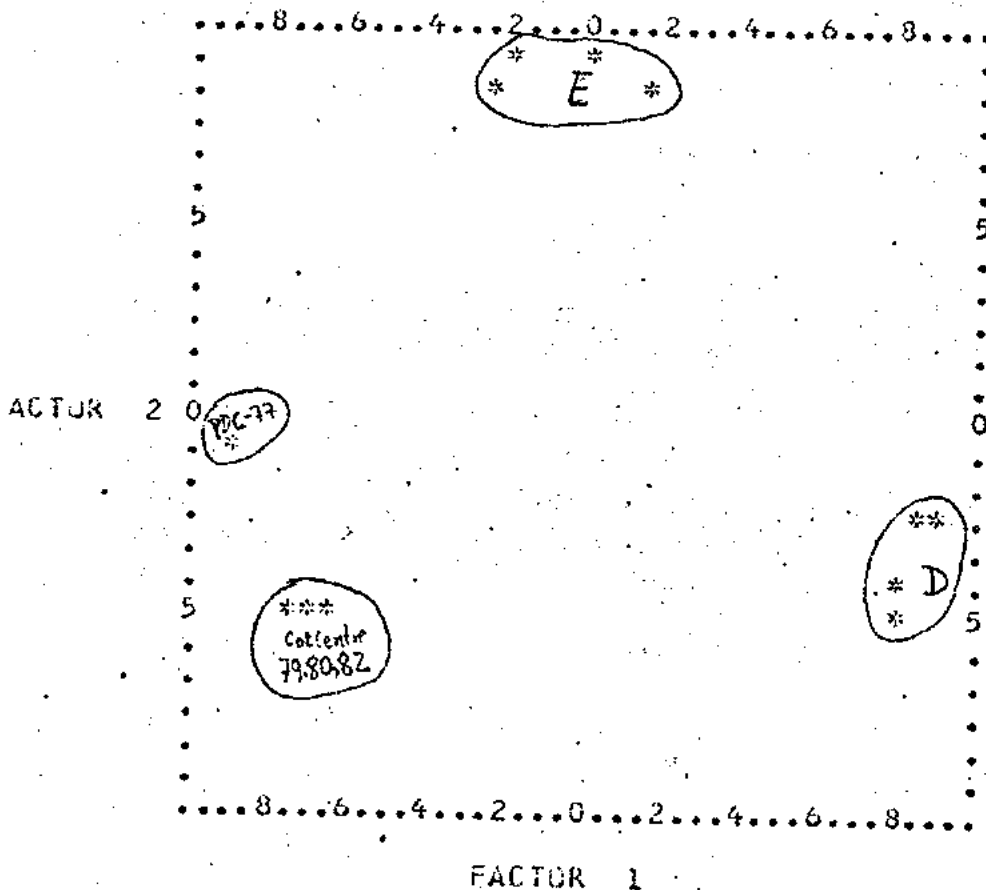
SORTED ROTATED FACTOR LOADINGS (PATTERN)

		FACTOR 1	FACTOR 2
CATMOD77	58	-0.919	0.0
DRETA80	63	0.897	0.0
DRETA77	57	0.834	0.0
DRETA82	66	0.795	-0.440
DRETA79	60	0.790	-0.532
CATMOD79	61	-0.729	-0.460
CATMOD80	64	-0.675	-0.525
CATMOD82	67	-0.654	-0.541
ESQUE79	62	0.0	0.928
ESQUE82	68	0.0	0.922
ESQUE77	59	0.0	0.862
ESQUE80	65	-0.273	0.861
VP		5.155	4.572

THE ABOVE FACTOR LOADING MATRIX HAS BEEN REARRANGED SO THAT THE COLUMNS APPEAR IN DECREASING ORDER OF VARIANCE EXPLAINED BY FACTORS. THE ROWS HAVE BEEN REARRANGED SO THAT FOR EACH SUCCESSIVE FACTOR, LOADINGS GREATER THAN 0.5000 APPEAR FIRST. LOADINGS LESS THAN 0.2500 HAVE BEEN REPLACED BY ZERO.

GRAFICA PJ-4

ROTATED FACTOR LOADING

El principal eix estructurador (44% de la varianza) de la inclinació de vot a nivell territorial és l'oposició Dreta (77, 79, 80, 82) -Catalanisme de Centre (77, 79, 80, 82) (35).

El 2 factor (37% de la varianza) és el d'oposició entre l'Esquerra, per una banda, (77, 79, 80, 82) i el Catalanisme de Centre (79, 80, 82) i la Dreta (79, 82), per un altra.

Aquests factors són els mateixos que obtenim en l'anàlisi per partits i la seva major capacitat d'explicació deriva del que he dit més amunt.

La gràfica de representació de les tendències sobre els factors-eixos diferencia totalment els "espais territorials de les 3 tendències essent significativa la major proximitat a l'Esquerra que mostra el Catal.Centre-77 en relació a la resta de distribucions territorials d'aquesta tendència. (gràfica PJ-4).

Per altra banda la gràfica de representació de les unitats territorials sobre els factors-eixos ens situa els municipis i seccions en el joc de forces entre les 3 tendències (en el conjunt d'eleccions) completant així la descripció de l'estructura electoral per tendències definida en el paràgraf anterior

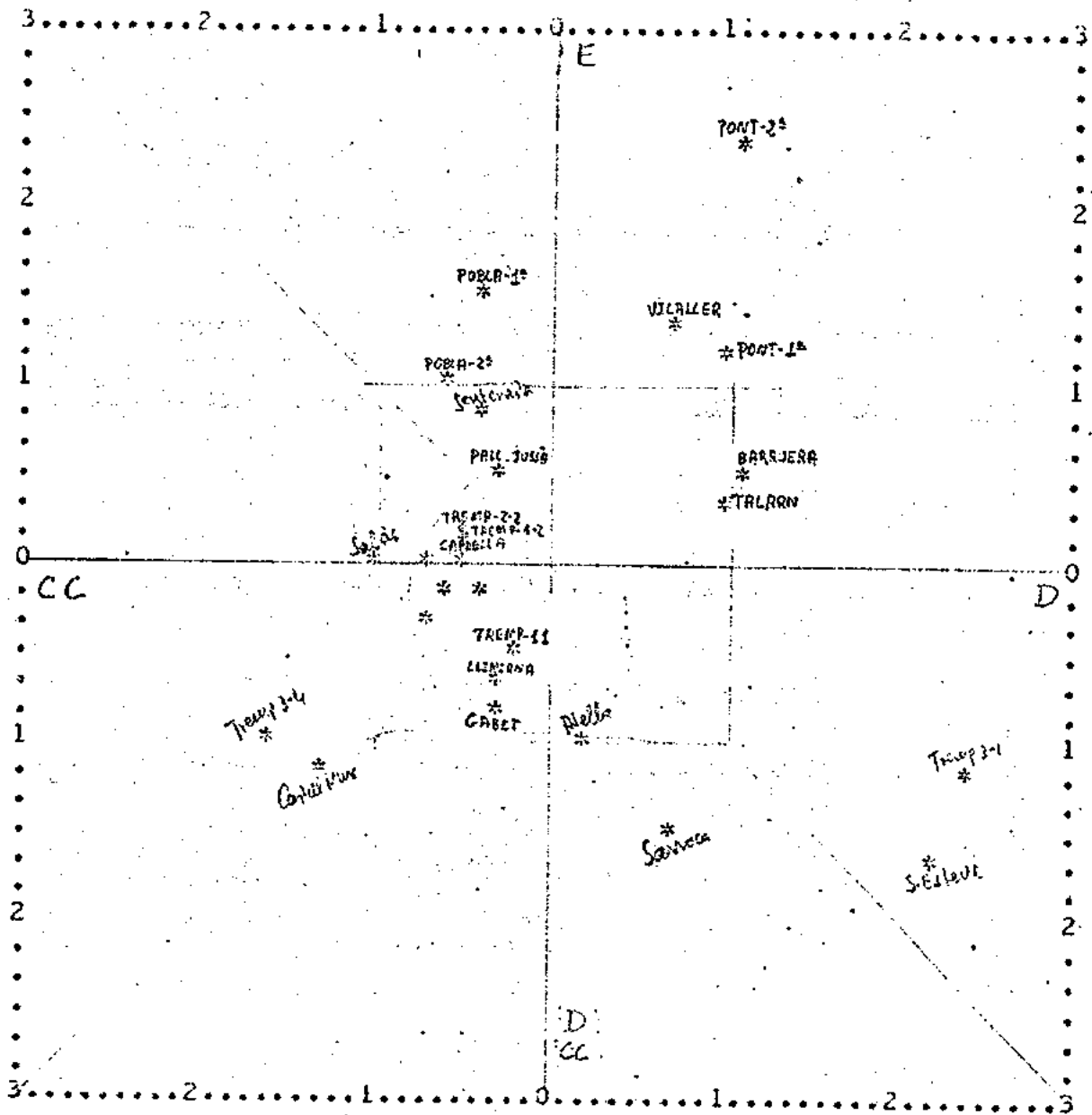
1) L'oposició Dreta - Esquerra és la dominant a:(graf.PJ-5).

a) Pont i Vilaller amb majoria d'Esquerra

b) Barruera i Talarn amb majoria de Dreta

FACTOR SCORES

X-AXIS IS FACTOR 1, Y-AXIS IS FACTOR 2

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3.
 FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3.
 FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

CPU TIME USED 13.562 SECONDS

- 2) l'oposició Esquerra - Catalanisme de Centre és la dominant a:
- a) La Pabla, Senterada, Pallars Jussà amb majoria d'Esquerra
  - b) Salàs, Torre de Capdella i Tremp (1-2; 2-2) majoria de Catalanisme de Centre
- 3) l'oposició Dreta - Catalanisme de Centre és dominant a:
- a) Tremp 3-1, S. Esteve i Sarroca amb clara majoria de Dreta i poca presència de l'Esquerra
  - b) Tremp 3-4, (36) i Castell de Mur, amb clara majoria del Catalanisme de Centre i poca presència de l'Esquerra
  - c) A la resta de municipis domina el Catalanisme de Centre (excepte a Abella) en un context de major equilibri de forces.

10.4. 5.- El Traspàs de vot

Això dit, (tant per el baix nivell de les correlacions més significatives com per les pròpies limitacions d'aquest tipus d'anàlisi) cal fer un estudi més aprofundit de les variacions en els resultats que ens permeti tenir una visió més clara, concreta i complerta dels traspassos de vot que s'hagin produït.

1) En relació a les legislatives del 77, les legislatives del 79 mostren un descens d'AP (-3,1) i PDC (-13,5), un increment d'UCD (7,8), ERC (7,-) i PSC (9,3), el manteniment del PSUC i un creixement de les opcions d'esquerra més radicals (1,9). (A més de la desaparició d'UCDCC).

Si bé les pèrdues d'AP, PDC i UCDCC són molt equivalents a la ZU i a la ZR, igualment que els guanys de l' ERC, UCD augmenta més a la ZR (Sarrocà, S. Esteve, Castell de Mur, Pallars Jussà, Torre de Capdella, Talarn, Llimiana i Abella) i el PSC augmenta més a la ZU (Pont de Suert, La Pobla).

QUADRE - P J - 52

Coefficients de correlació (variacions 77-79)

		(% vots)			
Part.					
AP	-0,03	AP			
UCD	0,49	-0,26	UCD		
PDC	0,15	0,04	- 0,20	PDC	
ERC	0,03	0,11	- 0,13	-0,19	ERC
PSC	-0,13	0,30	- 0,28	-0,16	-0,25

Part= Participació

El Quadre de correlacions entre les variacions experimentades pels diferents partits no ens

dona cap indicació en relació a com s'han produït els canvis de comportament que provoquen les variacions en el nivell de vot. En tot cas només dona la impressió que la compensació de guanys i pèrdues es produeix de formes diferents en funció dels municipis. Així sembla observar-se en el quadre de variacions municipals a on, per exemple, el vot UCDC sembla capitalitzar-lo UCD a la Torre de Capdella i Pallars Jussà i La Pobla (Conca de Dalt), mentre que sembla passar preferentment a CIU a Barruera i Abella.

Cal dir en tot cas que les distribucions de les variacions de tots els partits, malgrat seguir la tònica general que expressa la variació de la corresponent mitjana comarcal, no són gaire homogènies mostrant importants diferències d'ordre quantitatiu, cosa bastant lògica, però també d'ordre qualitatiu (37).

L'anàlisi per tendències ens permet captar amb més claredat aquests canvis de comportament.

Les variacions en els percentatges, tal com s'observa en el quadre, són bastant importants.

QUADRE - P J - 53Variacions tendències (77-79) (% votants)

	<u>77-L</u>	<u>79-L</u>	<u>Variació</u>
Dreta	29,5	33,9	+ 4,5
Catalanisme de C.	43,9	25,-	-18,9
Esquerra	24,-	39,4	+15,4

La deducció inicial que pot fer-se d'aquest quadre és bastant evident: les pèrdues del Catalanisme de Centre semblen ésser "capitalitzades" fonamentalment per l'Esquerra. Així ho confirma, per altra banda, l'anàlisi de correlacions entre les variacions municipals d'aquestes tendències:

QUADRE - P J - 54Correlacions variacions tendències 77-79

(% vots)

	Dreta	Cat. C.
Cat. Centre	- 0,15	
Esquerra	- 0,12	- 0,77

Els llocs (municipis/seccions) on més/menys baixa el Cat. Centre més/menys augmenta l'Esquerra.

El descens de la participació en el 79, juntament amb el fet que l'increment de l'Esquerra

no mostri relació significativa amb l'increment del cens ($r=0,31$), ens permet parlar d'un canvi en la inclinació del vot d'un sector de l'electorat que passa de votar una opció de Centre Catalanista a fer-ho per l'ERC o el PSC. Més concretament, l'anàlisi per Municipis revela una correspondència gairebé exacta entre les pèrdues de PDC/CIU i els guanys de l'Esquerra (tendència). Aquest canvi en la inclinació del vot es produeix fonamentalment a la Conca de Dalt (Senterada, Torre de Capdella, Sarroca, Pallars Jussà i La Pobla), als municipis obrers del Ribagorça (El Pont i Vilaller), a més de altres pobles de l'eix principal: Talarn, Salàs i Tremp, juntament amb Isona.

És als pobles rurals de la Conca de Tremp a on el Catalanisme de Centre es manté estable (Gabet) o la Dreta recupera més el seu terreny (Llimiana, Castell de Mur). Amés a més, la Dreta recupera una part important de les pèrdues del C.C. a la Conca de Dalt, Salàs, Talarn i Vilaller però sempre menys que l'Esquerra. Aquest increment de la Dreta sembla degut al desplaçament de l'electorat UCDCC cap a UCD-79 a la (Torre de Capdella, Pallars Jussà, La Pobla i Vilaller).

2) A les eleccions al Parlament de Catalunya de 1.980 es produeixen variacions en el nivell de vot en un sentit invers al de les legislatives estatals

del 79: CIU experimenta un important creixement (10,3%) mentre que UCD (-6,5) i PSC (-2,2) decreixen, igualment que les opcions d'Esquerra radical, mantenint-se estables ERC i PSUC.

A nivell de distribució municipal les variacions reflexen, en general, la tònica de la mitjana amb algunes excepcions.

Els coeficients de correlació entre les variacions dels principals partits, ens indiquen tot just una lleugera tendència inversa en les variacions de CIU i UCD.

QUADRE - P J - 55

Coefficients de correlació-Variacions 79-80 (38)

(% votants)

	UCD		
CIU	- 0,58	CIU	
ERC	- 0,27	- 0,43	ERC
PSC	- 0,31	- 0,35	0,32

Les correlacions negatives entre CIU i ERC-PSC queden bastant per sota del nivell de significació i resultaria molt agosarat deduir d'elles, sense més, una tendència també inversa de les variacions d'aquestes opcions.

A nivell de tendències (Dreta: -7,9; Cata-

lanisme de Centre: 9,8; Esquerra: -2,8) la situació sembla una mica més clara, en funció dels valors dels coeficients de correlació, i ja permet dir amb major fonament (39) que el Catalanisme de Centre tendeix a augmentar més a on més perden: la Dreta, sobretot, però també l'Esquerra.

QUADRE - P J - 56

Coefficients de correlació.

Variacions Tendències 79-80 (% votants)

	Dreta	
Cat. Centre	- 0,63	Cat. Centre
Esquerra	- 0,28	- 0,54

Cal dir que la recuperació d'espai per part del Catalanisme de Centre en relació a l'Esquerra es produeix de forma molt localitzada (Senterada-ERC-, Sarroca ERC i PSC- i La Pobla -PSC-) mentre que en relació a la Dreta és molt més general.

Cal remarcar que les pèrdues de la Dreta l'any 80 són molt semblants als seus guanys l'any 79 a 11 municipis de la comarca (40): Sarroca, Lli-miana, Castell de Mur, Torre de Capdella, Pallars Jussà, Talarn, Salàs, La Pobla, Senterada i Vilaller i Gavet) i que en tots ells són equiparables als guanys de CIU-80, excepte a Salàs (on també se'n

beneficia l'ERC) i a Castell de Mur (en benefici del PSC i l'ERC).

La relativa estabilitat del nivell de participació i de la distribució territorial del vot de cada tendència són elements complementaris per a concluir que existeix un electorat òscil.lant que vota Catalanisme de Centre o Dreta (en aquest cas CIU i UCD fonamentalment) en funció del caràcter autonòmic o estatal, respectivament, de l'elecció.

En canvi el centre catalanista només a nivell molt localitzat recupera un sector de l'electorat PDC que va desplaçar-se cap a l'Esquerra l'any 79.

3) Els resultats de les eleccions del 82 mostren noves variacions en la inclinació del vot a nivell comarcal, reflectint, com hem vist, tendències generals a nivell de Catalunya: Fort increment del PSC (14,1) i d'AP (7,4), mantenint-se estabilitzada CIU i decreixent ERC (-3,5), PSUC (-3,7) i UCD (-15,1), al mateix temps que apareix el CDS (3,1).

Cal remarcar, com ja he dit abans, que l'estabilitat del percentatge comarcal de CIU no reflecteix les fortes variacions en sentits oposats que es produeixen a nivell municipal. Igualment la resta d'opcions presenta algunes variacions municipals en sentit contrari al de la pròpia mitjana

comarcal.

Els coeficients de correlació entre les variacions (per municipi i secció) de les principals opcions, en relació a les autonòmiques del 80, ens indiquen que existeix una lleugera tendència inversa en les distribu-

QUADRE - P J -57

Coefficients de correlació. Variacions 80-82 (% votants)

UCD	-0,42	UCD				
CIU	-0,23	-0,55	CIU			
ERC	-0,14	-0,40	-0,25	ERC		
PSC	0,41	0,40	-0,62	-0,30	PSC	
PSUC	-0,31	-0,14	0,15	0,02	-0,37	PSUC
Part.	0,12	0,01	-0,16	0,28	0,10	0,07

cions municipals de les variacions de CIU-PSC i CIU-UCD.

És a dir, els percentatges CIU mostren una certa tendència a augmentar/decreixer a on menys/més augmenten els del PSC o bé a on més/menys disminueixen els d'UCD. Cal tenir en compte, però, que aquesta tendència és només indicativa ja que els valor dels coeficients tot just arriba al nivell de significació. I encara menys en el cas de la "recuperació" per AP d'una part de l'espai d'UCD ($r=-0,42$).

En tot cas, però, com que l'increment de la participació no sembla tenir relació amb les variacions de

cap partit, no és massa arriscat pensar que efectivament s'han produït canvis de comportament en el sentit apuntat per les correlacions. Veiem-ho amb més deteniment.

En l'anàlisi per tendències, les variacions de les mitjanes comarcals no reflecteixen els moviments que realment es produeixen a nivell municipal degut a l'estabilitat "fictícia" del Catalanisme de Centre.

QUADRE - P J - 58

Variacions tendències 80-82 (% votants)

	<u>% 80</u>	<u>% 82</u>	<u>Variació</u>
D	26,-	21,-	-5,-
C.C.	34,8	34,9	+0,1
E.	36,6	42,6	+6

QUADRE - P J - 59

Coefficients de Correlació Variació Tendències 80-82

	D		
CC	-0,66	CC	
E	-0,14	-0,64	E
Part.	0,15	-0,16	0,20

En aquest sentit cal dir que la pèrdua d'implantació de la Dreta es produeix sobretot a la ZR que és preci-

sament a on millora els seus resultats CIU. En canvi l'Es-
guerra mostra un fort increment a la ZU, que contrasta
amb el descens de CIU, mentre que el seu increment a la
 ZR és més suau.

Per altra banda, refermant les observacions
 anteriors, de l'anàlisi de correlacions sembla poguer-
 se deduir una mica més clarament que existeixen uns
moviments d'electorat entre la Dreta i el Centre Catalanista
(CIU), i entre aquest i l'Esquerra.

Pel que fa als moviments entre la Dreta i el
 Centre Catalanista, cal dir que aquella, en unes eleccions
 d'àmbit estatal, només recupera "l'electorat oscil.lant"
 a Senterada i, en una petita part, a Sarroca i Abella.
 En canvi el Centre Catalanista no només manté "l'electorat
 oscil.lant", malgrat l'àmbit estatal de l'elecció, sinó
 que continua ampliant el seu "espai" cap a la Dreta sobre
 tot a la Conca de Tremp (Talarn, Llimiana, Gavet, Castell
 de Mur, S. Esteve i Isona) però també a Barruera, Pallars
 Jussà i, lleugerament, a la Pobla.

Els moviments entre l'Esquerra i el CC també
 són de 2 tipus: Aquesta darrera tendència sembla recuperar
 bona part de l'electorat que va perdre en el 79 a la Torre
 de Capdella i a Pallars Jussà, i igualment d'aquell que
 en el 80 sembla haver passat directament de la Dreta a
 l'Esquerra a Castell de Mur. Per altra banda, l'Esquerra
 amplia el seu espai sobre el CC a Abella, Sarroca, Tremp,

Salàs i, en menor grau a Senterada i Vilaller.

Finalment, cal dir que també sembla existir un desplaçament de vot de la Dreta (UCD) cap a l'Esquerra (PSC) a la Ribagorça (El Pont de Suert, Vilaller, Barruera) (40) i, a un nivell molt més baix, a Salàs i La Pobla.

A la Conca de Dalt els moviments, de ritme i intensitat diversos entre 1.979-82, tenen, però, un resultat final homogeni, recuperant el CC una part de l'electorat (aproximadament la 1/4 part) que del PDC-77 va passar a l'Esquerra en el 79.

L'anàlisi factorial conjunta de les variacions de les principals opcions/tendències al llarg de les 4 eleccions ens permet veure de manera més sintètica tot el procés de canvis de comportament.

- Anivell d'opcions el model explicatiu és una mica complexe, com és lògic de suposar en funció del baix nivell observat en les correlacions suara estudiades.

Els quatre factors més estructuradors de les relacions entre les variacions expliquen conjuntament el 63% de la variança al llarg de les 4 eleccions. (quadre PJ-50).

El factor més ponent (explica 24% de la variança) oposa principalment els guanys del PSC (79-82) als guanys de CIU en el mateix període ($r=0,79$), indicant així que la ampliació de la seva implantació té tendència a fer-se sobre espais ben diferenciats, alhora que expressa l'existència de sectors d'electorat oscil.lants entre

QUADRE PJ-60

SORTED ROTATED FACTOR LOADINGS (PATTERN)

	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3	FACTOR 4	FACTOR 5	FACTOR 6
VARPSL62	0.948	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
INCPSC	0.898	0.0	0.0	0.0	0.313	0.0
VARCIJ82	-0.826	0.0	0.0	0.0	0.0	0.294
DESERC	-0.253	0.857	0.0	0.0	0.0	0.0
VARERC82	0.0	0.789	0.0	0.504	0.0	0.0
VARUCD82	0.272	-0.761	0.0	0.0	0.0	0.0
VARCIJ79	0.399	0.714	0.0	0.0	0.0	0.0
VARUCD80	0.0	0.0	0.854	0.0	0.0	0.315
VARLIJ80	0.0	0.0	-0.840	-0.355	0.0	0.0
VARAP79	0.0	0.0	0.681	-0.348	0.0	0.0
VARUCD79	-0.466	0.0	-0.528	0.477	0.295	0.0
VARERC90	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.388	0.405
VARPSCT9	0.0	0.0	0.0	0.919	0.0	0.0
VARPSL80	0.0	0.0	0.0	0.0	0.819	0.0
VARAP82	0.305	0.0	0.0	0.431	-0.720	0.0
VARPAR79	0.0	0.0	0.0	0.0	0.503	0.0
VARPAR82	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.853
VARPSL8	-0.349	0.0	0.0	-0.485	0.0	-0.621
				0.0	-0.485	0.0
VP	3.342	2.594	2.441	2.274	2.170	1.612

THE ABOVE FACTOR LOADING MATRIX HAS BEEN REARRANGED SO THAT THE COLUMNS APPEAR IN DECREASING ORDER OF VARIANCE EXPLAINED BY FACTORS. THE ROWS HAVE BEEN REARRANGED SO THAT FOR EACH SUCCESSIVE FACTOR, LOADINGS GREATER THAN 0.5000 APPEAR FIRST. LOADINGS LESS THAN 0.2500 HAVE BEEN REPLACED BY ZERO.

ambdues opcions com ja hem vist.

Cal dir, a més a més, que aquest mateix factor expressa, a nivell secundari, la tendència a la recuperació per part del PSC de les pèrdues de l'ERC i el PSUC en les 82 L.

Igualment també indica, a nivell secundari, que l'augment de CIU (79-82) té tendència a fer-se sobre el mateix espai que va ampliar-se UCD (77-79) entrant en competència amb AP-82 (en el sentit ja observat anteriorment).

El 2^{on} factor (explica el 17% de la variança)

relaciona fonamentalment pèrdues de CIU (77-79) i de l'ERC (79-82 i 80-82) oposant-les a les pèrdues d'UCD (79-82).

De "lògica" incomprensible en un primer cop d'ull, és una expressió, en realitat, dels canvis de la composició de l'electorat de CIU de 1.977 a 1.982:

Les pèrdues de PDC/CIU (77-79) són capitalitzades fonamentalment, com hem vist, per l'ERC i el PSC; CIU (77-79) perd, doncs, un electorat d'esquerres que, com hem vist, només de manera incompleta i molt localitzada retorna a CIU-80 posteriorment (provinent, sobretot, de l'ERC) i que "recupera" el PSC-82.

En canvi les pèrdues d'UCD (79-82) es produeixen sobre un "espai" bastant diferent i són tendencialment capitalitzades per CIU ($r = -0,49$).

El 3er factor (explica el 12% de la variança)

relaciona els guanys de l'UCD (77-79) i els guanys de CIU (79-80), oposant-los a les pèrdues d'UCD (79-80) així com a les pèrdues d'AP (77-79). És clarament indicatiu d'un electorat oscil·lant entre UCD-CIU, com ja hem vist anteriorment. La relació amb AP és més de tipus "colateral" (41).

Finalment el 4^{art} factor (explica l'11% de la varianza) ens indica que CIU-80 també recupera un sector d'electorat del PSC i l'ERC. Recuperació, per altra banda, que té tendència a fer-se en els llocs on es produeix menys desplaçament d'UCD cap a CIU.

- L'anàlisi per tendències permet un estudi menys detallat però dona una visió global molt més clara de tot el procés.

Els 4 factors més "potents" expliquen conjuntament el 91% de la varianza (de les relacions entre les variacions de les tendències al llarg de les 4 eleccions).

El 1er factor (25,8% de varianza) oposa les pèrdues de la Dreta (79-82), i a nivell secundari els guanys de l'Esquerra (79-82), als guanys del Catalanisme de Centre (79-82) i de la Dreta (77-79). (quadre PJ-61).

Expressa clarament que els moviments entre la Dreta i el Catalanisme de Centre són el principal eix estructurador de les variacions de les tendències, indicant el caracter oscil·lant que, en part, tenen aquests moviments. El Catalanisme de Centre (79-82) recupera l'electo-

QUADRE PJ-61COMMUNALITIES OBTAINED FROM 4 FACTORS AFTER 1 ITERATIONS.

THE COMMUNALITY OF A VARIABLE IS ITS SQUARED MULTIPLE CORRELATION WITH THE FACTORS.

69 VARDRE79	0.6620
70 VARCAM79	0.7673
71 VARESQ79	0.8388
72 VARDRE80	0.9750
73 VARCAM80	0.9903
74 VARESQ80	0.9892
75 VARDRE82	0.9453
76 VARCAM82	0.9934
77 VARESQ82	0.9574
78 MOVORE82	0.9128
79 MOVCAM82	0.9722
80 MOVESQ82	0.9176

SORTED ROTATED FACTOR LOADINGS (PATTERN)

	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3	FACTOR 4
MOVCM82 79	0.948	0.0	0.0	0.0
MOVORE82 78	-0.764	-0.564	0.0	0.0
VARDRE79 69	0.734	0.0	-0.257	0.0
VARESQ79 71	0.0	-0.865	0.0	0.0
MOVESQ82 80	-0.458	0.819	0.0	0.0
VARCAM79 70	0.0	0.788	0.368	0.0
VARDRE80 72	-0.346	0.0	0.910	0.0
VARDRE82 75	-0.291	-0.425	-0.821	0.0
VARCAM80 73	0.0	0.0	-0.723	-0.625
VARCAM82 76	0.582	0.0	0.664	0.460
VARESQ80 74	0.0	0.0	0.0	0.960
VARESQ82 77	-0.468	0.516	0.0	-0.685

VP   3.113   2.953   2.726   2.130
                  (25'8%)   (24'5%)   (22'3%)   (18'7%)

THE ABOVE FACTOR LOADING MATRIX HAS BEEN REARRANGED SO THAT THE COLUMNS APPEAR IN DECREASING ORDER OF VARIANCE EXPLAINED BY FACTORS. THE ROWS HAVE BEEN REARRANGED SO THAT FOR EACH SUCCESSIVE FACTOR, LOADINGS GREATER THAN 0.5000 APPEAR FIRST. LOADINGS LESS THAN 0.2500 HAVE BEEN REPLACED BY ZERO.

rat que va desplaçar-se cap a la Dreta a les 79-L i amplia el seu espai electoral sobre les pèrdues d'aquesta; espai d'ampliació que mostra una relació inversa amb el de l'Esquerra.

Precisament, són els moviments CC-Esquerra el 2^{on} eix més important en l'estructuració de les variacions entre tendències. El 2^{on} factor (explica el 24,5% de variança) oposa els guanys de l'Esquerra (79-82) i les pèrdues del CC (77-79) als guanys de l'Esquerra (77-79) i, a un nivell més secundari, a les pèrdues de la Dreta (79-82).

Indica la ja coneguda ampliació de l'Esquerra sobre l'espai del Catalanisme de Centre a les 79L, amb tendència a augmentar més/menys posteriorment allà on menys/més va augmentar en aquelles eleccions.

El 3er factor (.22% de la variança) és complementari del 1er i posa les pèrdues de la Dreta (79-80) a les seves pèrdues (80-82) i als guanys del Catalanisme de Centre. Indica que les pèrdues de la Dreta tenen tendències a produir-se de manera "compensada": als llocs on més perd (79-80) és on menys perd (79-82), i a l'inrevés. Per altra banda detalla, completan al F-1, que les pèrdues de la Dreta (79-80) són "capitalitzades" pels avenços del CC (79-80).

El 4^{art} factor (18% de variança) és complementari del 2^{on}. I oposa les (en general) pèrdues de l'Esquerra

(79-80) als guanys del CC (79-80) i als guanys de l'Esquerra (80-82).

Expressa, doncs, l'existència de moviments d'electorat entre ambdues tendències (79-80), recuperant l'Esquerra (80-82) l'electorat que va perdre en les 80 PC.

Resumint, els moviments d'electorat més importants són els que es produeixen després de les 79 L entre la Dreta i el Catalanisme de Centre, tal com ho expressen els factors 1 i 3.

Existeixen també uns moviments d'electorat entre l'Esquerra i el Catalanisme de Centre, que són especialment importants entre 77-79, quedant més en 2^{on} terme els canvis posteriors.

L'anàlisi factorial deixa de banda els moviments entre Dreta i Esquerra per la seva poca importància territorial (de fet només tenen una certa entitat al Pont de Suert i Vilaller). Però la importància demogràfica d'aquests municipis, sobretot El Pont, en el contexte comarcal, fa que aquets moviments tinguin, en realitat, una importància més gran que no els hi dona l'esmentada anàlisi.

Les variacions en la inclinació del vot que s'han anat produint al llarg de les 4 eleccions presenten un alt grau d'estructuració, obeixen a una lògica política, que actua, al menys, a nivell comarcal, tot deixant un marge de "variacions atípiques" producte d'especificitats

molt concretes de determinats llocs.

El fet que els eixos, la "lògica estructuradora" de les variacions, siguin els mateixos en l'anàlisi per partits i per tendències i que la capacitat explicativa d'aquest darrer (91%) sigui bastant més alta que la del primer (61%) és conseqüència de que una part important de les variacions es produeixen entre partits integrants d'una mateixa tendència. Això ens indica que el nivell d'estabilitat i consolidació del posicionament ideològic de l'electorat del Pallars Jussà es bastant més elevat que el de la seva identificació amb una opció política concreta.

NOTES

- 1) Aquest paràgraf és deudor, en gran part, del llibre "El Pallars Jussà. Estructura socio-econòmica i territorial del Pallars Jussà i de l'Alta Ribagorça" obra col·lectiva realitzada per membres i col·laboradors del Grup d'Estudi de l'Alt Pirineu. Editat per la Caixa de Catalunya. Barcelona, 1.981.
- 2) Incloïxo també els municipis ribagorçans.
- 3) Per la distribució de la població per municipis veure: "El Pallars Jussà..." op.cit.pàg. 68
- 4) Veure distribució per municipis i nuclis a "Pallars Jussà..." op.cit. pàgs. 91 i seg.
- 5) Veure quadre en l'Annex
- 6) Les dades d'aquets paràgraf corresponen, gairebé totes, meu llibre "Estructura de la població electoral de la circumscripció de Lleida" Editat per l'Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida 1.980.
- 7) L'estructura per municipis pot consultar-se a F. Pallarés: "Estructura de la població electoral..." op. cit. pàgs. 56-83. No em refereixo no més als residents declarats "absents", que ja no consten en l'estructura per categories socio-professionals, sinó "aquel·le que no residint ja al municipi no han regularitzat la seva situació censal.
- 8) Les dades fins a les 80 PC han estat elaborades per l'E.S.E. ("Atlas..." op. cit.). Igualment la corresponent a les 82-L (E.S.E. "Cuadernos de la Vanguardia", 29-10-82). La corresponent a les 83

M: *La Vanguardia* 9-5-83.

- 9) A. Lancelot. *op.cit.*
- 10) Cal tenir en compte que la mitjana provincial està fortament influïda per Lleida-ciutat i la catalana per Barcelona, sobretot i les altres ciutats grans.
- 11) Promig de participació en el conjunt d'eleccions de cada tipus.
- 12) El nivell de significació és +/- 0,60 per a 26 unitats territorials (municipis i seccions).
- 13) A Catalunya l'increment de l'abstenció és generalment més fort a les capitals i ciutats grans que als pobles petits i mitjans. Serveixi com exemple, també, el fet que al Pallars Jussà (comarcal rural) l'increment de l'abstenció -tant a nivell comarcal com, fins i tot, de ZU- és menor que el de les mitjanes catalana i provincial.
- 14) Nivell de significació $\pm$ 0,70. Obtinguts a nivell municipal: 17 unitat territorials.
- 15) Són coeficients de correlació ordinals (Spearman), que també en el 79 i 80 serien més alts si no fós per la distorsió que introdueixen Vilaller i Llimiana.
- 16) Dades del Padró de 1.970 "El Pallars Jussà..." *op. cit.*
- 17) En aquest municipi hi ha també Mesa als nuclis de Figuerola d'Or-

cau , Conques i Sant Romà d'Abella, a més a més d'Isona.

- 18) Elaboració pròpia sobre dades de l'E.S.E.
- 19) Elaboració pròpia sobre dades de La Vanguardia i El País (30/11/82).
- 20) La distribució del vot UCD, és més regular si utilitzem els percentatges "sobre cens", que no els "sobre votants", mentre que per la resta s'opcions no s'observa diferències importants i continuades emprant un o altre sistema. Això es degut a que bastants dels municipis on més alt percentatge de censats voten UCD, també són municipis amb un alt percentatge d'abstenció, mentre que en aquells on els percentatges (s/cens) d'UCD són més fluixos n'hi ha que són regularment participatius. Com a conseqüència el ventall de percentatges sobre votants és més ampli que l'obtingut sobre el cens.

Coefficients de variació (% s/cens)

	<u>77</u>	<u>79</u>	<u>80</u>	<u>82</u>
AP/CD	0,74	1,10	-	0,64
UCD	0,39	0,27	0,38	0,65
PDC/CIU	0,59	0,55	0,48	0,42
EC/ERC	0,69	1,--	0,93	1,--
PSC	0,93	0,91	0,77	0,62
PSUC	0,82	0,72	0,72	0,76
Dreta	0,31	0,25	0,38	0,38
Catal. Centre	0,49	0,34	0,48	0,42
Esquerra	0,67	0,56	0,50	0,48

- 21) Les diferències entre els Coeficients de variació obtinguts dels percentatges sobre els cens i dels percentatges sobre votants són conseqüència d'una correlació positiva/negativa entre la

distribució del vot de Dreta/Esquerra, respectivament, i la distribució de l'abstenció.

22) Ens trobem aquí amb un altre exemple de resultats diferents segons que treballem amb percentatges sobre el cens o sobre votants.

La distribució del vot UCD és estable en % sobre votants i ho és molt poc percentatge sobre el cens. La resta d'opcions no resulten afectades excepte, lleugerament, CIU.

La implantació real d' UCD varia en funció de les variacions de la participació. Però si la correlació en base als percentatges sobre vots és establenent alta i l'estructura de l'abstenció és molt estable com ja hem vist, i les correlacions dels altres partits no es veuen sensiblement afectades pel tipus % utilitzats, resulta una mica sorprenent la inestabilitat que mostra la distribució d'UCD en base als % sobre el cens. L'única explicació coherent que he trobat és la d'atribuir el fet a un fenomen aleatori de "variació compensada" dels nivells de participació i de vot UCD a alguns municipis. Es tracta d'un "efecte estadístic" conseqüència de les peculiaritats següents:

- 1) La distribució del vot UCD (% cens) en el 77, 79 i 80 és sensiblement més homogènia, més "compacta", que la resta d'opcions i per tant les variacions en els percentatges d'una elecció a l'altra "distorcionen" molt més fàcilment la correlació (% cens).
- 2) La variació combinada en determinats municipis dels percentatges de participació i de vot UCD (% cens) (Ex: Barruera, i Abella en les 79L) de tal manera que la variació del vot UCD

sigui "compensada" per un moviment en sentit contrari del nivell de participació.

Així la distribució del vot UCD (% cens) es veu fàcilment alterada i en canvi la distribució en % sobre votants es manté més estable.

El reduït nombre d'unitats territorials (26) ajudaria també que les variacions en un petit nombre de municipis provoquin efectes estadístics "espectaculars".

Coefficients de correlació (% s/cens)

	<u>AP/CD</u>	<u>UCD</u>	<u>PDC/CIU</u>	<u>EC/ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>
77-79	0,55	0,46	0,81	0,31	0,85	0,81
77-78	-	0,61	0,74	0,31	0,78	0,62
77-82	0,35	0,21	0,71	0,11	0,80	0,42
79-80	-	0,32	0,80	0,91	0,90	0,85
79-82	0,57	0,55	0,77	0,76	0,81	0,32
80-82	-	0,20	0,67	0,86	0,75	0,40

	<u>Dreta</u>	<u>Cat. Centre</u>	<u>Esquerra</u>
77-79	0,39	0,79	0,80
77-80	0,57	0,76	0,64
77-82	0,42	0,72	0,79
79-80	0,32	0,80	0,86
79-82	0,54	0,77	0,88
80-82	0,33	0,68	0,85

- 23) No presenta correlacions significatives que ajudin a precisar el "marc ecològic" de seu vot. Tanmateix, lligat amb la seva "tendència urbana" cal remarcar que els municipis amb millor implantació d'AP (excepte a Senterada) són aquells on hi ha un percentatge d'immigració més alt, juntament amb l'existència d'instal·lacions de les companyies hidroelèctriques a La Torre de Capdella, Talarn, El Pont de Suert i Vilaller, i de l'Acadèmia de Suboficials de

L'Exèrcit a Talam.

- 25) També pot ésser indicatiu el fet que havent-se produït el trasllat de l'enginyer-cap abans de les legislatives-82, els 3 municipis de la Ribagorça siguin, entre els de millor implantació d'UCD en el 80, els que experimentin una reducció més important del seu percentatge; entre el 65-75% del seu vot-80.
- 26) Cal tenir en compte que, els municipis amb major percentatge d'electors joves són ribagorçans i Talam, que és on pitjors resultats obte CIU.
- 28) Excepte a Isona i Gavet on obté un important increment semblant al de la mitjana.
- 29) No considero les 72 L degut al seu baix percentatge.
- 30) Només Barruera i Sarroca trenquen la tònica general, mostrant un sensible augment del vot ERC.
- 31) Així ho indica també el bon nivell de correlació entre ells tal com pot veure's en l'annex.
- 32) El fet que la distribució del vot PSUC sigui menys irregular que la del PSC fins a les 80 PC és degut a no presentar unes "ruptures" tan grans entre els llocs de millor i pitjor implantació.

- 33) No ha obtingut mai cap vot a Sarroca, només 1 a Senterada (77L) i a S. Esteve (80PC) i tot just 2 a Castell de Mur (80PC).
- 34) Cal remarcar que en les eleccions del 77 en aquest municipi només es varem donar com a vàlids 24 vots d' UCD essent declarades nul·les les paperetes dels 36 participants restants. Això fa que les variacions dels percentatges en relació a aquestes eleccions pugui semblar estranya.
- 35) Cal remarcar que en el 80 i 82 l'oposició del Catalanisme de Centre a la Dreta és més feble com a conseqüència de la recuperació per aquell de part de l'espai d'aquesta.
- 36) La radical diferència de resultats entre les seccions de Tremp 3-1^a i 3-4^a, fonamentalment "pageses", pot trobar explicació en l'alt percentatge de Militars-FOP que hi ha censats en la 3-1^a, fortament inclinada cap a la Dreta.
- 37) En la distribució municipal de les variacions de cada partit sempre hi ha tres o quatre municipis amb comportament invers a la resta.
- 38) No inclouem al PSUC perquè les seves variacions tant a nivell comarcal com municipal són molt petites.
- 39) Cal tenir en compte que els valors de les correlacions tot just se situen al nivell de significació.
- 40) Coeficient de correlació. Variacions $UCD(77-79) - UCD(79-80) =$

-0,58.

41) Els municipis on AP havia perdut més electorat 77-79 (Abella, Senterada, Sarroca, Talarn, Pallars Jussà) se situen entre aquells on UCD obté més alts percentatges en les 79L (excepte Senterada) i entre aquells on CIU "recupera" més electorat UCD-79. D'aquí no es pot deduir un traspàs d'electorat AP-77 a CIU-80 via UCD-79. Tampoc hi han arguments que avalin una interpretació en el sentit que l'electorat UCD-79 que s'ha desplaçat cap a CIU-80 no era el provinent d'AP-77 sinó que ja havia votat UCD en les primeres eleccions.

11.- LA VALL D'ARAN

11.- LA VALL D'ARAN

11.1. DESCRIPCIÓ SÒSICO-ECONÒMICA.

Vall atlàntica situada al bell mig dels Pirineus és la comarca més nord-occidental de Catalunya. La seva extensió és de 620 km. i s'estructura al voltant del riu Garona, en l'estreta vall del qual s'ubiquen els assentaments poblacionals.

11. 1. 1.- Estructura territorial i administrativa.-

El territori de la Vall d'Aran i els 5.808 habitants que hi residien el 1981 (1), s'estructuren en 9 municipis de desigual extensió i volum de població.

L'actual divisió municipal respon, en part, a la tradicional organització en "terçons" que, al seu entorn, venia molt condicionada per la base física de la comarca (la part més alta, la part mitjana, i la part més baixa).

El municipi de l'Alt-Aran que engloba els nuclis de Salardù, Bagergue, Gessa, Tredós, Onya, Arties i Garòs, és l'equivalent del "terçó" de la part més alta.

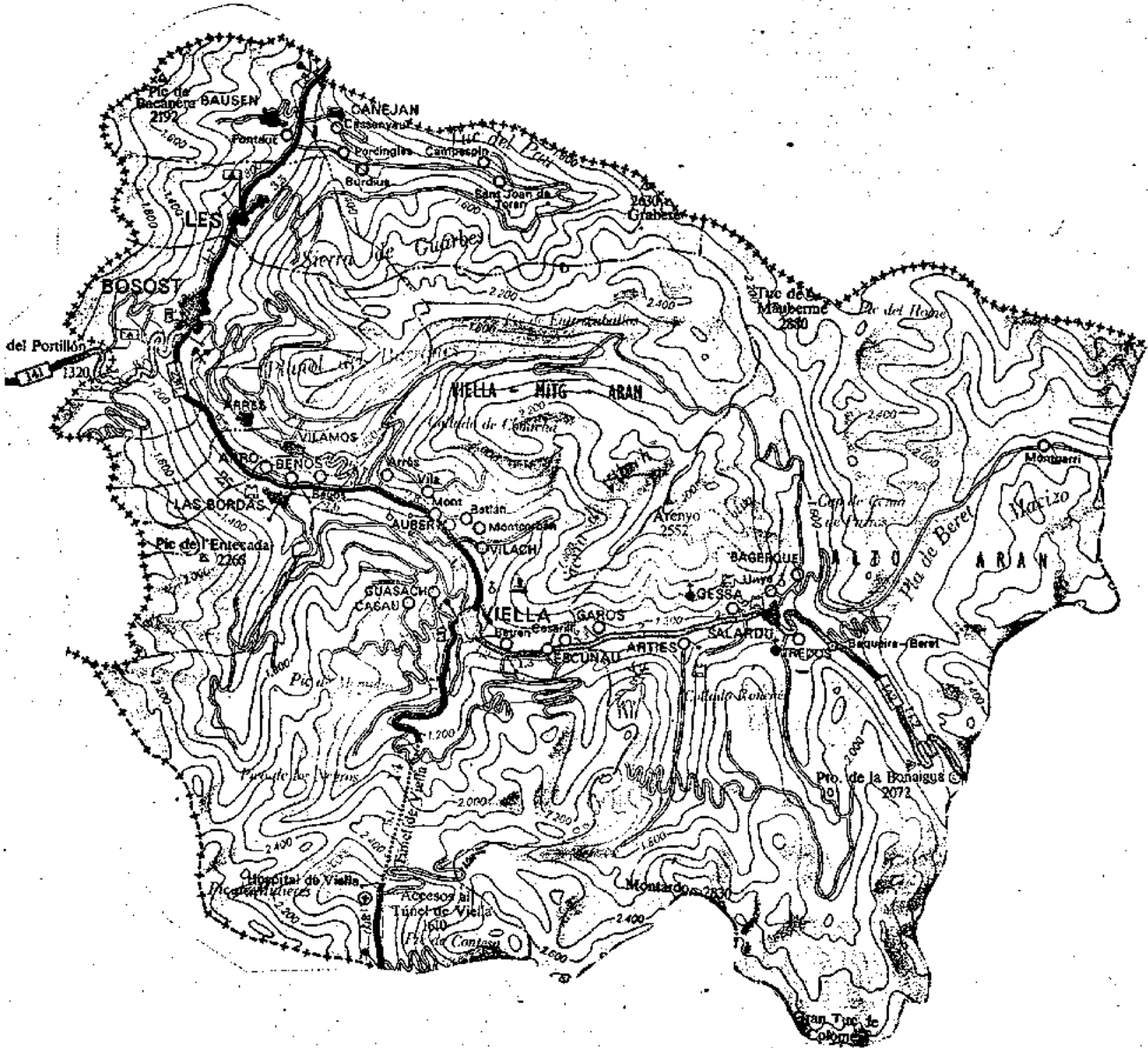
Viella-Mig Aran, que engloba els nuclis de Viella, Gausac, Betrán, Escunyau, Vilac, Aubert, Betlan, Vila i Arros, és l'equivalent del "terçó" de la part mitjana.

En canvi la rivalitat entre pobles ha impedit la configuració com a unitat municipal del "terço" de la part baixa configurant-se com a municipis independents: Vilamós, Arres, Les Bordes, Bossost, Les, Canejan i Bausén.

Com a conseqüència d'aquesta estructuració la

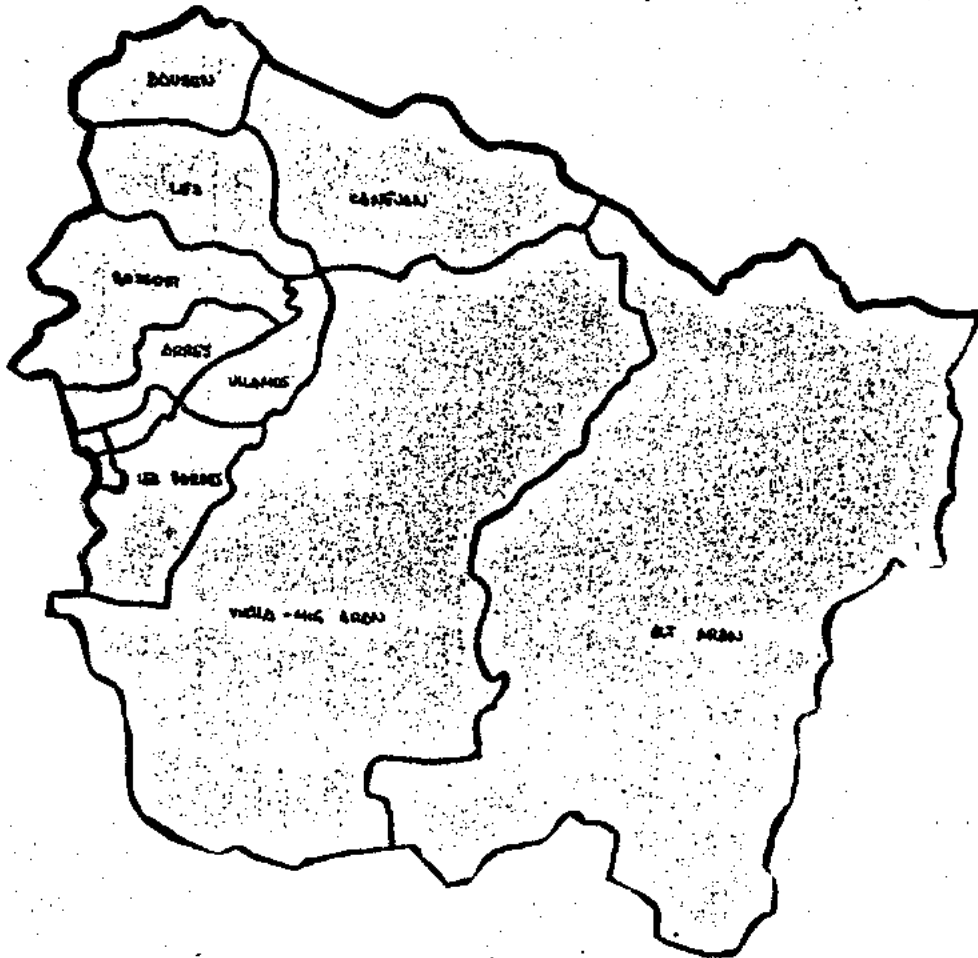
MAPA VA - 1

LA VALL D'ARAN

MAPA VA- 2

DIVISIÓ MUNICIPAL

dispersió poblacional només es forta a l'Alt Aran, i menys a Viella-Mig Aran, degut al gran nombre d'habitants de Viella en relació als altres nuclis. També Les Bordes i Canejan tenen un cert volum de població disseminada, que és pràcticament inexistent a la resta de municipis.

11. 1. 2.- L'activitat econòmica.- (2)

D'ésser una comarca fonamentalment agrària, la Vall d'Aran ha pasat a tenir el turisme com a principal motor de la seva activitat econòmica. L'ocupació de la població activa per sectors el 1975: 19,2% en el Primari, 35,8% en el Secundari i 45% en el Terciari, forneix unes dades prou indicatives (3).

11. 1. 2. 1.- Agricultura, ramaderia i boscos.-

L'agricultura va esdevenint una activitat cada cop més secundària.

Els conreus (prats i farratges, fonamentalment per a la ramaderia) només existeixen, pràcticament, a la part baixa (sobretot Bausén), tenint poca importància en el conjunt comarcal.

Igualment les pastures d'alta muntanya, una de les bases tradicionals de l'economia aranesa, tenen cada dia una importància econòmica més baixa.

L'explotació dels boscos ha estat també una de les principals fonts d'ingressos a la comarca i ha permès als ajuntaments, sobretot els més rics en bosc (Bossost, Arres, Les, Les Bordes i Bausen), la construcció i millora d'equipaments públics (enllumenat, desguassos, carrers, escoles,...). Com a les altres comarques pirinenques les tales irracionals ha produït danys de molt difícil

reparació. En general quasi tota la superfície boscada (igualment que la de pastures d'alta muntanya) és de propietat comunal; només les terres de conreu són de propietat privada, amb explotacions de reduïdes dimensions i alt índex de parcel·lació, predominant l'explotació directa pel propietari sense que l'arrendament o la masoveria hi tinguin la més mínima importància.

11. 1. 2. 2.- Indústria.-

Les 2 branques més importants, tant des d'un punt de vista purament econòmic com social, són: la hidroelèctrica i la construcció(4). Aquesta darrera concentra els seus efectius poblacionals fonamentalment a Viella-Mig Aran i a l'Alt Aran, essent gairebé inexistents a Arres, Bausén, Canejan i Vilamós (5). La Hidroelèctrica té una ubicació més dispersa, concentrant fonamentalment els seus efectius a Viella, Bossost, Lés, Alt Aran i Les Bordes. (6)

11. 1. 2. 3.- Serveis.-

a) El turisme és el motor actual de l'economia aranesa. Centrat fonamentalment a Viella-Mig Aran i a l'Alt Aran, i en grau menor a Bossost i Lés, aquesta activitat ocupa el 23,5 % de la població activa de la comarca (7). La majoria dels establiments són d'estructura familiar, malgrat que els més importants són propietat de capitals foranis a la comarca o d'empreses públiques.

b) A nivell comercial i financer Viella és el "centre" de la Vall, destacant també Bossost per la seva elevada densitat de "comerç turístic".

c) Equipaments socials: A nivell d'ensenyament, la

política de concentracions escolars ha deixat la Vall amb un sol centre d'EGB (2ª etapa) a Viella havent-se de desplaçar els alumnes des dels pobles de residència a la capital, afavorint l'aïllament i el despoblament dels nuclis més apartats. A nivell de BUP hi ha un sol centre, prival, també a Viella.

A nivell sanitari la situació ja és "tòpica": sense infraestructura de la Seguretat Social, amb un petit Hospital privat finançat, en part, en règim de mancomunitat i tenint d'utilitzar sovint els serveis del país veí.

d) Comunicacions: Topogràficament la sortida natural de la Vall és cap a França, essent molt més difícil la comunicació amb Espanya que es realitza a través del Túnel de Viella (a la C N-230) i també pel port de la Bonaigua (a la C-124) que es troba tancat 5-6 mesos a l'any. Les carreteres esmentades, que circulen sobre el fons de la vall, comuniquen pràcticament tots els municipis de la Vall. A diferència de la resta de comarques de la muntanya es pot dir que la comunicació intra-comarcal és molt més fàcil que amb l'exterior. Això no obstant "l'impacte" del turisme pot anar millorant aquest darrer aspecte.

11. 1. 3.- La Població.-

Amb 5.808 habitants l'any 1.981, la població de la Vall d'Aràn ha experimentat importants variacions al llarg dels anys. Arriba el seu "màxim" a mitjans del Segle XIX, com a la majoria de les comarques del Pirineu, i comença llavors una lenta però continuada davallada fins a la Guerra Civil. A partir dels anys 40 comença una nova etapa de creixement (Túnel de Viella, Centrals de Viella, Benós, Arties) que dura fins que s'acaben les

obres a finals dels anys 50. Llavors torna a decreixer fins que als anys 70 els efectes del turisme provoquen una nova tendència a l'alça del nivell de població.

QUADRE - V A - 1

VALL D'ARAN: POBLACIÓ PER MUNICIPIS-1981 (8).

	<u>Població</u>	<u>Variació(%)</u> <u>1975-81</u>	<u>Concentració</u> <u>poblacional (%) (9)</u>
Arres	53	- 8,6	100,
Bausen	79	0,-	100,
Les Bordes	167	- 2,3	55,6
Bossost	727	2,5	100,
Canejan	137	-14,9	62,6
Lés	559	-13,3	100,
Alt Aran	1.129	9,3	27,5
Viella-Mig Aran	2.874	28,-	63,3
Vilamós	<u>83</u>	<u>22,1</u>	<u>100,</u>
	5.808	12,3	

Les importants onades (entrades/sortides) de contingents immigratoris fan difícil precisar la importància de la emigració autòctona, però en el període de postguerra no resulta tan important com el d'altres comarques pirinenques. Per altra banda la desertització dels petits nuclis més enlairats ha contribuït tant al fluxe emigratori com a la concentració de la població als nuclis més importants del fons de la Vall. Finalment, després de la darrera onada de població nascuda fora de Catalunya, la immigració és una part important de la població a Viella-Mig Aràn, Lés, i Bossost, i gairebé inexistent a Arres, Bausén i Canejan (Veure quadre VA-2).

QUADRE - V A - 2POBLACIO NASCUDA FORA DE CATALUNYA (%) (10)

<u>% Immigració</u>		<u>% Immigració</u>	
Arres	5,2	Bossost	24,1
Bausén	1,3	Lés	27,7
Les Bordes	8,5	Viella-Mig Aran	25,7
Canejan	4,6	Alt Aràn	16,7
Vilamòs	11,7		
		Comarca	22,1

11. 1. 3. 1.- La població electoral. (11)

La Vall d'Aran tenia 4.342 electors l'1-M-79, que representaven l'1,6% del total de la circumscripció, i passa a tenir-ne 4.359 (1,6%) el 28-0-82, essent de les poques comarques que incrementa el seu nombre d'electors i manté el seu nivell d'importància en el conjunt de la circumscripció.

L'electorat de la Vall d'Aran és, juntament amb el del Segrià, el més "jove" i el menys "gran" de la circumscripció, essent majoritàriament masculí.

A nivell de categoria socio-professional, és la comarca de la circumscripció amb més alt percentatge d'Obrers+Empleats -igualmente que de Propietaris de la Indústria o els Serveis- i on menys importància tenen els Pagesos, lògic reflex del tipus d'activitats econòmiques predominants. Cal dir també que si bé les Mestresses de Casa també són la categoria majoritària, la seva importància relativa és més baixa que a altres comarques. (12).

A nivell municipal la distribució de la població electoral és la següent:

QUADRE - V A - 3
ESTRUCTURA DE LA POBLACIÓ ELECTORAL

EDATS	HOMES		DONES		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%
17 a 20 nays	173	3,98	110	2,53	283	6,51
21-29	636	14,64	431	9,92	1067	24,57
30-39	350	8,06	290	6,67	640	14,73
40-49	402	9,25	358	8,24	760	17,50
50-59	378	8,70	281	6,47	659	15,17
60-69	256	5,89	247	5,68	503	11,58
70-79	135	3,10	172	3,96	307	7,07
80 i més	46	1,05	77	1,77	123	2,83
TOTAL	2376	54,72	1966	45,27	4342	100

Categoria sòcio-professional

Obrer	797	18,73	141	3,31	938	22,04
Empleat	331	7,78	87	2,04	418	9,82
Quadre Mig	45	1,05	43	1,01	88	2,06
Quadre Superior	43	1,01	4	0,09	47	1,10
Propiet. Ind. o Serveis	280	6,58	51	1,19	331	7,78
Pagès	389	9,14	1	0,02	390	9,16
Clerge	15	0,35	7	0,16	22	0,51
Militar-FOP	66	1,55	1	0,02	67	1,57
Estudiant	151	3,54	105	2,46	256	6,01
Jubilat	215	5,05	46	1,08	261	6,13
Feines Casa	-	-	1436	33,75	1436	33,75
TOTAL	2332	54,81	1922	45,18	4254	100

QUADRE - V A - 4
POBLACIÓ ELECTORAL PER MUNICIPIS

	1979		1982		Variació
	<u>nº</u>	<u>%</u>	<u>nº</u>	<u>%</u>	<u>%</u>
Viella-Mig Aràn	1959	45,1	2050	47,	4,6
Alt Aràn	830	19,1	832	19,1	0,2
Bossost	577	13,3	555	12,7	-3,8
Les	504	11,6	473	10,9	-6,2
Les Bordes	151	3,5	140	3,2	-7,3
Canejàn	133	3,1	118	2,7	-11,3
Bausen	77	1,8	74	1,7	-3,9
Vilamòs	57	1,3	69	1,6	21,1
Arres	54	1,2	48	1,1	-11,1
	<u>4.342</u>	<u>100,-</u>	<u>4.359</u>	<u>100,-</u>	<u>0,4</u>

Existeix un alt percentatge de concentració de la població electoral a Viella-Mig Aran i tot i que a la capital només hi resideix el 65% de l'electorat del municipi, la resta de nuclis són molt propers (i a més a més hi instal·la una mesa electoral).

Cas semblant és el de l'Alt Aran, 2on. municipi en importància, amb una població encara més dispersa que a Viella-Mig Aràn -el més gran engloba el 27,5% dels electors del municipi- però els nuclis també són propers i s'ubica una mesa electoral a Salardù, Tredòs, Arties, Garós i Gessa.

Els següents municipis en importància, Bossost i Lés, tenen un únic nucli poblacional.

Finalment, trobem els municipis menys poblats, els més grans dels quals -Les Bordes i Canejan- també tenen un índex de concentració poblacional bastant baix: 55,6% i 62,6% respectivament.

Com pot observar-se també en el quadre VA-4 el lleugeríssim increment del cens electoral comarcal es basa en el creixement de Viella-Mig Aran i el manteniment de l'Alt Aran (l'increment a Vilamós és molt marginal). D'aquesta manera es la pèrdua de població electoral a la resta de municipis, palesant així un procés de concentració de la població al municipi principal, com a la majoria de les comarques.

Pel que fa als grups d'edat i a la distribució per sexe l'estructura municipal és la següent:

QUADRE - V A - 5
POBLACIÓ ELECTORAL: Grups d'edat i sexe (%)

	"Joves" (18-39)	"Mitjana" (40-59)	"Grans" (60 i més)	Difer. % H-D
Alt Aran	49,6	30,8	19,5	15,6
Arres	33,3	20,4	40,7	18,5
Bauxén	31,2	35,1	33,8	9,1
Les Bordes	36,4	30,5	33,1	0,6
Bossost	41,2	34,7	24,1	-0,5
Canejan	24,8	36,1	39,1	17,3
Les	35,5	37,3	27,2	6,4
Viella-Mig Aran	51,6	31,3	16,	10,4
Vilamós	35,5	36,8	28,	12,3
COMARCA	45,8	32,7	21,5	9,4

L'electorat "jove" és majoritari a nivell absolut a Viella-Mig Aran i gairebé a l'Alt Aran, mentre que a 3 dels 4 municipis més petits (Caneján, Arres i Bausén) és on la proporció d'electorat "gran"/"jove" és més alta/baixa, respectivament.

L'electorat masculí és àmpliament majoritari a tots els municipis, excepte a Bossost i Les Bordes,

per 2 raons fonamentals: 1) l'emigració principalment femenina dels pobles petits 2) el caràcter essencialment "jove-masculí-solter" de la immigració més recent als nuclis principals.

A nivell de categoria socio-professional, els municipis aranesos presenten uns tipus d'estructures nítidament diferenciades:

QUADRE - V A - 6

Població electoral: principals categories socio-professionals %

	<u>Obr+Empl</u>	<u>Pagès</u>	<u>Diferen. Prop. Ind. Ser</u>	
Alt Aràn	45,9	10,1	35,8	2,1
Viella-Mig Aràn	33,2	6,8	26,4	8,4
Les	28,2	5,6	22,6	8,1
Les Bordes	23,6	6,9	16,7	10,4
Bossost	22,	6,7	15,3	16,3
Canejan	19,5	28,9	-9,4	1,6
Bausén	9,7	34,7	-25,	1,4
Vilamòs	10,9	36,4	-25,5	3,6
Arres	9,3	35,2	-25,9	-
	<u>31,9</u>	<u>9,2</u>	<u>22,7</u>	<u>7,8</u>

Per una banda els municipis on els assalariats de la indústria o els serveis són ampliament majoritaris en relació a la resta de categories "actives" (Alt Aràn, Viella-Mig Aràn i Les).

Per altra banda, aquells municipis on l'elevat percentatge de petits propietaris d'un establiment comercial (en general) permet equilibrar, juntament amb els pagesos, una important presència d'assalariats de la indústria o dels serveis (Bossost, Les Bordes).

Finalment, aquells municipis -els més petits-

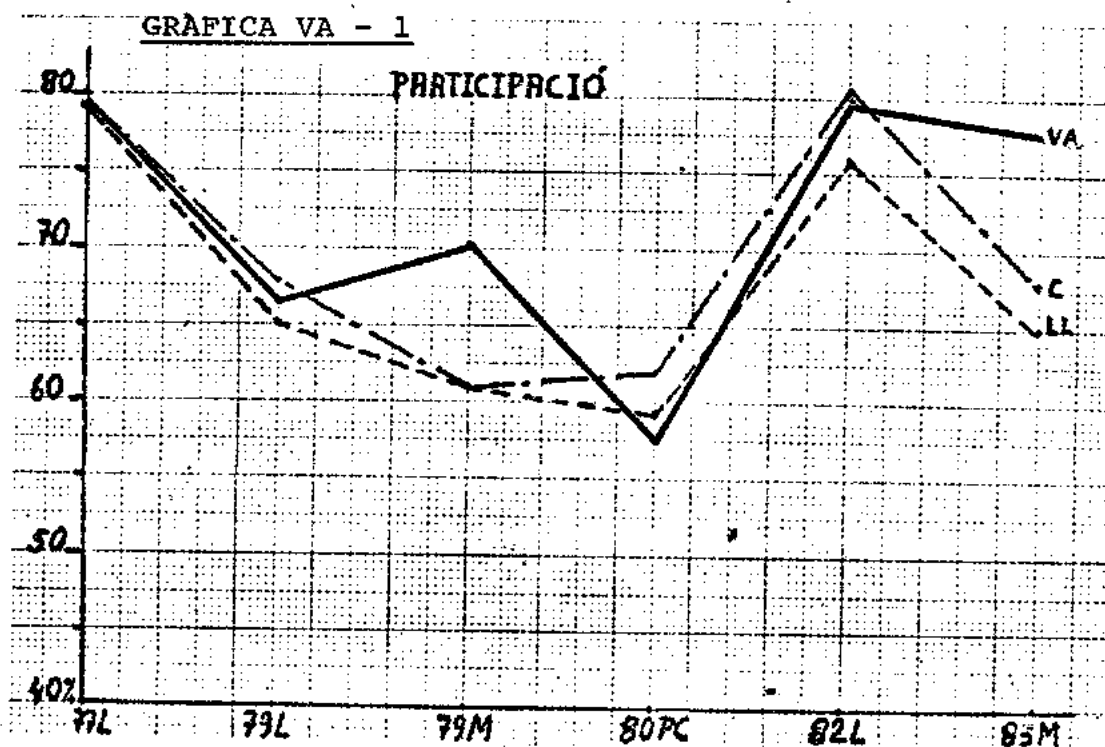
on els pagesos són la categoria (activa) àmpliament majoritària (Bausén, Vilamòs i Arres). Canejan és un cas apart dins d'aquest grup degut a l'elevat nombre d'obrers que hi resideixen (Central).

112. LA PARTICIPACIÓ/ABSTENCIÓ.11.2.1. Aspectes generals.

La Vall d'Aran és una de les comarques més participatives de la circumscripció a les eleccions d'àmbit estatal i a les municipals. En canvi a les d'àmbit autonòmic el seu nivell de participació disminueix més que a la resta de comarques (excepte al Segrià per causa de Lleida-ciutat).

QUADRE - V A - 7Evolució comparada de la participació

	<u>Vall d'Aran</u>	<u>Circums</u>	<u>Catalunya</u>
Legislatives estatals 77	79,2	78,8	79,4
Referèndum Constitució 78	71,1	66,9	68,8
Legislatives estatals 79	66,7	65,4	68,4
Municipals 79	70,2	60,7	60,9
Referèndum Estatut 79	52,4	58,2	60,4
Legislatives autonòmiques 80	57,5	59,4	62,2
Legislatives estatals 82	79,3	75,8	80,2
Municipals 83	77,7	65,2	67,8

La mitjana comarcal de participació a les eleccions d'àmbit estatal se situa sempre per sobre de la mitjana provincial i per sota de la catalana. A les eleccions municipals el nivell de participació comarcal se situa clarament per sobre del corresponent als altres 2 àmbits. En canvi a les eleccions d'àmbit autonòmic el nivell de participació comarcal és inferior al dels altres àmbits comparats.

El comportament participatiu/abstencionista a la Vall d'Aran presenta, doncs, unes característiques molt específiques en relació a la majoria de les comarques de la circumscripció.

QUADRE - V A. - 8
ABSTENCIÓ PER MUNICIPIS (%)

	<u>77L</u>	<u>79L</u>	<u>79M</u>	<u>80PC</u>	<u>82L</u>	<u>83M</u>
Alt Aran	21,5	34,9	28,5	46,1	23,3	25,6
Arres	2,4	16,7	12,9	23,1	8,3	2,1
Bausén	30,1	19,5	23,3	18,7	23,-	9,5
Les Bordes	9,4	23,8	17,9	35,6	17,9	31,8
Bossost	12,6	23,3	18,9	34,-	18,7	17,2
Canejan	33,3	36,1	25,5	42,-	31,4	36,3
Lés	19,8	41,3	50,6	40,-	20,5	16,5
Viella-Mig Aran	23,4	34,6	30,8	45,8	20,-	23,6
Vilamòs	16,6	21,-	8,7	45,2	24,6	7,4

.2.2. Distribució territorial.

A) Homogeneïtat.

La distribució territorial de la participació/abstenció és força irregular, especialment a les municipals.

QUADRE - V A - 9Homogeneïtat distribució territorial abstenció
(Coeficients de Variació)

	<u>Cv</u>	<u>Opció de vot més homog.</u>
Generals 77		0,10 (UCD)
Generals 79		0,19 (UCD)
Municipals 79		-
Autonòmiques 80		0,37 (PSC)
Generals 82		0,40 (CiU)
Municipals 83		-

B) Estabilitat

Per altra banda no s'arriba a definir una estructura territorial estable del comportament participatiu/abstencionista, ni tan sols a les legislatives estatals. Inestabilitat que és deguda fonamentalment a les particularitats de les variacions en el comportament participatiu/abstencionista a Lés, Canejan, Vilamós i Bausén.

QUADRE - V A - 10Estabilitat estructura territorial abstenció
(Coeficients de correlació)

	<u>77L</u>				
<u>79L</u>	0,56	<u>79L</u>			
<u>79M</u>	0,60	0,78	<u>79M</u>		
<u>80PC</u>	0,28	0,71	0,38	<u>80PC</u>	
<u>82L</u>	0,80	0,49	-0,22	0,46	<u>82L</u>
<u>83M</u>	0,40	0,68	0,42	0,43	-0,25

Entre la resta de municipis, amb un comportament més estable, Viella-Mig Aran i l'Alt Aran presenten un comportament abstencionista, mentre Les Bordes, Bossost i Arres són participatius.

11.2.3. Factors de participació/abstenció.

Ja hem vist que en relació als altres àmbits les principals diferències en el nivell de participació/abstenció es produeixen a les municipals i a les autonòmiques.

a) Pel que fa a les municipals, l'existència o no de competència electoral és, com a totes les comarques l'element determinant de la diferent evolució del nivell de participació a uns o altres municipis. En aquest sentit Lés i Bausén, els únics municipis on es presenta una sola candidatura, són també els únics municipis on augmenta l'abstenció a les municipals del 79. Igualment, l'any 83 Les Bordes i Canejan -que són ara els municipis amb candidatura única- són els municipis on més s'incrementa l'abstenció (13).

La conflictivitat latent en la societat aranesa com a conseqüència dels problemes ja exposats queda ben palesa en el fet que, tant l'any 79 com el 83, només a 2 municipis es presenti una única candidatura a les eleccions municipals, en contra del que ha succeït a la resta del Pirineu.

El més alt nivell d'interès que en general desvetllen les eleccions locals als petits municipis en relació als més grans -i que a la Vall d'Aran també s'observa en el percentatge d'abstenció superior a la mitjana que presenta Viella a les 2 eleccions- com a conseqüència d'una percepció més propera de "l'enjeu" de l'elecció, seria també un element explicatiu de l'alt nivell de participació a la comarca en relació a les mitjanes dels altres àmbits (circumscripció i Catalunya) condicionades en gran manera pel pes dels grans nuclis urbans (Lleida i Barcelona).

b) Per altra banda, el més fort increment de

l'abstenció -en relació a la majoria de les altres comarques- que s'observa a la Vall d'Aran a les eleccions d'àmbit autonòmic s'ha de relacionar amb l'elevat percentatge d'immigració que hi habita així com amb el fet que la cultura aranesa no es d'arrel catalana (14).

c) Finalment, s'ha de remarcar que existeix un lligam evident entre comportament abstencionista i dispersió poblacional. Els municipis amb menys dispersió poblacional són els més participatius (15), tot i que municipis "dispersos" com Les Bordes presentin un alt nivell de participació (16). Per altra banda l'existència de Meses Electorals a diversos nuclis de l'Alt Aran i Viella-Mig Aran, té com a conseqüència l'assoliment d'un nivell de participació que, a l'interior de la comarca, és relativament poc diferenciat del que presenten els municipis més participatius, i a nivell comparat, és superior al que presenten tots els municipis del Pirineu amb un nivell semblant de dispersió poblacional. La instal·lació de Meses als nuclis afavoreix, doncs, la participació electoral.

11.3. LA INCLINACIÓ DEL VOT.

11.3.1. Aspectes generals.

Presenta una total hegemonia d'UCD els anys 77 i 79, que es transforma en un "equilibri a tres" (CiU, UCD i PSC) amb predomini de CiU l'any 80. L'any 82 la bipolarització estatal afavoreix al PSC i a AP-PDP que, molt equilibradament, comparteixen (17) el predomini a la comarca seguits no massa lluny per CiU.

QUADRE - V A - 11

Resultats principals opcions (% V.)

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
AP	9,-	4,8	-	29,1
UCD	<u>49,9</u>	<u>44,3</u>	26,6	6,5
CiU	13,6	14,6	<u>29,3</u>	21,3
ERC	2,-	1,5	3,2	1,-
PSC	13,7	24,3	26,3	<u>30,5</u>
PSUC	4,5	5,2	6,8	2,8
UCDCC	4,3	-	-	-
CDS	-	-	-	3,8

Les principals característiques diferencials de la Vall d'Aran en relació a la resta de comarques i a la mitjana de la circumscripció són, doncs: Forta implantació de la Dreta i més baixa del CC i l'Esquerra. Això en un context on AP sempre obté resultats per sobre de les seves mitjanes provincial i catalana, mentre que l'ERC és pràcticament inexistent.

11.3.2. Distribució territorial.

La implantació territorial de les diferents opcions és força irregular, amb l'excepció d'UCD els anys

QUADRE - V A - 12Resultats principals opcions per municipis (% v.)

	<u>1 9 7 7</u>					
	<u>AP</u>	<u>UCD</u>	<u>PDC</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>
Alt Aran	8,7	52,8	18,1	1,6	8,2	2,4
Arres	5,-	47,5	20,-	-	25,-	-
Bausén	13,7	56,9	5,9	-	11,8	2,-
Les Bordes	5,1	44,-	11,2	4,3	27,6	0,9
Bossost	6,3	41,9	19,-	1,1	17,9	6,6
Canejan	1,2	57,5	-	2,5	13,8	7,5
Les	5,8	55,5	10,1	5,-	13,2	3,9
Viella-Mig Aran	11,7	49,7	11,6	1,7	13,1	5,3
Vilamòs	5,-	52,5	22,5	-	17,5	-

	<u>1 9 7 9</u>					
	<u>AP/CD</u>	<u>UCD</u>	<u>CiU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>
Alt Aran	1,6	57,-	12,4	0,4	22,9	1,9
Arres	-	37,8	6,7	4,4	44,4	4,4
Bausén	4,8	35,5	43,5	-	8,1	-
Les Bordes	3,5	47,-	8,7	3,5	34,8	1,7
Bossost	2,5	37,1	12,-	9,7	33,-	12,9
Canejan	1,2	36,5	47,-	1,2	11,7	2,4
Les	8,1	34,1	16,9	1,-	25,-	3,-
Viella-Mig Aran	6,8	45,2	13,2	2,2	21,1	5,2
Vilamòs	2,2	28,9	15,5	-	40,-	4,4

	<u>1 9 8 0</u>				
	<u>UCD</u>	<u>CiU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>
Alt Aran	41,5	20,7	3,3	22,5	5,-
Arres	20,-	60,-	-	20,-	-
Bausén	4,9	80,3	-	4,9	1,6
Les Bordes	32,3	31,2	2,1	31,2	2,1
Bossost	25,3	31,4	1,6	21,1	16,9
Canejan	9,2	40,8	1,3	46,1	2,6
Les	20,1	37,1	5,-	26,4	4,7
Viella-Mig Aran	24,7	25,2	3,8	29,2	6,1
Vilamòs	32,3	26,5	3,-	26,5	2,9

1 9 8 2

	<u>AP-PDP</u>	<u>UCD</u>	<u>CDS</u>	<u>CiU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>
Alt Aran	22,4	6,7	3,1	31,6	1,2	26,8	2,
Arres	0,	13,6	-	31,8	0,	54,5	0,
Bausén	14,	17,5	8,8	43,1	0,	7,	1,8
Les Bordes	16,5	11,3	4,3	20,	0,	39,1	0,
Bossost	25,9	8,6	3,1	16,6	1,1	33,7	7,1
Canejan	16,	7,4	1,2	21,	0,	51,8	1,2
Les	31,6	6,9	3,5	23,1	1,3	27,1	2,1
Viella-Mig Aran	35,4	4,2	4,5	16,9	1,	30,3	2,3
Vilamòs	5,7	23,1	1,9	25,	0,	32,7	7,7

77 i 79 quan va obtenir una àmplia hegemonia a la comarca.

Les especificitats locals tenen doncs una importància determinant en la distribució del vot a l'interior de la comarca. Característica que es palesa clarament en la millora de l'homogeneïtat de la distribució que s'observa en passar de les opcions a les tendències: sobretot l'any 82 pel que fa a la Dreta, l'any 77 pel que fa al CC (presència d'UCDCC), i a totes les eleccions pel que fa a l'Esquerra.

QUADRE - V A -13

Homogeneïtat implantació territorial

(Coeficients de variació -% V.)

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
AP	0,52	0,74	0,85	0,60
UCD	0,10	0,20	0,47	0,58
CiU	0,55	0,77	0,49	0,40
ERC	0,99	0,97	0,76	1,1
PSC	0,38	0,45	0,40	0,40
PSUC	0,82	0,88	0,99	0,99
Dreta	0,12	0,20	0,44	0,29
CC	0,28	0,77	0,49	0,40
Esquerra	0,28	0,43	0,32	0,32

Pel que fa a aquesta darrera tendència, s'ha de remarcar que la baixa implantació de l'ERC, sobretot, però també del PSUC, no és homogènia com es dedueix del quadre, sinó que pren una forma molt concentrada en un reduït nombre de municipis. (18)

Per altra banda cap opció presenta una estructura d'implantació estable. S'ha de tenir en compte però, com ja succeïa en el cas del comportament

participatiu/abstencionista, que el reduït nombre de municipis possibilita un important efecte distorsionador a les variacions "atípiques" d'algun municipi. Així doncs, l'anàlisi de correlacions s'ha d'utilitzar amb moltes precaucions.

En el nostre cas, però, l'anàlisi "manual" mitjançant l'ordenació sistemàtica -de més a menys- dels municipis en funció del resultat obtingut per cada opció individualment analitzada, revela la inexistència d'unes estructures d'implantació mínimament estables.

Aquesta inestabilitat és extensiva també a nivell de tendències.

En general es pot dir que l'Alt Aran (excepte l'any 82) i Viella Mig-Aran (excepte el 1980) és on millors resultats obté la Dreta, la qual presenta normalment una implantació semblant a la mitjana a Les, Les Bordes i Bausen, mentre que obté els pitjors resultats a Canejan i Arres.

Pel que fa al Catalanisme de Centre: Bausen (excepte l'any 77) i Arres (excepte el 79) són els municipis on normalment obté els millors resultats, mentre que a Canejan, Les i Vilamòs és on la seva implantació és més baixa.

Finalment, l'Esquerra presenta com a "punts forts": Bossost, sobretot, i també Arres (excepte l'any 80), mentre a Viella i Les Bordes se situa a un nivell mig i Bausen i l'Alt Aran són els municipis on presenta percentatges més baixos.

La inestabilitat de les estructures d'implantació és paral·lela a una gran diversitat de les relacions de variació entre opcions i àdhuc entre tendències. Element,

QUADRE - V A - 14Estabilitat distribució territorial
(Coeficients de correlació - 3 v.)

	<u>77-79</u>	<u>77-80</u>	<u>77-82</u>	<u>79-80</u>	<u>79-82</u>	<u>80-82</u>
AP	0,60	-	0,44	-	0,74	-
UCD	0,05	0,35	0,36	0,60	-0,13	-0,01
CiU	-0,67	-0,17	0,04	0,59	0,42	0,84
ERC	0,13	0,48	0,30	-0,18	-0,28	0,67
PSC	0,83	0,25	0,68	0,08	0,63	0,65
PSUC	0,39	0,62	0,22	0,85	0,67	0,66
Dreta	0,09	-0,40	0,34	0,59	0,43	0,18
CC	-0,35	-0,32	-0,20	0,54	0,43	0,79
Esquerra	0,41	0,33	0,59	0,10	0,55	0,53

aquest darrer, molt menys freqüent a la resta de les comarques.

Així, l'any 79, i com a moviments més rellevants, el CC captaria electorat de la Dreta-77 a Canejan i Bausen mentre que seria l'Esquerra la beneficiària del desplaçament d'electors de la Dreta-77 a Vilamòs, i en menor grau a Arres, Bossost, Les, i L'Alt Aran. A més a més l'Esquerra també absorbiria electorat del CC a Arres, Vilamòs, Bossost i l'Alt Aran.

L'any 80, bona part d'aquest darrer electorat retornaria cap al CC a Arres, Vilamòs i Bossost, mentre el CC continua absorbint electorat a la Dreta, ara sobretot a Bausen, Les i Les Bordes. Al mateix temps també es produirien desplaçaments de la Dreta cap a l'Esquerra a Canejan, Viella i l'Alt Aran. En aquests 2 darrers municipis també el CC capitalitza part de les pèrdues de la Dreta.

Finalment, l'any 82, la Dreta recupera electorat

del CC a Bausén, Canejan, Bossost, Les i Viella. En aquests 2 darrers municipis sobretot, també es produïrien "retorns" de l'Esquerra cap a la Dreta. En canvi el CC capitalitza el retrocès de la Dreta a l'Alt Aneu.

En conjunt, la inestabilitat deriva sobretot de la importància quantitativa de les variacions, més que no pas de la seva direcció qualitativa, malgrat que algunes vegades no segueix la tònica conjuntural general, i d'altres indica uns desplaçaments d'electorat entre la Dreta i l'Esquerra molt poc importants en altres comarques.

Tot i que la reduïda grandària demogràfica d'alguns municipis (Arres, Bausen, Vilamòs) pot fer que el canvi de comportament de molt pocs electors es tradueixi en variacions percentuals importants, aquest element no és suficientment "explicatiu". Només cal observar les importants oscil·lacions al municipi més gran, Viella-Mig Aran.

Es tracta, certament d'un alt nivell d'inestabilitat en el comportament electoral. Inestabilitat produïda per canvis d'orientació "en bloc" que són fruit de l'actuació de xarxes d'influència, d'abast fonamentalment local, que mediatitzen i orienten la inclinació del vot.

Xarxes basades en l'existència d'unes relacions caciquils bastides fonamentalment sobre l'especulació derivada de l'activitat turística, i la implantació de les quals s'ha vist afavorida per les estructures autoritàries de l'anterior règim (amb un clar reflex a nivell local) i per l'aïllament de la comarca.

Sobre aquesta "clau" s'explica la forta implantació de la Dreta. Aquest mateix element explicaria també, en part, la relativament feble implantació de CiU,

al costat de la influència d'altres factors com l'elevat percentatge de població immigrada que habita a La Vall i l'arrel no catalana de la cultura autòctona aranesa. Aquests darrers elements són, sens dubte, els que expliquen també la baixa implantació de l'ERC (19). L'existència d'una tradició històrica esquerrana, l'oposició al caciquisme i una important presència d'Obrers (i també d'Empleats) al Cens de bona part dels municipis, fornirien la base d'implantació de l'Esquerra.

NOTES

- 1) M. A. Vila ("Els municipis..." op. cit. pàg. 106).
- 2) Una anàlisi molt completa de la realitat socio-econòmica de la Vall d'Aran es la realitzada per R. Majoral-F. López Palomeque a "La Vall d'Aràn. Medi físic i transformació econòmica" Editat per la Caixa d'Estalvis de Catalunya, Barcelona 1982.
- 3) R. Majoral-F. López Palomeque (op. cit. pàg. 87). Són diferents de les presentades per A. Rodríguez-R. d'Alós (op. cit. pàg. 389) per les correlacions que aquests hi introdueixen, però apunten en la mateixa direcció.
- 4) A. Rodríguez-R. d'Alós (op. cit. pàg. 389)
- 5) R. Majoral-F. López Palomeque (op. cit. pàg. 187).
- 6) R. Majoral-F. López Palomeque (op. cit. pàgs. 182-186) i M. Arqué, A. García i X. Mateu (op. cit. quadre pàg. 31).
- 7) R. Majoral-F. López Palomeque (op. cit. pàg. 260).
- 8) M. A. Vila ("Els municipis..." op. cit. pàgs. 106-107).
- 9) Elaboració pròpia sobre dades del Grup d'Estudis de l'Alt Pirineu.
- 10) R. Majoral-F. López Palomeque (op. cit. quadre pàg. 89) sobre dades Padró 1975.
- 11) Les dades de base per a l'elaboració d'aquest paràgraf són les que figuren a: F. Pallarés ("Estructura..." op. cit. Introducció i pàgs. 84-93).
- 12) L'explicació es la mateixa que la corresponent a l'àmplia majoria masculina i jove: el contingent immigratori arribat els darrers anys per a treballar en la indústria turística, i sobretot en la construcció, ha estat fonamentalment i lògicament: masculí, jove i solter.
- 13) Tot i que el lleuger descens de la participació a nivell comarcal seria degut al descens a Viella -com a tots els "centres"-. S'ha

de tenir en compte, però, l'alt nivell de participació que havia assolit a les legislatives del 82.

- 14) Ben segur el factor esmentat en primer lloc és el més important. El fet que a Lés, amb "alt" percentatge d'immigració es reduïxi l'abstenció s'ha de relacionar amb el fort increment de l'abstencionisme l'any 79.
- 15) Dins de la seva irregularitat també presenten aquesta tendència de comportament Vilamòs i, en menor grau, Les. S'ha de tenir en compte que en aquest darrer municipi hi són censats un nombre relativament important de FOP.
- 16) Les dades de dispersió poblacional són elaborades sobre el Cens de l'any 1970. Es possible que durant el període electoral estudiat el percentatge de dispersió ja fos més baix, com a conseqüència del procés de concentració.
- 17) Amb lleuger avantatge del PSC.
- 18) Les, pel que fa a l'ERC, i sobretot Bossost seguit de Viella pel que fa al PSUC.
- 19) El fet que l'ERC fos l'opció majoritària a la Vall durant la III^a República no em sembla contradictori amb aquesta explicació. La forta emigració del petit propietari pagès autòcton fins l'any 70 i la important recepció d'immigració assalariada, tot lligat amb el pas d'una economia de base agrària a una altra basada en el sector Serveis, han canviat les "bases" del conflicte social, i doncs, la forma d'expressió política d'aquest conflicte.

12.- EL SEGRIA

12. EL SEGRIÀ

12.1. DESCRIPCIÓ SÒCIO-ECONÒMICA

El Segrià que forma part de la depressió central de Catalunya (Vall de l'Ebre) és la comarca més sud-occidental de la circumscripció i té una extensió de 1.469 km². Estructurada naturalment al voltant del Segre, el factor més determinant del medi físic és, però, artificial: Els regs (1), que han estat la base de desenvolupament econòmic de la comarca (2). El relleu és fonamentalment pla excepte a la part oriental-sud, confrontant amb les Garrigues, que és també l'única part no regada.

12. 1. 1.- Estructura territorial i administrativa.-

La població del Segrià -que l'any 1981 era de 169.066 persones- i el seu territori s'estructuren actualment en 42 municipis de diverses extensió i volum de població. L'hàbitat municipal és essencialment una unitat compacta, essent molt poc rellevant la dispersió poblacional.

El nucli principal és Lleida, capital comarcal i provincial, que amb 108.212 habitants l'any 1978 (3) representava el 63,4 % de la població del Segrià.

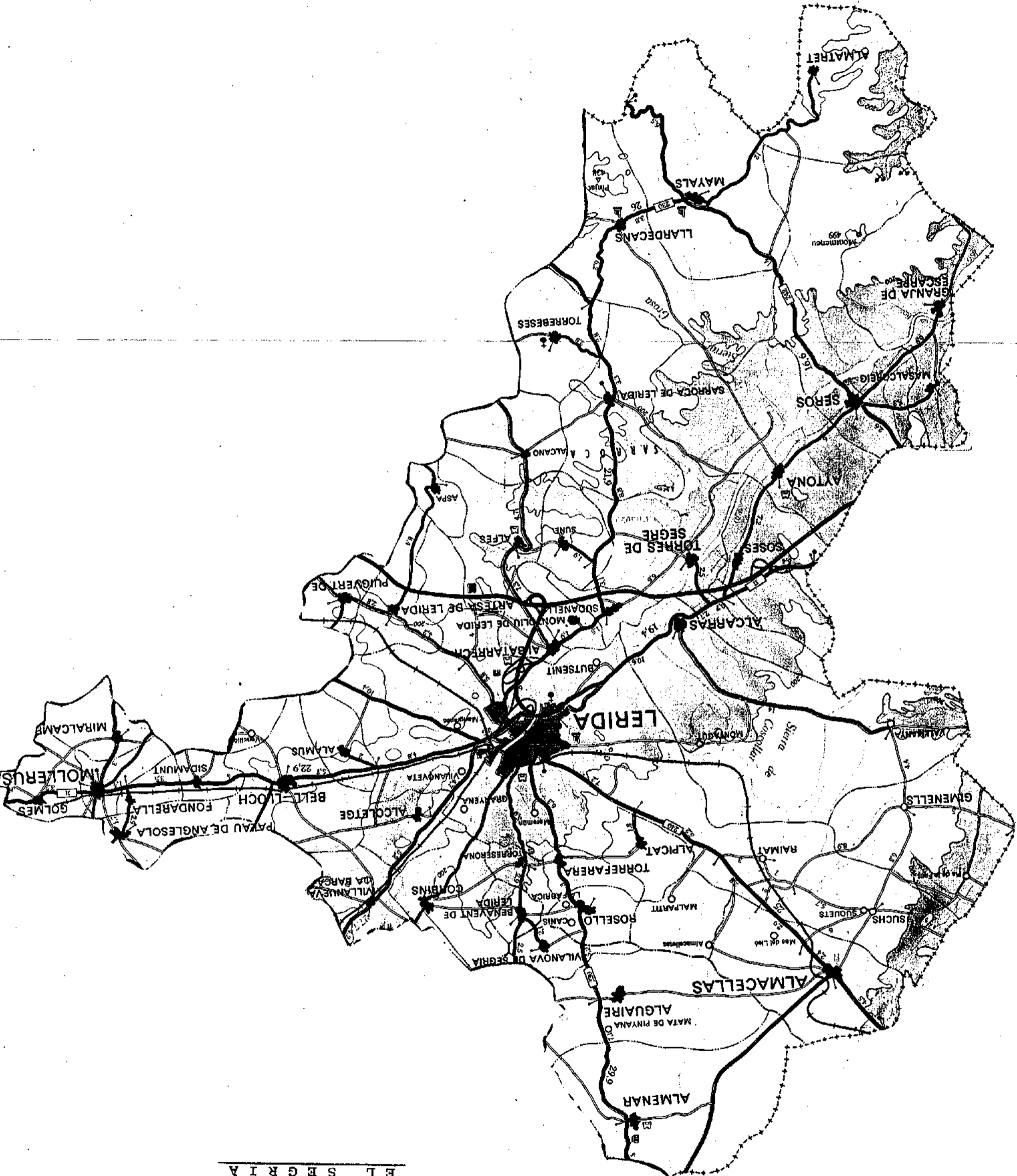
Amb un volum de població molt més baix, segueixen en importància : Mollerussa, Alcarràs, Almacelles, Almenar, Alpicat i Alguaire, tots entre 3.000-8.000 habitants.

Altres 16 municipis tenien entre 1.000-3.000 habitants, i la resta, 19, em tenien menys de 1.000.

Per les seves característiques molt particulars

EL SEGRIA

MAPA SE - 1

s'han de diferenciar els municipis de la zona "Garriguenca" abans esmentada (Almatret, Maials, Llardecans, Torrebesses, Sarroca de Segre, Alcanó, Alfés, i Aspa) i els del Pla d'Urgell (Bell-lloch, Els Alamús, Sidamunt, Palau d'Anglesola, Fondarella, Golmés i Miralcamp, que tenen com a "centre" a Mollerusa), de la resta de municipis, que no formen, però, una zona homogènia (4).

12. 1. 2.- L'activitat econòmica.-

a) **El sector agrari.-** És el sector fonamental, encara que l'estructura ocupacional de la població sembla indicar el contrari (5), ja que és la base de l'activitat industrial i de serveis de la comarca.

A la zona "garriguenca", sense regadiu, els conreus principals són l'olivera i l'ametllera, essent la zona menys mecanitzada.

Al Pla d'Urgell, tot regadiu, es dóna el poli-conrèu amb predomini del cereal igualment que a la zona més occidental del "Pla de Lleida" (Almacelles, Alpícat i Alcarràs); mentre que els fruiters predominen a tota la zona que segueix el curs del Segre.

El tipus d'explotació és predominantment familiar, malgrat existir algunes explotacions "industrials". La seva extensió varia entre la més petita del Pla d'Urgell i la més gran de la zona garriguenca, tenint un índex de parcel·lació bastant baix. La terra és conreada fonamentalment en règim de propietat (82 % de la superfície), tenint només una relativa importància la masoveria (12 %) (veure annex).

Finalment s'ha remarcat que en els darrers anys s'ha desenvolupat com a activitat complementària la cria

de porquí, sobretot, i també d'aviram, normalment en règim "d'integració" i amb ubicació bastant dispersa per tota la comarca.

Element fonamental en l'estructuració del sector agrari al Segrià són les Cooperatives. Gairebé tots els municipis de la comarca, 36, tenen la seva (i a alguns n'hi ha 2 ó 3) comptant amb 9.476 socis l'any 1976 (7). Normalment són d'àmbit municipal i tenen petites dimensions tant en nombre d'associats com de personal assalariat, excepte la d'àmbit provincial.

Les més nombroses són les "generals" del camp, en les quals sovint la funció de comercialització ha estat secundària en relació a la canalització de determinats serveis estatals "de tipus burocràtic" al pagés, havent estat normalment vinculades a les "Germandats" del sindicalisme vertical i avui a les Cambres agràries (8). Algunes d'elles també ofereixen altres tipus de serveis: molins, fàbriques de pinso, plantes hortofrutícoles, emmagatzematge d'oli, etc... Altres cooperatives són especialitzades en alguna branca de producció determinada: cereals, fruita, llet, ramaderia intensiva.

b) El sector industrial.- És la comarca més industrialitzada de la circumscripció. Els sectors més importants són: la construcció, l'alimentació, el tèxtil-pell-confecció i el metal·lúrgic (9), que apleguen en conjunt el 75 % dels treballadors industrials de la comarca.

El tipus d'empresa és normalment petit, amb un promig de 6,1 treballadors per empresa l'any 1977, essent més gran, 7-12, en els sectors principals abans esmentats (10). Això no obstant s'ha de tenir en compte que el 41,7 % dels assalariats de la indústria treballa en empreses amb més de 25 treballadors (11).

La concentració a Lleida és bastant elevada:

65 % de la ocupació industrial de la comarca -alimentació, metal.lúrgia i construcció- seguida a molta distància per Mollerussa (6,7) -paper i arts gràfiques, alimentació-, Almacelles (3,8) -construcció, materials, alimentació-, Alguaire (3,5) -tèxtil-, i Rosselló (3,2) -tèxtil, paper i arts gràfiques-, agrupant en conjunt el 82 %. La resta està molt dispersa per altres municipis, essent Alcanó, Almatret, Aspa, Golmés, Llardecans, Montoliu, Puigvert, Sarroca, Sunyer i Torreserona, és a dir, fonamentalment els de la part "garriguenca" els únics municipis on no hi ha cap indústria amb més de 5 treballadors i els de gaire nul.la ocupació industrial (11).

c) El sector serveis.- Al voltant de la ciutat de Lleida, centre comercial de primer ordre, pivota l'activitat comercial de la comarca i de tota una àmplia zona que desborda els límits del Segrià, Concentrant-s'hi més de les 2/3 parts de les llicències comercials i de serveis de la comarca (12). A un nivell molt menor, també hi ha una activitat comercial relativament important a Mollerusa (10 %) i a un nivell molt més local a la majoria de municipis, essent a la zona "garriguenca" la menys atesa. (13).

Pel que fa a l'ensenyament la ciutat de Lleida és també el "centre", i disposa de centres a tots els nivells, existint també centre de BUP a Alpicat i Mollerusa, i col.legi d'EGB a tots els municipis. Cal remarcar la importància dels centres d'iniciativa privada als principals municipis (Lleida, Mollerusa), englobant gairebé els 2/3 de la població escolar municipal. A la resta de municipis els centres d'ensenyament són quasi tots estatals.

Finalment, pel que fa a les comunicacions, el Segrià es la comarca millor comunicada de la circumscrip-

ció. Atravessada per múltiples i importants vies de comunicació (carreteres nacionals, autopista, ferrocarril) essent Lleida el "centre radial", la part "garriguenca" és la més marginada malgrat transcórrer per ella la CN-230 (de Lleida cap al sud té, però, molt poca circulació i el seu estat és deficient).

12 . 1. 3.- La població

Com ja he dit abans, la població del Segrià l'any 1981 era de 169.066 habitants distribuïda en 42 municipis de molt divers nombre d'habitants, la capital -Lleida- englobant-ne el 63,4 %.

És l'única comarca de la circumscripció que ha anat augmentant regularment la seva població com a conseqüència, primer, i com a causa i conseqüència després, de la concentració de l'activitat econòmica. Aixó no obstant, durant el període 1960-75, el de màxim creixement del total comarcal, perden població tots els municipis menys 17: Albatàrrec, Alcarràs, Alcoletge, Alguaire, Almacelles, Almenar, Alpicat, Bell-lloch, Fondarella, Golmés, Lleida, Miralcamp, Mollerusa, Palau d'Anglesola, Rosselló, Sonadell i Soses. Els municipis "garriguencs" Almatret, Maials, Llardecans, Torrebeses, Sarroca, Aspa i Alfés, i també Sunyer i Serós mostren una tendència decreixent des de començaments de segle, i des de 1960 el despoblament afecta, malgrat que lleugerament, a la zona fruítera del curs del Segre.

El creixement de la població s'ha concentrat fonamentalment a Lleida i a Mollerusa, municipis "centrals".

Com a les altres comarques de la circumscripció, l'evolució de la població al Segrià s'ha realitzat sobre

3 tipus de moviments migratoris, creixement vegetatiu a part: 1) emigració cap a fora de la comarca (molt poc important); 2) movilitat interior, sobretot emigració des de pobles petits cap a Lleida i Mollerusa, (pot calcular-se entre el 8 - 14 % de la població comarcal); 3) la immigració, tant provinent de la resta de Catalunya (14), com, sobre tot, de fora de Catalunya. Aquesta darrera equival al 28 % de la població comarcal i presenta un important percentatge de la població a Almacelles, Alpicat, La Granja d'Escarp, Rosselló i Lleida.

QUADRE - SE - 1

Població nascuda fora de Catalunya (%)

Alamús	12,6	Llardecans	11,1
Albatàrrec	18,7	Masalcoreig	5,2
Alcanó	1,4	Maials	9,9
Alcarràs	15,5	Miralcamp	23,5
Alcoletge	19,1	Mollerusa	?
Alfés	3,7	Montoliu	7,8
Alguaire	18,-	Palau d'Anglesola	5,2
Almacelles	28,7	Puigvert	-
Almatret	5,7	Rosselló	31,6
Almenar	22,4	Sarroca	4,-
Aloicat	32,2	Serós	13,1
Artesa	8,4	Sidamunt	1,-
Aspa	3,8	Soses	9,-
Aitona	17,-	Sonadell	11,2
Bell-lloch	6,2	Sunyer	1,4
Benavent	3,7	Torrebeßes	0,
Corbins	18,7	Torrefarrera	14,6
Fondarella	8,6	Torres de Segre	15,4
Golmés	-	Torreserona	12,1
Granja d'Escarp	33,4	Vilanova de Segrià	3,3
Lleida	33,4	Vilanova de la Barca	11,2

Font: CIDC (1970)

12 1. 3. 1.- La població electoral.-

Al Segrià hi havia censats l'1 - M - 79, 121.078 electors (el 45 % de la circumscripció) i 123.790 el 28 - 0 - 1982 (46,1 %) essent l'única comarca que guanya "importància" en el contexte provincial.

Juntament amb la Vall d'Aràn és la comarca amb l'electorat més "jove" de la circumscripció, i els electors de 21-29 anys són el grup més nombros (18,8 %) seguit dels de 40-49 (18,2 %)

En conjunt hi ha una lleugera majoria d'electorat femení que es fonamenta en les edats superiors a 40 anys mentre que entre 17 i 39 anys hi ha una lleugera majoria masculina.

Finalment, pel que fa a la categoria socio-professional, "Inactius" apart, el grup àmpliament majoritari és el d'obrers (21 %) seguit dels pagesos (10,7 %), dels Propietaris de la Indústria o els serveis (5,6 %) i de Empleats (4,9 %).

Aquesta composició, però, està molt condicionada per l'estructura de la població a un gran centre urbà com és Lleida que representa el 61,9 % de l'electorat comarcal.

QUADRE - SE - 2Estructura de la població electoral - Total Comarcal

Edats	HOMES		DONES		TOTAL	
	Nº Abs.	%	Nº Abs.	%	Nº Abs.	% T.C.
17 a 20 anys	5997	5,01	5854	4,89	11851	9,90
21 a 29 "	11289	9,43	11177	9,33	22466	18,76
30 a 39 "	9387	7,84	9305	7,77	18692	15,61
40 a 49 "	10761	8,99	11004	9,19	21765	18,18
50 a 59	9506	7,94	9850	8,23	19356	16,17
60 a 69 "	6813	5,69	7599	6,35	14312	11,95
70 a 79 "	3830	3,29	4667	3,90	8497	7,10
80 i més	1101	0,92	1585	1,32	2686	2,24
Total	58684	49,01	61041	50,98	119725	100,-

Categoria socio-professional

Obrer	25046	21,05
Empleat	5776	4,85
Quadre Mig	3153	2,65
Quadre Superior	1368	1,15
Prop. de la Ind. o Serveis	6711	5,64
Pagès	12735	10,70
Clerge	286	0,24
Militar-FOP	1550	1,30
Inactius	62332	52,40
Total	118957	100,-

Si deixem la ciutat de Lleida apart, l'estructura de la població experimenta canvis substancials:

QUADRE - SE - 3

Estructura població electoral comarcal, sense Lleida ciutat (%)

<u>Edat</u>	<u>Sexe</u>	<u>Categoria sòcio-profesional</u>
18-20	7,5 Homes 50,3	Obrers 15,4
21-29	16,9 Dones 49,7	Empleats 3,8
30-39	14,5	Quadres mitjos 1,4
40-49	18,4	" superiors 0,5
50-59	17,7	Propietaris Ind.Ser.4,-
60-69	13,5	Pagesos 21,8
70-79	8,7	Clerges 0,2
80 i més	2,7	Militars-FOP 0,2
		Estudiants 4,3
		Jubilats 8,6
		Mestresses de casa 39,9

Com pot observar-se aquesta estructura ja presenta uns trets, discrets però evidents, de "ruralitat": els grups d'edat més nombrosos són els de 40-49 i 50-59 anys, predomini, malgrat que lleuger de l'electorat masculí, i majoria, també lleugera, de Pagesos entre les categories actives.

A nivell minicipal la distribució de la població electoral és la següent:

QUADRE - SE - 4

Població electoral per municipis 1979 i 1982

Municipis	1979		1982		Var. %
	nº	%	nº	%	
Alamús	496	0,41	498	0,40	0,40
Albatàrrec	857	0,71	811	0,65	-5,4
Alcanó	258	0,21	237	0,19	-8,2
Alcarrás	3.165	2,64	3.242	2,61	2,4
Alcoletge	988	0,82	1.019	0,82	3,1
Alfés	294	0,24	290	0,23	-1,4
Alguaire	2.243	1,87	2.169	1,75	-3,3
Almacelles	3.715	3,10	3.936	3,17	5,9
Almatret	613	0,51	551	0,44	-10,2
Almenar	2.745	2,29	2.765	2,23	0,7
Alpicat	2.280	1,90	2.231	1,89	-2,2
Artesa Lleida	879	0,73	890	0,71	1,2
Aspa	259	0,23	245	0,19	-5,5
Aitona	1.730	1,44	1.726	1,39	-0,3
Bell-lloch	1.676	1,39	1.654	1,33	-1,4
Benavent Segrià	552	0,46	566	0,45	2,5
Corbins	793	0,66	803	0,64	1,2
Fondarella	419	0,34	394	0,31	-6,0
Golmés	963	0,80	970	0,78	0,7
Granja d'Escarp	995	0,83	955	0,77	-4,1
Llardecans	630	0,52	607	0,49	-3,7
Masalcoreig	596	0,49	574	0,46	-3,7
Maials	1.104	0,92	1.048	0,84	-5,1
Miralcamp	940	0,78	897	0,72	-4,6
Mollerusa	5.579	4,65	5.907	4,77	5,8
Montoliu Lleida	334	0,27	338	0,27	1,1
Palau d'Angleso.	1.248	1,04	1.255	1,01	0,5
Puigvert Lleida	769	0,64	775	0,62	0,7
Roselló	1.100	0,91	1.136	0,91	3,2
Sarroca	476	0,39	443	0,35	-7,0
Serós	1.681	1,49	1.549	1,25	-7,9
Sidamunt	348	0,29	345	0,27	-0,9
Soses	1.059	0,88	1.106	0,89	4,4
Sonadell	609	0,50	642	0,51	5,4
Sunyer	259	9,29	245	0,19	-2,0
Torrebeses	335	0,27	331	0,26	-1,2
Torrefarrera	1.133	0,94	1.102	0,89	-2,8
Torres Segre	1.440	1,20	1.429	1,15	-0,8
Torreserona	226	0,18	226	0,18	=
Vilanova Barca	747	0,62	727	0,58	-2,7
Vilanova Segrià	545	0,45	556	0,44	2,0
Lleida	72.696	60,71	76.600	61,87	5,3
COMARCA	121.078	100,--	123.790	100,--	2,2

Apart de Lleida, la concentració d'electorat en la qual encara s'incrementa entre el 1979 i el 1982 (passa del 60,7 % al 61,9 % dels electors comarcals), la resta de la població electoral es distribueix d'una manera bastant regularment escalonada entre els altres 41 municipis del Segrià, començant per Mollerusa (4,8 %), Almacellas (3,2 %) i Alcarràs (2,6 %) i acabant per Alcanó (0,19 %), Aspa (0,19 %), Sunyer (0,19 %) i Torreserona (0,18 %).

A nivell evolutiu pot observar-se que l'increment de la població electoral comarcal és la resultant de 2 moviments contradictoris : 1) l'augment a 18 municipis, la major part del Pla d'Urgell i el Pla de Lleida, però sobre tot als més grans: Lleida (5,3 %), Mollerusa (5,8 %), Almacelles (5,9 %); la pèrdua d'electorat a 23, sobretot als de la part "garriguenca" i de la part baixa del curs del Segre que continuen el seu procés de despoblament: Almatret (-10,2 %), Alcanó (-8,2 %), Aspa (-5,5 %), Llardecans (-3,7 %), Maials (-5,1 %), Sarroca (-7 %), La Granja d'Escarp (-4,1 %), Serós (-7,9 %).

En funció de l'edat dels electors, Lleida, Mollerusa i Rosselló són els que tenen un electorat més "jove" i els únics amb un percentatge de "joves"/"grans" que és superior/inferior, respectivament a la mitjana comarcal. En canvi aquells on l'electorat "gran"/"jove" representa un percentatge més alt/baix, respectivament, són Almatret, Torreserona, Aspa, Maials, Torrebeesses, Sarroca i Puigvert, la majoria de la part "garriguenca".

QUADRE - SE - 5

Població electoral per edat i sexe (%)

	Joves (18-39)	Mitjana (40-59)	Grans (60 i més)	Dif. % Hom-Don.
Alamus	43,1	36,2	20,5	-1,0
Albatàrrec	40,8	34,4	24,7	-1,8
Alcanó	33,7	38,7	27,5	-5,4
Alcarràs	42,2	36,6	21,1	1,6
Alcoletge	36,6	37,7	25,6	-0,2
Alfés	32,9	38,1	28,9	5,4
Alguaire	38,9	36,0	25,0	2,1
Almacelles	42,0	37,1	20,7	1,7
Almatret	23,4	41,9	34,5	-2,8
Almenar	37,4	37,0	25,1	1,4
Alpicat	39,4	36,9	23,5	3,4
Artesa de Lleida	32,9	38,9	28,1	-2,4
Aspa	31,2	35,1	33,5	4,2
Aitona	39,8	34,1	25,9	2,4
Bell-lloch	39,8	36,6	23,5	-0,6
Benavet Lleida	35,1	35,3	29,5	1,8
Corbins	34,4	33,5	32,0	3,4
Fondarella	40,0	36,9	22,9	4,5
Golmés	27,5	35,6	26,7	-1,8
Granja d'Escarp	38,5	36,3	25,1	5,8
Llardecans	36,0	35,7	28,2	3,2
Masalcoreig	34,3	40,4	25,1	2,4
Maials	30,4	37,1	32,4	1,4
Miralcamp	41,2	34,5	24,1	1,5
Mollerusa	46,0	33,8	20,3	-1,2
Montoliu Lleida	35,6	35,0	29,3	-3,6
Palau d'Angleso.	38,1	36,9	24,9	-0,6
Puigvert Lleida	29,5	39,2	31,2	-3,-
Rosselló	46,4	32,6	20,9	-2,2
Sarroca de Lleida	31,9	35,7	32,3	1,2
Serós	33,4	36,3	30,2	2,2
Sidamunt	34,4	34,1	31,3	-0,6
Soses	39,4	37,9	22,5	-2,0
Sudanell	41,0	33,8	25,1	0,8
Sunyer				
Torrebeßes	27,1	40,6	32,2	0,9
Torrefarrera	38,3	35,1	26,5	-2,0
Torres Segre	37,5	36,0	26,3	0,-
Torreserona	28,7	32,3	38,9	1,8
Vilanova Barca	35,0	35,6	29,3	-1,8
Vilanova Segrià	38,5	33,7	27,7	-2,4
Lleida	47,7	33,2	19,0	-3,6
SEGRIÀ	44,3	34,3	21,3	-2,0
Comar. sense Lleida	38,9	36,1	25,	0,6

Si deixem a part Lleida ciutat, s'incorporen com a altres municipis on l'electorat "jove"/"gran" representa un percentatge més "alt"/"baix", respectivament, en relació a les noves mitjanes "comarcals": Alamús, Almacelles, Alcarràs, Soses, Fondarella, Bell-lloch, Alpicat, Miralcamp i Albatarrach tots ells de la meitat nord de la comarca (Pla de Lleida i Pla d'Urgell).

Pel que fa a la composició per sexe, les dones són majoria a 19 municipis, gairebé tots de la meitat nord de la comarca, la més "dinàmica" (i entre els quals es troben, lògicament, Lleida i Mollerusa); en canvi l'electorat masculí és majoritari, normalment, als municipis que han patit més despoblament, sobretot de la part "garri-guenca" i més meridionals del curs del Segre (Alfés, Aspa, Llardecans, Sunyer, Granja d'Escarp, Massalcoreig, Serós, Aitona).

Finalment, pel que fa a la categoria socio-professional, gairebé tots els municipis presenten una estructura "mixta" amb percentatges més o menys rellevants d'Obrers+Empleats i, sobretot, de pagesos. Les úniques excepcions són: per una banda Alcanó i Torrebesses on els Obrers i Empleats són pràcticament inexistents, i per l'altra 2 excepcions importantíssimes: Lleida i Mullerussa, on el percentatge de Pagesos és irrellevant.

Però a més a més d'aquests pols, podem diferenciar entre les estructures "mixtes" de la resta de municipis els següents tipus:

- Municipis amb àmplia majoria d'Obrers i Empleats: Rosselló, Almacelles, Alcoletge, Miralcamp i Fondarella.

- Municipis amb percentatges equilibrats ($\pm 5 \%$)

QUADRE - SE - 6Població electoral: Principals categories socio-professionals (%)

<u>Municipis</u>	<u>Obrers+Empl.</u>	<u>Pagesos</u>	<u>Diferènc.</u>
Alamus	12,5	31,0	-18,5
Albatàrrec	16,5	23,2	-6,7
Alcanó	2,7	42,2	-39,5
Alcarràs	14,2	28,4	-14,2
Alcoletge	29,5	16,1	13,4
Alfés	6,5	34,5	-28,0
Alguaire	25,1	22,5	2,6
Almacelles	26,7	12,8	13,9
Almatret	10,2	18,1	-7,9
Almenar	17,5	21,5	-4,0
Alpicat	13,3	28,1	-14,8
Artesa de Lleida	16,1	25,	-8,9
Aspa	5,7	31,6	-25,9
Aitona	11,7	27,3	-15,6
Bell-lloch	23,9	18,9	5,0
Benavet de Segrià	10,6	32,2	-21,6
Corbins	8,7	39,0	-30,3
Fondarella	27,0	16,9	10,1
Golmés	15,6	25,5	-9,9
Granja d'Escarp	18,6	19,0	-0,4
Llardecans	7,5	32,4	-24,9
Masalcoreig	8,0	39,8	-31,8
Maials	5,9	31,4	-25,5
Miralcamp	29,6	17,8	11,8
Mollerusa	33,6	3,2	30,4
Montoliu Lleida	12,6	27,0	-14,4
Palau d'Angleso.	21,9	19,6	2,3
Puigvert Lleida	12,5	23,1	-10,6
Rosselló	33,9	12,2	21,7
Sarroca de Lleida	7,7	29,8	-22,1
Serós	13,2	29,8	-22,1
Sidamunt	5,1	37,6	-32,5
Soses	22,4	21,7	0,7
Sudanell	17,4	26,1	0,7
Sunyer	9,6	32,	-22,4
Torrebeßes	2,1	40,0	-37,9
Torrefarrera	17,3	22,3	-5,0
Torres Segre	12,3	39,3	-17,0
Torreserona	8,4	29,6	-21,2
Vilanova Barca	17,1	27,1	-10,0
Vilanova Segrià	6,4	35,1	-28,7
Lleida	30,2	3,5	26,7

d'Obrers + Empleats i de Pagesos: Bell-lloch, Alguaire, Palau d'Anglesola, Soses, Granja d'Escarp, Almenar i Torrefarrera.

- Municipis amb majoria de Pagesos: Albatàrrec, Almatret, Artesa de Lleida, Sudanell, Golmés, Vilanova de la Barca, Puigvert, Serós, Alcarràs, Montoliu, Alpicat, Aitona, Torres de Segre, i els Alamús.

- Municipis amb molt àmplia majoria de Pagesos i percentatge molt baix d'Obrers+Empleats: Llardecans, Maials, Aspa, Vilanova de Segrià, Alfés, Corbins, Massalcoreig, Sidamunt, Torresserona, Benavent, Sunyer i Sarroca.

Tipologia que no obstant el seu detall és perfectament coherent i integrable amb les diferenciacions observades en funció de les altres variables, malgrat les inevitables excepcions.

Per tal d'evitar "distorsions" i poder realitzar una anàlisi més acurada estudiaré el comportament electoral a Lleida-ciutat separatament de la resta de municipis de la comarca, en els quals passo a centrar-me a continuació.

A N E X

Index de parcel.lació i règim de tinença de la terra

Municipi	Index Parcel.l	Conreu prop.%	Conreu arrend.%	Conreu masov.%	Prop. col.léc. i altr%
Alamús	2,98	79	16	5	0
Albatàrrec	4,28	87	3	10	0
Alcanó	6,37	92	0	8	0
Alcarrás	3,94	61	3	36	0
Alcoletge	3,44	78	9	13	0
Alfés	11,60	83	0	17	0
Alguaire	3,93	82	10	7	1
Almacelles	2,01	83	10	5	2
Almatret	4,53	93	1	6	0
Almenar	3,04	92	3	5	0
Alpicat	1,87	82	4	11	3
Artesa de Lleida	4,90	92	3	5	0
Aspa	7,35	64	0	28	8
Aitona	3,17	99	1	0	0
Bell-lloch	3,26	82	7	11	0
Benavet	3,25	74	6	16	4
Corbins	5,20	86	3	11	0
Fondarella	3,76	68	6	26	0
Golmés	4,17	82	4	14	0
Granja d'Escarp	6,28	93	1	1	5
Llardecans	5,98	95	0	5	0
Masalcoreig	3,86	97	2	1	0
Maials	4,03	88	1	11	0
Miralcamp	4,69	82	3	15	0
Mollerusa	4,53	77	10	13	0
Montoliu Lleida	8,95	81	2	17	0
Palau d'Angleso.	3,76	67	6	27	0
Puigvert Lleida	4,23	82	2	16	0
Rosselló	3,25	78	5	14	3
Sarroca de Lleida	7,80	72	0	28	0
Serós	5,87	92	4	4	0
Sidamunt	3,84	82	6	10	2
Soses	3,85	96	1	3	0
Sudanell	6,05	73	2	22	3
Sunyer	9,34	67	0	33	0
Torrebeßes	4,79	94	0	6	0
Torrefarrera	2,85	82	9	8	1
Torres Segre	4,24	71	11	4	14
Torreserona	3,--	79	7	14	0
Vilanova Barca	6,29	83	5	12	0
Vilanova Segrià	2,99	93	1	6	0
Lleida	<u>1,41</u>	<u>72</u>	<u>6</u>	<u>4</u>	<u>18</u>
	4,55	82,3	4,-	11,6	2,-

Font: Elaboració pròpia sobre dades del Cens Agrari 1972.

12.2. LA PARTICIPACIÓ/ABSTENCIÓ.

12. 2. 1.- Aspectes generals.

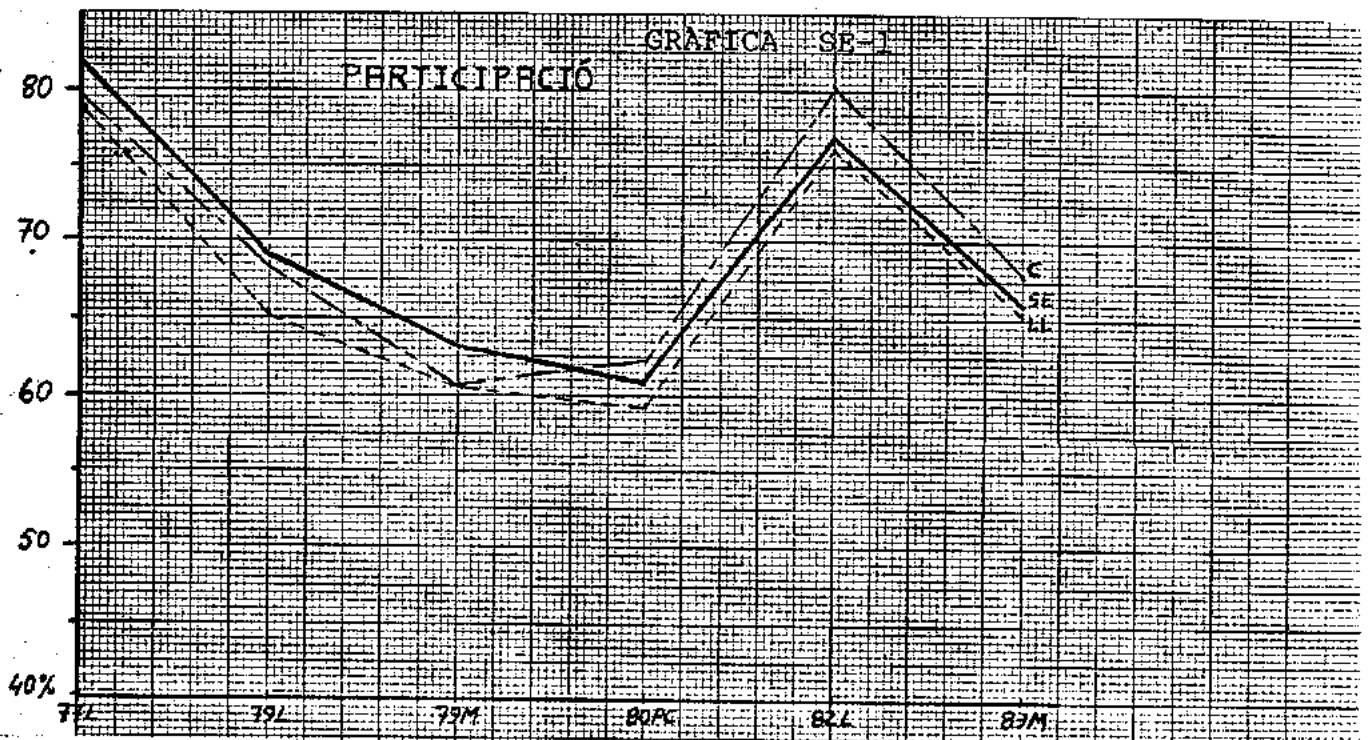
Amb la reinstauració de la democràcia, el Segrià (en conjunt) torna a mostrar-se com a una comarca participativa, -en el marc de la circumscripció- relligant la seva tradició de comportament durant la IIª Republica.

Des de 1977, el percentatge de participació comarcal (sense Lleida) és també superior al Català i al provincial fins que a partir de les autonòmiques-80 passa a situar-se entre les mitjanes d'ambdós àmbits amb valors més propers, però, a la mitjana provincial.

QUADRE - SE - 7

El Segrià: Evolució de la participació (%)

	<u>Segrià</u>	<u>Circumscripció</u>	<u>Catalunya</u>
Legislatives estatals 1977	81,4	78,8	79,4
Referendum Constitució 1978	71,3	66,9	68,8
Legislatives estatals 1979	68,9	65,4	68,4
Municipals 1979	63,-	60,7	60,9
Referendum Estatut 1979	64,4	58,2	60,4
Legislatives Autonòmiques 1980	61,-	59,4	62,2
Legislatives estatals 1982	76,9	75,8	80,2
Municipals 1983	65,9(17)	65,2	67,8

En general, l'evolució del nivell de participació a la comarca és totalment paral·lela a la dels altres àmbits indicant així la decisiva influència dels factors conjunturals d'abast general.

Les úniques excepcions rellevants són:

1) el descens de la participació a les municipals és molt semblant al que experimenta a la mitjana de la circumscripció però més suau que el de la mitjana catalana. Es manté doncs, pel que fa a les eleccions locals, la característica observada a altres comarques d'una propensió a la participació als petits i mitjans municipis malgrat que ara només en relació a la mitjana catalana (decisivament influïda pel comportament de Barcelona i el seu cinturó industrial).

2) El descens de la participació a les autonòmiques-80 en relació a les legislatives estatals de 1979 és lleugerament més fort a la comarca que a nivell de Catalunya i de la circumscripció. (18)

Per altra banda, s'ha de remarcar també que :

-Els nivells de participació, als 3 àmbits territorials comparats, fluctuen més a les eleccions legislatives que a les municipals indicant així que l'àmbit local de l'elecció actua com a element relativament aïllant de la influència dels factors conjunturals generals.

QUADRE - SE - 8

Promitjos globals de la participació

	<u>Segrià</u>	<u>Circumscripció</u>	<u>Catalunya</u>
Municipals	64,5	63,-	64,4
Legislatives estatals	75,7	73,3	76,-
Legislatives autonòmiques	61,-	59,4	62,2

QUADRE - SE - 9

SEGRIA : Abstenció per municipis (%)

<u>Municipis</u>	<u>77L</u>	<u>79L</u>	<u>79M</u>	<u>80PC</u>	<u>82L</u>	<u>83M</u>
Alamús	16,2	38,5	53,-	42,2	22,9	52,1
Albatàrrec	21,5	40,8	25,6	38,6	21,9	23,3
Alcanó	24,1	4,-	48,4	41,9	35,8	9,1
Alcarrás	23,8	39,9	43,8	50,2	31,1	46,6
Alcoletge	13,4	25,3	44,6	30,1	16,-	23,6
Alfés	25,7	50,6	71,6	55,-	39,3	28,1
Alguaire	20,1	34,-	42,5	42,2	25,8	41,2
Almacelles	16,2	29,6	25,1	38,2	22,1	33,2
Almatret	14,8	27,-	54,1	38,1	24,3	41,1
Almenar	22,8	32,2	36,3	42,7	25,3	37,4
Alpicat	23,-	28,9	29,1	44,4	22,4	32,8
Artesa de Lleida	20,2	31,6	26,3	32,1	23,-	23,2
Aspa	18,4	28,5	12,7	29,1	26,1	56,4
Aitona	18,8	27,9	31,2	35,6	24,3	27,8
Bell-lloch	14,3	25,8	30,7	27,4	16,9	26,4
Benavet Lleida	19,8	25,5	37,-	42,2	32,3	
Corbins	24,9	47,-	75,9	48,2	29,8	35,7
Fondarella	34,3	41,2	61,5	49,9	36,-	29,2
Golmés	19,8	35,7	73,-	42,7	23,8	31,4
Granja d'Escarp	13	24,4	48,3	35,8	18	57,1
Llardecans	15,3	26,5	23,3	41,5	22,	9
Masalcoreig	11,5	25	52,8	28,1	19,1	14,9
Maials	16,9	32,4	37,5	41,9	24,7	25,2
Miralcamp	15,6	29,2	45,3	37	19,2	18,3
Mollerusa	18,1	30,8	35,3	40	19,4	34,8
Montoliu Lleida	30,2	32,6	49,1	39,7	22,1	34,8
Palau d'Angleso.	21,5	36,6	29	40,4	22,4	24,8
Puigvert Lleida	20,5	41,7	27,5	36	25,9	47,5
Rosselló	9,7	23,3	28,6	32,5	16,7	68,3
Sarroca de Lleida	13,4	24,1	24,1	32,9	20,3	33,9
Serós	20,3	32,1	31,5	40,4	20,7	25,7
Sidamunt	16,4	30	33,9	27,9	22,6	48
Soses	18,2	26,4	24,4	39,7	22,2	24,3
Sudanell	23,8	37,6	61,4	48	34,4	
Sunyer	16,1	23,2	46	35,3	20,4	
Torrebeßes	29,9	42,6	17	48,3	36,2	
Torrefarrera	13,8	27,3	31,6	33,8	20,5	25,8
Torres Segre	14,7	21,6	26,4	30,4	14,9	15,9
Torreserona	17,9	34	55,3	31,2	20,3	62,8
Vilanova Barca	17,8	20,3	17	18,3	15,6	9,7
Vilanova Segrià	17	28,9	70,4	38,6	28,2	80,1
Lleida	<u>19,1</u>	<u>33</u>	<u>45,2</u>	<u>43,9</u>	<u>20,6</u>	<u>40,1</u>
TOTAL SEGRIA	18,6	31,1	37,0	39,-	23,1	34,1

- Fenòmen també comú als 3 àmbits és el més alt nivell de participació que es produeix a les legislatives estatals en relació als altres tipus d'elecció, indicant així que un sector de l'electorat no considera importants les eleccions municipals i/o les autonòmiques i per tant no és movilitza.

12. 2. 2.- Distribució territorial.-

Entre els municipis de la comarca, lògicament, el comportament participatiu/abstencionista és divers. A un nivell general la distribució territorial (per municipis i seccions) d'aquest comportament presenta les següents característiques:

a) Tal com es pot deduir del quadre SE-10 el nivell de participació/abstenció és relativament homogeni, sobre tot en comparació a altres comarques, essent sempre la variable política amb una distribució territorial més regular. Un cop més, el comportament participatiu/abstencionista mostra una "dimensió" més genèrica que la inclinació de vot cap a una o altra opció, semblant indicar que els "factors locals" incideixen menys en la determinació del nivell de Participació/abstenció. Cal observar, però, que les eleccions municipals són les que "produeixen" un comportament territorial més irregular, conseqüència lògica de fer més èmfasi en l'especificitat local.

b) Per altra banda, tal com es pot deduir de la matriu de correlacions (quadre SE-11), a les eleccions de tipus legislatiu, i més a les de nivell estatal que a les autonòmiques, el comportament participatiu/abstencionista presenta una estructura municipal amb un eceptable nivell d'estabilitat. A les Municipals, encanvi, aquesta estructura es modifica substancialment la qual cosa indica com ja ho

apuntava anteriorment, que en aquestes eleccions el comportament participatiu/abstencionista segueix unes pautes diferenciades (20).

QUADRE - SE - 11

Abstenció: Estabilitat de l'estructura territorial
(Coeficients de correlació)

	<u>77 L</u>				
79 L	0,75	79 L			
79 M	0,24	0,41	79 M		
80 PC	0,52	0,73	0,44	80 PC	
82 L	0,69	0,75	-	0,67	82L
83 M	-	-	-	-	-

En funció d'aquestes característiques separaré, en l'anàlisi, les eleccions legislatives de les municipals.

A les eleccions legislatives de 1977 el nivell de participació/abstenció té una distribució bastant homogènia, sense que entre els municipis més participatius i els més abstencionistes es puguin establir diferenciacions per raons d'ubicació geogràfica o bé d'estructura socio-econòmica. En principi, doncs, els factors condicionants de les diferències inter-municipals serien d'àmbit exclusivament local i no massa "potents".

A les eleccions de 1979, seguin la tònica general, el nivell de participació decreix a tots els municipis de manera relativament homogènia (21). S'observa, però, una tendència a que l'increment sigui més fort als municipis més abstencionistes l'any 77 i més suau als més participatius. (22). Increment, per altra banda, que no presenta cap relació estadística amb l'increment del cens -i per tant amb l'abstenció dels joves nou incorporats- ni amb cap altra variable.

A les eleccions autonòmiques del 82 es produeix al Segrià, com a tot arreu, un fort increment de la participació que és general a tots els municipis, tot i les lògiques diferències quantitatives entre ells. En general aquest increment és més fort/suau als municipis on l'any 80 el descens de la participació havia estat superior/inferior a la mitjana (23). Dins, però, d'una tònica de relativa homogeneïtat (a 35 municipis de la comarca l'increment oscil·la entre el 10-20 %).

12. 2. 2. 1.- Tipologia municipal

El relativament bon nivell d'estabilitat de l'estructura municipal de la participació/abstenció a les eleccions de tipus legislatiu ens permet establir la següent tipologia:

- Els municipis amb un comportament més clarament abstencionista a totes les eleccions són: Alfés, Torrebaesses, Fondarella, Alcanó, Sonadell, Alcarràs i Corbins.

- Amb un nivell d'abstenció més baix, però amb tendència a situar-se normalment per sobre de la mitjana tenim: Puigvert de Lleida, Almenar, Alguaire, Golmes, els Alamús, Palau d'Anglesola, Montoliu, Albatàrrec, Maials, Aitona, Lleida, Alpicat, Serós i Benavent.

- Tendeix a presentar un comportament participatiu, amb percentatges d'abstenció lleugerament inferiors a la mitjana: Vilanova del Segrià, Artesa de Lleida, Sidamunt, Almacelles, Llardecans, Mollerusa, Torreserona, Miralcamp, Almatret, Aspa i Soses.

- Els municipis més participatius, amb nivell d'abstenció sempre clarament inferiors a la mitjana són: Torrefa-

rrera, Sunyer, Sarroca, Masalcoreig, La Granja d'Escarp, Bell-lloch, Rosselló, Alcoletge, Vilanova de la Barca i Torres de Segre.

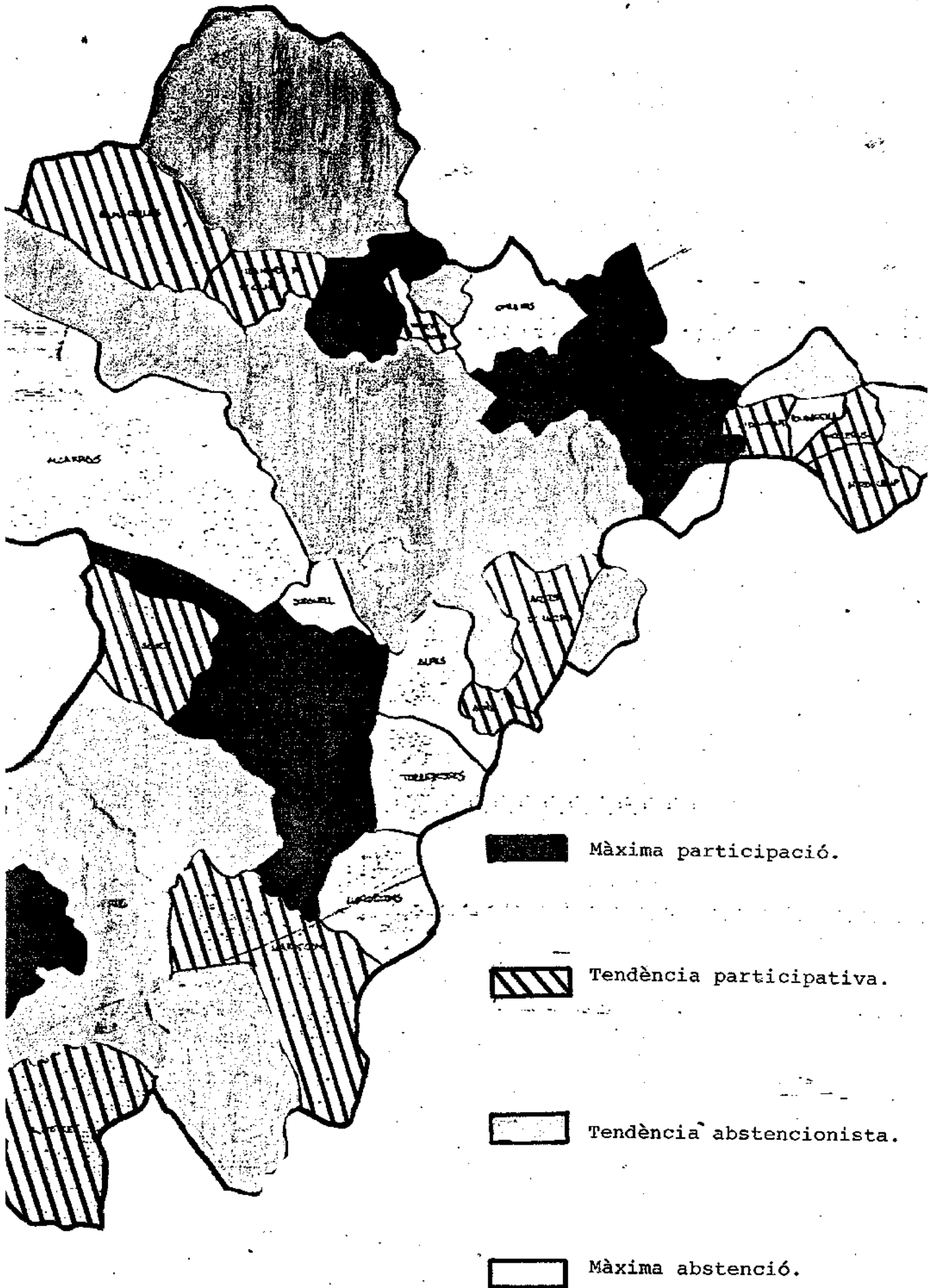
Com és pot deduir del MAPA SE-3 el comportament participatiu/abstencionista no mostra una diferenciació geogràfica ben definida, tot i que s'observa "agrupacions zonals", ni coincideix tampoc amb la delimitació de les zones socio-econòmicament més homogènies que hem definit abans.

Tampoc les variables "ecològiques" mostren cap relació rellevant amb el nivell de participació/abstenció. Només l'any 82 presenta un nivell de correlació tot just significatiu i positiu amb les variables "urbanes" i negatiu amb els "Pagesos"; una expressió més del fenomen que ja he esmentat a diferents llocs d'aquest treball: a les zones urbanes l'increment de la participació l'any 82 és més fort que als municipis rurals. (24)

Tot sembla indicar que la proximitat al "centre" i la facilitat de comunicacions afavoreix la socialització del comportament i dificulta la creació de zones molt diferenciades en funció del nivell de participació/abstenció, tal com ho indica el relativament bon nivell d'homogeneïtat de la distribució territorial, més alt que a les altres comarques, i el també bon nivell d'homogeneïtat observat en les variacions del nivell de participació/abstenció d'elecció en elecció (municipals apart, és clar).

Finalment, passant ara al nivell comarcal, en el Segrià conflueixen un seguit de característiques -sobretot en relació a les d'altres comarques- que semblen decisives en la determinació del més alt nivell de participació a la comarca:

PARTICIPACIÓ/ABSTENCIÓ (1977-82)

- La manca de dispersió poblacional a l'interior dels municipis (és molt marginal i puntual).

- La proximitat entre els municipis i la gran facilitat de comunicacions entre ells.

- L'existència d'una àmplia xarxa cooperativa (normalment d'àmbit municipal).

Tots ells factors afavoridors de la integració social.

12 . 2. 2. 2.- Les eleccions municipals

Com hem vist abans a nivell general, el comportament participatiu/abstencionista a les eleccions municipals presenta unes característiques diferencials que fan necessari un estudi específic.

Tal com es dedueix del quadre SE-12 el factor principal per a explicar les variacions en el nivell de participació/abstenció és l'existència o no de competència electoral a l'elecció local: en relació a les legislatives anteriors, tendeix a produir-se un fort increment de l'abstenció als municipis on es presenta una candidatura única es produeix un fort increment de l'abstenció.(25). En canvi als municipis on existeix competència electoral s'observa una tendència a mantenir o millorar el nivell de participació. (26)

En aquest darrer tipus de municipis les variacions estan relacionades fonamentalment amb el nivell d'abstenció a les eleccions legislatives anteriors: en general l'abstenció decreix més als municipis amb comportament abstencionista a les legislatives anteriors (27) o augmenta als més participatius anteriorment (28). En el mateix sentit, especialment l'any 83, s'observa un increment de l'abstenció a municipis poc participatius però en els quals l'increment de la participació a les legislatives havia estat molt fort (29).

Cas apart són Mollerusa i, sobretot, Lleida, on el nivell de participació a les municipals és sensiblement inferior al de les legislatives; fenomen paral·lel al que hem observat a la majoria de capitals comarcals i que, a nivell més general, es produeix a tots els grans centres urbans. (A les conclusions del treball tornaré sobre aquesta qüestió).

Per altra banda, com es dedueix de la matriu de correlacions, no existeix una estructura territorial pròpia del comportament participatiu/abstencionista a les eleccions municipals. Les diferències entre les estructures són degudes a que varien els municipis on es presenta una sola candidatura. La importància d'aquest factor es fa encara més palesa si observen les importants variacions dels nivells de participació/abstenció entre les 2 eleccions locals a cada municipi que presenti situacions de "competència" i de "no competència". Així per exemple: A Aspa, Rosselló, Sidamunt o Puigvert, on es presenta CU l'any 83 i existia competència l'any 79, o bé Alfés, Fondarella, Masalcoreig, Miralcamp, Golmés o Corbins amb CU l'any 79 i competència l'any 83.

A la resta de municipis, en canvi, existeix una relativa estabilitat en el nivell d'abstenció a les 2 eleccions (tot i observant-se, en general, un nivell més alt a les de 1979 per efecte de la conjuntura). Fet que cal situar en el marc d'una major estabilitat en el nivell de participació a les eleccions municipals que a les legislatives, com a conseqüència de la menor incidència que hi tenen els factors generals de conjuntura, "filtrats" per l'àmbit municipal de l'elecció.

QUADRE - SE - 12Eleccions municipals : Variacions nivell abstenci6

<u>79M - 79L</u>		<u>83M - 82L</u>		<u>83M-79M</u>
Vilanova Segrià	41,5 CU	Vilanova Segrià	51,9 CU	10,-
Golmés	37,3 CU	Rosselló	51,6 CU	39,7
Corbins	28,9 CU	Torresserona	4,24 CU	7,5
Masalcoreig	27,9 CU	Granja d'Escarp	39,1 CU	9,-
Almatret	27,1	Montoliu	32,9 CU	6,-
La Granja d'Escarp	24,- CU	Aspa	30,3 CU	43,6
Sudanell	23,8 CU	Els Alamús	29,2 CU	-1,-
Sunyer	22,8 CU	Sidamunt	25,4 CU	14,-
Torresserona	21,2 CU	Puigvert	31,6 CU	20,-
Alfès	21,- CU	Lleida	19,4	-5,-
Fondarrella	20,3 CU	Almatret	16,8 CU	-13,-
Alcoletge	19,3 CU	Alcarràs	15,5	2,2
Montoliu	16,5 CU	Alguaire	15,3	-1,4
Miralcamp	16,1 CU	Mollerusa	15,3	-0,6
Lleida	12,2	Sarroca	13,6 CU	9,7
Algüaire	8,5	Almenar	12,1	1,1
Alcanó	5,4	Almacelles	11,1	8,1
Rosselló	5,3	Alpicat	10,4	3,6
Maials	5,2	Bell-lloch	9,4	-4,4
Bell-lloch	4,9	Alcoletge	7,6	-21,-
Torres Segre	4,8	Golmés	7,6	-41,6
Mollerusa	4,5 CU	Corbins	5,8	-40,2
Els Alamús	4,5	Torrefarrera	5,3	-6,0
Torrefarrera	4,3	Serós	4,9	-6,0
Almenar	4,1	Aitona	3,4	-3,3
Alcarràs	3,9	Palau d'Angl.	2,4	-4,2
Sidamunt	3,8	Soses	2,-	0,
Aitona	3,3	Albatarrech	1,4	-2,3
Benavent	1,4	Torres Segre	0,9	-10,6
Alpicat	0,3	Maials	0,5	-12,4
Sarroca	-	Artesa	0,2	-3,2
Serós	-0,5	Miralcamp	-1,0	-27,0
Soses	-2,-	Masalcoreig	-4,3	-38,0
Llardecans	-3,2	Vilanova Barca	-6,0	-7,3
Vilanova Barca	-3,4	Fondarella	-6,9	-32,3
Almacelles	-4,5	Alfés	-11,2	-43,5
Artesa Lleida	-5,2	Llardecans	-13,1	-14,3
Palau d'Angles.	-7,5	Alcanó	-26,8	-39,3
Puigvert	-14,2			
Albatarrech	-15,2	Benavent		
Aspa	-15,8	Sonadell		
Torrebeses	-25,7	Sunyer		
		Torrebeses		

12 3. LA INCLINACIÓ DEL VOT.

12 3. 1.- Aspectes generals.-

Com a totes les comarques, l'estructura electoral del Segrià va variant a les successives eleccions, tal com es pot observar al quadre SE-13 i 14.

L'any 1977 presenta una certa bipolarització PCD-UCD, amb avantatge pel primer, seguits més lluny, pel PSC i el PSUC que obtenen percentatges lleugerament superiors a la respectiva mitjana de la circumscripció. L'enfocament més "estatal" de les eleccions de 1979 i la reestructuració de les aliances es reflexen a la comarca on es produeix una bipolarització UCD-PSC (amb avantatge per la primera) que experimenten un fort avenç, quedant molt lluny el PDC/CiU -que retrocedeix de manera espectacular- i el PSUC i l'ERC que es mantenen estables. El marc autonòmic de les eleccions de 1980 inverteix, com a tot arreu, les tendències d'evolució de 1979: UCD i PSC retrocedeixen mentre CiU i l'ERC avancen. La resultants d'aquests moviments és un gran equilibri de forces entre UCD-CiU-PSC, quedant més enrera l'ERC i el PSUC. Finalment, el marc estatal de les eleccions de 1982 i la crisi d'UCD i dels comunistes configuren un marc conjuntural especialment favorable a "l'alternativa socialista" que experimenta un fort avenç i es converteix en l'opció hegemònica de la comarca, seguida molt enrera per CiU que és manté estable, i molt més lluny per AP-PDP que ocupa una part de "l'espai" que perd UCD.

En conjunt presenta una estructura i unes tendències d'evolució gairebé idèntiques a les de la circumscripció. Els únics trets diferencials serien la implantació lleugerament superior de l'ERC, PSC i PSUC a la comarca i de CiU a la circumscripció.

QUADRE - SE - 13

SEGRIÀ (Sense Lleida) : Resultats comarcals 1977, 79, 80, 82.

		(% votants)					
		1977	1979	1980	1982		
AP	3,8	CD	1,6	-	AP-PDP	13,6	
UCD	21,3		31,	23,3		6,9	
PDC	24,4	CiU	13,5	22,9		23,5	
EC	9,	ERC	9,-	14,9		7,5	
PSC	16,7		26,-	21,7		37,1	
PSUC	13,2		11,5	11,-		3,8	
RSC	0,8		-	-		-	
UCDCC	7,8		-	-		-	
UTL	0,7	ORT	0,2	-		-	
		UN	0,5	FN	0,7	0,3	
		EC	0,4		-	-	
		MCC	0,3		-	-	
		OCE-BR	0,4		-	-	
		PTC	1,3	UPS	0,8	FCC	0,2
		LCR	0,3		-	-	
		PCC	0,2		-	-	
		IR	0,8		-	PCE(M-L)	0,1
		BEAN	0,7		0,4		-
		ULE	0,1		-		-
				PSA	0,5		-
				UC	0,6		-
				NE	1,9		-
				FE-JONS	0,2		0,
						PCC	1,0
						PST	0,8
						UCE	0,1
						LC	0,-
						CDS	3,-

QUADRE - SE - 14

SEGRIÀ (Sense Lleida) : Resultats comarcals 1977, 79, 80, 82.

(% cens)

	<u>1977</u>		<u>1979</u>		<u>1980</u>		<u>1982</u>
AP	2,9	CD	1,1		-	AP-PDP	10,5
UCD	17,9		21,4		14,2		5,3
PDC	20,1	CiU	9,2		14,-		18,1
EC	7,4	ERC	6,3		9,1		5,7
PSC	13,6		18,1		13,2		28,5
PSUC	10,7		8,1		6,7		2,9
RSC	0,6		-		-		-
UCDCC	6,4		-		-		-
UTL	0,6	ORT	0,1		-		-
		UN	0,3	FN	0,4		0,2
		EC	0,3		-		-
		MCC	0,2		-		-
		OCE-BR	0,3		-		-
		PTC	0,9	UPS	0,5	FCC	0,1
		LCR	0,2		-		-
		PCC	0,1		-		-
		IR	0,5		-	PCE(M-L)	0,1
		BEAN	0,4		0,3		-
		ULE	0,1		-		-
				PSA	0,3		-
				UC	0,4		-
				NE	1,2		0,6
				FE-JONS	0,1		0,
						PCC	0,7
						PST	0,6
						UCE	0,1
						LC	0,-
						CDS	2,3

En relació a Catalunya les diferències són més importants: 1) En primer lloc l'estructura catalana és "a dominant" socialista excepte l'any 80. 2) Per altra banda, la implantació d'UCD i de l'ERC és molt superior a la comarca, mentre la del PSC i PSUC hi és inferior oscil.lant a favor d'un o altre àmbit la de PDC/CIU. 3) Finalment, a nivell evolutiu, les úniques diferències rellevants són: el fort descens del PDC/CIU i l'avenç socialista paral.lel de l'any 79 al Segrià, que contrasta amb l'estabilitat a nivell de Catalunya i expressa "l'impacte" comarcal de la fusió del PSC (R) en el PSC i dels progressos organitzatius del PSC a les comarques interiors; a nivell de Catalunya, el descens de CIU i l'avenç d'AP-PDP en relació a UCD-80 que s'observen a la circumscripció, indicadors de la penetració més fàcil que troba la nova opció conservadora a les zones urbanes.

A nivell de Tendències (quadre SE-15, i gràfica SE-2) l'Esquerra, seguint la tradició de l'època republicana, és majoritària mentre que darrera d'ella la Dreta i el Catalanisme de Centre estableixen una relació d'equilibri a partir de 1980. Es sintomàtic però, de cara a l'evolució futura, que la Dreta no recuperi "terreny" a les darreres eleccions d'àmbit estatal i en canvi es consolidi el CC (de fet CiU).

La Dreta presenta inicialment a la comarca uns resultats més favorables que a nivell de Catalunya, equilibrant-se amb els de la circumscripció a partir de les legislatives-79.

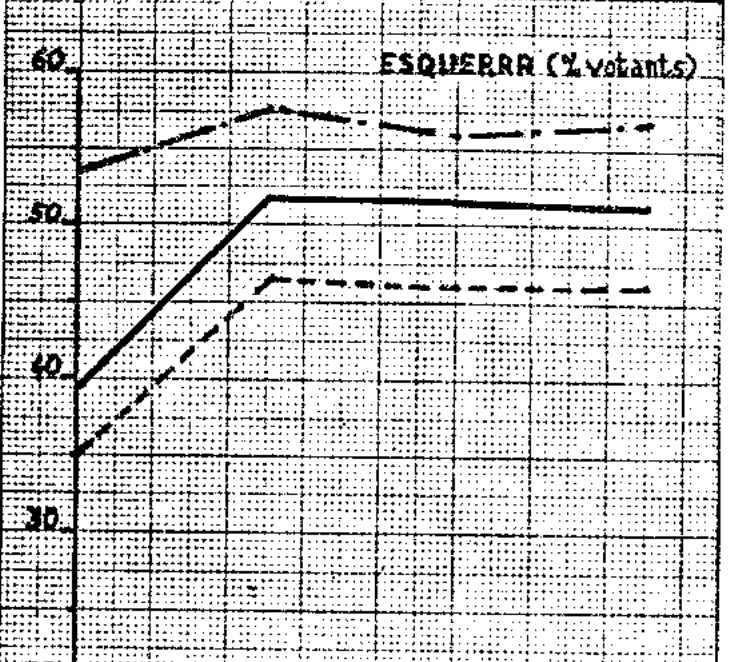
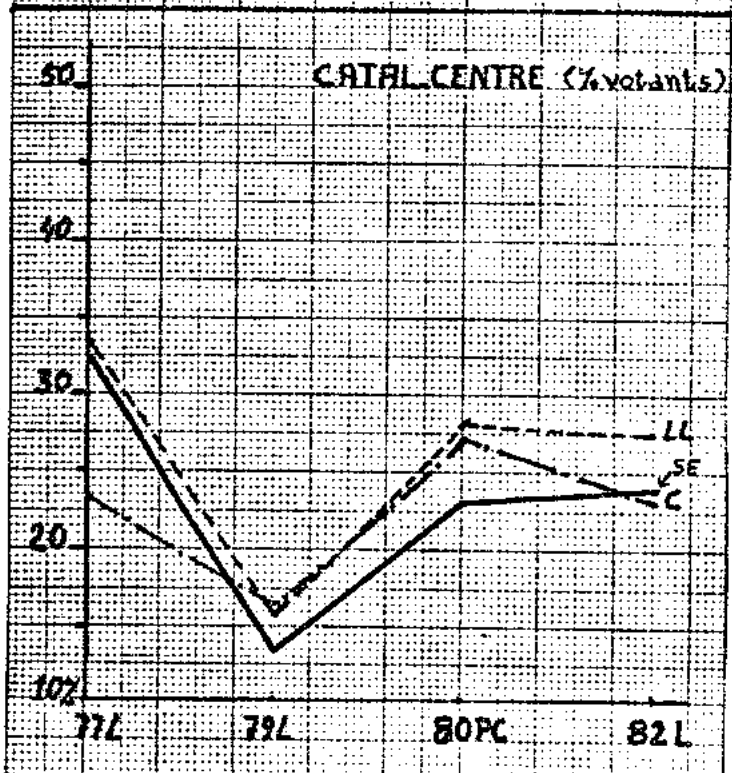
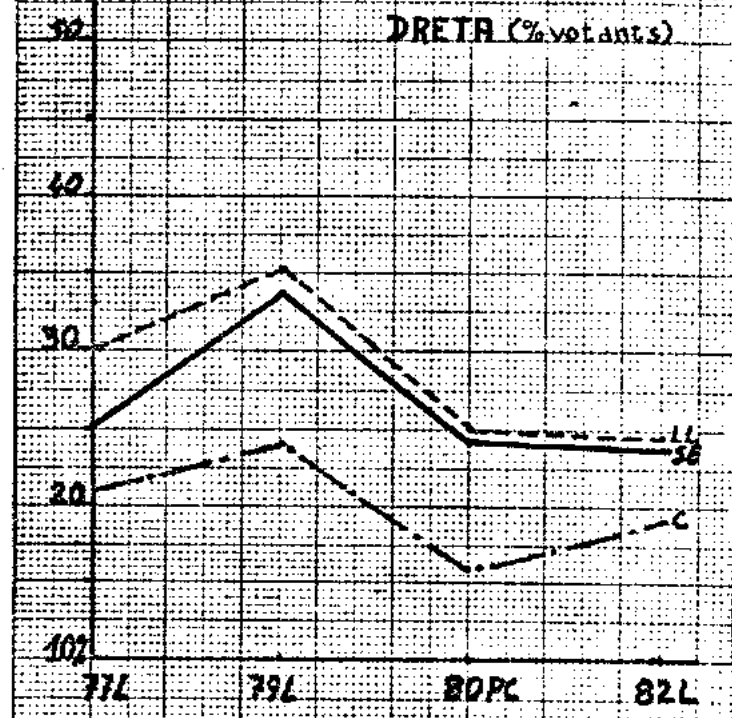
Pel que que fa al Catalanisme de Centre, inicialment presenta uns resultats molt millors a la comarca i a la circumscripció que a nivell de Catalunya, però l'impacte diferencial de la reestructuració de les aliances a aquells 2 àmbits hi produeix un retrocès molt més fort

QUADRE - SE - 15

Tendències: Resultats comarcals comparats

	<u>% votants</u>			<u>% cens</u>		
	<u>Segrià</u>	<u>Circr. Catal.</u>		<u>Segrià</u>	<u>Circr. Catal.</u>	
Dreta	25,1	30	21,-	20,8	23,6	16,7
77 Catal. Centre	32,2	34,4	23,3	26,5	26,3	18,4
Esquerra	<u>39,6</u>	34,9	53,6	<u>32,3</u>	27,5	42,5
Dreta	33,1	35,4	24,-	22,8	23,2	16,2
79 Catal. Centre	13,9	16,-	16,7	9,2	10,-	11,1
Esquerra	<u>50,7</u>	46,4	57,2	<u>35,3</u>	30,4	39,2
Dreta	24,2	25,-	16,1	14,9	14,8	10,2
80 Catal. Centre	22,9	28,2	27,2	14,-	16,9	17,3
Esquerra	<u>51,8</u>	46,2	56,-	<u>31,4</u>	27,3	35,2
Dreta	23,8	24,7	19,2	28,3	20,5	16,6
82 Catal. Centre	23,5	27,6	23,-	18,1	20,9	19,1
Esquerra	<u>51,4</u>	46,2	56,8	<u>39,3</u>	34,8	45,1

de la tendència l'any 79 presentant, a partir de llavors, uns resultats bastant semblants als 3 àmbits, però els comarcals són sempre inferiors als de la circumscripció.

Finalment L'Esquerra presenta sempre uns resultats superiors als de la circumscripció i inferiors als de Catalunya mantenint-se totalment estable, igualment que als altres àmbits, a partir de 1979.

12.3.2. La distribució territorial del vot. Característiques:

a) El nivell d'implantació de les diferents opcions de vot al Segrià presenta una distribució territorial (municipis i seccions) bastant irregular però, en general, una mica més homogènia que a les altres comarques. Fenòmen paral·lel al que hem observat en relació al nivell de participació/abstenció, semblant indicar que existeix al Segrià un nivell més elevat de socialització del comportament electoral en General.

QUADRE - SE - 16

Opcions i tendències: Homogeneïtat implantació territorial

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
AP/CD	0,73	0,79	-	0,43
UCD	<u>0,40</u>	<u>0,26</u>	<u>0,29</u>	0,65
PDC/CIU	0,45	0,50	0,37	0,38
EC/ERC	0,83	0,62	0,50	0,55
PSC	0,54	0,31	0,36	<u>0,26</u>
PSUC	0,53	0,67	0,74	0,89
Dreta	0,35	0,25	0,29	0,26
Catal. Centre	0,35	0,50	0,37	0,38
Esquerra	0,31	0,18	0,21	0,19

La UCD és l'opció que té una implantació més homogènia fins la crisi del 82. En aquestes eleccions passa a ésser-ho el PSC -ara opció hegemònica- que des de 1979 presenta una implantació molt més homogènia que inicialment. (quadre SE-16)

Per Tendències la implantació és més regular, indicant que existeix un bon nivell de "complementarietat territorial" entre les opcions que les integren. L'exemple més "espectacular" és el de l'Esquerra -qua a partir de 1979 presenta un bon nivell d'homogènitat- però també s'observa en el cas de la Dreta i del CC-77.

Igualment en el cas dels partits i coalicions, la implantació territorial de les tendències al Segrià és més homogènia que a les altres comarques.

b) En canvi en relació a la majoria de les comarques de la circumscripció, l'estabilitat de les estructures d'implantació de les diferents opció de vot és més baixa tal com es pot deduir de la matriu de correlacions adjunta (quadre SE-17) i de la seva anàlisi comparada.

Apart d'altres factors polítics que veurem amb més deteniment en l'estudi individualitzat de cada opció, tot sembla indicar que la inestabilitat de les estructures d'implantació es veu afavorida també pel més alt nivell d'homogènitat que presenten aquestes estructures.

Com a la majoria de les comarques el PSUC és el que presenta una estructura més estable, seguit de l'ERC (especialment a partir de 1979). A més a més, també s'observa un relativament bon nivell d'estabilitat en el cas de la UCD fins la crisi de 1982, i el del PSC a partir de 1979 després d'absorbir el sector més "esquerra" del PDC.

QUADRE - SE - 17

Opcions i Tendències: Estabilitat estructura implantació
(Coeficients de correlació - % votants)

	<u>77-79</u>	<u>77-80</u>	<u>77-82</u>	<u>79-80</u>	<u>79-82</u>	<u>80-82</u>
AP/CD/AP-PDP	0,32	-	0,44	-	0,65	-
UCD	0,73	0,57	0,37	0,77	0,42	0,35
PDC/CiU	0,20	0,11	0,20	0,50	0,47	0,56
EC/ERC	0,70	0,66	0,60	0,77	0,71	0,82
PSC	0,45	0,26	0,36	0,65	0,62	0,70
PSUC	0,79	0,81	0,68	0,85	0,74	0,75
Dreta	0,73	0,63	0,65	0,78	0,65	0,71
Catal.Centre	0,38	0,24	0,36	0,50	0,47	0,56
Esquerra	0,57	0,50	0,46	0,84	0,73	0,77

Per la seva banda, CiU torna a ésser, com gairebé sempre, la que presenta un nivell d'estabilitat més baix, com a conseqüència de la seva important "relació d'intercanvi" ja sigui amb la UCD o bé amb l'ERC i el PSC; tot just sembla mantenir estables uns eixos bàsics a partir de 1979.

A nivell de Tendències s'observa una millora es l'estabilitat de la Dreta en comparació a les opcions que la integren, l'any 82, la qual cosa indicaria, juntament amb l'estabilitat en la correlació de forces, la capitalització preferent per AP de l'electorat que perd UCD.

El CC, lògicament, no presenta cap millora rellevant en l'estabilitat de la seva estructura.

Finalment, l'Esquerra només presenta un bon nivell d'estabilitat -paral·lelament al de les opcions- a partir de 1979, condicionada per la diferent estructura del PSC -opció més important de la tendència- i, en part,

de l'ERC l'any 1977. A partir de les segones eleccions legislatives, estabilitat de l'estructura d'implantació i del seu nivell de correlació de forces són fenòmens paral·lels, indicadors de que la majoria de les variacions de l'ERC, el PSC i el PSUC es fan entre ells així com de l'alt nivell de "definició" ideològica de l'electorat d'esquerres.

QUADRE - SE - 18

Municipis: Resultats principals opcions (% votants) (1977)

	<u>AP</u>	<u>UCD</u>	<u>UCDCC</u>	<u>CIU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>
Alamús	0,7	17,4	10,9	21,4	30,5	7,5	5,4
Albatàrrec	5,4	18,4	3,7	16,8	7,0	11,6	34,3
Alcanó	1,6	34,0	5,9	27,5	12,9	8,6	7,0
Alcarràs	3,2	11,8	4,8	10,1	23,5	33,0	10,6
Alcoletge	0,7	19,6	8,9	33,5	4,5	16,3	14,3
Alfés	1,5	27,6	5,0	40,7	6,5	3,0	9,5
Alguaire	1,7	13,7	6,1	22,7	22,3	13,2	17,6
Almacelles	7,3	11,8	6,4	32,3	12,85	17,6	18,4
Almatret	3,3	25,1	2,0	44,0	2,7	3,5	17,0
Almenar	1,1	19,3	4,4	28,0	4,5	24,7	4,0
Alpicat	4,32	42,3	6,5	14,3	3,1	17,22	8,8
Artesa de Llei.	2,9	21,7	4,2	37,1	8,9	6,2	14,9
Aspa	1	30,1	5,5	21,1	4,5	5,5	31,1
Aitona	7,8	38,7	8,3	13,4	4,4	19,2	4,8
Bell-lloch	1,8	30,1	5,1	16,9	23,9	8,5	7,5
Benavent	3,2	17,0	7,9	44,6	3,2	8,8	10,3
Corbins	3,7	20,1	4,9	55,1	3,9	3,5	6,5
Fondarella	4,8	19,5	7,7	19,1	8,9	23,2	13,4
Golmés	1,5	14,8	1,1	26,6	15,5	15,3	8,7
Granja d'Escarp	2,1	29,6	7,8	26,5	3,5	13,1	12,9
Lleida	5,0	24,0	8,1	16,2	5,3	20,3	17,2
Llardecans	0,8	30,8	24,1	11,2	1,8	20,7	5,8
Masalcoreig	3,0	8,8	2,6	60,2	8,4	9,0	5,1
Maials	3,6	25,6	8,6	35,5	1,6	7,5	16,0
Miralcamp	12,1	20,1	5,8	47,9	4,1	6,2	1,7
Mollerusa	3,4	15,3	12,8	22,3	11,2	18,5	13,7
Montoliu Llei.	3,4	19,3	19,6	36,8	4,65	14,3	10,46
Palau Angles.	3,4	22,6	12,8	19,8	16,8	15,5	5,6
Puigvert Llei.	2,4	22	4,2	24,1	8,2	19,8	14,9
Rosselló	2,9	19,3	6,5	30,1	2,8	21,0	12,0
Sarroca Llei.	0,7	28,9	8,0	17,5	20,1	6,7	12,6
Serós	1,5	21,7	5,1	14,9	4,3	24,9	14,5
Sidamunt	2,9	38,1	6,1	30,1	12,3	4,3	4,7
Soses	4,8	18,6	4,3	17,0	1,4	29,3	20,4
Sudanell	4,5	32,0	1,35	24,4	3,3	6,4	14,2
Sunyer	2,1	11,7	4,8	28,8	12,2	33,6	5,3
Torrebeßes	6,3	22,2	12,2	18,1	20,9	5,4	13,1
Torrefarrera	5,2	28,4	4,4	32,0	2,6	15,2	10,4
Torres Segre	1,3	34,1	15,5	13,7	4,9	12,4	14,5
Torreserona	1,6	33,7	4,4	15,1	18,5	6,7	13,4
Vilanova Segria	0,7	16,9	10,0	25,2	10,2	26,7	7,8
Vilanova Barca	2,8	29,2	7,2	14,0	2,4	8,8	32,2

QUADRE - SE - 19

Municipis : Resultats principals opcions (% votants) (1979)

	<u>EX.DR.</u>	<u>AP</u>	<u>UCD</u>	<u>CIU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>EX.EQ</u>
Alamús	3,2	0,9	26,8	11,1	24,9	11,4	12,4	7,4
Albatàrrec	0,7	1,2	26,1	3,7	7,2	26,8	27,6	3,5
Alcanó	0,6	0,6	31,2	12,2	14,2	25,8	6,8	2,0
Alcarràs	0,5	1,7	20,1	9,3	15,1	34	9,9	3,7
Alcoletge	0,8	0,5	25,4	17,7	15,7	21,2	14,9	1,0
Alfés	1,3	3,4	43,4	8,2	6,8	19,3	8,9	2,7
Alguaire	0,2	0,6	26,3	12,0	12,7	20,4	18,7	5,3
Almacelles	0,7	1,7	22,0	18,7	5,3	27,2	18,2	2,5
Almatret	0,2	1,3	32,2	8,5	12,7	25,2	14,5	2
Almenar	0,1	0,6	27,7	14,4	7,7	33,5	11,6	2,2
Alpicat	0,6	2,7	40,5	12,3	2,9	32,0	4,2	1,8
Artesa de Llei.	1,1	0,1	36,7	15,3	7,1	18,6	15,8	1,8
Aspa	0	3,2	29,7	14,0	3,2	10,8	37,8	0,5
Aitona	0,8	1,1	49,1	5,6	8,1	27,6	2,8	2,8
Bell-lloch	0,0	0,9	38,6	8,4	15,5	21,4	6,1	2,8
Benavent	0	0,2	29,	36,4	1,9	24,3	6,0	1,9
Corbins	0,2	3,0	37,3	5,9	6,9	39,2	1,9	2,1
Fondarella	0,4	4,0	31,3	13,8	12,6	15,4	6,5	10,5
Golmés	0,3	0,9	27,9	13,2	11,6	34,0	6,3	3,0
Granja d'Escarp	0,8	1,6	39,8	7,8	12,3	20,6	7,8	6,7
Lleida	1,1	4,8	26,9	10,9	5,0	29,6	13,9	4,3
Llardecans	0,2	0	36,2	19	2,5	32,3	5,6	1,0
Masalcoreig	0,2	0	16,1	7,8	19,0	35,1	14,0	4,6
Maials	0	1,2	34,0	14,8	11,9	24,2	11,3	0,9
Miralcamp	1,0	2,1	35,0	11,1	4,3	40,3	2,4	0,9
Mollerusa	0,6	2,8	27,5	16,8	7,2	24,1	10	6,9
Montoliu Llei.	0	2,2	54,6	8	5,7	19,1	4,8	3,5
Palau Angles.	0,6	2,9	32,9	25,2	12,2	15,8	4,2	4,1
Puigvert Llei.	0,4	0,2	31,5	6,7	13,3	28,6	8,6	8,3
Rosselló	0	0,8	24,1	17,0	12,4	20,0	20,4	2,2
Sarroca Llei.	0,2	0	26,5	8,8	24,6	14,4	21,8	1,6
Serós	0	0,7	29,2	7,0	8,7	31,2	15,4	3,8
Sidamunt	1,6	4,5	46,0	12,7	10,6	11,1	9,0	3,2
Soses	0	4,1	27,7	4,4	1,0	31,4	26,4	2,9
Sudanell	0,7	2,8	40,2	0,5	5,2	16,0	10	1,8
Sunyer	0,5	0,5	34,8	9,8	16,6	25,	8,3	3,1
Torrebeßes	0	1,0	32,8	10,4	18,7	19,7	13,0	2,6
Torrefarrera	0	0,9	34,5	9,3	8,0	33,5	10,5	1,3
Torres Segre	0,1	1,2	39,5	18,4	0,0	23,6	10,1	4,7
Torreserona	0	0,6	36,9	10,7	20,8	22,1	1,3	4,6
Vilanova Segria	0	0,7	24,2	27,1	11,3	28,1	3,6	2,8
Vilanova Barca	0,3	1,3	38,6	9,4	4,0	14,9	29,2	1,1

QUADRE - SE - 20

Municipis : Resultats principals opcions (% votants) (1980)

	<u>EX.Dr.</u>	<u>AP</u>	<u>UCD</u>	<u>CIU</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>Ex.ESq</u>
Alamús	0,6	-	16,4	20,2	37,4	15,8	4,4	4,1
Albatàrrec	1,5	-	15,6	15,6	9,7	22,5	31,5	2,6
Alcanó	0,6	-	25	48,6	8,7	10,1	3,3	3,3
Alcarràs	1,1	-	22,1	12,7	26,4	25,4	3,6	7,8
Alcoletge	1,2	-	17,5	17,7	33,4	18,7	8,0	2
Alfés	0	-	25,1	35,5	16,3	11,8	6,6	4,4
Alguaire	0,3	-	14,6	21,6	19,0	26,5	8,7	8,6
Almacelles	1,1	-	18,7	21,4	12,2	21,8	18,2	5,6
Almatret	1,0	-	19,8	30,0	17,6	13,6	16,0	1,0
Almenar	1,0	-	19,4	22,5	13,9	24,2	15,3	2,8
Alpicat	1,7	-	27	25,4	7,2	27,0	6,0	4
Artesa de Llei.	1,1	-	33,2	17,2	9,5	16,4	15,1	6,4
Aspa	3,2	-	16,2	29,1	4,8	11,8	34,5	0
Aitona	1,2	-	37,9	18,8	15,5	21,8	3,1	0,9
Bell-lloch	1,1	-	25,0	19,7	26,7	12,3	4,2	9,3
Benavent	0,6	-	22,0	39,2	13,1	15,9	5,2	3,6
Corbins	0,4	-	26,8	16,9	17,4	31,7	2,1	3,3
Fondarella	1,4	-	29,3	23,7	18,0	9,4	5,6	2,3
Golmés	0,5	-	26,4	20,3	14,6	24,5	8,0	4,8
Granja d'Escarp	1,3	-	22,5	19,1	14,6	16,9	12,1	4,6
Lleida	2,2	-	21,8	21,7	9,5	24,3	14,9	4,3
Llardecans	0	-	28,4	27,8	3,8	30,6	5,1	3,2
Masalcoreig	0,9	-	10,0	13,8	14,2	40,7	18,5	1,4
Maials	0,5	-	27,9	18,4	11,4	35,7	3,7	1,1
Miralcamp	2,5	-	31,1	20,6	13,1	21,8	4,7	4,0
Mollerusa	1,2	-	24,8	24,5	12,6	17,9	11,3	6,5
Montoliu Llei.	0	-	31,2	38,0	6,3	19,5	1,9	2,4
Palau Angles.	0,6	-	23,6	37,4	19,6	8,8	5,5	3,7
Puigvert Llei.	0,4	-	25,9	10,0	15,0	34,7	11,0	2,6
Roselló	0,6	-	14,2	25,2	23,6	21,2	10,5	3,4
Sarroca Llei.	0	-	24,5	22,0	18,5	19,1	13,5	2,2
Serós	0,9	-	18,6	17,2	13,7	27,6	17,7	2,9
Sidamunt	1,3	-	42,2	18,3	15,6	7,8	8,2	5,5
Soses	0,4	-	19,0	19,0	4,9	28,9	26,0	0,8
Sudanell	0,6	-	33,4	33,4	9,2	12,7	7,0	2,5
Sunyer	0,6	-	23,9	32,7	25,7	10,0	2,5	3,1
Torrebeßes	1,7	-	23,5	27,0	17,2	17,2	12,0	1,7
Torrefarrera	1,4	-	22,6	21,1	8,8	30,8	11,1	2,9
Torres Segre	0,6	-	22,1	41,8	3,6	19,5	9,6	1,9
Torreserona	1,2	-	35,7	14,9	24,6	18,8	1,9	2,5
Vilanova Segria	0	-	12,2	50,8	16,3	13,6	2,0	4,1
Vilanova Barca	0	-	33	15,9	2,3	15,4	31,0	

QUADRE -SE - 21

Municipis: Resultats principals opcions (% votants) (1982)

	EX.DR.	AP	UCD	CDS	CIU	ERC	PSC	PSUC	E.Eq
Alamús	0,7	7,2	3,9	2,3	25	20,5	28,9	3,6	2,3
Albatàrrec	0,1	13,7	4,8	2,6	14,3	6,6	42,8	8,8	2,3
Alcanó	0	4,6	26,3	5,9	21,0	7,2	26,3	2,6	-
Alcarràs	0,0	13,6	4,0	3	17,0	11,9	42,9	2,3	2,7
Alcoletge	0,1	8,0	9,1	2,6	15,6	17,8	38,4	2,9	1,6
Alfés	0	7,3	16,4	5,1	26,1	4,5	25	5,6	7,3
Alguaire	0,0	8,9	5,3	2,8	22,5	11,5	39,6	3,3	2,6
Almacelles	0,5	17,3	3,4	3,5	15,9	3,5	42,9	8,0	2,0
Almatret	0,7	11,7	7,9	3,1	16,0	5,2	41,9	7,6	2,3
Almenar	0,2	6,3	8,8	2,9	23,8	5,3	45,4	3,7	1,3
Alpicat	0,1	18,5	6,1	3,2	17,1	4,0	45,6	1,6	1,4
Artesa de Llei.	1,0	9,7	6,2	6,1	25,9	7,4	27	8,4	3,6
Aspa	0,5	19,8	7,1	1,7	17,1	6,0	36,4	7,1	0,5
Aitona	0,3	14,4	14,7	7,0	21,4	8,0	27,2	1,6	1,5
Bell-lloch	0,0	17,9	3,8	4	26	15,1	24,6	0,5	2,5
Benavent	0	10,1	5,2	6	33,6	6,5	33,1	1,8	1,0
Corbins	0,1	10,3	18,4	1,9	20,6	6,2	38,1	1,9	0,8
Fondarella	0	23,0	2,7	2,3	28,1	6,3	28,1	0,7	1,9
Golmés	0	13,1	,5	1,7	27,6	4,8	41,6	1,6	2,4
Granja d'Escarp	0,8	12,3	5,4	2,6	23,3	9,9	36,3	2,6	3,0
Lleida	0,2	19,5	3,8	3,5	17,1	3,6	44,2	2,9	1,5
Llardecans	0	16,7	8,2	3,8	20,2	3,1	42,2	2,1	1,4
Masalcoreig	0,6	7,3	4,3	1,9	28,0	7,9	42,0	2,5	1,0
Maials	0	10,7	15,3	2,2	19,8	11,9	35,8	1,1	1,1
Miralcamp	0,1	20,0	5,2	2,4	25,2	7,3	34,1	0,4	3,4
Mollerusa	0,3	17,7	5,1	1	26,4	6,0	38,2	1,6	1,4
Montoliu Llei.	0	9,5	10,2	3,8	44,1	6,4	20,9	2,2	2,6
Palau Angles.	0,2	12,2	2,5	2,5	53,1	6,9	17,3	1,0	1,2
Puigvert Llei.	0,1	12,7	9,0	1,3	13,4	7,1	50,1	3,3	1,5
Rosselló	0,1	6,3	1,9	3,6	31,5	10,9	35,2	6,7	1,0
Sarroca Llei.	0	2,8	9,6	4,5	31,1	7,0	31,4	3,9	2,2
Serós	0,3	8,4	6,3	3,6	20,5	7,6	40,5	7,8	2,9
Sidamunt	0,3	28,8	7,1	2,9	29,9	3,3	17,6	1,1	4,4
Soses	0,1	18,6	6,7	3,1	13,1	2,9	38,1	14,4	1,4
Sudanell	0,2	23,7	5,9	0,4	30,6	3,5	29,4	2,3	1,1
Sunyer	0	6,1	9,2	4,6	31,2	17,9	23,0	2,5	2,5
Torrebeßes	0	10,4	12,3	2,3	23,6	8,0	32,7	8,5	-
Torrefarrera	0,2	18,0	5,2	2,1	20,5	3,1	45,8	2,7	0,4
Torres Segre	0	14,1	10,5	2,3	31,2	3,2	31,2	1,4	1,5
Torreserona	0,5	10,5	5,5	4,4	21,6	14,4	35,5	1,1	4,9
Vilanova Segria	0	6,5	2,5	3	47,8	11,5	22,3	2,2	2,7
Vilanova Barca	0,1	7,5	21,5	6,3	14,8	2,4	27,7	16,9	0,8

12. 3. 3.- La implantació territorial: opcions i tendències.

AP / CD / AP-PDP :

A les eleccions de 1977 i 1979 la seva implantació a la comarca és molt baixa (l'any 79 gairebé nul·la) i inferior a la del conjunt de la circumscripció.

QUADRE - SE - 22

AP / CD / AP-PDP: Evolució comarcal comparada

	<u>1977</u>		<u>1979</u>		<u>1980</u>		<u>1982</u>	
	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>
Segrià	3,8	2,9	1,6	1,1	-	-	13,6	10,5
Circumscripció	5,3	4,2	3,1	2,1	-	-	15,6	11,9
Catalunya	3,5	2,7	3,6	2,4	2,3	1,5	14,5	11,5

La forta embranzida general d'aquesta opció l'any 82 (crisi d'UCD, àmbit estatal de l'elecció, augment de la participació) la situa com a 3ª força de la comarca molt per darrera, però, del PSC i CiU.

En aquestes eleccions la seva implantació territorial és bastant irregular. El seu avenç es fa fonamentalment sobre les pèrdues d'UCD ($r=-0,63$) a més a més de captar un sector de nous participants, i només de manera molt marginal "recupera" un petit sector d'electorat centrista-79 que s'havia desplaçat cap a CiU l'any 80 (Aspa, Torres, Soses). La capitalització per AP d'electorat "centrista", igualment que la d'abstencionistes-79, és territorialment irregular. Així, entre els municipis on el retrocès d'UCD es més fort (Sidamunt, Sudanell, Fondarella, Alpicat, Bell-lloch, etc...) AP-PDP sembla capitalitzar gairebé exclusivament

les pèrdues centristes, mentre que a Torresserona, Artesa, Palau d'Anglesola, Golmés, etc..., CiU -i també el CDS- absorvien un sector important d'aquelles pèrdues.

Aquests moviments són els que configuren la seva implantació, que es defineix de la següent manera:

- Els municipis on assoleix uns percentatges més elevats són: Sidamunt, Fondarella i Sudanell.

- També obté percentatges bastant superiors a la mitjana a: Miralcamp, Aspa, Lleida, Soses, Alpicat, Torrefarrera, Bell-lloch, Mollerussa, Almacelles i Llardecans.

- Presenta una implantació propera a la mitjana a: Aitona, Torres de Segre, Alcarràs, Albatarrech, Palau d'Anglesola, Golmés, Puigvert de Lleida, Granja d'escarp,.

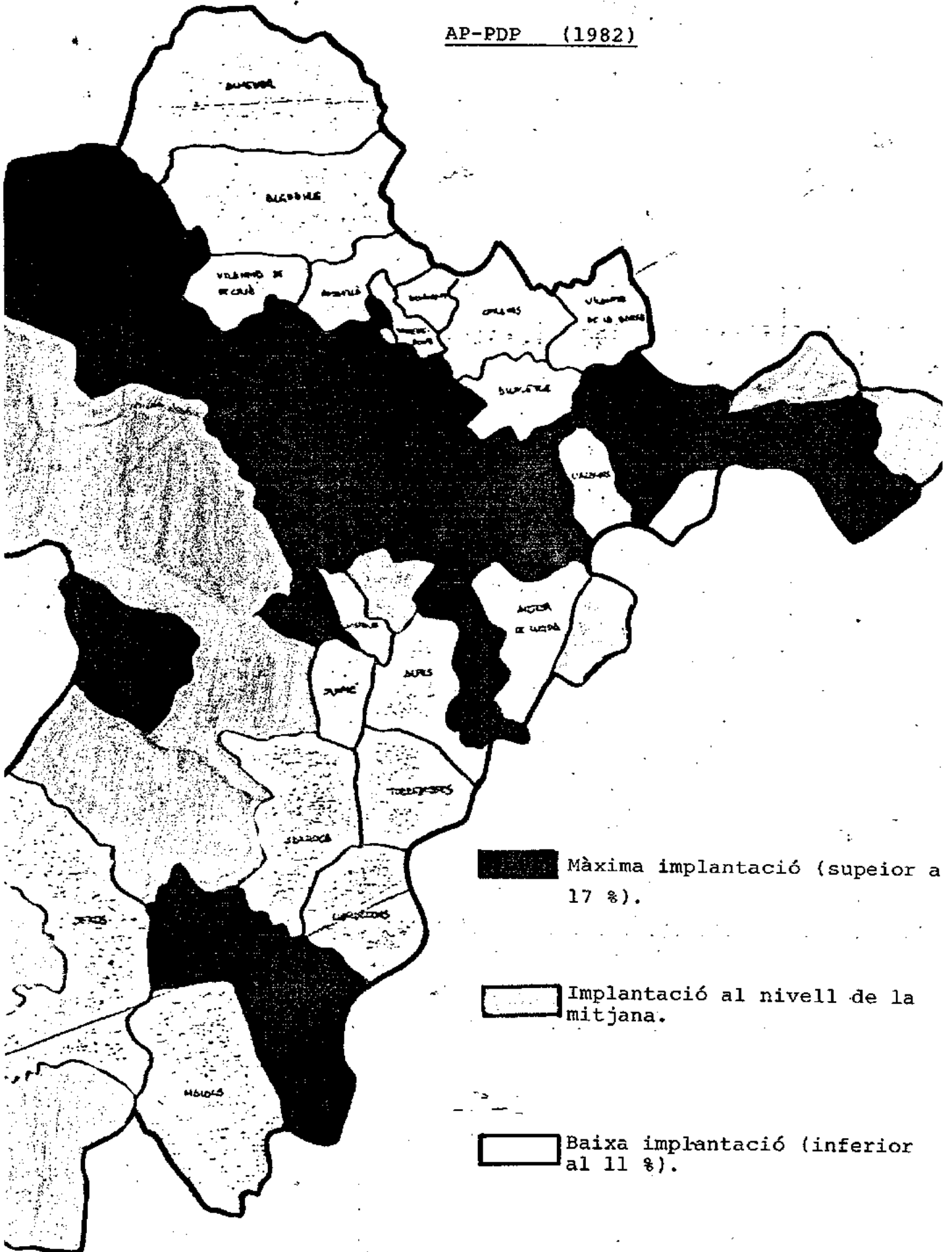
- La seva implantació és clarament inferior a la mitjana a: Maials, Torrebeßes, Benavent, Corbins, Artesa, Montoliu, Serós, Massalcoreig, Alguaire, Alcoletge, Vilanova de la Barca, Vilanova de Segrià, Rosselló, Almenar, els Alamús, Alfés i Sunyer.

Tal com pot observar-se en el mapa SE-4 l'expressió geogràfica d'aquesta implantació és bastant suggerent: Troba més dificultats de penetració a la zona confrontant amb la Noguera i a la "bossa" formada per Alfés, Sunyer, Alcanó i Sarroca. En canvi és més alta a Lleida ciutat (30) i alguns municipis de la seva àrea d'influència més directa (extent-se amb una mica menys de força cap a la zona del Baix Segre), així com als municipis més "Urgellencs", especialment els confrontants amb les Garrigues, que semblen pertanyer a la zona d'influència d'AP que té com a "epicentre" Torregrossa (31).

Així doncs, la seva implantació s'estructura,

fonamentalment, a partir de la millor capacitat d'implantació a les zones urbanes i municipis més grans (Lleida, Mollerusa, Almacelles) (32), per una banda, i de l'existència o no de xarxes d'influència favorables, per un altra.

AP-PDP (1982)

■ Màxima implantació (superior a 17 %).

▨ Implantació al nivell de la mitjana.

□ Baixa implantació (inferior al 11 %).

U C D

Obté sempre uns resultats, bastant semblants a la mitjana de la circumscripció, excepte a les eleccions de 1977 que és inferior. En canvi, en relació al conjunt de Catalunya, la implantació d'UCD a la comarca, com a totes les de Lleida, és sempre molt superior.

L'evolució de la mitjana comarcal segueix les mateixes pautes qualitatives que la provincial i la catalana, però cal remarcar que l'avenç de 1979 és més fort que a nivell de la circumscripció i, no cal dir-ho, de Catalunya.

QUADRE - SE - 23UCD: Evolució comarcal comparada

	<u>1977</u>		<u>1979</u>		<u>1980</u>		<u>1982</u>	
	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>
Segrià	21,3	17,9	31,-	21,4	23,3	14,7	6,9	5,3
Circumscrip	24.-	18,9	31,2	20,4	23,3	13,8	5,6	4,3
Catalunya	16,8	13,3	19,-	13,-	10,6	6,5	2,-	1,6

És l'opció que presenta una distribució territorial del vot més homogènia fins la crisi de 1982 (tot i que l'any 77 és força irregular). (Quadre SE-16)

Igualment la seva estructura d'implantació presenta un relativament bon nivell d'estabilitat fins que la devallada de 1982 hi introdueix modificacions substancials. (Quadre SE-17)

L'any 77 presenta una estructura basada en un bon nivell d'implantació als municipis de la "zona garriguena" i als del baix Segre (33), essent baixa a tota

la part Nord excepte a la zona de Vilanova de la Barca -Bell-lloch-Sidamunt i als 3 de l'àrea d'influència més directa de Lleida (Alpicat, Torresserona i Torrefarrera). Les eleccions legislatives de 1979 afavoreixen l'avenç d'UCD que es converteix en l'opció clarament majoritària a la comarca. Aquest avenç és general a gairebé tots els municipis (34), especialment a nivell de la correlació de forces, i bastant homogeni (35), essent més fort als municipis on pitjors resultats havia obtingut a les eleccions de 1977 i més suau (àdhuc retrocedeix) a on havien estat superiors a la mitjana. Tot plegat produeix una millora en l'homogeneïtat de la implantació alhora que no introdueix modificacions substancials en la seva estructura

Aquest avenç prové de la capitalització d'una part de l'electorat democristià de 1977, així com, en menor grau, de les pèrdues d'AP i, molt localitzadament, del PDC. La capitalització de l'electorat democristià és important, sobre tot, a la zona de la Plana d'Urgell (Golmés, Mollerussa, Palau d'Anglesola, Fondarella), incorporant també electorat d'AP a Miralcamp, Aitona, Almacelles i Torrebaesses, i del PDC a Sunyer, Montoliu, Alguaire i Artesa, com a exemples que semblen més clars.

A les eleccions autonòmiques de 1980, UCD experimenta al Segrià -com a tot arreu- un fort retrocès. Malgrat tot, però, aconsegueix mantenir-se com a opció lleugerament majoritària, molt equilibradament amb CiU i el PSC. Aquest retrocès és general a tots els municipis i relativament homogeni (36), essent, en general, més fort als municipis on havia obtingut millors resultats l'any 79 (és el cas de Montoliu, Alfés, Torres de Segre, la Granja d'Escarp, Alpicat, Bell-lloch) i més suau on havien estat més baixos (Alcarràs, Sarroca, Mollerussa, ...) o havien augmentat menys en relació a 1977 (Torresse-

rona, Sidamunt, Aspa).

Aquest retrocès es capitalitzat majoritàriament per CiU ($r=-0,62$) i en part també per l'abstenció (ex.: Alpicat, Almacelles. Granja d'escarp, Llardecans).

Malgrat aquestes variacions, UCD manté fins l'any 80 una estructura d'implantació territorial bastant estable, que es defineix de la següent manera: (mapa SE-5)

- Municipis amb millor implantació, sempre clarament superior a la mitjana: Sidamunt, Aitona, Sonadell i Torreserona -municipis on és l'opció guanyadora fins la crisi del 82- Vilanova de la Barca, Llardecans, Maials, Alpicat, Alfés, Torreserona, Artesa, Motoliu, Corbins, Bell-lloch, Torreferrera, Granja d'escarp i Torres de Segre.

- Amb una implantació tendencialment superior a la mitjana, però no gaire allunyats d'aquesta: Fondarella, Puigvert de Lleida, Alcanó, Aspa, Torrebesses, Miralcamp i Palau d'Anglesola així com, malgrat el superior nivell d'oscil.lació : Sarroca de Lleida (37), Sunyer, Lleida, Almatret, Golmés i Seros.

- Finalment, els municipis on la seva implantació és més baixa i sempre inferior a la mitjana són: Soses, Rossello, els Alamús, Vilanova de Segrià, Mollerussa, Benavent de Lleida, Almenar, Alcoletge, i sobre tot, Alcarràs, Almacelles, Albatarrach, Alguaire i Massalcoreig.

A les legislatives de 1982, UCD experimenta una forta devallada al Segrià, tot i ésser aquesta una de les comarques de la circumscripció on maté una millor implantació. Aquest retrocès és general, a tots els municipis, i bastant homogeni (38). Les pèrdues més importants les presenta a municipis on l'any 80 havia mantingut un alt nivell d'implantació en retrocedir de manera molt

suau (Sidamunt, Torreserona, Sonadell, Artesa, Fondarella, Golés, Bell-lloch, Palau d'Anglesola, Aitona).

Com ja sabem, l'electorat centrista "disident" és capitalitzat preferentment per AP-PDP ($r_0 -0,63$); en menor grau, però, CiU també es beneficia de la crisi d'UCD absorbint un sector del seu electorat.

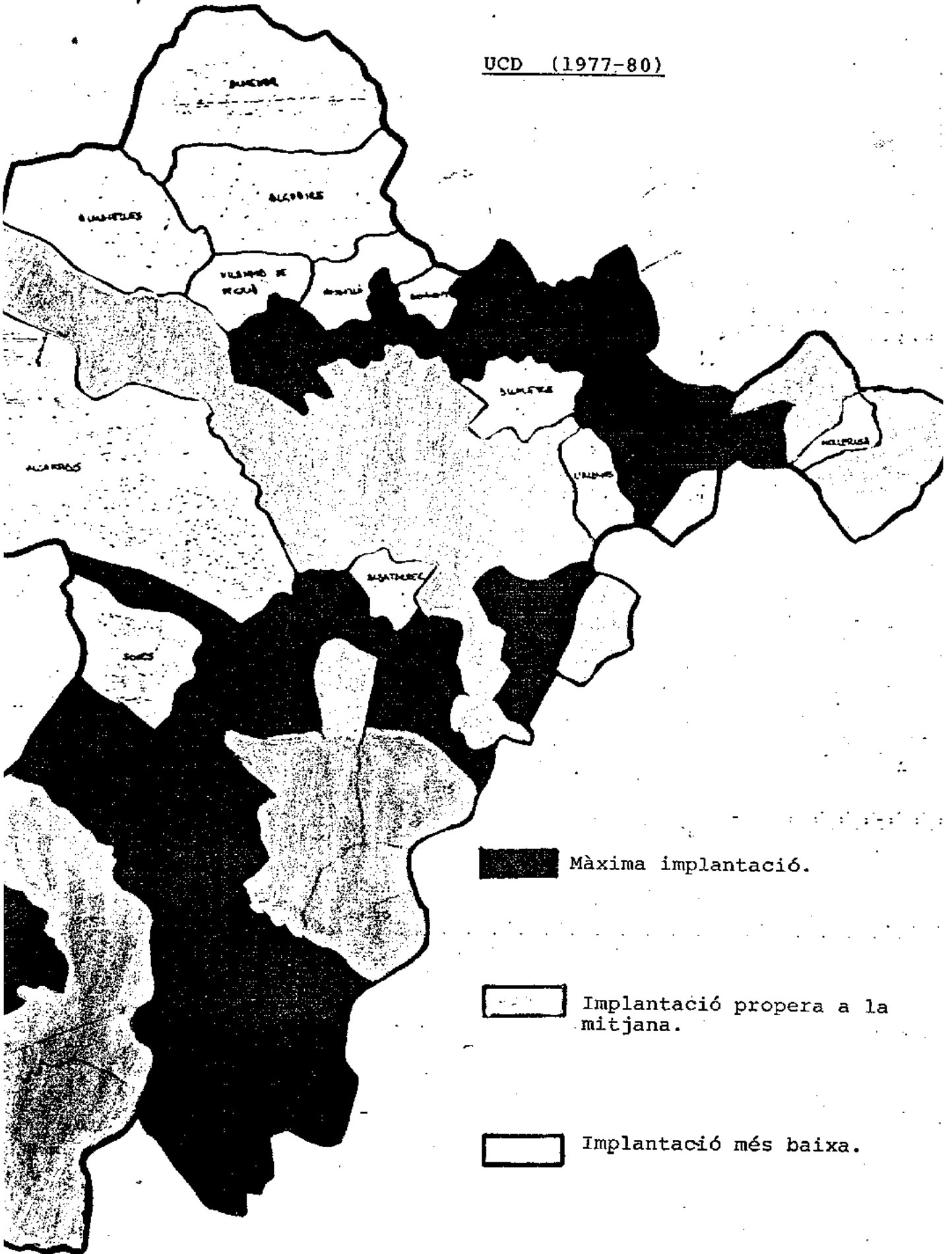
Alcanó, Alfés, Corbins, Vilanova de la Barca, Torrebesses i Torres de Segre són els municipis amb bona implantació "centrista" fins llavors on el retrocès és més suau, constituint juntament amb Aitona, Montoliu, Sarroca i Sunyer -a on els seus resultats-82 són una mica més baixos- la darrera estructura "de resistència" d'aquesta opció que coincideix, en bona part, amb els millors resultats del CDS. Fet que és conseqüència de la ruptura de "l'organització" centrista a les seves "zones fortes".

En general, la seva implantació no presenta correlació estadística mínimament rellevant amb cap de les variables "ecològiques" emprades en el nostre estudi. Això no obstant, la tipologia anterior expressa una implantació preferent en els nuclis més rurals.

Implantació rural que en aquest cas en canalitzaria a través de la posició d'influència per part de destacats membres de la UCD -alguns Diputats i Senadors- de la màxima responsabilitat en conjunt d'estructures amb forta incidència en el món rural, especialment de l'entorn de Lleida. (És el cas de Pere Rosselló, J.M. Mora Mascaró, Alfons Porta, J.M. Nadal i altres, en relació a les cambres Agràries, Mercolérida, fabrica de pinsos, Fira de Sant Miquel, algunes cooperatives, etc...).

En canvi els seus resultats són més baixos, en general, on hi ha una presència més important d'Obrers

UCD (1977-80)

■ Màxima implantació.

▨ Implantació propera a la mitjana.

□ Implantació més baixa.

i Empleats (Mollerussa, Rosselló, Alcoletge, Alguaire, Almenar, Almacelles, Soses), la qual cosa indicaria que els tipus de relacions socials que s'estableixen a partir de l'activitat industrial o de serveis dificulta la implantació de la ideologia "conservadora" i el funcionament de les seves xarxes d'influència.

Finalment, sobre aquests paràmetres -i a cops malgrat ells- existeixen tot una sèrie de factors d'àmbit molt específicament local que acaben de definir l'estructura d'implantació d'UCD al Segrià.

P D C / C I U .

El Segrià és, juntament amb la Vall d'Aran, la comarca de la circumscripció on pitjors resultats obté aquesta opció. Fins i tot els anys 79 i 80 la seva implantació a la comarca és inferior a la de Catalunya, éssent molt semblant l'any 82.

Només l'any 77, abans de la reestructuració de les aliances, aconseguix ésser l'opció més votada a la comarca, amb molt poc avantatge, però, sobre UCD, situació que es repeteix a la inversa l'any 80.

QUADRE - SE - 25PDC/CIU: Evolució comarcal comparada

	<u>1977</u>		<u>1979</u>		<u>1980</u>		<u>1982</u>	
	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>
Segrià	24,4	20,1	13,5	9,2	22,9	14,-	23,5	18,1
Circumscrip.	24,1	19,-	15,7	10,2	28,2	16,7	27,6	20,9
Catalunya	16,8	13,3	16,1	11,-	27,7	17,2	22,2	17,8

Malgrat algunes diferències menors, la mitjana comarcal evoluciona de manera raral.lela a la provincial, però diferentment de la catalana. Aquestes diferències són: 1) el fort descens del PDC/CiU a la comarca (i a la circumscripció) l'any 79 mentre que a Catalunya és manté estable, com a conseqüència -ho veurem amb més detall- del baix nivell organitzatiu dels socialistes i la bona incidència del PSC (R) l'any 77 a la comarca, que li permet recollir tot un sector d'electorat d'esquerra moderada que perd l'any 79. 2) el manteniment, fins i tot amb el descens que experimenta a nivell de Catalunya per causa -també ho veurem amb més detall- del "retorn"

cap a la Dreta (AP-PDP), fonamentalment a les zones urbanes, d'un sector d'electorat conservador que a les autonòmiques de 1980 s'havia inclinat per una opció "catalana".

La distribució territorial del vot CiU és força irregular, millorant lleugerament a partir de 1980 quan redefineix i amplia el seu espai electoral com a CiU (quadre SE-16).

No es pot parlar d'una estructura d'implantació de CiU mínimament estable (quadre SE-17). Només a partir de 1980 semblen existir uns trets, molt suaus, d'estabilitat. En tot cas la baixa correlació entre les estructures de 1980 i 1982 indica que a nivell d'unitats territorials no existeix l'alt nivell d'estabilitat que sembla indicar la mitjana comarcal.

La seva estructura d'implantació l'any 77 té, des d'un punt de vista geogràfic, una expressió també bastant irregular. Els millors resultats els obté a municipis situats a l'immediat entorn de Lleida-ciutat (Montoliu, Alfés; Artesa, Alcoletge, Corbins, Benavent, Torefarra), així com a les altres ciutats als límits de la comarca (Massalcoreig, Almatret, Maials, Miralcamp, Almacelles). Els més baixos els presenta a la zona del Baix Segre (Aitona, Torres de Segre, Serós, Soses, Alcarràs) així com a Llardecans, Torrebesses, Vilanova de la Barca, Alpicat, Torresserona, Fondarella,...

El marc estatal de les legislatives de 1979 i la bipolarització que s'hi planteja perjudiquen a la nova CiU que no compensa amb aportacions de votants d'Unió Democràtica el fluxe d'electors cap a opcions més a l'esquerra.

L'important retrocès que experimenta CiU/PDC

al Segrià, té expressions quantitatives molt diferents a nivell municipal (39). En general el retocès tendeix a ésser més fort a on millors resultats havia obtingut l'any 77 i més suau a on havien estat més baixos llavors o bé a on aconsegueix captar un sector mínimament important d'electorat democristià-77 (Sonadell, Palau d'Anglesola, Mollerussa, Llardecans, Torrebesses, Torres de Segre, Vilanova de Segrià).

L'electorat que perd el PDC, apart el que passa a l'abstenció l'any 79, el capitalitza fonamentalment al PSC ($r = -0,58$) (26) i en menor grau l'ERC ($r = -0,41$) (41), essent molt marginal el desplaçament cap a UCD (42).

El marc autonòmic de les eleccions de 1980, juntament amb les primeres decepcions del govern d'UCD "post-concens", afavoreixen les expectatives de CiU que experimenta un fort avenç a la pràctica totalitat dels municipis de la comarca. Avenç que es relativament homogeni (43) i es fa fonamentalment sobre l'electorat que perd UCD ($r = -0,62$) (44). Només de manera molt marginal i localitzada sembla captar també electorat "disident" del PSC (Almatret, Alcanó, Golmés, Sunyer i Vilanova de Segrià, que només en els 3 primers casos sembla un moviment de "retorn" en relació a 1979.

Finalment, a les eleccions legislatives de 1982 si bé la mitjana comarcal és manté estable el comportament municipal és divers. A nivell d'implantació real l'avenç es gairebé general, excepte a un reduït nombre de municipis (45) per causa, en bona part, de l'increment en la participació. A nivell de la correlació de forces l'evolució és més diversificada, pràcticament meitat per meitat, malgrat que a 1/3 dels municipis les variacions són molt suaus. (46)

Els avenços més importants els presenta a municipis on les pèrdues d'UCD també són importants ($r = -0,41$) i, al menys en bona part, no són capitalitzades per AP-PDP. Els més significatius són: Palau d'Anglesola, Sidamunt, Artesa de Lleida, Golmés, Torresserona i Rosselló. A més a més a Palau, Sidamunt i Roselló, així com a Els Alamús i Alcarràs, capitalitzaria un sector important d'electorat ERC-80. A la majoria dels municipis sembla beneficiarse també de l'increment en la participació, especialment a Golmés, Mollerussa, Palau d'Anglesola, Fondarella i Rossello.

Per altra banda, l'electorat que perd també pren direccions diverses: "retornaria" cap a la Dreta (AP, CDS) a Alfés, Aspa, Soses i, en part, a Torres de Segre i Lleida. En canvi sembla dirigir-se cap al PSC a Alcanó, Almatret, Llardecans, Alpícat. (47)

En general, mostra una lleugera tendència ($r = -0,50$) a presentar els increments més importants als municipis on menys va avançar l'any 80, i a ésser més suaus (àdhuc a retrocedir) on més havia avançat llavors. Moviments, tots plegats, que expliquen la relativament baixa correlació entre les estructures de 1982 i de 1980 malgrat l'estabilitat de la mitjana comarcal.

Resumint, doncs, s'observa com PDC/CIU ha anat experimentant un procés de metamorfosis política, que també té una expressió geogràfica bastant definida, indicativa de l'existència de xarxes d'influència.

1) Com a conseqüència de la reestructuració de les aliances i la consolidació socialista, l'any 79 perd el sector més "esquerrà" del seu electorat-77, semblant recuperar molt parcialment un sector conservador provinent d'UCDCC. Les pèrdues del PDC/CIU capitalitzades fonamentalment pel PSC, i menys per l'ERC, són especialment sensi-

bles a la part més septentrional i meridional de l'àrea "garriguenca" i també als municipis del Pla d'Urgell més confrontats amb les Garrigues; moviments que semblen mimètics del que es produeixen a aquesta darrera comarca. En canvi es manté molt estable a la resta de municipis del Pla d'Urgell i alguns dels baix Segre, on sembla captar un sector d'electorat democristià.

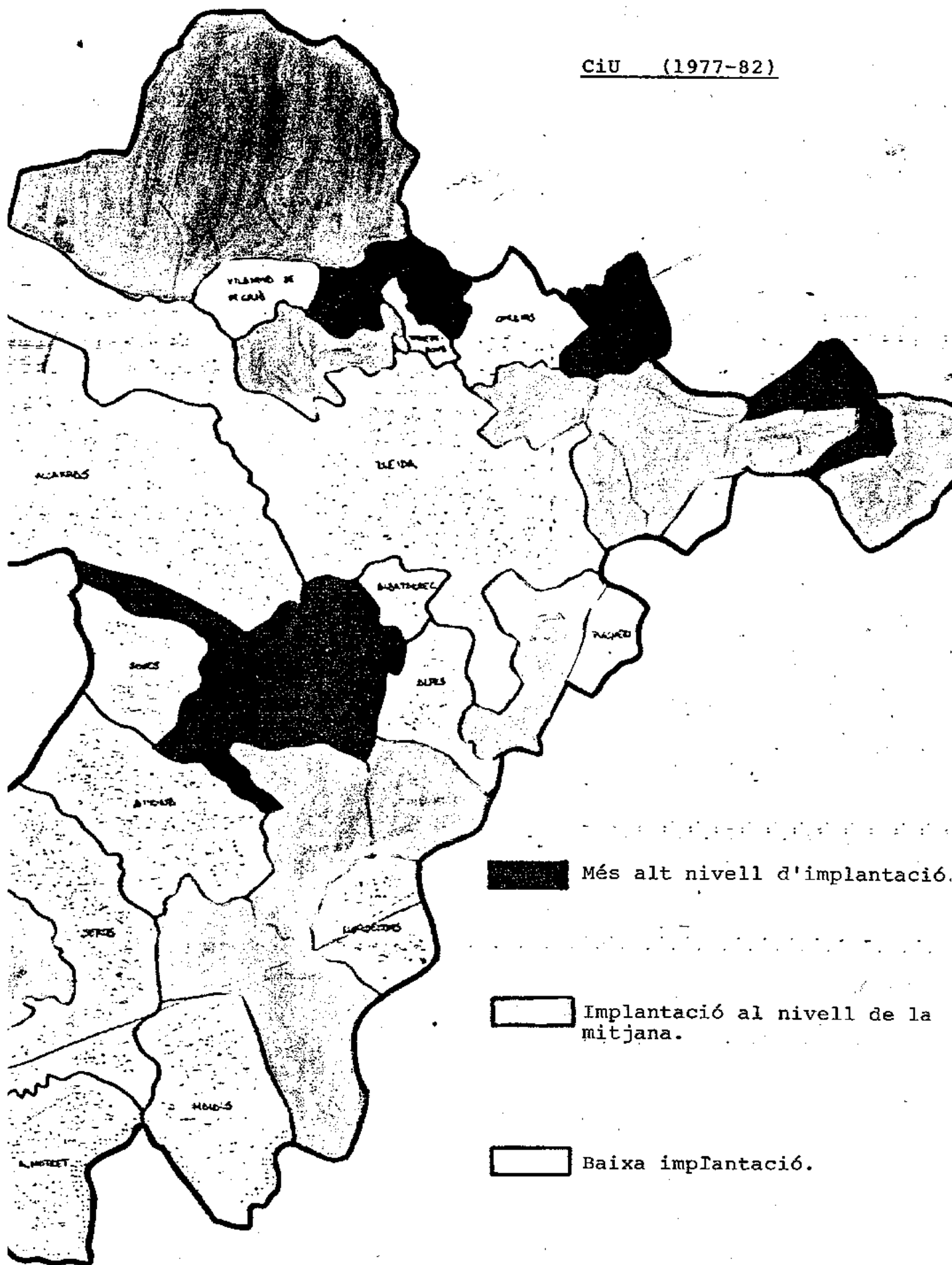
2) El marc autonòmic de l'elecció i els altres factors conjunturals que envolten l'elecció de 1980 determinen el fort avenç de CiU que ara es fa fonamentalment "sobre la Dreta" i no recuperant l'electorat que va perdre "per l'esquerra" a les eleccions anteriors. Aquest desplaçament, que és generalitzat a tota la comarca, presenta especial rellevància a la part "central" de la comarca al Sud de Lleida (municipis del Baix Segre i de l'àrea "garriguenca").

3) El conjunt de factors que conflueixen en les eleccions de 1982 produeixen variacions sobre CiU, palesant la "ductilitat" d'aquesta opció. Per una banda recupera electorat "disident" d'UCD o provinent de l'abstenció-80 (48), que troba la seva màxima expressió als municipis del Pla d'Urgell. Per altra banda, però sense arribar a equilibrar aquests avenços, es "descarrega" per la Dreta (AP-PDP) i per l'Esquerra (PSC), moviments que es produeixen fonamentalment a la part Septentrional del Baix Segre i a la majoria dels municipis "garriguenca", és a dir, a on havia avançat més a les autonòmiques.

Com hem vist anteriorment, l'estructura d'implantació de CiU només presenta uns trets mínims d'estabilitat a partir de 1979, i que, amb les lògiques limitacions, podem definir de la següent manera:

- Els municipis on presenta millor implantació, gairebé sempre amb percentatges bastant superiors a la mitja-

CiU (1977-82)

na són : Palau d'Anglesola, Vilanova de Segrià, Torres de Segre, Rosselló, Benavent (és l'únic municipi on guanya a les 4 eleccions), Montoliu i Sunyer, així com a Mollerussa i Sudanell a un nivell lleugerament inferior.

- Amb percentatges tendencialment propers a la mitjana (per sobre o per sota) se situen Sarroca, Sidamunt, Masalcoreig, Bell-lloch, Golmés, Miralcamp, Artesa de Lleida, Els Alamús, la Granja d'Escarp, Fondarella, Almenar, Alguaire, Torrefarrera, Llardecans, Alfés, Alcanó, Alpicat, Alcoletge, Aspa, i Almacelles. (Alguns d'ells presenten oscil·lacions importants en funció de l'elecció).

A partir de 1980 es converteix en l'opció dominant a Alfés, Montoliu, Palau d'Anglesola, Sunyer, Vilanova de Segrià i, en certa manera, també a Sudanell i Torres de Segre malgrat el gran equilibri de forces amb el PSC.

- Finalment, els resultats més baixos els obté sempre a Torrebesses, Maials, Almatret, Torreserona, Serós, Aitona, Lleida, Vilanova de la Barca, Corbins i, sobretot, a Soses, Alcarràs, Albatàrrec i Puigvert de Lleida.

Com es dedueix de l'anàlisi de la seva evolució, del mapa adjunt (SE-6) i de la inexistència de correlacions amb les variables "ecològiques", les diferències intermunicipals d'implantació es determinen fonamentalment per l'acció de xarxes d'influència, bastant ben delimitades geogràficament, constituïdes normalment sobre la base del prestigi local de militants/simpatitzants.

Per altra banda cal tenir en compte que a la meitat dels municipis el seu promig d'implantació real a les 3 eleccions oscil·la entre 12-16%, la qual cosa indica una tendència a la homogeneïtat, que s'enmarca en el superior nivell de socialització de comportament observat al Segrià en relació a les altres comarques.

Finalment, només vull precisar que la irregular-

laritat de la seva distribució de vot és deguda fonamentalment a les grans diferències entre els reduïts grups de municipis d'alta i baixa implantació, mentre que la inestabilitat de l'estructura és deguda principalment a les oscil·lacions dels municipis intermitjos d'elecció en elecció.

EC / ERC .

Amb una mitjana comarcal sempre lleugerament superior a la de la circumscripció, i molt per sobre de la catalana, és la 5ª força de la comarca fins que a partir de 1980 es converteix en la 4ª en sobrepassar al PSUC. El seu ritme d'evolució és totalment paral·lel als 3 àmbits territorials comparats, indicant així que els factors condicionants de l'evolució a la comarca són gairebé exclusivament els d'abast general.

QUADRE - SE - 26EC / ERC : Evolució comarcal comparada

	<u>1977</u>		<u>1979</u>		<u>1980</u>		<u>1982</u>	
	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>
Segrià	9,0	7,4	9,0	6,3	14,9	9,1	7,5	5,7
Circumscr.	7,5	5,9	7,6	5,0	12,2	7,2	5,8	4,3
Catalunya	4,5	3,6	4,1	2,8	8,9	5,5	4,0	3,2

Com a tot arreu, la distribució territorial del seu vot és molt irregular, però un xic més homogènia que a les altres comarques (quadre SE-16).

Aquesta distribució té com a base una estructura d'implantació relativament estable; especialment a partir de 1979, (quadre SE-17), indicant que des de 1977 a 1982 els llocs de alta/baixa implantació de l'ERC són bàsicament els mateixos, malgrat les lògiques modificacions i les variacions general de nivell.

Tot plegat indica que la distribució del vot de l'ERC està molt determinada per la implantació militant/simpatitzant i les seves xarxes d'influència.

Així s'observa ja l'any 77, amb una implantació molt "descompensada" entre les seves "zones fortes" (Pla d'Urgell i zona "garriguenca" Central i Septentrional) i la pràctica totalitat dels municipis restants (49) a on la seva implantació és molt baixa.

A les legislatives del 79, tot i que l'estabilitat és la tònica generalitzada a gairebé un 1/3 dels municipis tal com també ho apunta l'evolució de la mitjana comarcal, experimenta retrocessos -en alguns casos importants- als municipis on havia obtingut millors resultats l'any 77 (50), mentre que presenta avenços també importants a alguns dels municipis on havia obtingut resultats més baixos l'any 77 (51). Així doncs, l'ERC capta electorat per una banda i en perd per una altra.

Les pèrdues de l'ERC, que fonamentalment van a parar al PSC, a l'abstenció i en menor grau al PTC semblen tenir com a principal "factor local" la dissolució de la aliança amb el PTC, partit que obté "bons" resultats a bona part dels municipis on l'EC els havia obtingut (Alguaire, Bell-lloch, Palau d'Anglesola, Mollerussa, Golmés). La pèrdua d'una infraestructura militant per a la campanya sembla determinant en el retrocès de l'ERC. Per altra banda, els avenços d'aquest partit és fan gairebé exclusivament sobre les pèrdues PDC/CiU ($r = -0,43$).

A les autonòmiques de 1980 presenta un avenc generalitzat, a la quasi-totalitat dels municipis (52), fonamentalment a partir de l'absorció d'electorat socialista-79 (Almenar, Benavent, Corbins, Lleida, Sunyer, Miralcamp, Palau d'Anglesola...), però també del PSUC (Roselló) o bé d'ambdós partits alhora (Almacelles, Alguaire, Alcoletge, Bell-lloch, Alcarràs, Alfés) (53). Les seves pèrdues, per altra banda, serien capitalitzades per CiU (Alcanó, Sarroca, Torrebesses).

Finalment, l'any 82, el retrocés de l'ERC és generalitzat, i més fort on més havia augmentat a les autonòmiques ($r = -0,61$) i/o millors resultats havia obtingut llavors. En general el seu electorat-80 és absorbit pel PSC (54), i de manera secundària per CiU, especialment a la zona del Pla d'Urgell (Bell-lloch, Fondarella, Sidamunt, Palau d'Anglesola).

Tal com ja he dit aquesta evolució es realitza sobre la base d'una estructura d'implantació que es manté relativament estable i que ens permet establir la següent tipologia municipal:

- El nivell més alt d'implantació, amb percentatges normalment molt superiors a la mitjana, els presenta a: Els Alamús, Torreserona, Bell-lloch, Sunyer, Alcoletge, Alcarràs, Sarroca de Lleida i Alguaire.

- Amb percentatges tendencialment superiors a la mitjana però, a un nivell menor que els anteriors, se situen: Rosselló, Vilanova de Segrià, Masalcoreig, Palau d'Anglesola i Torrebesses, mentre que la Granja d'Escarp, Puigvert de Lleida, Golmés, Sidamunt se situen al nivell de la mitjana observant-se en els 2 darrers, una tendència decreixent més pronunciada que als altres municipis.

- Amb percentatges tendencialment, i gairebé sempre, inferiors a la mitjana però no massa lluny d'aquesta se situen: Maials, Aitona, Serós, Miralcamp, Albatarrach, Artesa de Lleida, Alcanó, Mollerussa, Corbins, Fondarella, Almenar i Almatret.

- Finalment els municipis on la seva implantació és sempre més baixa, amb percentatges gairebé sempre molt inferiors a la mitjana són: Montoliu de Lleida, Aspa, Benavent, Alpícat, Lleida, Almacelles, Alfés, Torrefarrera, Torres de Segre, Sudanell, Llardecans, Soses i Vilanova de la Barca.

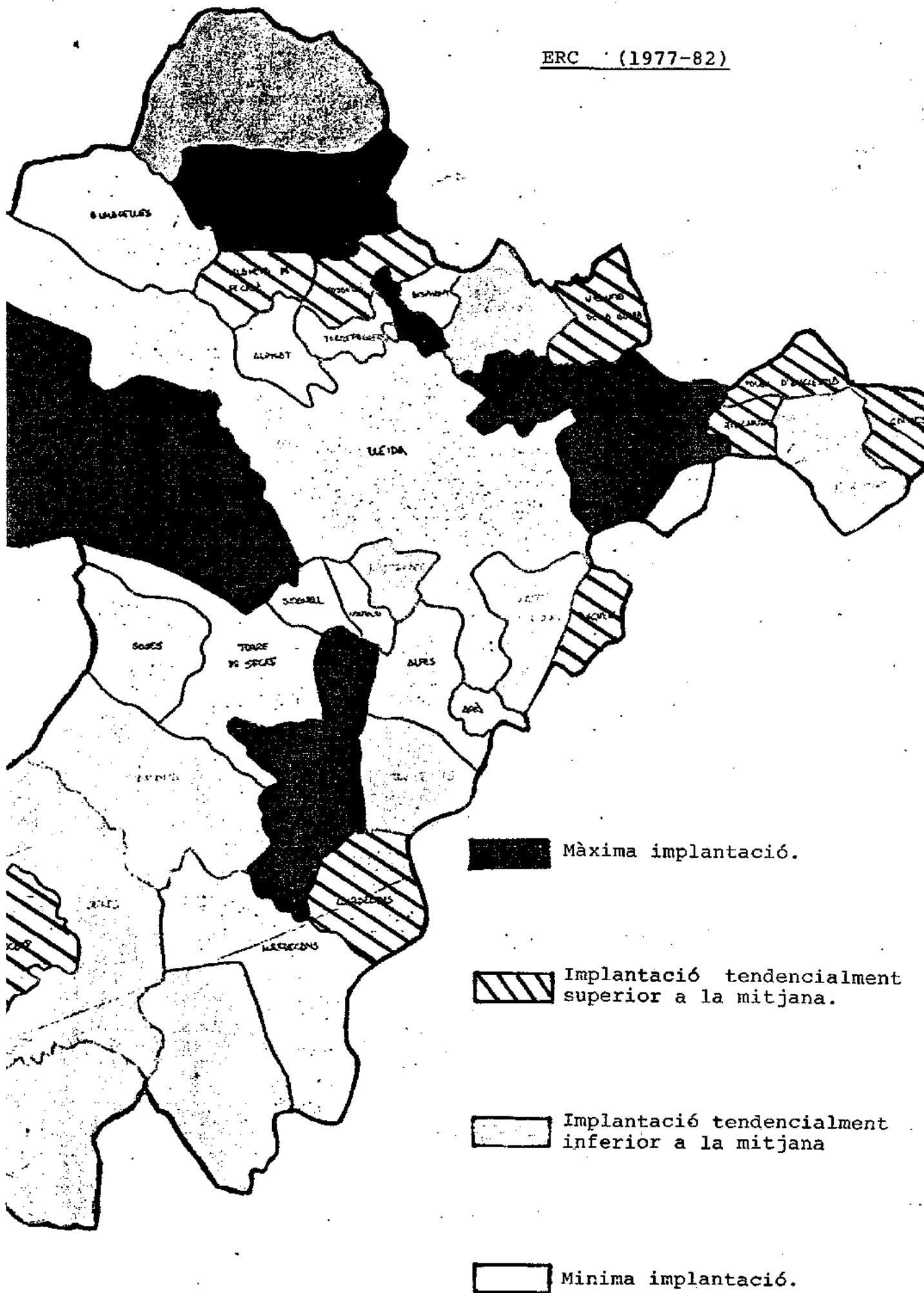
Així doncs, l'ERC presenta una implantació fona-

mentalment rural, malgrat que només l'any 79 mostri correlacions "ecològiques" mínimament significatives en aquest sentit (55).

A més a més, l'expressió geogràfica de la seva implantació (i de la seva evolució) indica la gran dependència de la implantació militant/simpatitzant (amb les seves àrees d'influència) (mapa SE-7). Militància que es manté essencialment "fidel" al llarg de les diferents eleccions, tot i que s'observa una progressiva pèrdua de capacitat d'incidència a alguns municipis del Pla d'Urgell i de la zona "garriguena" en els quals havia obtingut anteriorment bons resultats.

ERC (1977-82)

P S C .

És una de les comarques de la circumscripció (juntament amb les Garrigues i la Vall d'Aran) a on el PSC obté regularment millors resultats, superiors per tant a la mitjana de la circumscripció però inferiors a la de Catalunya, excepte l'any 80 que se situen a nivells molt semblants (56).

QUADRE - SE -27PSC: Evolució comarcal comparada

	<u>1977</u>		<u>1979</u>		<u>1980</u>		<u>1982</u>	
	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>%c.</u>
Segrià	16,7	13,6	26,0	18,1	21,7	13,2	37,1	28,5
Circumscr.	14,7	11,6	14,6	16,1	19,2	11,4	34,8	26,4
Catalunya	28,2	22,5	29,2	20,0	22,3	13,9	45,2	36,0

La mitjana comarcal evoluciona de manera totalment paral·lela a la provincial i, lògicament, diferentment de la catalana en 2 moments: els més forts augments socialistes a la comarca i a la circumscripció l'any 79, i el més fort increment a nivell de Catalunya l'any 82. Diferències que, en el seu sentit general, són degudes a factors abastament esmentats tot al llarg d'aquest treball.

La distribució territorial del seu vot, inicialment força irregular, guanya homogeneïtat amb l'avenç de 1979 i encara més amb el de 1982. En aquest sentit, igualment que succeeix amb la majoria de les altres opcions, el Segrià és la comarca on el PSC presenta, en general, una implantació més regular.

Per altra banda, aquesta implantació presenta una estructura relativament estable només a partir de 1979, clarament diferenciada de la de 1977 com a conseqüència del impacte de la reestructuració de les aliances i de la consolidació de l'oferta socialista.

L'any 77 presenta una implantació irregular, amb diferències importants entre els municipis amb alta/baixa implantació, sense àrees ben definides (57) com es característic a gairebé totes les comarques.

A les legislatives de 1979 experimenta un fort avenç a la pràctica totalitat dels municipis (58). Aquest avenç es fa fonamentalment sobre les pèrdues de CiU/PDC ($r = -0,56$) especialment a Miralcamp, Masalcoreig, Corbins i Almatret (59). En general només és homogeni a la meitat dels municipis, amb una relativa tendència a ésser més fort/suau a on pitjor/millor resultat havia obtingut a les anteriors eleccions. Tot plegat indica que als factors d'abast general -consolidació de l'oferta socialista i bipolarització estatal- es superposen de manera bastant influent uns factors d'àmbit local -creixement organitzatiu i "traspàs" de militants/simpatitzants del PDC (PSC-R) cap al PSC-. Així ho referma també l'expressió geogràfica d'aquest avenç que se centra fonamentalment als municipis més propers a Lleida on havia obtingut baixos resultats, i als de la zona "garriguenca" paral·lelament al que succeeix a aquesta comarca (60).

A les autonòmiques de 1980, però, el PSC fa marxa enrera a la gran majoria de municipis. Als únics on millora la seva implantació ho fa per sobre les pèrdues del PSUC (Maials, Montoliu, Alamús, Sarroca, Rosselló, Alguaire) (61). En sentit contrari, l'opció que més es beneficia de les seves pèrdues és l'ERC (Alcarràs, Benavent, Alpicat, Palau d'Anglesola, Lleida), però també

CiU (Vilanova de Segrià, Golmés, Almatret, Alcanó) o ambdues alhora (Sunyer, Mollerussa). Igualment és important el desplaçament d'electorat socialista cap a l'abstenció (Almenar, Alpicat, Lleida, Golmés, Llardecans) (62). A nivell geogràfic l'evolució en un sentit o altre no té una expressió gaire definida.

A les legislatives estatals de 1982 experimenta importants avenços a la pràctica totalitat de municipis. Aquest increment és bastant homogeni (63) i es realitza, com a tot arreu, sobre 3 eixos: 1) l'increment de la participació, que és el component principal a la totalitat de municipis; 2) l'absorció de les pèrdues del PSUC; 3) la recuperació amb escreix, sobre tot als municipis de l'Urgell, de l'electorat que l'any 80 va perdre en desplaçar-se cap a l'ERC. (64)

Aquesta evolució s'ha fet, com he dit, sobre una estructura d'implantació territorial que s'ha mantingut bastant estable des de 1979, i que es defineix de la següent manera:

- Els municipis a on obté els millors resultats, amb percentatges molt superiors a la mitjana són: Torrefarrera, Masalcoreig, Puigvert de Lleida, Alpicat i Llardecans. Igualment presenta resultats superiors a la mitjana però a un nivell menor que en els anteriors a: Lleida, Almenar, Almacelles, Albatarrach, Alcoletge, Serós, Golmés, Soses, Miralcamp, Alcarràs, Maials i Corbins. A Soses i Serós es l'opció guanyadora a totes les eleccions, mentre que a Almacelles, Almenar, Corbins i Masalcoreig ho és a partir de 1979.

- A un nivell proper, o molt lleugerament inferior, a la mitjana se situen normalment: Almatret, Mollerussa, Granja d'Escarp, Rosselló, Torreserona, Alguaire i Torres de Segre.

- En darrer lloc, amb un nivell d'implantació clarament

inferior a la mitjana tenim: Aspa, Sarroca, Aitona, Vilanova de la Barca, Benavent, Bell-lloch, Sunyer, Montoliu, Vilanova de Segrià, Artesa de Lleida, Torrebesses i a un nivell encara més baix, els Alamús, Sudanell, Fondarella, Alcanó, Alfés, Palau d'Anglesola i Sidamunt.

L'expressió geogràfica d'aquesta estructura (mapa SE-8) és relativament "dispersa" malgrat que s'observen unes àrees d'implantació "preferent": al Sud de la comarca (Serós-Masalcoreig i Llardecans-Maials), al Centre (la majoria dels municipis de l'àrea d'influència immediata de Lleida) i, a l'extrem oriental (els municipis del Pla d'Urgell més propers a Arbeca: Miralcamp-Golmés). Potser de manera encara més clara s'observen unes "àrees de resistència" a la implantació socialista, fonamentalment als municipis garriguencs (excepte a l'extrem Sud) i al Pla d'Urgell (excepte als 2 municipis abans esmentats), a on UCD, CiU i l'ERC tenen una implantació superior, o al mateix nivell, que la pròpia mitjana comarcal.

A nivell "ecològic" presenta una correlació positiva amb el percentatge de població immigrada resident a cada municipi, malgrat que només té un valor realment important l'any 82, segurament com a conseqüència de l'absorció d'electorat comunista amb unes característiques d'implantació semblants a aquest nivell. (65)

De manera paral·lela presenta una implantació superior a la mitjana, o bé al seu nivell, a la majoria dels municipis on hi ha una presència més significativa d'Obrers i Empleats (Lleida, Rosselló, Almacelles, Alcolletge, Miralcamp, Mollerussa, Soses,...).

Per altra banda, s'observa una certa correlació negativa amb l'Índex de Pràctica Dominical Religiosa (66). Correlació que en funció de la tradició esquerrana de

la comarca pren un sentit molt més profund i racional (igualment que a la comarca veïna de les Garrigues) que la simple influència social i política del "capellà" en favor d'opcions conservadores, com de vegades sembla succeir. Es tractaria, doncs de la "projecció" sobre 2 plans diferents (polític i "religios") d'uns mateixos "valors de comportament", molt consolidats pel que sembla.

A més a més, la seva estructura d'implantació electoral presenta diferències inter-municipals relativament importants, amb una expressió geogràfica que delimita zones d'alta/baixa implantació en funció de l'existència de nuclis de militants/simpatitzants, així com d'altres tipus de factors específicament locals (l'estudi dels quals queda, però, fora del marc d'aquest treball).

No obstant la incidència d'aquest conjunt d'elements, el bon nivell d'implantació del PSC a la comarca presenta una distribució relativament homogènia, és a dir, mostra una bona capacitat de "penetració" en contextos socio-econòmicament diferenciats. Fet que es basa en el més alt nivell d'interrelació social existent al Segrià en comparació a les altres comarques, igualment que en una tradició esquerrana que ha contribuït a la "normalització" de l'opció socialista. L'oferta política d'àmpli espectre plantejada pel PSC-PSOE no és, tampoc, un element alié, sinó el complement necessari.

PSUC.

El Segrià és una de les comarques de la circumscripció (juntament amb la Noguera i les Garrigues) on el PSUC obté millors resultats, amb una mitjana comarcal sempre lleugerament superior a la provincial, malgrat que bastant inferior a la de Catalunya.

QUADRE - SE - 28PSUC : Evolució comarcal comparada

	<u>1977</u>		<u>1979</u>		<u>1980</u>		<u>1982</u>	
	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>	<u>% v.</u>	<u>% c.</u>
Segrià	13,2	10,7	11,5	8,1	11,0	6,7	3,8	2,9
Circumscr.	12,0	9,5	10,5	6,9	10,6	6,3	2,8	2,0
Catalunya	18,2	14,4	17,1	11,7	18,7	11,6	4,6	3,6

L'evolució és bastant paral·lela als 3 àmbits territorials tot i que l'any 80 s'observa un retrocès a nivell comarcal, configurant així un descens progressiu posteriorment a les eleccions de 1977.

La distribució territorial del seu vot és força irregular, característica que es va agreujant d'elecció en elecció a mida que perd implantació. Existeixen doncs, diferències d'implantació importants entre els municipis.

Per altra banda la seva estructura d'implantació és molt estable com a gairebé totes les comarques. Fins i tot, l'any 82, malgrat la forta davallada que experimenta i la posició marginal en la qual queda situat, manté una relació inter-municipal (a nivell de resultats) molt semblant. En conjunt, indica que els factors definidors d'aquesta estructura tenen unes arrels bastant sòlides.

L'any 77 presenta una implantació irregular i geogràficament dispersa, amb percentatges molt alts a Albatàrrec, Vilanova de la Barca i Aspa, extenent una mica la seva influència als municipis veïns, alhora que també obté bons resultats als extrems meridional (Almatret-Maials,...) i septentrional (Almacelles-Alguaire).

En general segueix la implantació militant/simpatitzant, amb una certa tendència a obtenir resultats superiors a la mitjana als municipis amb més percentatge de població assalariada a la indústria i/o els serveis. (67).

A les legislatives estatals de 1979 el PSUC retrocedeix a la gran majoria de municipis, bé que lleugerament a bona part d'ells.

Presenta avenços relativament importants tant a municipis on havia obtingut molt baixa implantació (massalcoreig, els Alamús), com a altres on els resultats havien estat millors (Sarroca, Rosselló, Soses) (68).

En canvi els retrocessos més importants els presenta a municipis on havia obtingut resultats superiors a la mitjana. Sense que s'observi cap altre criteri orientador de l'evolució, tot sembla indicar que amb algunes excepcions puntuals, aquesta és deguda a una incidència bastant homogènia dels factors conjunturals generals. (69).

A les autonòmiques de 1980 l'evolució és encara més homogènia, excepte a un reduït nombre de municipis. L'estabilitat amb una lleugera tendència al retrocès es la tònica general (70). Les Pèrdues són una mica més importants a Roselló, Sarroca, Alguaire, Alcoletge, els Alamús i Sunyer, a on havia augmentat, o retrocedit molt lleugerament a les anteriors eleccions. En conjunt, doncs, els factors conjunturals incideixen molt suaument i homogè-

niament sobre el vot PSUC.

Finalment, a les legislatives de 1982, experimenta, com a tot arreu, un fort retrocès que situa el seu nivell de vot per sota del 5% dels censats a 32 dels 42 municipis comarcals. En general el seu retrocès és més fort, lògicament, on tenia millor implantació anterior, malgrat que aconsegueix mantenir -com ja ho indicava l'estabilitat de l'estructura- millor nivell d'implantació als seus "reductes" tradicionals (Vilanova de la Barca i Soses especialment).

Així doncs, l'estructura d'implantació del PSUC es manté estable tot al llarg de les diferents eleccions en base a la incidència homogènia dels factors conjunturals. Incidència, a més a més, molt suau -en contrast amb les fortes variacions de les altres opcions "principals"- i que marca una lenta però continuada tendència decreixent que es precipita a les eleccions de 1982 per causa dels factors que ja coneixem.

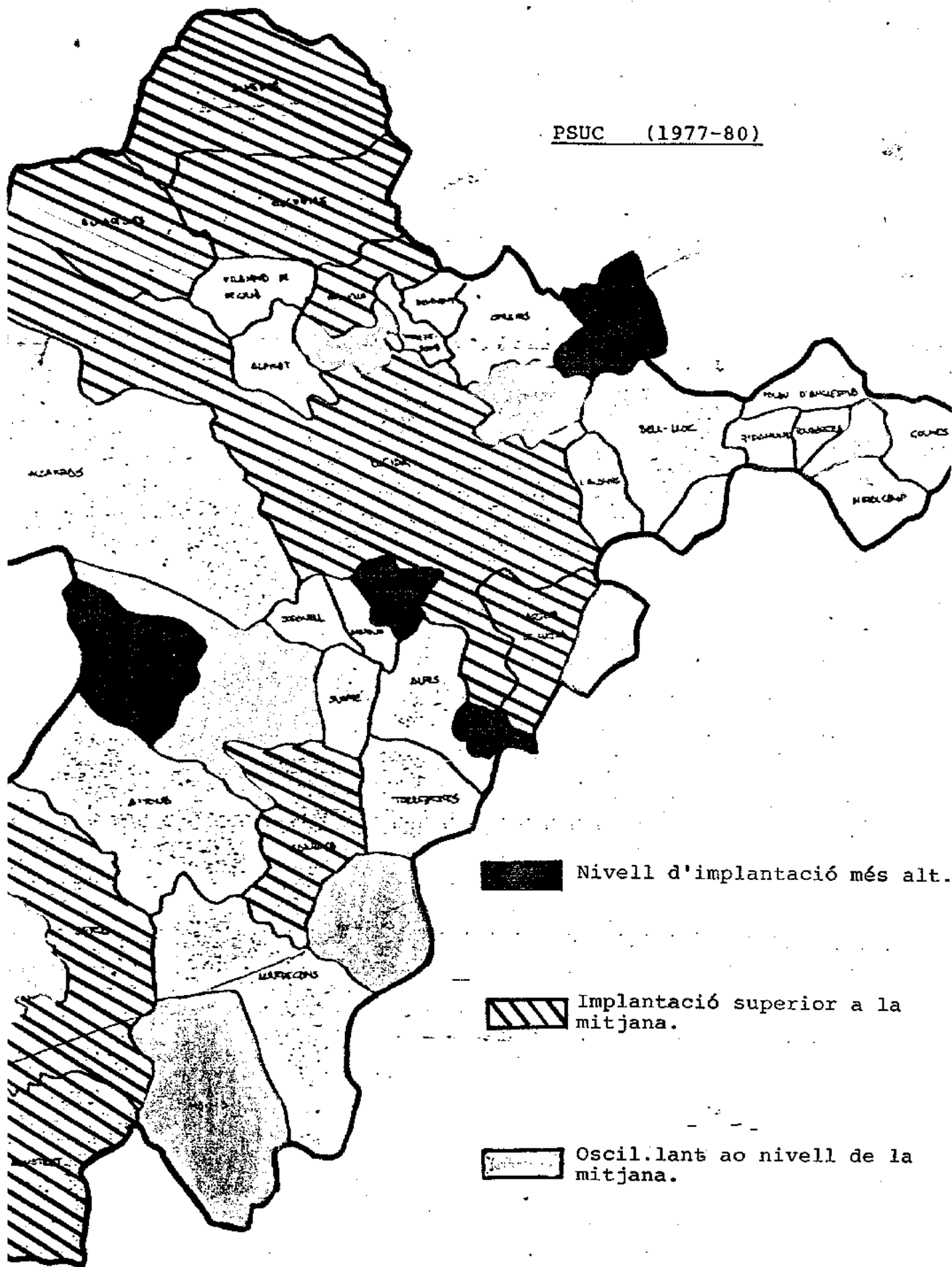
L'estructura d'implantació "tradicional" del PSUC, deixant de banda el darrer procés electoral per raó del seu baix nivell d'implantació (71), es defineix de la següent manera:

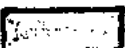
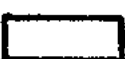
- A Vilanova de la Barca, Aspa, Albatàrrec i, una mica menys, a Soses, és on obté sempre els millors resultats, molt superiors a la mitjana. A Aspa i Albatàrrech és igualment, l'opció més votada fins la crisi de 1982.

- Amb resultats més baixos, però clarament superiors a la mitjana se situen normalment: Almacelles, Rosselló, Sarroca, Artesa, Serós, Almatret, Lleida, Almenar i en certa manera, Alguaire.

- Oscil·lant al nivell de la mitjana tenim: La Granja d'Escarp, Torrefarrera, Puigvert de Lleida, Mollerussa, Torres de Segre, Torrebesses i Alcoletge.

PSUC (1977-80)

- **Nivell d'implantació més alt.**
- **Implantació superior a la mitjana.**
- **Oscil.lant ao nivell de la mitjana.**
- **Més baix nivell d'implantació**

En aquest grup també podriem situar a Masalco-reig i Maials, amb una evolució, però, molt particular.

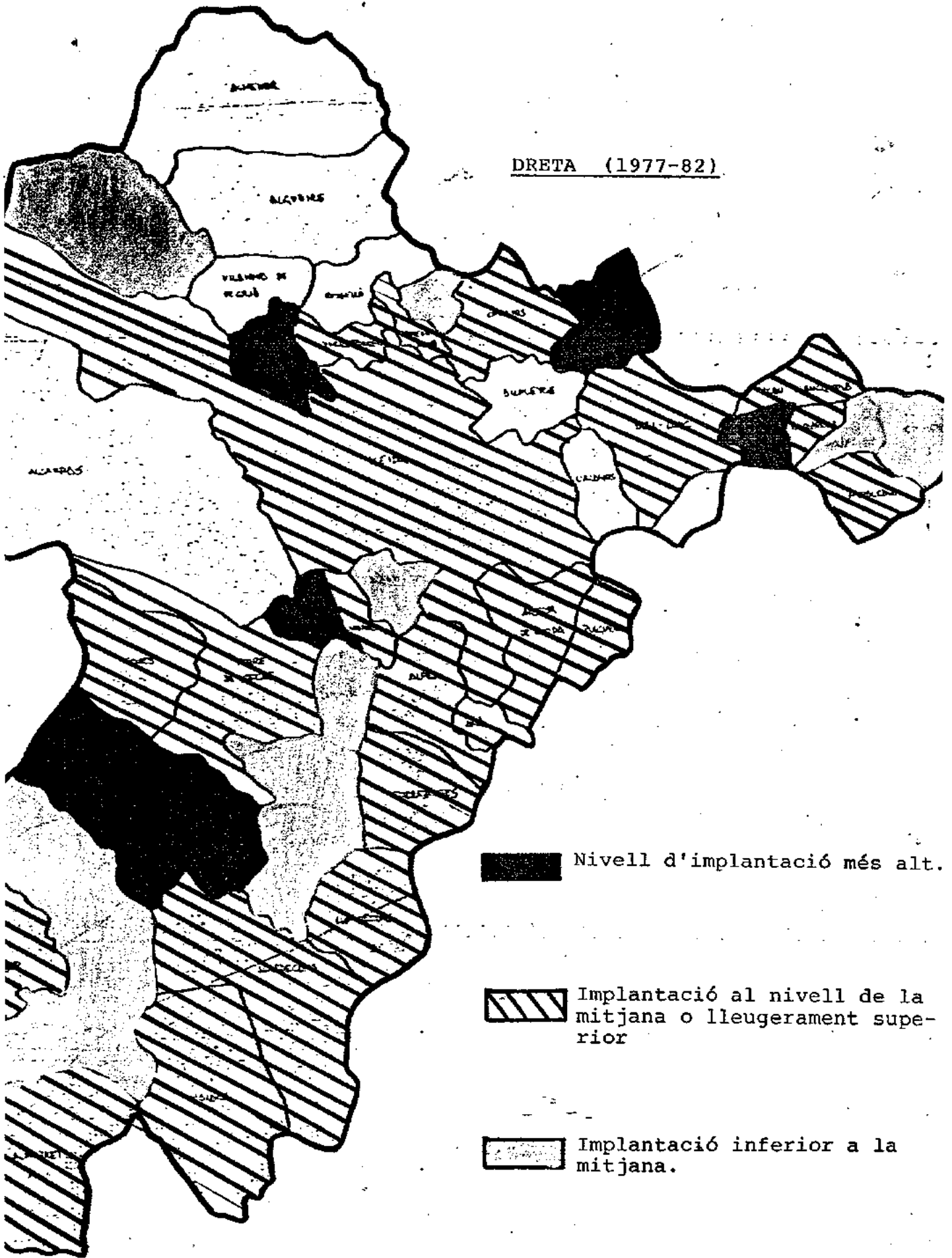
- Finalment, la pitjor implantació la presenta a: Sonadell, Golmés, Sidamunt, Palau d'Anglesola, Bell-lloch, Fondarella, els Alamús, Vilanova de Segrià, Alpicat, Torresserona, Benavent, Alcarràs, Montoliu, Alcanó, Sunyer, Llardecans. Alfés i, especialment, Aitona, Miralcamp i Corbins.

A nivell geogràfic la seva implantació és molt dispersa -amb més dificultats a la part Nord, especialment al Pla d'Urgell- i numèricament bastant "concentrada" (72), no mostrant correlació significativa amb cap variable "ecològica". La implantació militant/simpatitzant és el factor determinant d'aquesta estructura, és a dir, de les diferències inter-municipals, i en aquest cas gairebé equival a dir que és el factor determinant de la propia implantació del PSUC (73).

D R E T A .

En base al bon nivell d'estabilitat observat en l'estructura d'implantació de la Dreta des de 1977 (quadre SE-17) es pot definir la següent tipologia municipal:

- Els municipis on presenta millor implantació, amb percentatges sempre molt superiors a la mitjana són: Sidamunt, Aitona, Vilanova de la Barca, Sonadell i Alpicat.
- Igualment obté resultats clarament superiors a la mitjana gairebé sempre, però a un nivell menor que el grup anterior a: Alcano, Corbins, Alfés, Llardecans, Miralcamp, Montoliu, Torres de Segre, Bell-lloch, Torresserona, Maials, Fondarella, Torrefarrera, Artesa de Lleida i la Granja d'Escarp.
- Amb percentatges normalment a un nivell molt proper a la mitjana se situen: Aspa, Lleida, Torrebesses, Almatret, Puigvert, Soses i Palau d'Anglesola.
- Presenta una implantació inferior a la mitjana a: Almacelles, Albatàrrec, Mollerussa Benavent, Golmés, Sunyer, Serós i Sarroca.
- Finalment, a on troba més dificultats d'implantació obtenint sempre els resultats més baixos, és a : Almenar, Rosselló, Vilanova de Segrià i Masalcoreig.

DRETA (1977-82)

 Nivell d'implantació més alt.

 Implantació al nivell de la mitjana o lleugerament superior

 Implantació inferior a la mitjana.

 Nivell d'implantació més baix.

ESQUERRA .

Presenta una estructura d'implantació molt estable a partir de 1979, que a nivell municipal s'articula de la següent manera:

- Els "punts forts" de l'Esquerra, on obté sempre els millors resultats, són: Albatàrrec, Puigvert, Alcoletge, Alcarràs, Masalcoreig, Serós, Alguaire, Soses, i el Alamús. També mostra una implantació superior a la mitjana, però a un nivell inferior al grup anterior, a: Almacelles, Almenar i Rosselló.

- Presenta uns percentatges molt propers a la mitjana a: Almatret, Torresserona, Torrefarrera, Lleida, Golmés, Aspa, la Granja d'Escarp, Maials, Torrebesses, Sarroca, Vilanova de la Barca, Corbins.

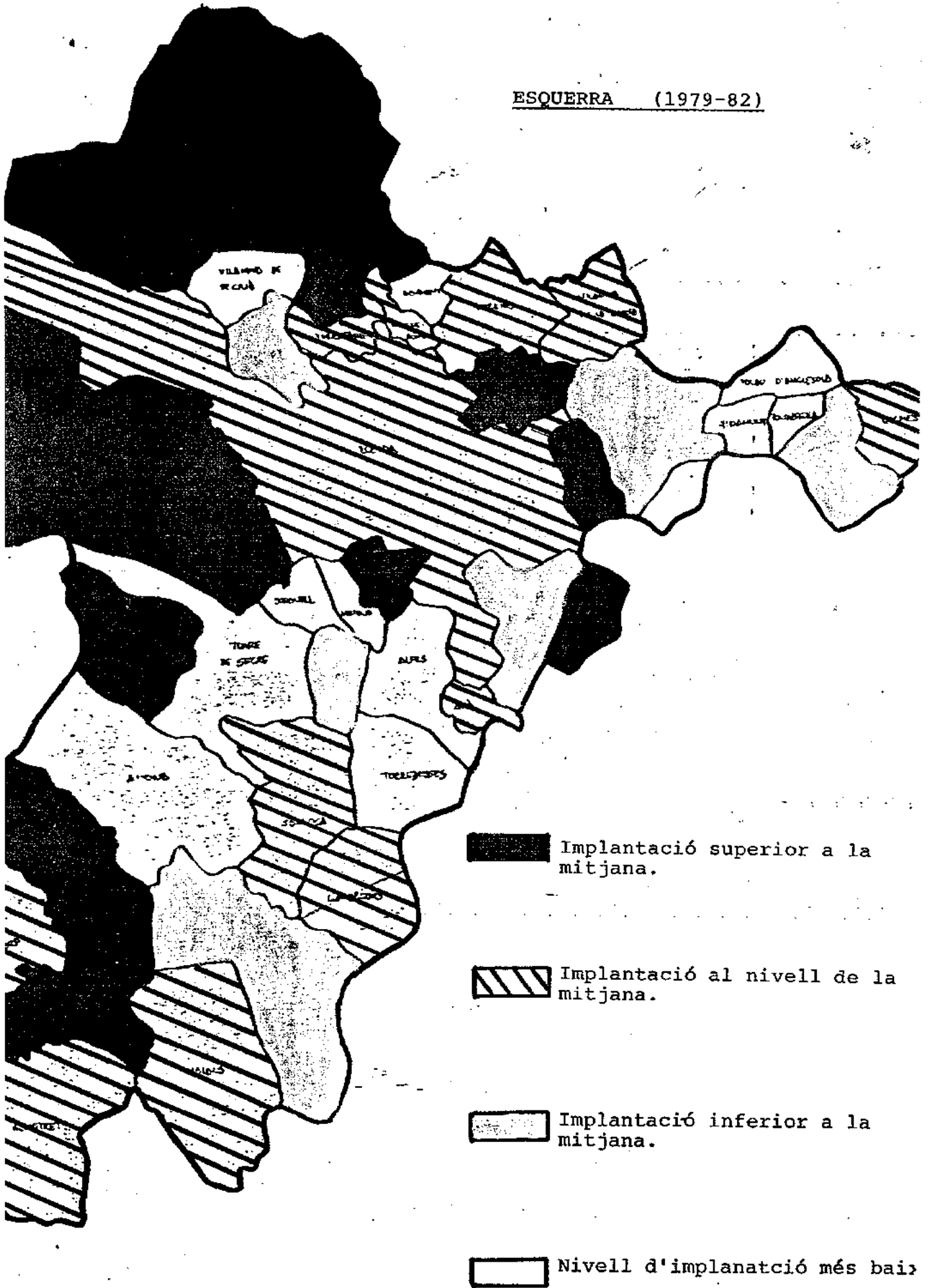
- A un nivell inferior a la mitjana se situen: Alpicat, Llardecans, Mollerussa, Artesa de Lleida, Sunyer, Miralcamp i Bell-lloch.

- Finalment, els seus "punts més febles", on presenta sempre els percentatges més baixos són: Alfés, Benavent, Vilanova de Segrià, Aitona, Torres de Segre, Fondarella, Sonadell, Alcanó, Montoliu, Palau d'Anglesola i Sidamunt.

L'any 82, l'Esquerra és la tendència guanyadora a tots els municipis excepte a Sidamunt, on guanya la Dreta, i a Montoliu i Palau d'Anglesola on guanya el CC.

Igualment és la tendència guanyadora a totes les eleccions a: Albatàrrec, Puigvert, Alcarràs, Serós, Alguaire, Soses, els Alamús, Almacelles, Almenar, Torresserona, Lleida, Aspa, Torrebesses, Sarroca, Mollerussa, Sunyer i Bell-lloch. Des de 1979 també ho és a: Torrefarrera, Miral-

ESQUERRA (1979-82)

camp, Llardecans, Almatret, Artesa, Corbins, Rosselló,
Alcoletge, Golmés i Masalcoreig.

CATALANISME DE CENTRE.

(Veure PDC/CiU).

12.3.4. Les relacions entre els "espais electorals". Una anàlisi de conjunt.

12.3.4.1. Les estructures d'implantació.

El model que ens presenta l'anàlisi factorial es molt complexe i amb factors poc explicactius: es necessiten 5 Factors per a explicar el 50% de la varianza.

És una de les comarques on el model és més complexe. I això per 2 raons: 1) La inestabilitat de les estructures d'implantació, excepte en els casos de l'ERC i el PSUC; 2) com a conseqüència de la major homogeneïtat d'implantació que presenten les opcions al Segrià, no existeixen estructures d'implantació radicalment diferenciades que permetin expressar "antagonismes" d'implantació a través d'uns pocs Factors ben correlacionats, amb diferents variables.

Inicialment, abans de fer la rotació dels eixos, ens trobem que el factor més "potent", el Factor-1 (explica el 15% de la varianza), relaciona la implantació del PSUC i del PSC en oposició a la resta d'opcions principals (especialment l'ERC i en grau menor CiU i UCD). Per altra banda el Factor-2 (12%) expressa l'oposició entre l'ERC (i en menor grau el PSC) i UCD (i en grau molt menor CiU i AP). (quadre SE-29).

En conjunt reflexa la tradicional oposició Dreta-Esquerra, desdoblada en 2 eixos, degut a la "personalitat" de la implantació de l'ERC. Personalitat que no deriva només de l'estabilitat de la seva estructura, sinó també de "l'ambivalència" d'aquesta estructura en les relacions amb les altres forces: S'alinea amb les opcions "conservadores" enfront de les altres opcions d'Esquerra en els aspectes que l'apropen més de CiU; en canvi, s'alinea amb les opcions d'esquerres enfront de les "conservadores"

QUADRE SE-29

UNROTATED FACTOR LOADINGS (PATTERN)
FOR PRINCIPAL COMPONENTS

	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3	FACTOR 4	FACTOR 5	FACTOR 6	FACTOR 7	FACTOR 8	FACTOR 9	FACTOR 10
AP82	-0.017	-0.350	-0.492	0.511	0.460	-0.047	-0.053	-0.000	-0.199	0.038
UGD82	0.027	-0.449	0.236	-0.260	-0.067	-0.067	-0.313	-0.080	0.118	-0.118
CIJ82	-0.119	-0.265	-0.236	-0.049	-0.499	-0.048	0.051	-0.016	0.053	-0.044
ERC82	0.527	0.559	0.202	-0.275	0.022	0.130	-0.087	0.088	-0.014	0.203
PSU82	0.759	0.347	0.085	0.301	0.022	0.157	0.058	0.127	-0.014	-0.131
PSUL82	6.014	-0.097	-0.083	-0.574	0.126	-0.140	0.115	-0.344	0.021	0.071
CD82	-0.064	-0.263	0.572	-0.296	0.143	-0.090	0.166	-0.155	0.120	0.477
PCC82	-0.060	0.092	-0.208	0.071	0.078	-0.315	-0.072	0.654	0.216	0.069
NAC82	0.013	-0.013	-0.203	-0.051	0.310	0.022	0.100	-0.282	0.497	0.026
EXR82	0.462	-0.048	-0.203	-0.214	0.420	0.358	0.438	0.271	-0.110	-0.076
EXES82	-0.011	0.304	0.374	-0.037	0.303	-0.129	0.239	0.059	0.227	-0.086
UC800	0.587	0.224	0.252	0.224	0.397	-0.057	-0.192	-0.052	-0.060	-0.062
CIJ80	-0.309	-0.305	-0.093	-0.000	-0.584	-0.186	0.312	0.134	0.680	0.145
ERC80	-0.547	0.037	0.024	-0.225	0.147	0.191	0.312	0.073	-0.135	0.159
PSG80	0.562	0.254	0.325	0.279	-0.081	0.394	-0.086	-0.065	-0.015	-0.318
EXR80	0.739	-0.053	-0.292	-0.426	0.119	-0.234	-0.146	0.013	-0.016	-0.048
EXES80	0.129	-0.153	-0.359	-0.244	0.468	0.244	-0.002	0.364	-0.263	0.266
NAC80	-0.009	0.529	-0.213	0.500	0.061	0.274	-0.067	-0.066	0.021	0.107
ALJ30	-0.397	0.182	-0.375	0.100	0.197	-0.046	0.122	-0.322	0.342	0.171
CD79	0.171	0.328	0.016	0.352	0.008	-0.117	0.114	0.270	0.379	0.092
UC079	-0.079	-0.347	0.400	0.302	0.279	-0.112	-0.094	-0.167	0.003	0.010
CIJ79	-0.369	-0.662	-0.502	0.115	0.049	-0.112	-0.106	-0.067	0.055	-0.043
ERC79	-0.236	-0.185	0.487	0.049	-0.517	0.022	0.351	0.057	-0.126	0.061
PSU79	0.507	0.551	0.127	-0.384	0.061	0.090	-0.292	0.167	-0.120	-0.043
PSUC79	0.658	0.183	0.340	0.546	-0.128	0.422	0.107	-0.062	0.112	0.093
EXR79	0.588	0.090	-0.308	-0.599	0.055	-0.268	-0.072	0.013	-0.065	0.017
EXES79	-0.359	0.001	-0.075	-0.153	0.498	0.102	0.393	0.043	-0.021	-0.292
NAC79	-0.015	0.345	-0.227	0.378	0.037	-0.339	-0.088	0.003	0.248	-0.146
ALJ79	-0.545	0.353	-0.021	-0.236	0.289	-0.006	-0.088	-0.245	-0.054	-0.227
AP77	0.112	0.427	-0.143	0.207	0.207	-0.149	-0.304	-0.097	0.055	-0.134
UC077	0.124	-0.326	-0.265	0.305	0.291	0.425	0.067	-0.197	-0.094	0.183
PCC77	-0.126	-0.550	0.505	0.157	0.321	-0.270	-0.032	0.283	-0.104	-0.094
EC77	-0.061	-0.163	-0.260	-0.213	-0.210	0.664	-0.091	0.283	-0.104	-0.004
PSU77	-0.533	0.014	-0.030	-0.117	0.135	-0.211	-0.164	0.133	0.522	-0.009
PSUC77	0.267	0.407	0.092	0.402	-0.191	-0.075	0.186	0.039	-0.133	-0.009
UCDC77	0.669	-0.025	-0.243	-0.409	0.083	-0.383	-0.072	-0.356	-0.251	0.351
RSC77	-0.321	-0.220	-0.165	0.200	-0.378	-0.233	0.152	-0.050	-0.404	-0.001
UTL77	-0.056	0.128	0.531	0.339	-0.030	-0.278	0.332	-0.144	-0.404	-0.466
	0.273	0.241	0.302	-0.070	0.295	-0.076	0.543	0.049	0.035	0.037
								-0.021	0.011	-0.190

(CiU inclosa) en altres aspectes que l'oposen a CiU.

Això no obstant, la baixa correlació entre les variables i els factors fa poc útil continuar l'anàlisi sobre aquests factors.

La rotació dels eixos origina uns nous factors que, en tenir millor correlació amb les variables, "expliquen" de manera més precisa la seva variabilitat. La contrapartida és, seguint el raonament que feia al començament d'aquest paràgraf, que cada factor queda centrat gairebé exclusivament en una sola variable.

Així el F-1 (10'7 % de la variança) és un eix de l'ERC, el F-2 (10,2%) del PSUC, el F-3 (9,5%) de la UCD, tots ells molt poc discriminats en relació a les altres variables. Només el F-4 (8'8%) relaciona de manera significativa 2 variables en "oposar" les estructures de CiU i del PSC a partir de 1979. (quadre SE-29 bis).

La representació gràfica de les variables sobre els eixos ens referma amb una visió sintètica, en aspectes que ja hem analitzat més detalladament en l'estudi individualitzat de cada opció:

1) La major estabilitat de les estructures d'implantació del PSUC i de l' ERC. (eixos 2 i 1 respectivament)

2) UCD-82 se separa de l'espai "centrista" tradicional, al que s'acosta el CDS (sobre l'eix 3).

3) La diferent estructura d'implantació del PDC-77 i del PSC-77 en relació, respectivament, amb els espais que configuren posteriorment CiU i PSC malgrat un cert grau d'inestabilitat -sobre tot en el cas de CiU- que també es fa palesa a la gràfica 1-4.

4) La proximitat d'UCDCC-79 a l'espai CiU és indicatiu de la capitalització de l'electorat democristià-77 per aquesta darrera opció. (gràfica 1-4)

La representació de les unitats territorials sobre els factors-eixos ens referma també en la tipologia municipal definida anteriorment per a cada variable, tot situant ara cada unitat territorial en le joc de forces de 2 variables.

Així la gràfica 1-2 (relacions ERC-PSUC) ens indica el gran predomini del PSUC sobre l'ERC als municipis d'alta implantació comunista: Aspa, Albatàrrech, Vilanova de la Barca, Soses, Almacelles, especialment als 3 últims. Igualment reflexe el domini de l'ERC en el seus "punts forts": Els Alamús, Alcoletge, Sarroca, Torreserona, Belllloch, Alcanó, Sunyer, existint una millor implantació comunista als 3 primers -sobre tot a Sarroca- que als altres. En canvi Miralcamp, Corbins, Llardecans, Benavent, Alpicat-3 i Vilanova de Segrià són els municipis amb menys implantació d'ambdues variables.

A la gràfica 1-3 (relacions ERC-UCD), s'observa un clar predomini d'UCD als seus "punts forts": Aitona-2 (74), Sidamunt, Vilanova de la Barca, Alfés, Alpicat-2 (75). Per altra banda, entre els municipis (i seccions) amb millor implantació de l'ERC existeixen un bon nivell d'implantació d'UCD a Torreserona i una mica menys a Belllloch i Sarroca, mentre que a Els Alamús, Sunyer, Alcarràs-1. Finalment, Almacelles (les 4 seccions) (76), Benavent, Mollerussa-4 (77) i Vilanova de Segrià són els municipis (i seccions) amb més baixa implantació de l'ERC i la UCD.

Per acabar, la representació sobre els eixos 2-3 (relacions UCD-PSUC) indica l'equilibri de forces existent a Vilanova de la Barca (decantat cap al PSUC), amb clar predomini de cada una de les 2 variables a la resta de "punts forts" respectius. En canvi a Benavent, Masalcoreig i Vilanova de Segrià és on menys implantació tenen paral·lelament.

A nivell de tendències, el model ja es molt

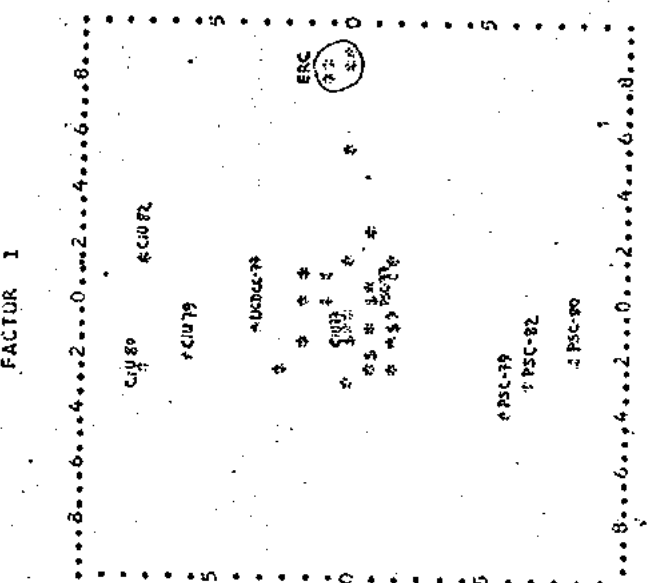
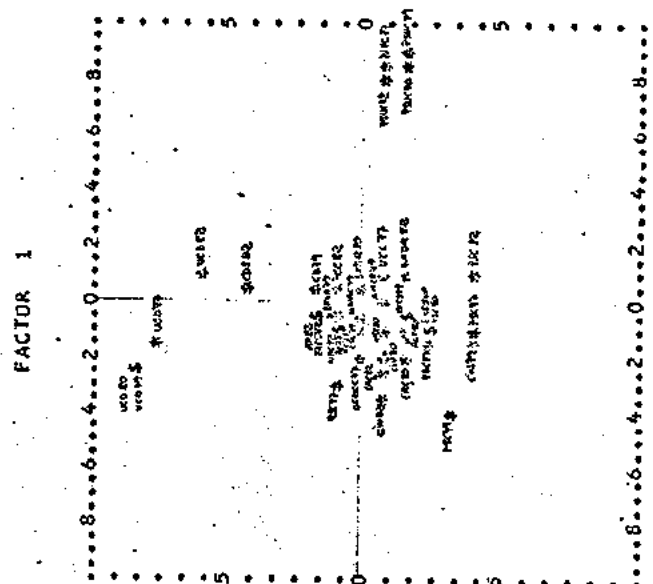
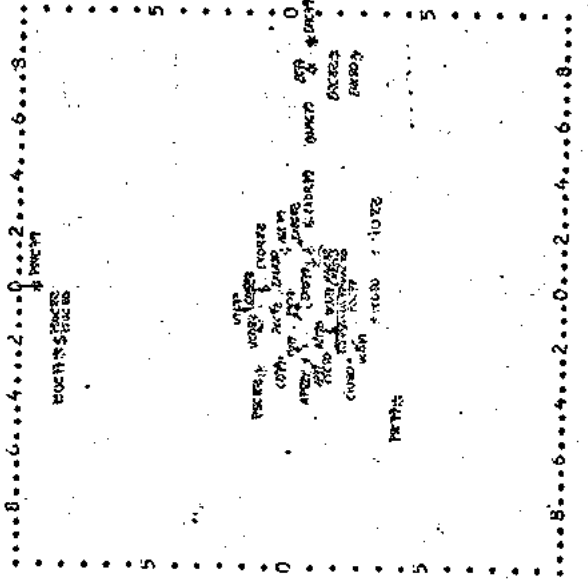
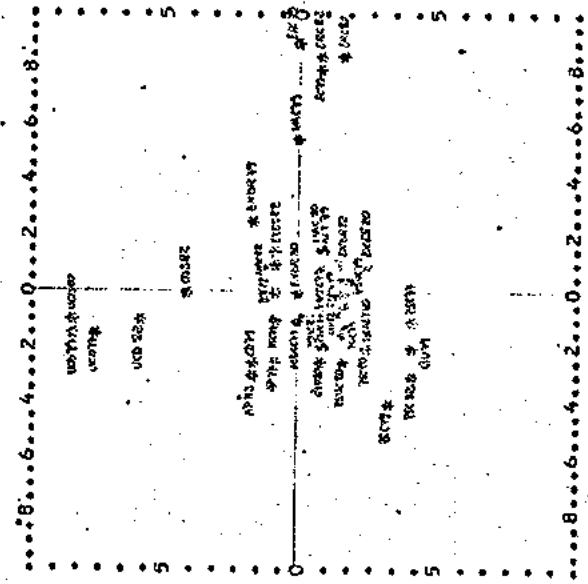
QUADRE SE-29 bis

PAGE 14 6MPP4M TOTES ELECCIONS-SECCIONS CIRCUMSCR DE LLEIDA

ROTATED FACTOR LOADINGS (PATTERN)

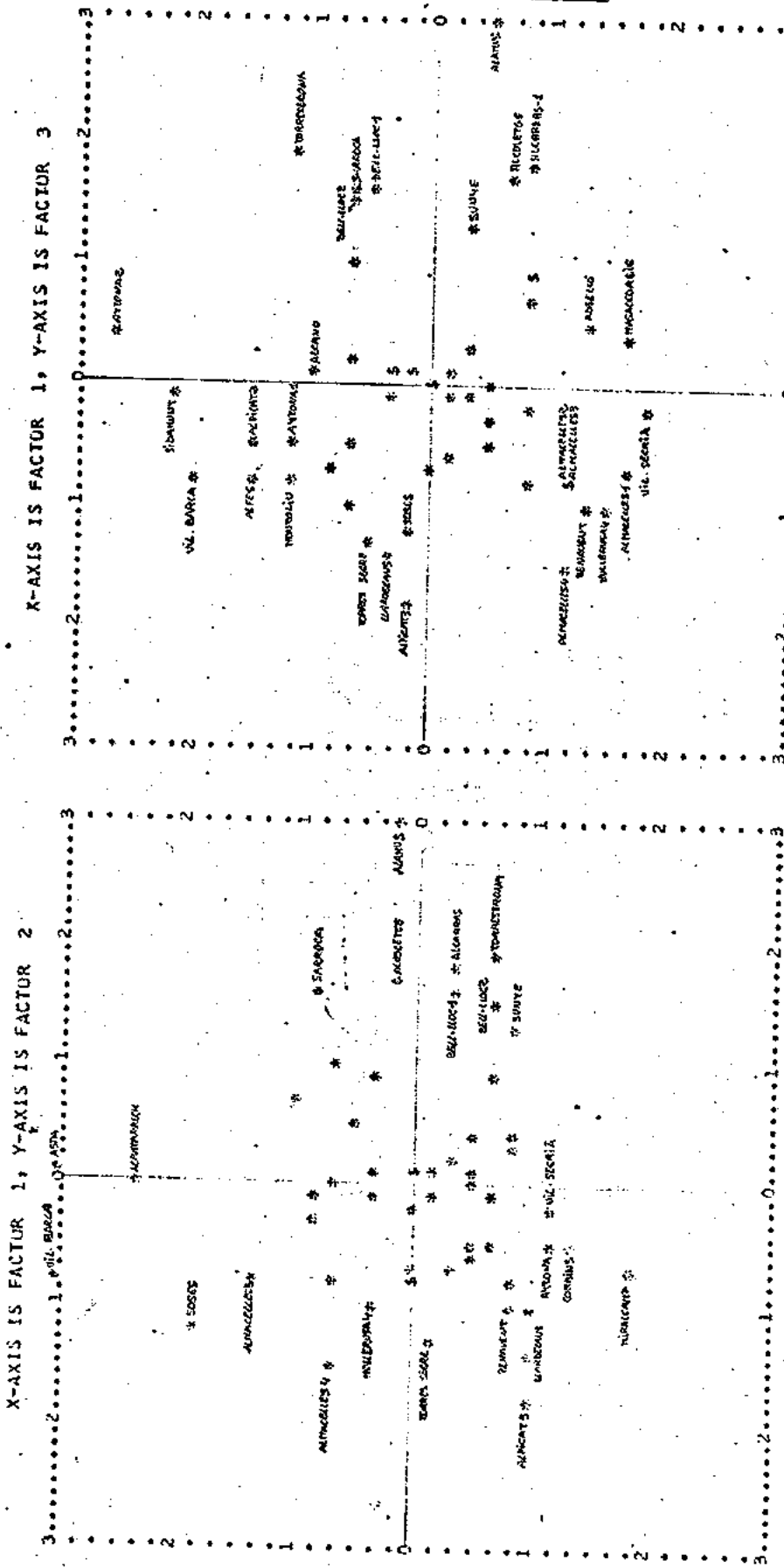
	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3	FACTOR 4	FACTOR 5	FACTOR 6	FACTOR 7	FACTOR 8	FACTOR 9	FACTOR 10
APR2	-0.275	-0.059	0.199	-0.002	0.743	0.264	0.200	-0.135	-0.216	0.080
UCD32	-0.118	0.082	0.609	-0.063	-0.403	-0.200	-0.192	0.181	-0.098	-0.108
CI082	0.125	-0.345	-0.095	0.725	-0.190	0.033	0.079	0.195	-0.139	-0.062
EX082	0.850	-0.202	-0.093	0.036	-0.079	-0.111	0.032	-0.087	0.032	-0.056
PS082	-0.285	0.113	-0.406	-0.701	0.026	0.101	-0.254	-0.134	0.127	0.131
PS082	-0.213	0.817	-0.052	-0.057	-0.060	-0.152	0.022	0.001	0.180	-0.302
CS32	0.098	0.054	0.418	0.075	-0.194	-0.438	0.095	-0.262	0.152	-0.083
PC32	-0.002	0.059	0.076	0.146	0.145	0.056	-0.023	0.094	-0.108	0.775
NA082	0.080	-0.035	0.079	0.123	0.020	0.077	0.833	0.188	-0.019	0.025
EX082	0.042	0.117	-0.136	-0.070	0.535	-0.311	0.058	0.249	0.457	0.034
EX082	0.163	-0.052	0.108	-0.014	-0.130	0.249	-0.047	-0.018	0.782	0.003
UC330	-0.086	-0.272	0.801	0.034	0.191	-0.006	0.168	-0.036	-0.104	-0.107
CI080	-0.274	-0.227	-0.071	0.772	-0.181	-0.130	-0.136	0.015	-0.007	0.107
ER080	0.866	-0.213	0.189	0.046	0.034	0.042	0.129	0.017	0.080	-0.072
PS080	-0.215	-0.120	-0.205	-0.790	-0.182	0.047	-0.267	0.059	0.513	-0.142
PS080	-0.252	0.871	-0.156	-0.162	0.065	-0.023	-0.082	0.060	0.033	0.088
PS080	-0.008	0.030	-0.036	-0.073	0.834	-0.078	-0.080	0.020	0.008	0.172
EX080	0.110	-0.121	0.289	-0.134	0.059	0.544	0.183	-0.433	-0.068	0.198
NA080	0.100	-0.167	-0.139	0.161	0.084	0.163	0.751	-0.070	-0.117	0.002
AL180	-0.130	-0.072	-0.207	-0.130	-0.145	0.317	0.081	-0.211	0.170	0.542
CO79	-0.274	0.023	0.199	0.286	0.520	0.447	0.182	0.064	-0.046	-0.120
UC379	-0.160	-0.264	0.852	0.164	0.034	-0.093	0.059	0.030	0.043	-0.054
CI079	-0.192	-0.148	-0.416	0.572	0.091	-0.204	0.044	0.007	-0.212	0.035
EX079	0.896	-0.095	-0.023	-0.032	-0.170	0.035	-0.001	0.166	-0.008	0.014
PS079	-0.391	-0.415	-0.301	-0.557	-0.044	0.017	-0.212	-0.148	0.108	-0.115
PS079	0.009	0.924	-0.197	-0.065	-0.017	-0.036	-0.077	0.038	-0.046	0.073
EX079	0.233	-0.059	0.155	-0.065	0.259	-0.245	0.493	0.087	0.321	0.088
EX079	-0.029	-0.037	-0.156	-0.018	-0.078	0.011	0.175	0.121	0.046	0.257
YAC79	0.534	-0.067	0.013	0.032	-0.058	-0.032	0.554	-0.060	0.224	-0.140
ALT79	0.144	0.031	-0.070	-0.195	0.001	0.739	-0.058	-0.025	0.084	-0.036
AP77	-0.262	-0.076	0.055	-0.105	0.573	-0.204	0.081	0.132	-0.143	-0.332
UC077	-0.131	-0.146	0.791	-0.010	0.094	-0.187	-0.183	-0.178	0.108	0.287
PS077	-0.145	-0.175	-0.254	0.012	-0.019	-0.179	-0.183	0.845	-0.128	-0.026
EX77	0.783	0.077	-0.059	0.073	0.102	0.248	0.199	-0.162	-0.013	0.103
PS077	-0.093	-0.122	-0.417	-0.131	-0.031	0.198	-0.119	-0.601	0.010	-0.257
PS077	-0.190	0.872	-0.082	-0.059	-0.011	0.078	0.122	-0.047	0.011	0.051
UC077	-0.125	-0.191	0.036	0.345	-0.109	0.024	-0.045	-0.160	-0.143	-0.124
RSC77	-0.079	-0.320	0.122	-0.192	-0.315	-0.163	0.059	-0.552	0.199	0.283
UTL77	-0.042	0.124	-0.063	-0.201	-0.040	-0.058	0.001	-0.187	0.788	-0.039

ROTATED FACTOR LOADINGS

PAGE 25 GRUPAM 10TES LLECCIONS SECCIONS CIRCUNSCR DE LLEIDA

FACTOR SCORES

GRAFICA SE-4

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3. FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3. FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

MANUAL DE LLEIDA F. 111

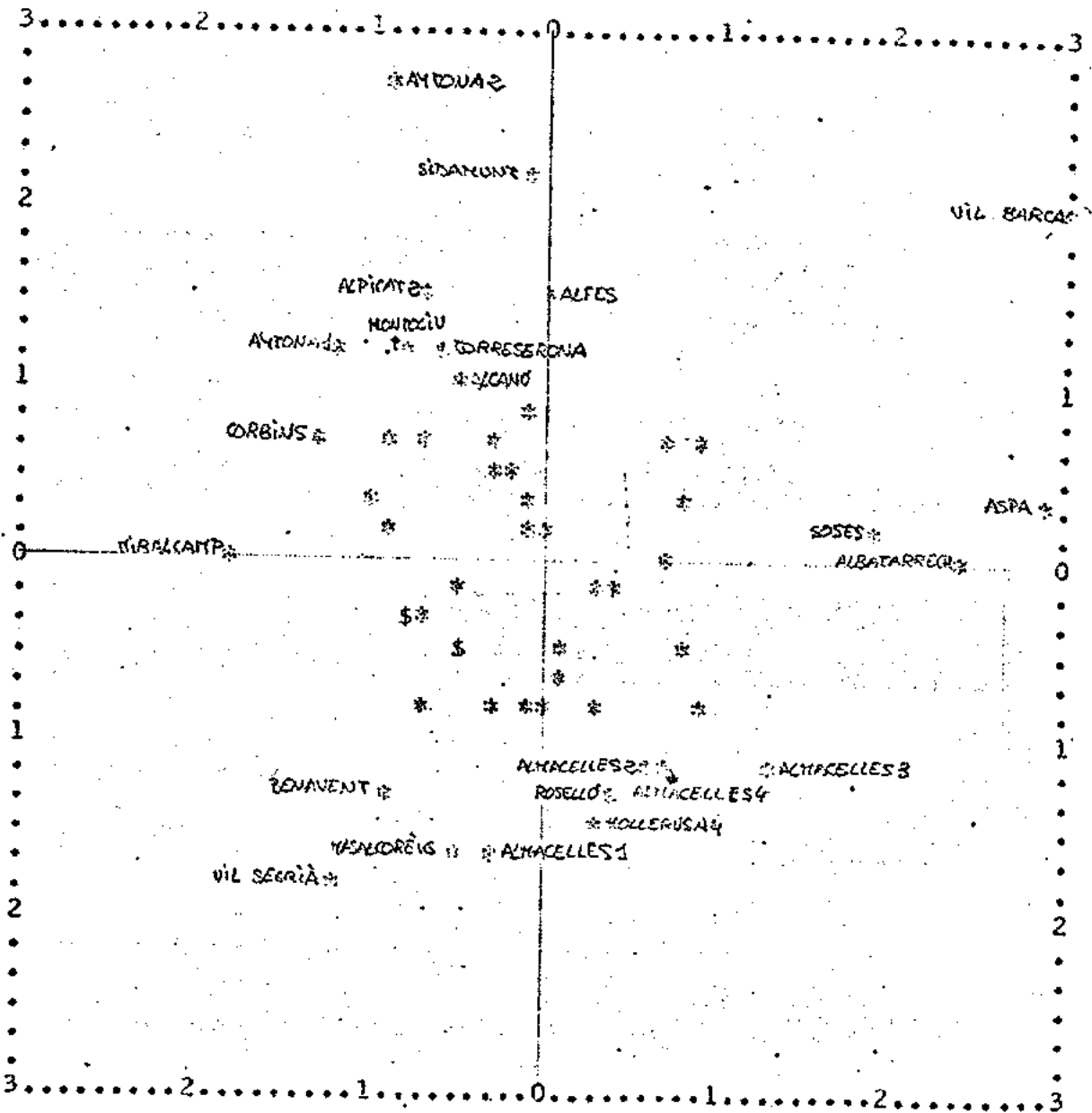

GRAFICA SE-5

PAGE 20 BMDP4M TOTES ELECCIONS. SECCIONS CIRCUMSCR DE LLEIDA

FACTOR SCORES

X-AXIS IS FACTOR 2, Y-AXIS IS FACTOR 3

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3.
 FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3.
 FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

CPU TIME USED 55834.555 SECONDS

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63

més senzill i els factors tenen més capacitat explicativa: Els 2 primers factors expliquen el 66% de la variança i els 3 primers el 80%.

El F-1 (37'5%) es un eix Dreta-Esquerra; el F-2 (28'7%) expressa l'oposició entre el Catalanisme de Centre i l'Esquerra a partir de 1979, situant-se sobre el F-3 (14'2%) l'oposició entre l'Esquerra i el CC l'any 77.

Així doncs, tal com es pot deduir de la composició dels factors i de la representació gràfica de les variables sobre aquests eixos:

1) La Dreta presenta una estructura d'implantació (per les 4 eleccions) més estable que l'Esquerra i el CC (ambdues a partir de 1979).

2) L'Esquerra i el CC l'any 77 presenten unes estructures d'implantació molt diferents de les que posteriorment consoliden, malgrat una certa inestabilitat, ambdues tendències.

La representació gràfica de les unitats territorials sobre els eixos 1-2 (66% de la variança) es força explicativa, especialment a partir de 1979 (78).

En relació al "municipi mig" (79) la Dreta presenta una correlació de forces molt més favorable a Aitona, Sidamunt, Vilanova de la Barca i Alpicat, millora que comparteix amb el CC a Sudanell, Alcanó i Montoliu. Aquesta darrera tendència presenta la correlació de forces més favorable a Vilanova de Segrià, Palau d'Anglesola i Benavent. En canvi és l'Esquerra la que millora la seva posició en relació a la Dreta i el CC a Masalcoreig, sobre tot, però també a Alcarràs, Mollerussa-4, Almacelles-3, més en detriment del CC que de la Dreta a Soses, Serós, Albatàrrech, Puigvert, i més en detriment de la Dreta a Alguaie i els Alamús.

QUADRE SE-30

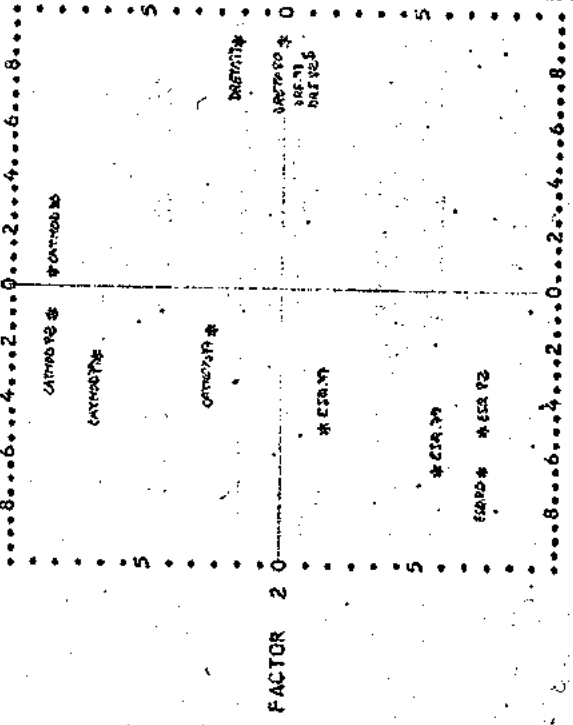
PAGE 11 BMDP4M TOTES ELECCIONS.SECCIONS CIRCUMS.TENDENCIES.

ROTATED FACTOR LOADINGS (PATTERN)

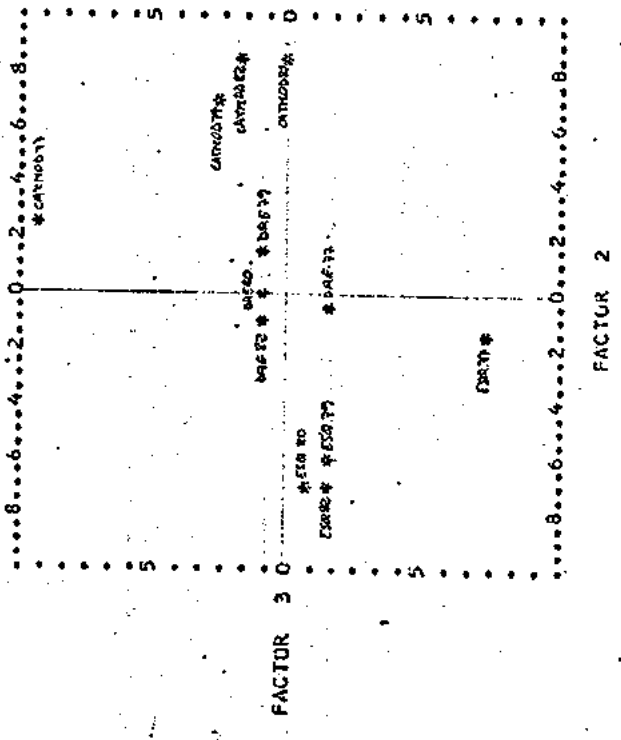
		FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3
DRETA77	57	0.867	-0.057	-0.145
CATMOD77	58	-0.167	0.241	0.942
ESQUE77	59	-0.511	-0.169	-0.779
DRETA79	60	0.909	0.165	0.052
CATMOD79	61	-0.229	0.698	0.251
ESQUE79	62	-0.671	-0.609	-0.195
DRETA80	63	0.875	0.025	0.080
CATMOD80	64	0.035	0.847	0.018
ESQUE80	65	-0.628	-0.715	-0.069
DRETA82	66	0.847	-0.115	0.077
CATMOD82	67	-0.088	0.846	0.153
ESQUE82	68	-0.491	-0.723	-0.179
VP		4.497 (37.5%)	3.455 (28.7%)	1.692 (14.2%)

THE VP FOR EACH FACTOR IS THE SUM OF THE SQUARES OF THE ELEMENTS OF THE COLUMN OF THE FACTOR PATTERN MATRIX CORRESPONDING TO THAT FACTOR. WHEN THE ROTATION IS ORTHOGONAL, THE VP IS THE VARIANCE EXPLAINED BY THE FACTOR.

ROTATED FACTOR LOADINGS

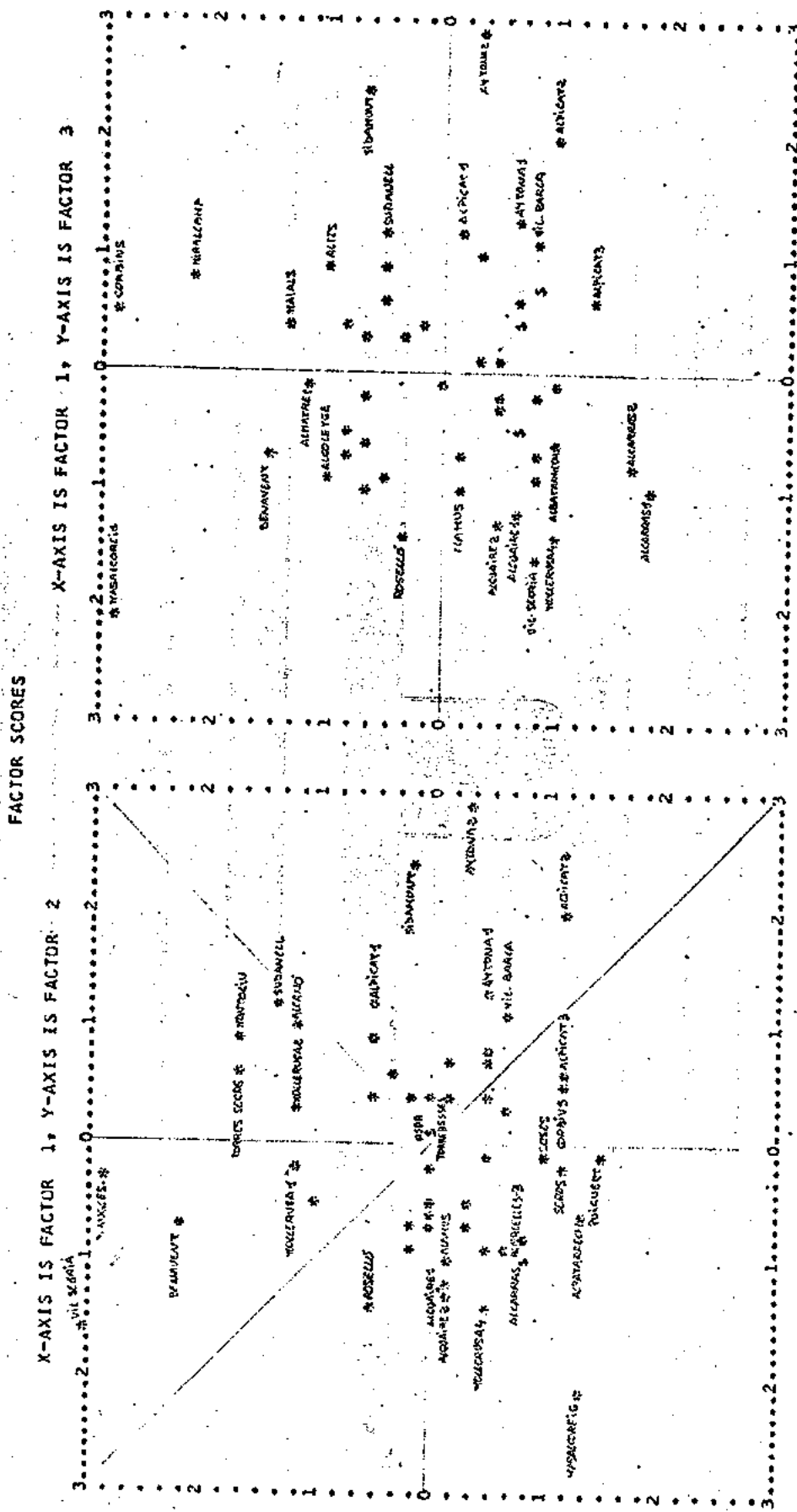
GRAFICA SE-6

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -1 TO +1.

GRÁFICA SE-7

PAGE 19 BMDP4M TOTES ELECCIONS-SECCIONS CIRCUMS-TENDENCIES.

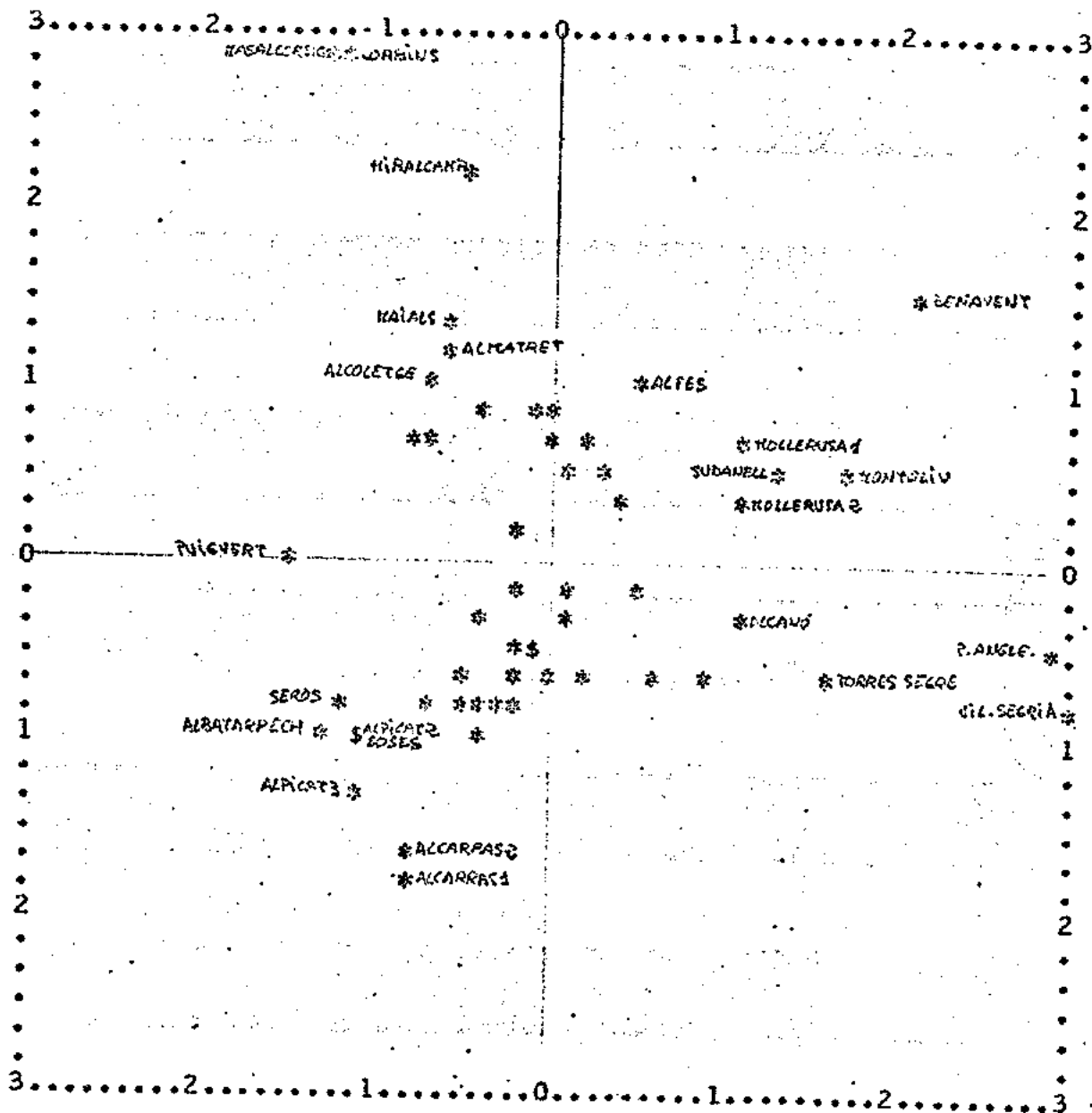
OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3. FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3. FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

GRAFICA SE-8

PAGE 20 BMDP4H TUTES ELECCIONS. SECCIONS CIRCUMS. TENDENCIES.

FACTOR SCORES

X-AXIS IS FACTOR 2, Y-AXIS IS FACTOR 3

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3.
 FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3.
 FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

CPU TIME USED 55834.555 SECONDS

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62

Si la gràfica 1-3 no aporta informació de gaire interès la 2-3 ens permet observar les relacions d'implantació entre el CC i l'Esquerra des de 1977 i que ens situa ja en el camí de l'anàlisi del traspàs de vot. El desplaçament d'electorat PDC cap a opcions d'Esquerra sembla ben evident si observem que entre els municipis on la correlació de forces entre l'Esquerra-CC és més favorable a aquesta darrera tendència (Masalcoreig, Corbins, Miralcamp, Benavent, Maisals, Almatret, Alcoletge, Alfés) només Benavent (i en menor grau Alfés) se situen en el quadrant que indica una relació posterior més favorable al CC. En canvi aquells municipis on la correlació de forces l'any 77 era més favorable a l'Esquerra (Alcarràs, Alpicat, Soses, Albatàrrech,...) continuen tots, a partir de 1979, presentant una relació més favorable a l'Esquerra.

12.3.4.2. Les relacions de variació.

A) L'anàlisi conjunta de les variacions de les principals opcions d'elecció en elecció mitjançant la tècnica del factorial, ens presenta un model bastant complexe i amb factors poc explicatius: es necessiten 5 Factors pera explicar tot just el 67% de la varianza.

El Factor-1 (14,1% de la varianza) relaciona els avencos de CiU l'any 80 amb les pèrdues d'UCD aquell any al mateix temps que indica el sentit "complementari" de les variacions d'aquestes opcions l'any 82 en relació a les de l'any 80. És a dir, UCD-82 mostra una lleugera tendència a disminuir més on millor va "resistir" l'any 80. Igualment CiU-82 tendeix a avançar més a on menys ho va fer l'any 80 i a retrocedir on més va avançar llavors.

El Factor-2 (13'5%) expressa fonamentalment

la tendència a la capitalització per AP-82 de les pèrdues d'UCD aquell any (80).

El Factor-3 (13,3%) relaciona els guanys de l'ERC-80 amb les pèrdues del PSC (i en menor grau del PSUC) aquell any, fent marxa enrera, gairebé sobre el mateix camí, l'any 82, és a dir, perdent més/menys a on més/menys va avançar llavors.

El Factor-4 (13%) relaciona les variacions, l'any 82, de UCD, CiU, PSC i PSUC sobre una mateixa estructura territorial, tot i que semblen distingir-se 2 nivells: 1) Capitalització pel PSC de les pèrdues del PSUC i per CiU d'aquelles d'UCD que no ho són per AP. (Es possible que el nexce d'unió entre les 2 nivells sigui la capitalització del PSC d'una part de les pèrdues de CiU-82).

El Factor-5 (12'6%) expressa el conegut desplaçament cap al PSC-79 (i en part cap a l'ERC-79) d'un sector d'electorat PDC-77.

La representació gràfica de les variables sobre el pla determinat per cada parell de factors ens permet accedir a un nivell superior en l'explicació de les relacions d'intercanvi.

La gràfica 1-2 (27,6% de la variança) explica bastant bé les variacions de CiU-80, UCD-80, UCD-82, AP-82 i, de manera una mica menys precisa, les del PSC-80 i CiU-82 (81). La relació entre elles seria del tipus següent: Les pèrdues d'UCD (i en menor grau del PSC) l'any 80 tendeixen a ésser capitalitzades per CiU-80. L'any 82, CiU tendeix a evolucionar de manera "complementària" (82) a l'any 80 i UCD experimenta un altre retrocès que també és relativament "complementari" al de 1980 (i doncs experimentant una certa modificació "l'estructura d'intercanvi") i és capitalitzat fonamentalment per AP, però també -a un

QUADRE SE-31

ROTATED FACTOR LOADINGS (PATTERN)

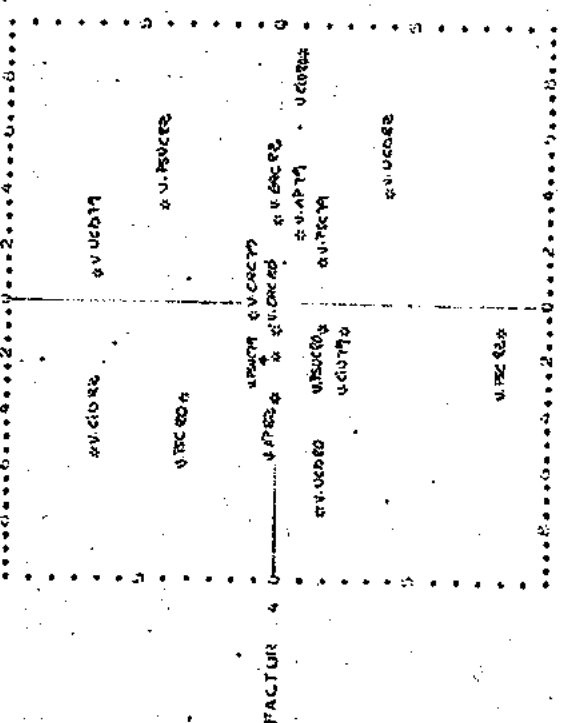
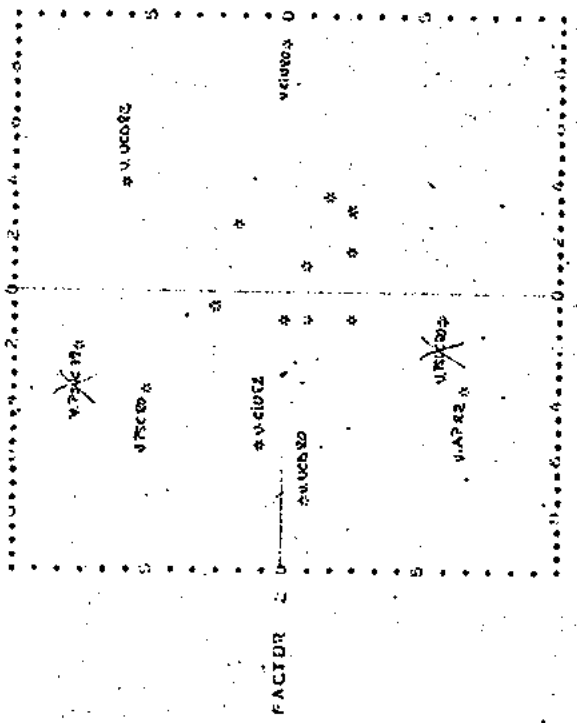
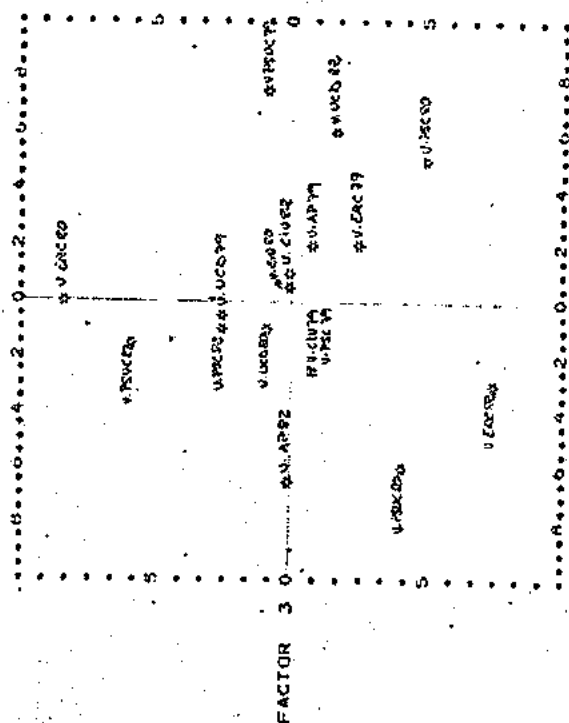
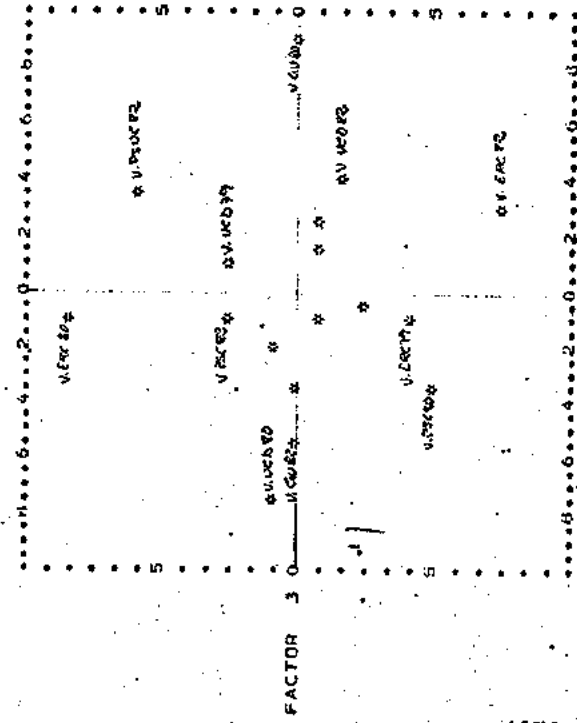
	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3	FACTOR 4	FACTOR 5
AP79	0.240	0.109	-0.069	-0.123	0.526
UC079	0.090	-0.056	0.242	0.679	-0.131
CI079	-0.079	-0.253	-0.055	-0.214	0.820
PS079	0.165	-0.232	-0.066	-0.127	-0.764
PS079	-0.173	0.733	0.047	0.029	0.052
UC060	-0.745	-0.109	0.113	-0.184	-0.040
CI090	0.908	0.035	-0.001	-0.047	0.008
ER080	-0.094	0.015	0.841	-0.021	0.145
PS000	-0.327	0.479	-0.510	0.369	0.161
PS090	-0.115	-0.622	-0.382	-0.157	-0.359
U2	-0.325	-0.652	-0.004	-0.021	0.194
UC092	0.408	0.624	-0.127	-0.402	-0.231
CI092	-0.574	0.092	0.026	0.669	0.093
PS092	0.320	-0.277	-0.773	-0.020	0.014
PS092	-0.099	-0.109	0.235	-0.634	0.120
PS092	0.340	-0.125	0.582	0.454	0.047
PS079	-0.065	0.224	-0.255	0.057	-0.572

VP 2.473 (44%) 2.304 (45%) 2.271 (43%) 2.035 (35%) 2.143 (42%)

VP FOR EACH FACTOR IS THE SUM OF THE SQUARES OF THE ELEMENTS OF THE COLUMN OF THE FACTOR PATTERN MATRIX RESULTING TO THAT FACTOR. WHEN THE ROTATION IS LOGICAL, THE VP IS THE VARIANCE EXPLAINED BY THE FACTOR.

GRAFICA SE-9

ROTATED FACTOR LOADINGS

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -1 TO +1.

nivell menor- per CiU.

La representació de les unitats territorials sobre aquests eixos es d'interpretació bastant complexa com a conseqüència de l'elevat nombre de variables, però es pot establir clarament en la gràfica 1-2 que: Alcanó, Vilanova de Segrià, Montoliu, Torres de Segre, Alfés, Sunyer, Almatret són els municipis on CiU-80 avança més sobre les pèrdues d'UCD i/o PSC, i a on -excepte en el cas de Montoliu- UCD manté millor el nivell l'any 82.

Sarroca, Rosselló, Alamús, Alguaire, Alcoletge, Maials, Aspa són aquells a on el PSC-80 avança, o es manté estable, "absorbint" electorat del PSUC.

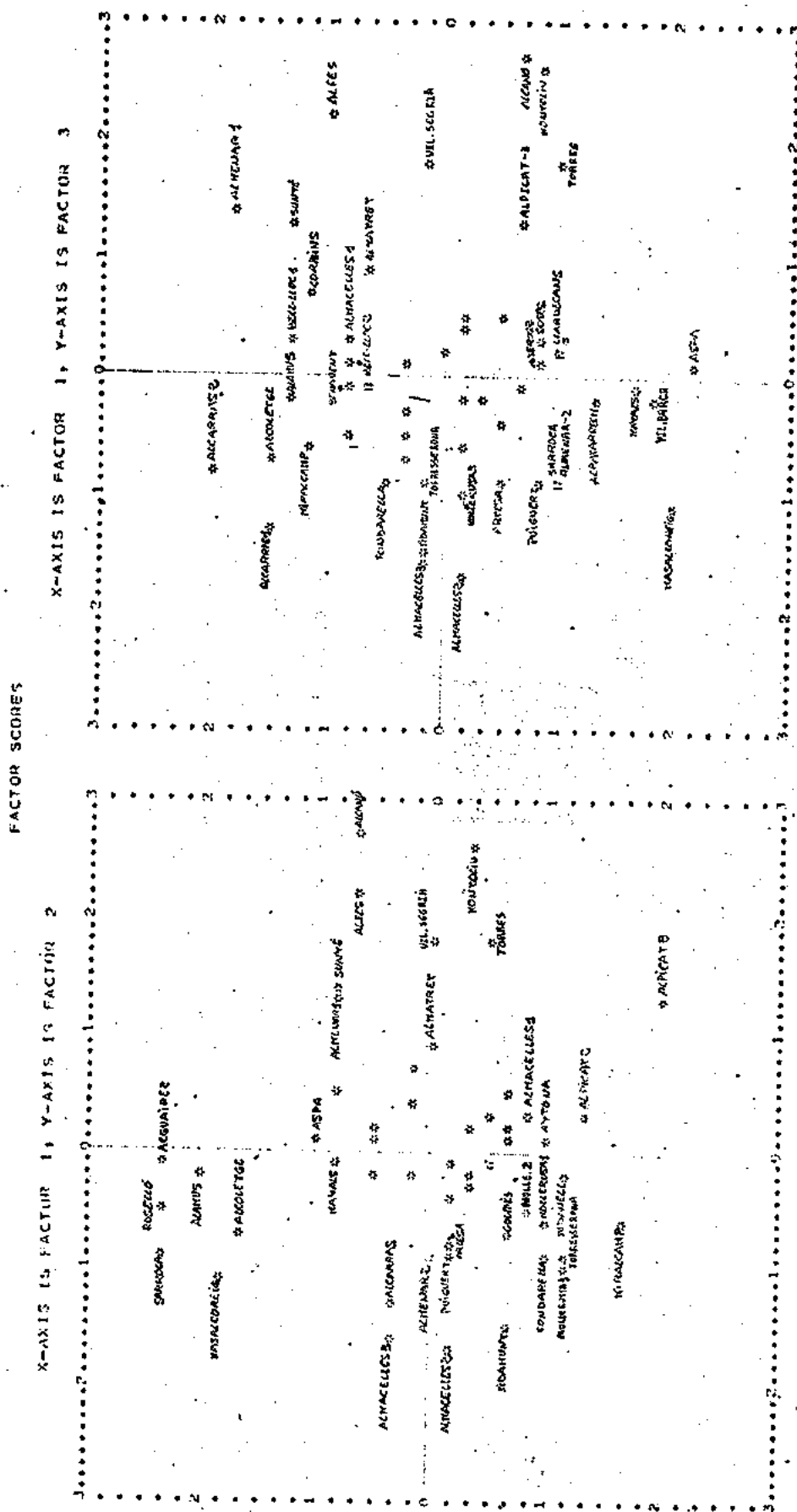
Sidamunt, Fondarella, Mollerussa, Golmés, Miralcamp, Sudanell i a un nivell menor, Puigvert, Artesa, Alcarràs, són els municipis on el retrocés d'UCD-82 és més fort essent capitalitzat sobretot per AP, però també per CiU.

La gràfica sobre els eixos 1-3 (27'4% de la variança) explica bastant bé les variacions de CiU-80, UCD-80, ERC-80, ERC-82, PSC-80 PSUC-82 i de manera deficient CiU-82. En conjunt, tal com estan correlacionades amb els Factors, expressen la relació entre els "espais d'intercanvi" d'UCD i CiU per una banda i de l'ERC, PSC per l'altra, a les eleccions esmentades.

Malgrat la "distorsió" introduïda per les variacions del PSUC-82, la representació gràfica de les unitats territorials sobre els eixos 1-3 ens permet identificar -refermant el que ja havíem dit- els espais de mes/menys relació amb el PSC.

Així doncs, Alcarràs, Almenar-1, Alcoletge, Alamús, Sunyer, Miralcamp, Corbins, Alfés, Almatret, són

GRAFICA SE-10

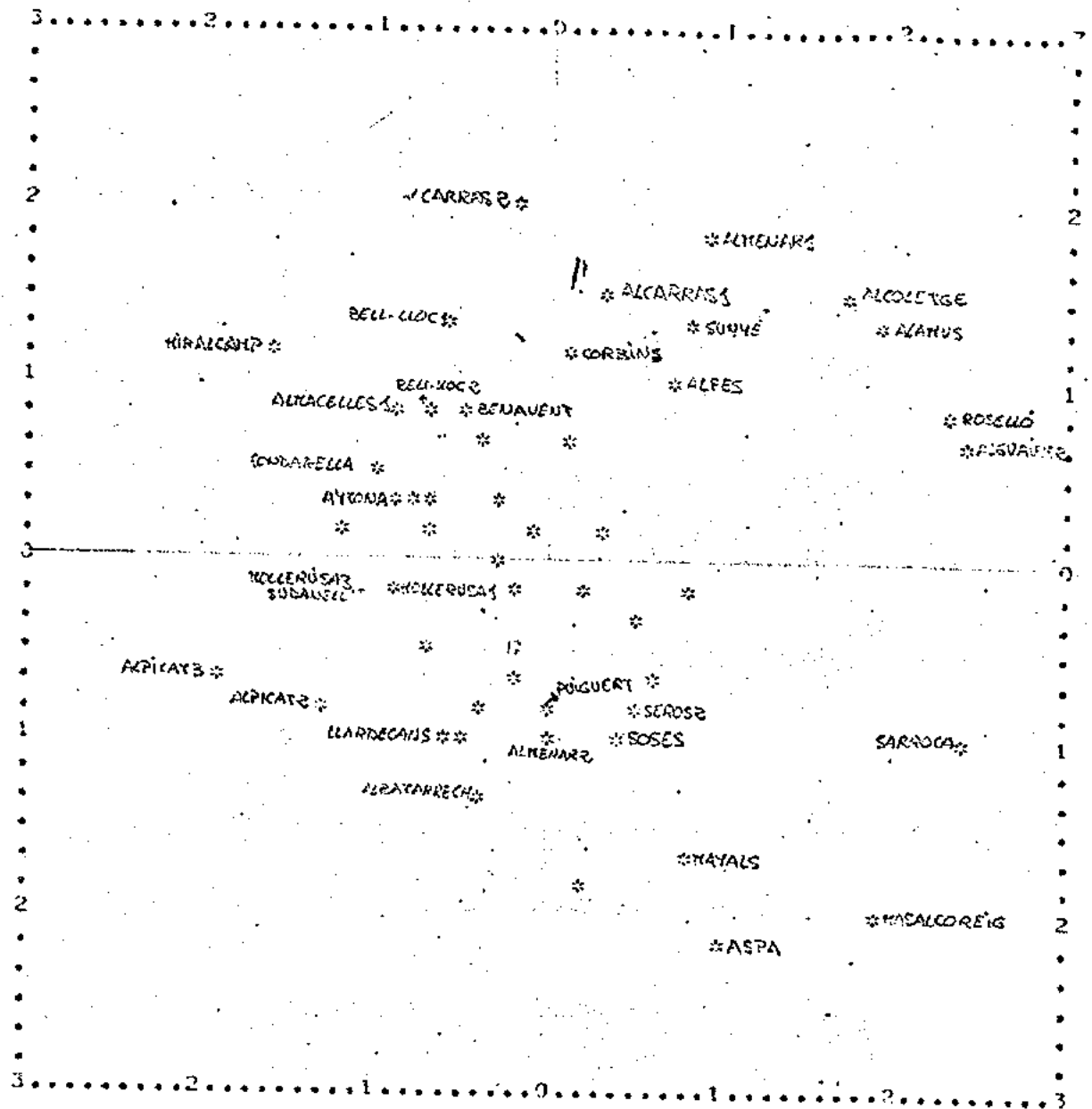

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3.
 FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3.
 FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

GRAFICA SE-II

FACTOR SCORES

X-AXIS IS FACTOR 2, Y-AXIS IS FACTOR 3

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3.
 FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3.
 FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

CPU TIME USED 17.13 SECONDS

els municipis on l'ERC experimenta més oscil·lacions, és més inestable, absorbint electorat preferenment cap al PSC.

En canvi Vilanova de la Barca, Maials, Albatàrrech, Llardecans, Soses, Aspa, Torres de Segre, Alcanó, Artesa, Granja d'Escarp i Montoliu són aquells on l'ERC és manté sempre més estable i semblen menys importants els intercanvis amb el PSC. Cal tenir en compte però, que, excepte a la Granja d'Escarp, a tots ells la implantació de l'ERC és inferior a la mitjana.

En general, els municipis del quadrant superior dret són els més "inestables" en relació al conjunt de les variables considerades, mentre que els del quadrant inferior esquerre serien els més "estables". Per altra banda, els del quadrant inferior dret serien estables en la relació ERC-PSC i inestables en la relació UCD-CiU, tot el contrari dels municipis (i seccions) del quadrant superior esquerre.

B) L'anàlisi per tendències és també més complexe que a altres comarques. Són necessaris 4 Factors per a explicar el 86% de la varianza de 9 variables.

El Factor-1 (27% de la varianza) expressa les relacions de variació entre l'Esquerra i el CC a partir de 1980.

El Factor-2 (20,4%) indica el desplaçament del CC cap a l'Esquerra l'any 79.

El Factor-3 (19%) expressa les relacions de variació entre la Dreta i el CC l'any 82.

Finalment el Factor-4 (18'2%) expressa les relacions de variació entre la Dreta i el CC els anys 79 i 80.

Els Factors 1 i 2 expliquen bastant bé les variacions del CC i l'Esquerra de l'any 79 en endavant. En aquest sentit la gràfica 1-2 (47'4% de la variança) és prou indicativa.

Tal com és pot observar a la corresponent gràfica de representació de les unitats territorials sobre els mateixos eixos, les relacions de variació entre aquestes tendències són relativament homogènies a la majoria de municipis, com es pot deduir de la gran concentració al voltant del "centre" (municipi mig). L'estructura d'intercanvi entre el CC i l'Esquerra l'any 79 és molt diferent de la que després més o menys s'estabilitza entre ambdues: així Masalcoreig, Corbins i Miralcamp, sobretot, però també Almatret, Maials, Alfés, Sarroca i Alcanó són els municipis on l'Esquerra absorbeix més electorat del PDC. En canvi Alpícat-2, Alcarràs, Palau d'Anglesola, Vilanova de Segrià, Vilanova de la Barca, Torreserona i Torres de Segre és on el PDC manté millor el seu electorat enfront de l'Esquerra. Per altra banda, Alcanó, Almatret, Sunyer, Vilanova de Segrià, Almenar-1, Alpícat-3, són aquells on l'Esquerra perd electorat en benefici del CC l'any 80 i tendeix a recuperar-lo l'any 82. Tot el contrari és el que succeeix a Bell-lloch, Masalcoreig, Alcoletge, Sidamunt, Corbins, Alamacelles (2 i 3) i Alguaire on l'Esquerra és manté (o millora lleugerament) l'any 80, retrocedint en benefici del CC l'any 82.

La gràfica sobre els Factors 1 i 3 (46% de la variança) relaciona l'estructura d'intercanvi entre el CC i l'Esquerra els anys 80 i 82 amb la corresponent a la Dreta i el CC aquest darrer any. S'observa un comportament bastant dispers sense que es puguin establir tendències de caràcter general. Així en aquells municipis on l'Esquerra-82 recuperaria millor aquell electorat que va perdre en benefici del CC l'any 80 (part Esquerra de

PAGE 12 300P40 TOTES ELECCIONS SECCIONS CONARCA TENDENCIES

ROTATED FACTOR LOADINGS (PATTERN)

	FACTOR 1	FACTOR 2	FACTOR 3	FACTOR 4
VARDRE79	0.203	0.061	-0.478	-0.721
VAKCA179	-0.071	-0.921	0.105	0.277
VAKES179	-0.033	0.941	0.158	0.184
VAKORE60	0.146	-0.003	-0.315	0.856
VARCAMB0	-0.744	0.102	0.187	-0.545
VARES080	0.876	-0.145	0.100	-0.013
VANDRE62	0.019	0.100	0.912	-0.105
VARCAMB2	0.653	0.119	-0.603	-0.005
VAKES282	-0.789	-0.223	0.142	0.070

VP 2.458 (27.7) 1.341 (20.4) 1.706 (48.9) 1.641 (48.2)

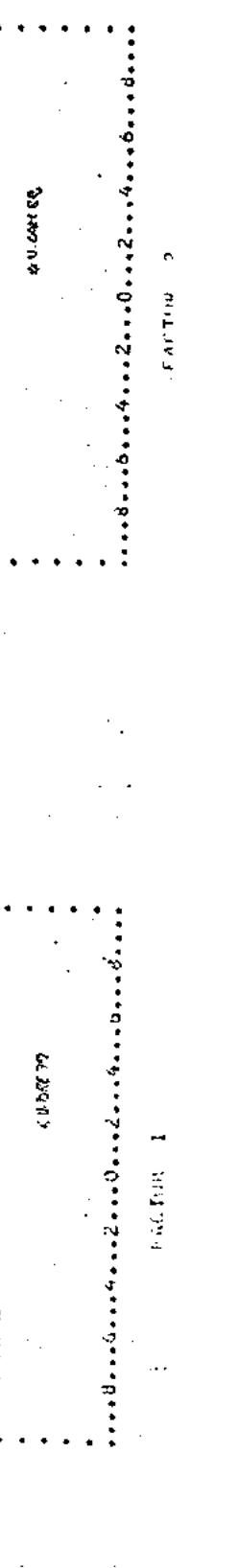
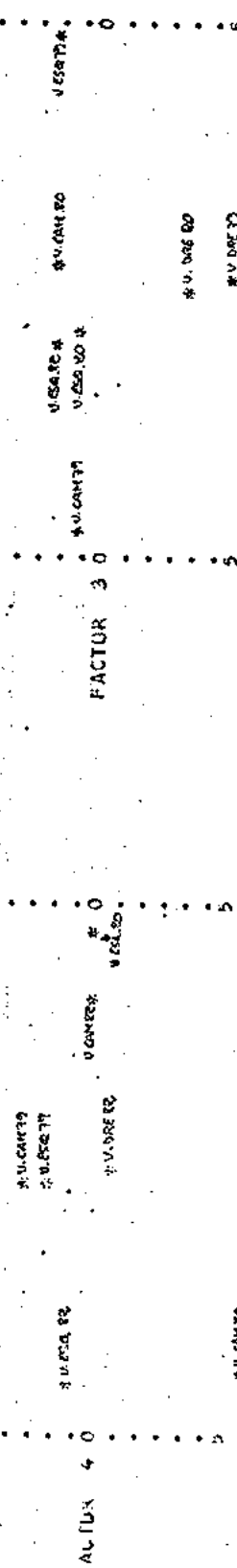
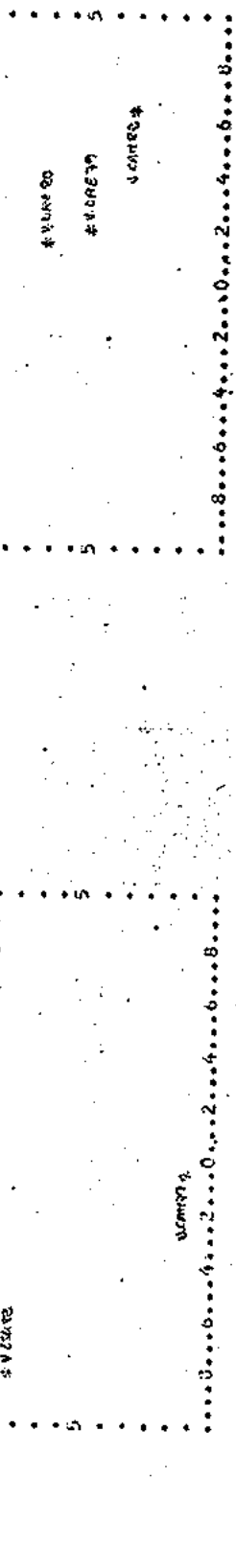
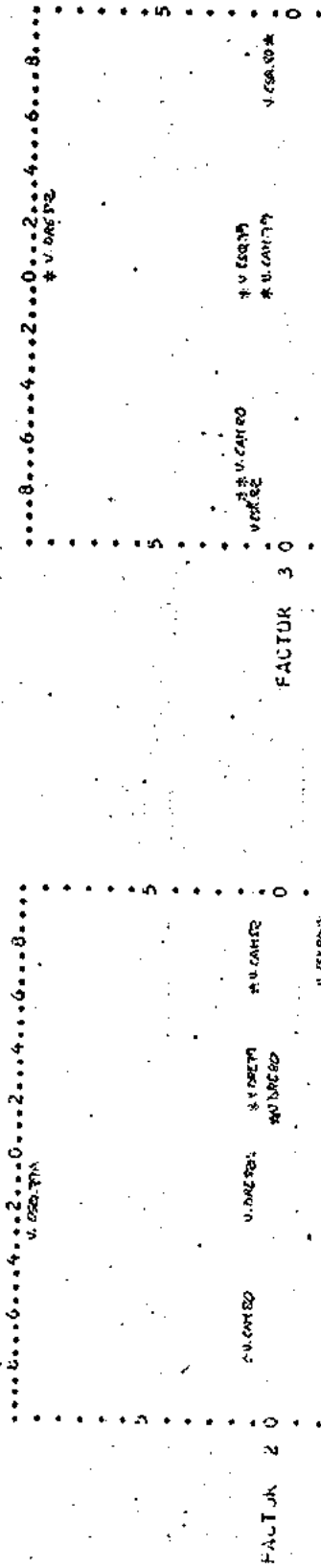
THE VP FOR EACH FACTOR IS THE SUM OF THE SQUARES OF THE ELEMENTS OF THE COLUMN OF THE FACTOR PATTERN MATRIX CORRESPONDING TO THAT FACTOR. WHEN THE ROTATION IS ORTHOGONAL, THE VP IS THE VARIANCE EXPLAINED BY THE FACTOR.

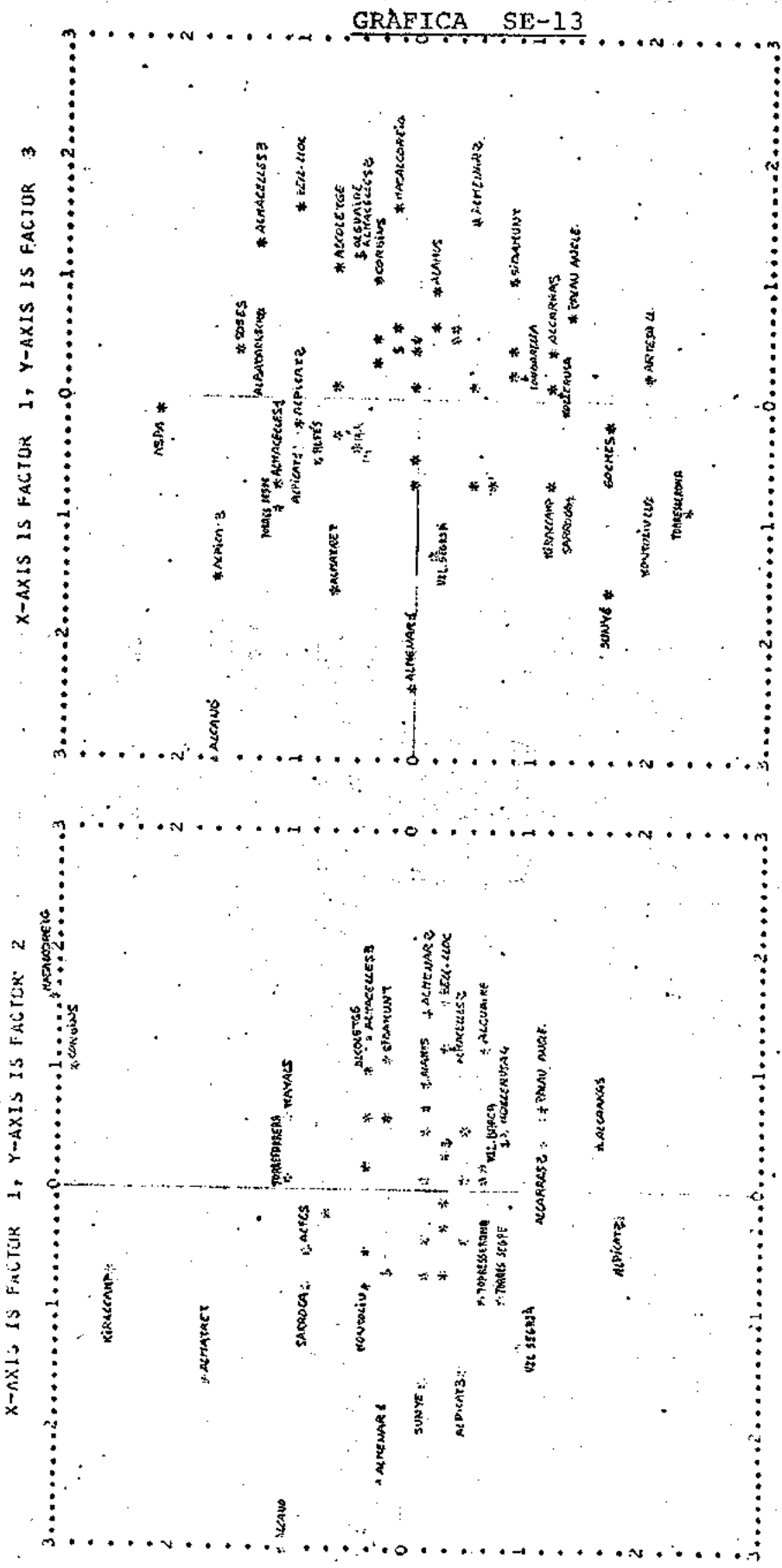
GRAFICA SE-12

PAGE 13 JADP44 TULES ELECTIONS SUBCTIONS COMMCA TENDENCIES

ROTATED FACTOR LOADINGS

FACTOR SCORES

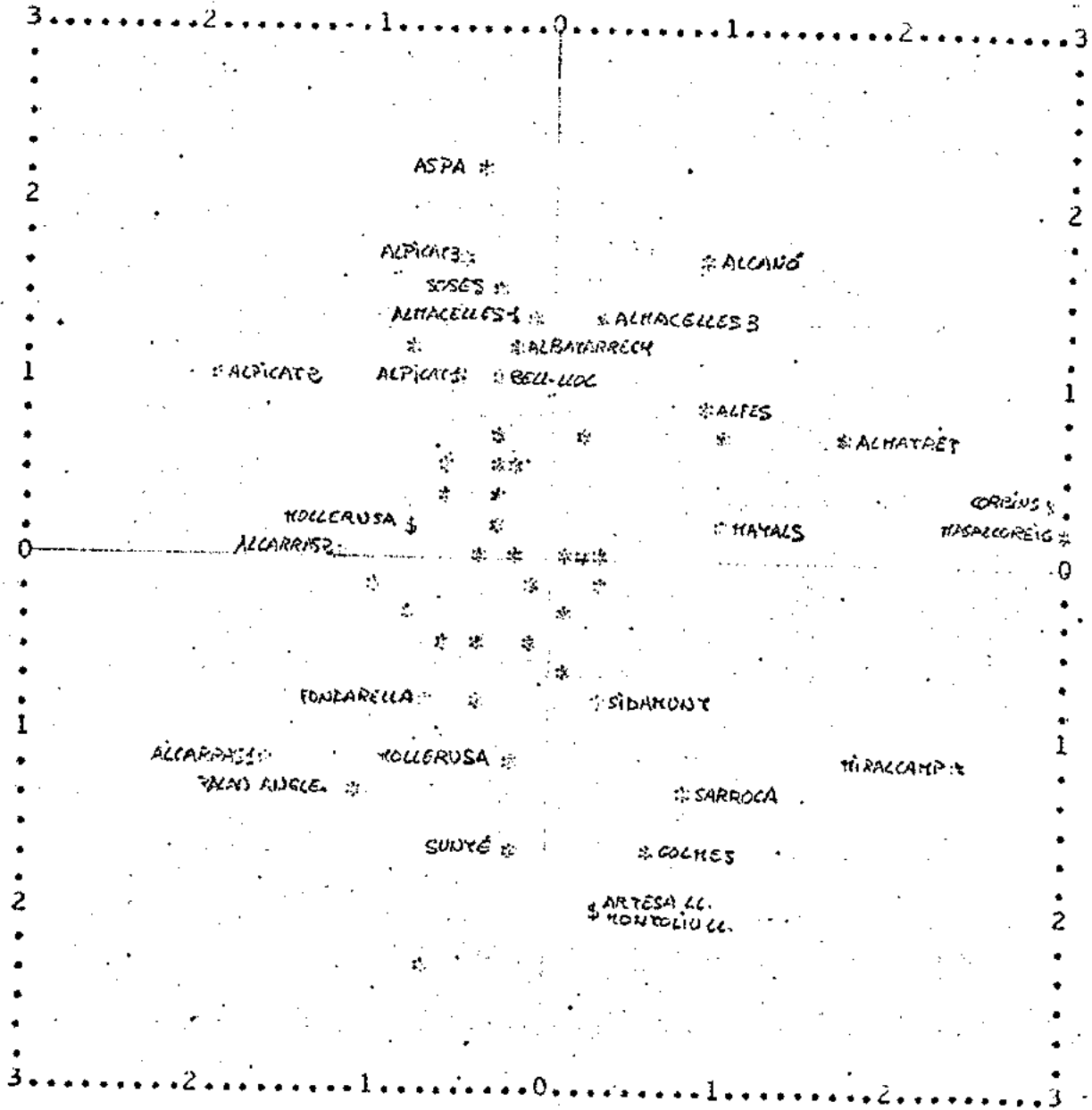
OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3.
 FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3.
 FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

GRÀFICA SE-14

PAGE 22 BMDP4M TOTES ELECCIONS.SECCTIONS COMARCA.TENDENCIES

FACTOR SCORES

X-AXIS IS FACTOR 2, Y-AXIS IS FACTOR 3

OVERLAP IS INDICATED BY A DOLLAR SIGN. SCALE IS FROM -3 TO +3. FACTOR SCORES GREATER THAN 3 ARE PLOTTED AS 3. FACTOR SCORES LESS THAN -3 ARE PLOTTED AS -3.

CPU TIME USED 55834.555 SECONDS

la gràfica) n'hi ha uns on la Dreta també avança sobre el CC l'any 82 (Alcanó, Torres de Segre, Aspa, Alfés, Alpicat) i d'altres on el CC recupera espai de la Dreta (Torreserona, Montoliu, Golmés, Sarroca, Miralcamp) (83).

La mateixa diversitat trobem als municipis on no va haver-hi desplaçaments de l'Esquerra cap al CC l'any 80 i l'Esquerra retrocedeix l'any 82: la Dreta avança i el CC recula a Soses, Albatàrrech, Almacelles, Alcoletge, avancem ambdues a Masalcoreig, Alguaire, Corbins, o només avança el CC (Alamús, Sidamunt, Fondarella, Palau d'Anglesola, Alcarràs, Artesa de Segre).

La gràfica sobre els factors 2 i 3 expressant les relacions entre les estructures d'intercanvi del CC i l'Esquerra l'any 79 i del CC i la Dreta l'any 82, no ens aporta informació ad.dicional interesant.

NOTES

- 1) Canals de: Catalunya, Aragò, Pinyana, Urgell (Prinpal i Auxiliar).
- 2) R. Morell, S. Maurel, I. Aldomà: "L'economia del Segrià". Editat per la Caixa d'Estalvis de Catalunya. Barcelona, 1980.
- 3) L'any 1981 hi havien 106.814 hab. que representa un increment del 5,9% en relació al cens de l'any 75. Cal pensar que la xifra de 1978 és errònia per una defectuosa comptabilització de les altes i les baixes.
- 4) Veure divisions més precises per a funcionalitats diverses a: R. Morell i altres op. cit. pàg. 39-40 i a E. Lluch- R. Serò: "La regió frutera de Lleida", pàg. 34-35. Edicions de Banca Catalana, Barcelona 1970.
- 5) L'any 1970: 29'2% Sector Primari, 30,7% el Secundari i 39'9% el Terciari. A. Rodríguez-R. d'Alós op. cit. pàg. 369 molt semblant a la: 29,1-30,4-40,2 presentada per R. Morell, S. Maurel, I. Aldomà op. cit. pàg. 29.
- 6) R. Morell, X. Maurel, I. Aldomà op cit. Pàgs. 66-72.
- 7) Memoria UTECO, 1976 citada per R. Morell i altres op. cit. pàgs. 113-115.
- 8) R. Morell, X. Maurel, I. Aldomà op. cit. pàg. 177.
- 9) Les dades que sobre el cens de 1970 ofereixen A. Rodríguez-R. d'Alós (op. cit pàg. 369) i R. Morell i altres (op. cit. pàgs 142-143) referents a la distribució de la població activa per branques de producció industrial no concorden quantitativament, situant els darrers com a 2on. sector en importància el metal.lúrgic. Els 2 treballs prenen com a base les dades del CIDC.

- 10) R. Morell, X. Maurel, I. Aldomà op.cit.pàgs. 145-175.
- 11) *Elaboració pròpia sobre les dades del Ministeri d'indústria (1977) citades per R. Morell i altres op.cit.pàgs. 175-176.*
- 12) *Font: Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Lleida, any 1977. Recollida per R. Morell i altres op.cit. quadre pàg. 273.*
- 13) R. Morell, X. Maurel, I. Aldomà op.cit.pàgs. 269-270, sobre dades del Ministeri de Finances corresponents a l'any 1978.
- 14) *El 4 % ha nascut a les "províncies" de Barcelona, Tarragona o Girona, i pot calcular-se entre el 5-10 % la provinent de la resta de comarques de la circumscripció. Dades del CIDC, corresponents a 1970.*
- 15) *L'estructura detallada per municipis i seccions es troba a F. Pallarés Op.cit. pàgs. 270 i ss. Cal tenir en compte que per error de composició s'inclou l'Albi (Garrigues) entre els municipis del (Segrià).*
- 16) *Cal tenir en compte que no s'inclou a Lleida-ciutat. D'ara en davant s'entendra així, excepte indicació en altre sentit.*
- 17) *No hi són capitalitzades les dades de Benavent de Segrià, Sonadell i Torrebesses.*
- 18) *Fenòmen que no sembla degut a las incidències de factors purament conjunturals sinó a una readequació més estable, a una cota inferior, del nivell de participació d'un conjunt de municipis que fins llavors havien mostrat un alt nivell de participació.*
- 19) *En comparació a les altres comarques de la circumscripció el Segrià és la que presenta una distribució territorial més homogènia.*
- 20) *Diferenciació no només en relació a les legislatives sino també entre elles.*

- 21) A 30 dels 41 municipis de la comarca oscil·la entre 9%-16% en un esglaonament molt continuat.
- 22) Per això creix la desviació típica, però com que l'augment de les diferències inter-municipals és proporcionalment menor que l'increment de la mitjana comarcal d'abstenció el coeficient de variació baixa.
- 23) Si retornem ara a un nivell més general, agrupem els municipis del Segrià en funció del seu nombre d'habitants, i introduïm Lleida en l'anàlisi (com a element de comparació), podem matissar alguns aspectes del comportament Participatiu/abstencionista a la comarca.

Anomenarem Zona Urbana a Lleida ciutat, Zona Semi-Urbana a Mollerussa i Almacelles, Zona Semi-Rural a Alguaire, Almenar i Alpicat, i Zona Rural a la resta de municipis.

QUADRE - SE - 15

Segrià: Evolució de la participació per Zones

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
Z. U.	81,0	67,0	57,0	79,3
Z. S-U	82,7	70,0	60,7	79,5
Z. S-R	81,-	68,5	57,-	75,3
Z. R.	81,6	68,6	62,-	76,7

Tant a les eleccions de 1977 com a les de 1979 s'observa una gran homogeneïtat en el comportament a les 4 Zones -que es trenca l'any 80- degut a quel'increment de l'abstenció als municipis de la Zona Rural és bastant més suau que a la resta. En canvi a les eleccions de 1982 l'increment de la participació és més fort a Lleida-ciutat, i més suau als municipis rurals. Queda així, l'any 82, una relació ben diferenciada entre els nivells de participació: més alts a la Z. U. i Z. S-U. i més baixos a la Z. S-R. i Z. R., Sense una excessiva pèrdua

d'homogeneïtat.

Tot plegat ens mostra altra vegada la major "sensibilitat" de les zones urbanes als fenòmens de conjuntura degut a que tenen una major capacitat socialitzadora del comportament.

- 24) Correlacions més "significatives" del nivell de participació/abstenció amb les variables "ecològiques" Obrers (0,35), Empleats (0,27), Quadres mitjos (0,47), Quadres Superiors (0,40), Pagesos (-0,41). A més a més, veure la Nota-8.
- 25) El suau increment de l'abstenció a Els Alamús (amb CiU) a les municipals de 1979 s'ha de relacionar amb el fort increment de l'abstenció que s'havia produït en aquest municipi a les legislatives del mes anterior en comparació a les 77-L.
- 26) L'any 83 s'observa també una tendència a augmentar el nivell d'abstenció ja que es partia de l'alt nivell de participació assolit a les 82-L.
- 27) Es el cas per exemple, de Torrebesses, Puigvert, Albatarrach, Palau d'Anglesola, etc..., l'any 79, o bé d'Alfés, Alcoanó i Fondarella l'any 83.
- 28) És el cas de Rosselló, Bell-lloch, Torres de Segre, Torrefarrera, l'any 79, o bé de Molterusa, Sarroca, Bell-lloch, Torrefarrera, Alcoletge, Serós l'any 83.
- 29) És el cas de Alcarràs, Alpicat, Golmés, ...
- 30) Introdueixo Lleida-ciutat a nivell purament comparatiu, sense tenir-la en compte en la determinació de les mitjanes.
- 31) Veure l'estudi sobre les Garrigues.
- 32) Fenòmen, com sabem, generalitzat a la resta de comarques i, en general, a tota Catalunya.
- 33) Les úniques excepcions són Sunyer, Soses i Masalooreig.

- 34) Les úniques excepcions a nivell de correlació de forces, són: Sarroca i Alcanó.
- 35) A 30 dels 42 municipis de la comarca oscil·la entre el 0-5 % (sobre cens) i el 7-15 % (sobre votants).
- 36) A 30 municipis oscil·la entre el 5-15 % (sobre votants) i 2,5-11,5 % (sobre cens).
- 37) UCD és l'opció guanyadora a Sarroca fins la crisi del 82 però sempre amb una relació d'equilibri amb d'altres forces.
- 38) Oscil·la entre 3-13 % (s./ cens) a 35 dels 42 municipis de la comarca.
- 39) Només a Llardecans, Torres de Segre i Palau d'Anglesola experimenta un cert aveng. Cal tenir en compte que als 2 primers havia obtingut percentatges molt baixos l'any 77, mentre que a Palau, on també havia obtingut un percentatge inferior a la mitjana, sembla captar una bona part d'electorat democristià.
- 40) Els exemples més clars són: Corbins, Miralcamp, Golmés, Torrefarrera i Albatàrrech.
- 41) Es el cas, sobretot, de Rossello i Alcoletge. A més a més, conjuntament amb el PSC, a Masalcoreig, Maials, Almatret i la Granja d'Escarp com a més significatius.
- 42) Els casos més clars són els ja esmentats de Montoliu i Sunyer.
- 43) A 30 dels municipis oscil·la entre l'1-8 % (s/ cens).
- 44) Alfés, Torres de Segre, Montoliu, Albatàrrec, Almatret, Aspa, Vilanova de Segrià, Bell-lloch, Alpícat són els exemples més clars.
- 45) Alfés, Alcanó, Aspa, Almatret i, només molt lleugerament, Torres de Segre, Soses, Alpícat i Llardecans.

- 46) *Oscil·len entre +3% i -3%.*
- 47) *Les variacions de CiU i del PSC presenta una correlació negativa ($r = -0,53$) que no sembla tant indicativa d'un important intercanvi electoral entre ambdues opcions com producte de la creixent bi-polarització entre elles.*
- 48) *Tot sembla indicar que en la seva majoria són antics votants d'UCD o UCDCC l'any 77 i que no havien tornat a participar.*
- 49) *Les úniques excepcions són: Alguaire, Torresserona i Alcarràs on obté bons resultats.*
- 50) *Alguaire, els Alamís, Bell-lloch, Palau d'Anglesola, Golmés, Mollerussa.*
- 51) *Alcoletge, Rosselló, Torrefarrera, Almatret, Maials, Granja d'Escarp.*
- 52) *Les excepcions són: Sarroca, Alcanó, Masalcoreig i, de manera quasi irrellevant, a Vilanova de la Barca, Torrebesses i Maials.*
- 53) *El fort increment als Alamís es degut a l'absorció de bona part de l'electorat BEAN-79, que va obtenir molt bons resultats a aquest municipis.*
- 54) *Especialment a: Alcoletge, Almatret, Rosselló, Lleida, els Alamís, Torresserona, ... La manca de correlació entre les variacions del PSC i l'ERC és deguda a que el PSC absorbeix també les pèrdues del PSUC.*
- 55) *Correlacions:*
<i>Edats grans :</i>	<i>+ 0,36</i>
<i>Òbrers :</i>	<i>- 0,44</i>
<i>Pagesos :</i>	<i>+ 0,45</i>
<i>Immigració :</i>	<i>- 0,42</i>
- 56) *Cal tenir en compte, a més a més, que els resultats que obté a Lleida-ciutat són sempre superiors a la mitjana comarcal (s'en-*

- tén, en el nostre contexte, a la mitjana del Segrià sense incloure la capital).
- 57) Centrada fonamentalment a: Sunyer, Alcarràs, Vilanova de Segrià, Rosselló, Soses, Serós i Almenar.
- 58) A nivell de correlació de forces les úniques excepcions són: Sunyer, i Fondarella, a on havia obtingut molt bon resultat l'any 77. A nivell d'implantació real, i com a conseqüència de l'increment de l'abstencionisme, experimenta també pèrdues a: Alcarràs, Rosselló i Vilanova del Segrià i Aitona, a tot ells amb % superiors a la mitjana l'any 77.
- 59) La correlació estadística no és gaire alta degut a que el PSC no capitalitza totalment les pèrdues de CiU/PDC, com ja hem vist. A més a més el PSC també capta, malgrat que de manera més marginal i localitzada, electorat provinent d'altres opcions: PSUC (Albatàrrec, Alpicat, Maials, Sudanell, Torres de Segre, Torreserona), ERC (Golmés, Bell-lloch).
- 60) Igualment que a Miralcamp i Golmés.
- 61) A més a més, a Puigvert sembla captar electorat del PTC-79 i a Masalcoreig de l'ERC.
- 62) De manera més marginal també es desplaça electorat PSC-79 cap a Nacionalistes d'Esquerra (Miralcamp, Bell-lloch).
- 63) Oscil·la entre el 8-20 % (sobre cens) a 35 dels 42 municipis.
- 64) Igualment, a Alcanó i Almatret sembla recuperar l'electorat que va perdre en benefici de CiU l'any 80. No sembla el cas, en canvi, de Golmés i Vilanova de Segrià a on CiU consolidaria aquest electorat.
- 65) Correlacions entre vot PSC i percentatges d'immigració:

1979:	+ 0,40	1980:	0,42	1982:	0,61
-------	--------	-------	------	-------	------

66) *Correlacions PSC - Index de pràctica dominical religiosa:*

1980: - 0,42   1982: -0,40

67) *Lleida, Mollerussa, Rosselló, Almacelles, Alcoletge, Alquaire, Soses.*

68) *El candidat nº 3 era un jove pagès de Soses. El factor "candidat local" no sembla transcendir fora de Soses ja que als municipis veïns retrocedeix, malgrat que lleugerament (Alcarràs, Aitona).*

69) *A 30 municipis el retrocés oscil.la entre -1% i -6% del cens.*

70) *A 34 municipis l'evolució oscil.la entre +2% i -3% del cens.*

71) *Tot i que es mantingui una estructura molt semblant.*

72) *Presenta un nivell d'implantació superior a la mitjana només al 25 % dels municipis comarcals.*

73) *Corolari de la nota anterior: la seva implantació és molt baixa a un gran nombre de municipis de la comarca.*

74) *Es la secció amb menys presència d'Obrers i en canvi compta amb nodrida presència de religioses.*

75) *Compta amb uns percentatges d'Obrers i Pagesos notablement inferior i superior, respectivament, a la mitjana del municipi.*

76) *Les 4 tenen una composició sociològica molt semblant.*

77) *Es la secció amb més presència d'Obrers i menys de pagesos.*

78) *A la gràfica només he identificat els municipis més separats del "centre" (municipi mig).*

79) *Els municipis que el presenten millor són: Aspa i Torrebesses.*

80) *La poca importància de les variacions del PSUC 79 i 80 em fa*

pensar que la bona correlació amb el Factor es deguda a la casualitat estadística.

81) Deixo de banda, per la seva poca significació les variacions del PSUC 79 i 80.

82) Es a dir, retrocedeix a on havia avançat més l'any 80 i avança més a on menys ho havia fet llavors.

83) La posició de Sunyer és una "distorsió" deguda a la composició del factor i accentuada pel fort increment que hi experimenta la Dreta l'any 79.

13.- LA CIUTAT DE LLEIDA

13. LLEIDA CIUTAT

13.1. L'ELECTORAT

13.1.1. Estructura social i territorial.-

La ciutat de Lleida és l'única unitat territorial realment urbana existent a la circumscripció. Gran centre industrial i de serveis, tenia 116.327 habitants l'any 1981, representant el 32,8 % del total de la població provincial.

Així doncs, tant la seva importància quantitativa com la seva especificitat qualitativa justifiquen sobradament un tractament diferenciat i una anàlisi individualitzada.

13.1.1.1. Aspectes generals.-

Amb 74.048 electors el 1979 i 76.600 el 1982 el municipi de Lleida engloba el 28 % de la població electoral de la circumscripció

Com ja hem vist al començament d'aquest treball, l'estructura social de l'electorat lleidatà, malgrat no ser massa diferent de la que mostren en promig els municipis de la zona semi-urbana (3.000-15.000 habitants), presenta clares especificitats.

Cal, doncs, reprendre els trets generals ja apuntats més amunt a fi i efecte d'incorporar-hi nous elements que permetin una descripció més precisa (veure quadre Ll-1).

A nivell socio-professional la categoria predominant és la dels "Inactius" (Estudiants, Jubilats, Mestre-

QUADRE - LL - 1
ESTRUCTURA POBLACIÓ ELECTORAL (Padró 1975)
TOTAL LLEIDA CIUTAT (1)

Edats	HOMES		DONES		TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%
15 a 19	4196	5,77	4134	5,68	8330	11,45
20 a 29	7167	9,85	7331	10,08	14498	19,94
30 a 39	5877	8,09	6001	8,25	11888	16,35
40 a 49	6383	8,78	6722	9,24	13105	18,02
50 a 59	5293	7,28	5756	7,91	11049	15,19
60 a 69	3729	5,12	4319	5,94	8048	11,07
70 a 79	1877	2,58	2523	3,47	4400	6,05
80 i més	499	0,68	879	1,20	1378	1,89
TOTAL	35031	48,18	37665	51,81	72696	100

Categoria socio-professional

Obrer	17840	24,70
Empleat	4009	5,55
Quadre Mig	2513	3,47
Quadre Superior	1131	1,56
Propiet. Indus- tria o Serveis	4833	6,69
Pagès	2541	3,51
Clerge	200	0,27
Militar-FOP.	1476	2,04
Inactius	37673	52,16
TOTAL	72216	100

sses de casa) -denominació un xic desafortunada- que engloba a la meitat de l'electorat. La 2ª, i àmpliament majoritària entre les categories "actives", és la dels "Obrers" seguida, ja amb molta menys importància quantitativa, pels Propietaris de la indústria o dels serveis i els Empleats. Des d'aquest punt de vista el tret més específic és que les categories més lligades a les activitats industrials o de serveis: "Obrers i capes mitjanes" (Empleats, Quadre mig, Quadre superior, Propietaris) presenten uns percentatges superiors a les corresponents mitjanes de la circumscripció i de la zona semi-urbana.

Pel que fa a la edat, és la zona més "jove" de la circumscripció i els electors d'aquest grup 18-39 anys representen un percentatge sensiblement superior a les mitjanes de la circumscripció i de la zona semi-urbana. En canvi, tant els electors entre 40-59 anys, com els majors de 60 anys, representen a Lleida percentatges sensiblement inferiors a les corresponents mitjanes dels altres àmbits.

Finalment, en relació a la composició per sexe, les Dones són majoria com en tota estructura urbana, representant el 51,8 % de l'electorat (contra el 48,2 % els Homes), percentatge superior a la mitjana de la circumscripció i de la zona semi-urbana.

Però, també com a tota unitat urbana, Lleida és diversa al seu interior, amb diferències notables entre uns barris i altres.

13. 1. 1. 2. Els barris de Lleida.-

El fet de no existir una divisió "oficial" de la ciutat en barris ha obligat a definir-ne una per a realit-

zar el present treball.

Les divisions "oficials" de que disposava, seccions i districtes, no eren suficientment operatives. La secció, com a unitat territorial bàsica, era massa "petita" i resultava poc adient ja que hi havien seccions veïnes de característiques molt semblants, la qual cosa feia suposar l'existència d'unitats territorials més àmplies i socialment homogènies.

Per altra banda, el districte, per la heterogeneïtat de la seva composició tant territorial com sociològica, no constituïa la unitat d'anàlisi, síntesi de característiques comuns i suficientment diferenciada d'altres, que necessitava per a l'estudi.

Com els barris perifèrics i les "partides pageses" ja són molt ben definits, l'únic problema era la divisió del "cas urbà".

Així doncs, vaig decidir-me a realitzar una delimitació de barris agrupant les seccions en base als següents criteris:

- 1) Definició territorial natural.
- 2) Característiques sociològiques.
- 3) Tenint en compte, també, els límits de les Associacions de veïns.

Finalment els barris configurats varen ésser:

I.- Barris Perifèrics: Balafia, La Bordeta, Cap Pont, Els Magraners, La Mariola, Pardinyes, El Secà de Sant Pere

II.- "Partides Pageses": Les Basses d'Alpicat, Butsenit, Llivia, les Torres de Sanui; III.- Eixampla Urbà: Camp d'Esports, El Clot de les Granotes, Institut-Avgda. Catalunya, Rambla d'Aragó- Balmes-Carretera d'Osca, Rbla.

Ferràn-Estació; IV.- Casos Específics: Casc Antic, Raimat-Suchs, Polígon-Vilanoveta.

(La relació de seccions agrupades en cada una d'aquestes unitats pot veure's al quadre LL-6).

13.1.1.3. Barris i població electoral.-

Una primera aproximació a la delimitació dels barris permet classificar-los en els 3 grans grups que he definit en la classificació anterior i que té una expressió territorial i sociològica alhora.

I.- Barris perifèrics.- Representen el 38,2 % de la població electoral de la ciutat.

En aquests barris hi habita un percentatge d'Obrers sensiblement superior a la mitjana municipal d'aquesta categoria, mentre que la presència de "capes mitjanes" (Empleats, Quadre Mig, Quadre Superior, Propietari de la Indústria o dels serveis) és inferior a la seva mitjana corresponent. Per altra banda són els barris on hi habita un menor percentatge de persones nascudes a Catalunya (veure quadre Ll-4).

QUADRE - LL - 2Barris de Lleida: Composició per edat i sexe (%)

	<u>Joves</u> <u>(18-39)</u>	<u>Mitjana</u> <u>(40-59)</u>	<u>Grans</u> <u>(60 i més)</u>	<u>Dif.</u> <u>Hom-Don.</u>
Balafia	49,5	34,4	16,1	-1,31
Bordeta	50,2	32,6	17,1	-0,45
Cap Pont	53,2	32,1	14,6	-2,85
Mangraners	55,5	32,2	12,2	0,31
Mariola	54,6	32,7	12,7	-1,67
Pardinyes	49,8	35,8	14,4	-1,15
Secà S. Pere	54,8	29,8	15,4	0,59
Basses Alpicat	38,8	37,2	24,0	-0,19
Butsenit	39,9	37,6	22,4	1,4
Llivia	36,9	33,4	29,7	-0,07
Polígon i Vilanoveta	41,7	37,6	20,6	0,39
Raimat-Suchs-Suquets	43,4	37,9	18,5	2,99
Torres Sanui	39,8	36,1	24,1	0,77
Camp d'Esport	51,0	32,4	16,6	-4,69
Casc Antic	37,9	32,9	29,2	-6,99
Clot	50,2	31,9	17,8	-4,93
Institut, Avgda. Catal.	46,9	33,4	19,7	-0,05
Rambla Aragò-Balmes- Ctra. d'Osca	45,3	34,1	20,5	-6,69
Rambla Ferràn-Estació	42,3	31,9	25,7	-6,77

Barris de Lleida: Composició per categories socio-professionals (%)

	Propiet.			Clerge Milit.-FOP		
	Obrer	Empl. QM+QS	Ind. Serv. Pagès			
Balafia	33,2	8,9	4,8	1,7	0,1	1,1
La Bordeta	30,8	5,8	5,1	4,4	0,1	1,7
Cap Pont	29,7	10,7	5,4	2,3	0,	2,2
Mangraners	49,3	2,0	1,9	2,4	0,	0,9
Mariola	38,0	5,6	5,5	1,0	0,1	2,5
Pardinyes	35,8	7,4	3,8	1,2	0,	2,0
Secà de S. Pere	40,4	2,6	4,1	1,6	0	0,5
Basses d'Alpicat	7,6	7,5	7,1	25,8	0,5	0,6
Butsenit	4,6	1,1	5,5	33,1	0	0,5
Llivia	12,2	5,0	1,9	23,8	1,0	0,2
Torres Sanui	7,2	4,5	1,4	30,9	0,2	0,2
Poligon Vilanoveta	18,9	5,0	3,7	16,8	0,	0,4
Raimat Suchs	20,4	4,0	5,3	18,6	2,5	0,5
Camp d'Esport	14,2	20,2	9,4	1,3	0,2	2,1
Casc Antic	29,1	5,2	5,6	1,2	0,7	2,0
Clot	20,1	15,0	8,9	1,3	0,1	2,0
Institut-Avda. Catalunya	16,8	14,7	8,8	0,7	0,3	5,1
Rambla Aragó-Balmes-Ctra.Osca	17,5	15,8	8,1	1,0	0,6	2,4
Rambla Ferràn-Estació	19,4	13,1	9,7	0,9	0,3	2,0

QUADRE L1 - 4

Població nascuda a Catalunya (2)

<u>Barris perifèrics</u>	<u>Partides Pagueses</u>	<u>Eixampla Urbà</u>
Balafia 65,2%	Basses d'Alpicat 74,4%	Camp d'esports 72,3 %
Bordeta 64,8	Butsenit 84,1	Clot 71,6
Cap Pont 62,5	Llivia 59,4	Instit.Avgda. 65,7
Mangraners 49,4	Torres de Sanui 72,7	Catalunya
Mariola 58,8		R.Aragó-Balmes 71,4
Pardinyes 57,2		R.Ferràn-Esta-
Secà de S.Pere 50,6		ció 66,0
<u>Altres</u>		
	Polígon-Vilanoveta 92,5 %	
	Raimat-Suchs 62,1	
	Casc Antic 61,2	

S'ha de dir, però, que els Magraners, el Secà de S. Pere i la Mariola són els que tenen major concentració obrera i d'immigració, que Balafia i Cap Pont són els barris d'aquest grup amb major presència d'Empleats i Quadres Mitjos i que a la Bordeta hi ha un percentatge de pagesos superior a la mitjana municipal.

Pel que fa a la composició per sexe, tots els barris d'aquest grup, i especialment els Magraners i el Secà, presenten un percentatge d'homes lleugerament superior a la mitjana municipal (quadre L1-2).

Finalment, en relació a la edat, aquests són els barris amb major percentatge d'electorat "jove" - especialment Cap Pont, Mariola, Mangraners i Secà- que és sensiblement superior a la mitjana municipal, mentre que el d'electors "grans" hi és inferior i el d'electors de "mitjana edat" se situa al nivell del seu promig municipal. (quadre L1-2)

II.- "Partides " pageses.-

Són els nuclis de població més separats del casc urbà però englobats en el terme municipal de Lleida i representen el 6,2 % del cens municipal. La seva dedicació és fonamentalment agrícola. Per aquest motiu, lògicament, tenen una composició sociològica molt diferent a la resta de barris de Lleida, essent més semblants a la dels municipis rurals. L'estructura del seu habitat és força dispersa.

La categoria "activa" majoritària és la de "Pagès" amb percentatges del 20-30 %, molt superior al 3,7 % de la mitjana municipal.

La "partida" de Butsenit és la més pagesa de totes, mentre que a "Les Basses" es concentra un bon percentatge de Propietaris de la Indústria o dels Serveis i en la de Llivia és on, de llarg, hi habita un major percentatge d'Obrers. Característica, aquesta darrera, coincidint amb el fet d'ésser Llivia la partida amb menor percentatge de població nascuda a Catalunya. Val a dir, però, que, amb aquesta excepció, les partides pageses són els barris de Lleida on hi habita un percentatge més alt de població autòctona.

Pel que fa a la composició per sexe hi ha, com en els barris perifèrics, un percentatge d'homes lleugerament superior a la mitjana municipal, sense haver-hi diferències remarcables entre els barris.

En relació a l'edat tornen a mostrar una característica "rural", essent els barris de Lleida amb un electorat més "gran".

També els electors entre 40-59 anys hi tenen una presència superior a la mitjana, mentre que són els

barris on hi habita un menor percentatge de "joves". Llivia és el barri més "vell" sociològicament parlant; s'ha de tenir en compte que a més de les seves característiques pageses, és l'assentament principal de la immigració arribada abans del 1950.

En general, i a un nivell comparatiu, la composició sociològica de les partides se situa en un punt intermedi entre la Zona Rural i la Zona Semi-Urbana de la circumscripció.

III.- Eixample Urbà.-

Són els barris de la Zona Central de lleida (amb l'excepció del casc Antic) i tenen també una estructura sociològica molt ben definida i diferenciada. Representen el 45,3 % de l'electorat lleidatà.

A nivell de categoria sòcio-professional són els barris on l'electorat englobat en el concepte "capes mitjanes" és majoritari, amb un percentatge sensiblement superior a la corresponent mitjana municipal, mentre que el de les altres categories "actives" hi és molt inferior. Per altra banda el percentatge de població autòctona és superior a la mitjana municipal malgrat que inferior al de les partides pageses.

El barri del "Camp d'esports" és el que presenta una major concentració de "capes mitjanes" (29,5 %). Igualment s'ha de remarcar la presència d'un elevat percentatge de Militars i Forces d'Ordre Públic censats en el barri dels Instituts-Avgda.Catalunya, fet que explica el relativament alt percentatge d'immigració.

En relació a la composició per sexe ens trobem

amb una clara majoria de Dones, en un percentatge bastant superior a la mitjana municipal, i en aquest aspecte no existeixen diferències remarcables entre els barris.

Finalment, pel que fa a l'edat, la seva composició és molt semblant a la mitjana municipal. En conjunt, configuren una estructura situada entre els barris obrers perifèrics i les "partides pageses", més propera, però, a la dels primers. Tanmateix s'ha de dir que hi ha diferències remarcables entre ells: El Clot i el Camp d'Esports són els barris més "joves" amb un percentatge d'electors entre 18-39 anys (50-51 %) superior a la mitjana provincial, mentre que el barri de "Rambla de Ferràn-Estació" és el més "vell" amb un percentatge de "joves" (42,2 %) i "grans" (25,6 %) sensiblement inferior/superior a la respectiva mitjana municipal.

IV.- Barris específics.

1) Casc Antic: (5.784 electors; 7,9 % del cens municipal).

Situat al bell mig del Casc Urbà és el nucli "originari" de la ciutat, urbanísticament parlant, i que ha anat variant la seva funció en el temps. La seva estructura social és molt particular: a nivell de composició socio-econòmica hi ha una clara preponderància dels Obrers sobre les "capes mitjanes" que l'apropa dels barris perifèrics, dels quals es diferencia pel seu alt percentatge de "Inactius", sobretot Jubilats, molt superior al d'aquells barris i la mitjana municipal.

Per altra banda, el percentatge de persones nascudes fora de Catalunya és superior a la mitjana, havent estat un dels principals receptacles d'immigració abans del 1950.

A nivell d'edat mostra una composició més semblant a la de les "partides pageses": Percentatge d'electorat "gran" i d'electorat "jove" superior/inferior, respectivament, a les corresponents mitjanes municipals.

Finalment pel que fa a la composició per sexe presenta un percentatge de Dones superior a la mitjana municipal que l'apropa de la resta de barris del Centre Urbà.

2) "Raimat-Suchs" i "Polígon-Vilanoveta".- Situats fora del Casc Urbà, àdhuc lluny d'aquest com és el cas de Raimat-Suchs, ambdós "barris" tenen una estructura sociològica força semblant, i representen una situació intermèdia entre els barris "Obrers-Perifèrics" i les "partides pageses"; engloben a 1592 electors (2,4 % dels cens municipal). Així, a nivell de categoria socio-professional, la seva composició mostra un equilibri entre Obrers i Pagesos. Per sexe, mostren un percentatge d'Homes superior a la mitjana municipal com és, també, el cas d'aquells barris i "partides". Finalment, a nivell d'edats, la seva estructura se situa entre la d'ambdós "pols de referència" amb un electorat més "gran" que els dels barris "perifèrics" i més "jove" que el de les "partides pageses". En el context municipal s'ha de remarcar el seu elevat percentatge d'electors entre 40-59 anys, molt superior a la mitjana, mentre que el de "joves" és inferior.

La principal diferència entre aquests barris se situa en la pràctica inexistència d'immigració al Polígon-Vilanoveta mentre que Raimat-Suchs engloba un percentatge de població nascuda fora de Catalunya superior a la mitjana municipal.

Q U A D R E - L L - 5

Barris: Altres característiques (%) - (Z)

	<u>Entén el</u> <u>Català</u>	<u>Arribada</u> <u>Catalunya</u> <u>1970-80</u>	<u>Arribada</u> <u>Municipi</u> <u>1970-80</u>	<u>Analfabe-</u> <u>tisme</u> <u>Pob. 10-18</u> <u>anys escolart.</u>	<u>Atur</u>	
Balafia	91,9	6,7	12,7	9,9	77,6	4,9
La Bordeta	89,2	8,6	16,6	10,0	78,5	4,9
Cap Pont	88,9	10,4	25,0	6,0	78,2	4,5
Mangraners	66,5	10,1	11,9	21,3	56,4	9,2
Mariola	82,4	9,2	15,7	10,7	68,9	7,3
Pardinyes	85,2	11,8	20,9	6,2	74,1	4,5
Secà S. Pere	73,9	10,0	13,8	12,2	69,9	6,4
Basses d'Alpicat	93,5	5,7	8,6	5,9	90,6	2,0
Butsenit	96,9	3,8	6,7	4,9	71,9	2,1
Llivia	89,8	4,5	10,4	7,8	62,1	3,6
Polígon i Vilanoveta	96,2	2,5	16,2	4,6	73,6	4,4
Raimat i Suchs	90,2	5,3	13,8	6,4	65,4	3,3
Torres Sanui	93,6	6,5	7,6	5,2	65,1	7,4
Camp d'Esports	93,8	8,5	22,5	2,9	91,1	3,0
Casc Antic	87,9	9,5	16,2	13,0	72,9	6,0
Clot	94,6	6,5	16,2	3,0	86,1	3,7
Institut-Avgda. Catal.	90,4	10,0	21,3	3,0	86,6	3,6
Rambla Aragó - Balmes	94,2	7,1	16,2	2,7	89,6	3,2
Rambla Ferràn - Estació	92,5	8,0	18,0	4,5	83,6	4,1

QUADRE - LL - 6Composició dels barris per seccions electorals

Balafia	I (4), VI (6,7,9)
La Bordeta	VII (1,2,6,)
Cap Pont	II (3,4,5,6,)
Mangraners	VII (4)
Mariola	IV (4,5,7,8,9,)
Pardinyes	I (6,7)
Seca de S. Pere	I (5)
Basses d'Alpicat	IX (1)
Butsenit	VIII (1)
Llivia	IX (2)
Poligon i Vilanoveta	VII (3,5)
Raimat-Suchs-Suquets	VIII (3)
Torre Sanui	VIII (2)
Camp d'Esports	V (4,5,7,), VI (11,5)
Casc Antic	III (1,2), IV (1), V (1), VI (1)
Clot	VI (2,3,4,8,10)
Institut-Avgda. Catalunya	III (3,4,5,6)
Ramb. Aragó-Balmes- C. Osca	IV (2,3,6,10), V (2,3,6)
Rambla Ferràn-Estació I (1,2,3)	II (1,2)

13 1. 2. ACTITUDS POLÍTIQUES BÀSIQUES

Les respostes al qüestionari de l'esquesta permeten aportar noves dades sobre l'electorat lleidatà, ultra les obtingudes de l'anàlisi exhaustiva de la seva estructura social que he exposat fins aquí.

- a) En primer lloc la font d'informació que aquest electorat segueix majoritàriament per a obtenir la informació política i general és la TV : el 72,6 % dels entrevistats segueixen "Asíduament" o bé "Sovint" els programes informatius de TVE, contra només un 27,2 % que els segueixen "Poc" o "Gens".

Els diaris són el 2 mitjà d'informació més consultat per l'electorat: el 55,1 % llegeix "Cada dia" o "Sovint" un diari d'informació general, contra el 44,5 % que el llegeix només "De tant en tant" o bé "Mai".
(3).

Finalment, la Ràdio és el mitja menys utilitzat pel seguiment de la informació política i general: el 43,6 % dels entrevistats segueix "Asíduament" o "Sovint" els programes informatius radiofònics, mentre que el 55,9 % ho fa només "De tant en tant" o bé no ho fa "Mai".

QUADRE - L1 - 7

SEGUIMENT DE LA INFORMACIÓ

	<u>TV</u>	<u>Diari</u>	<u>Radio</u>
Asíduament	42,5 %	34,4 %	24,1 %
Sovint	30,1	20,7	19,5
Poc	19,2	24,4	23,2
Mai/quasi mai	8,-	20,1	32,7
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	100.-	100.-	100.-

- b) L'interès per la política és un altre dels elements que ajuden a definir el nivell d'integració d'una comunitat; sobre aquesta qüestió les respostes han estat las següents:

QUADRE - Ll - 8

Molt / bastant	21,8 %
Una mica	33,8 %
Molt poc / gens	43,5 %
	<hr/>
	100.- %

No tinc elements de comparació exactes sobre el nivell d'interès per la política en altres àmbits territorials, però totes les enquestes mostren un alt nivell d'infiferència de l'electorat (4). Tot sembla indicar que ens trobem davant d'una estructura d'actituds bastant socialitzada, i l'electorat de Lleida no seria pas diferent.

- c) Pel que fa a la seva opinió sobre el sistema democràtic 3 de cada 4 entrevistats el consideren com el millor sistema, i només el 7,5 % creuen que "no és necessari pel bon govern d'un país". (4 bis)

Cal precisar, però, que aquest 7,5 % d'electors són políticament diversos i no poden catalogar-se exclusivament com d'Extrema Dreta. Tots els partits recullen algun elector d'aquest tipus; l'Extrema Dreta només recull el vot del 4 % d'aquests electors, C.D. el 6 % i el 40 % vota a altres partits. Només entre el 50 % restant (equivalent al 3,75 % dels entrevistats), que s'absté o no respon a quina opció vota, es podria "amagar" un altre tipus d'electorat "anti-demòcrata".

QUADRE - L1 - 9

"Creu que la democràcia, els partits polítics i les eleccions lliures són necessaris pel bon govern d'un país"?

Sí	74,3 %
No	7,5
Indiferent	11,1
No sap/No respon	<u>7,1</u>
	100,- %

- b) En relació a l'opinió envers l'autonomia de Catalunya, el 63,1 % valoren "Positivament" que Catalunya tingui Estatut d'Autonomia i Institucions d'autogovern pròpies; el 20,7 % es declaren "Indiferents" i el 11,1 % ho valoren "Negativament".

S'observa una correlació total entre las actituds envers la democràcia i l'autonomia, produint - se només un petit "gap" entre ambdues perque el conjunt d'electors "demòcrates" es declaren "Indiferents" envers el fet autonòmic. Igualment una part dels indiferents a la democràcia manifesten una opinió negativa sobre l'autonomia catalana. En conjunt, la idea de "democràcia" está més assumida que la de "autonomia".

Aquestes observacions trobem un camí d'explicació en la relació: Valoració de l'autonomia catalana / lloc de naixement.

QUADRE - L1 - 10Lloc de naixement

<u>Valoració</u>	<u>Catalunya</u>	<u>Andalusia</u>	<u>Resta d'Espanya</u>	<u>Global</u>
Positivament	71,6 %	42,7 %	55,7 %	63,1%
Negativament	9,7	11,4	13,1	11,1
Indiferent	14,4	37,5	25,4	20,7
NS / NR	<u>4,3</u>	<u>8,4</u>	<u>5,8</u>	<u>5,1</u>
	100,- %	100,- %	100,- %	100,- %

Tal com pot observar-se en el quadre, la valoració és molt més positiva entre els catalans que entre els nascuts a altres regions; en canvi cal remarcar que la valoració negativa no és gaire més gran entre aquests darrers que entre els catalans. És el percentatge d'Indiferents el que augmenta considerablement entre els nascuts a altres regions en relació als nascuts a Catalunya. La posició més "reticent" envers l'autonomia catalana es dona entre els nascuts a Andalusia, amb un alt percentatge d'indiferents.

El fet d'haver nascut o no a Catalunya es mostra doncs com a dada significativa a l'hora de determinar la valoració de l'autonomia catalana, malgrat que la valoració positiva és també l'actitud majoritària entre els nascuts a altres regions.

Així, si considerem la valoració positiva de l'autonomia catalana com un índex, tot i les seves limitacions, del nivell d'integració a Catalunya d'aquells que han nascut fora d'aquí, es pot dir que aproximadament la meitat d'ells mostren un alt nivell d'integració i només un 12 % mostren un rebuig explícit a aquesta. En canvi hi ha un alt percentatge d'indiferents, actitud que evidencia dificultats d'integració com a conseqüència, crec, d'una "imatge" molt més "cultural" que "sòcio-política" del plantejament autonomista. Sembla lògic pensar que serà la "pràctica" de l'autonomia, i sobretot la política de les institucions autonòmiques, la que anirà decantant aquest electorat cap a posicions més definides; és a dir, la que fomentarà una major integració de la comunitat catalana o la que obrirà el camí cap a la "ruptura comunitària".

En l'anàlisi de les opcions de comportament tornarem sobre aquestes actituds.

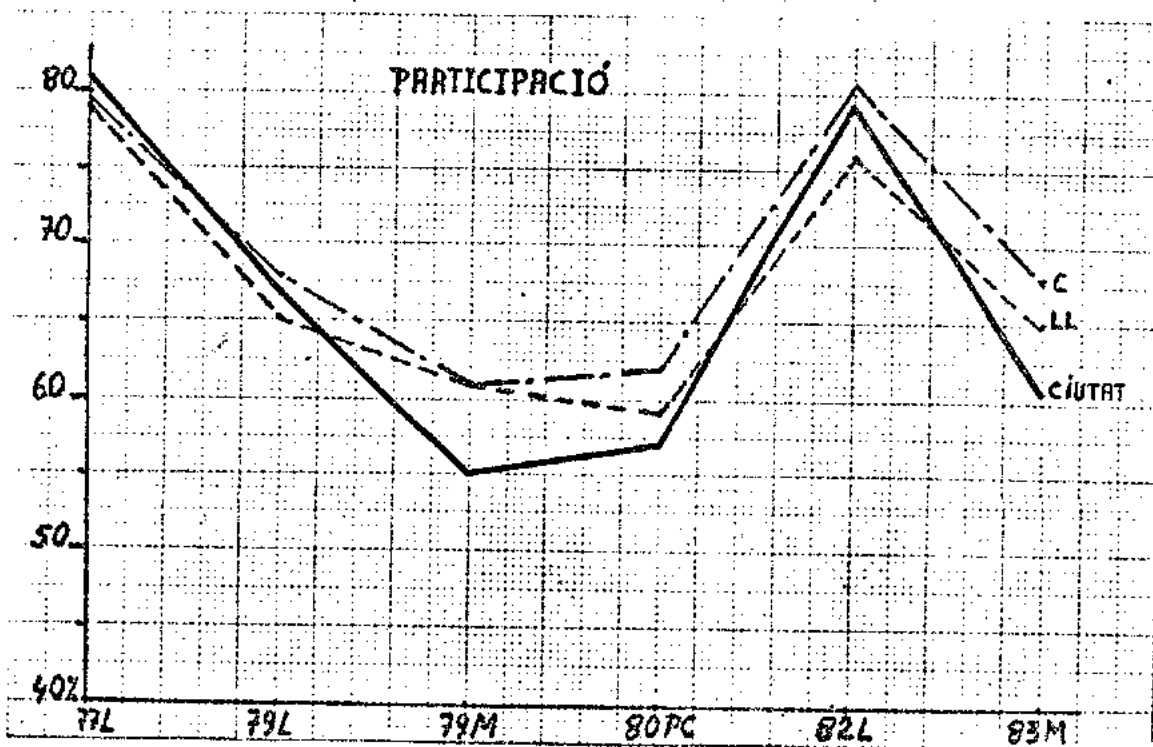
13.2. LA PARTICIPACIÓ/ABSTENCIÓ.

13.2.1. Aspectes generals.

La ciutat de Lleida mostra un comportament participatiu/abstencionista força irregular, en funció del tipus d'elecció. Així, a les eleccions Legislatives Estatals presenta un percentatge de participació superior a la mitjana de la circumscripció i inferior a la de Catalunya. En canvi a les Municipals, com a les Legislatives Autonòmiques celebrades fins ara, el seu nivell de participació és inferior al dels altres 2 àmbits. (quadre Ll-11 i gràfica Ll-1).

Per altra banda, i tal com es pot observar també en el quadre Ll-11, Lleida ha passat, paulatinament, d'ésser la 2ª capital més participativa de Catalunya (Estatals-77 i Referèndum Constitucional-78) a situar-se com la més abstencionista (Autonòmiques-80 i Estatals-82). La capital més participativa és, regularment, Girona, excepte a les 79-M i 82-L que ho és Tarragona (amb poca diferència, però).

GRAFICA LL-1

En general el percentatge local evoluciona molt paral·lelament a les mitjanes de Catalunya i de la Circumscripció pel que fa a les eleccions de tipus legislatiu (Estamentals i Autonòmiques), tot i un descens més fort de la participació local a les autonòmiques, que després estudiarem més detalladament. La gran diferència la determinen les eleccions Municipals, en les quals el descens de la participació a Lleida és molt més marcat que als altres 2 àmbits territorials.

QUADRE - Ll - 11

Lleida: Evolució comparada de la participació (%)

	<u>Lleida</u>	<u>Circr</u>	<u>Catal.</u>	<u>Circumscripció</u>			<u>Municipi</u>		
				<u>B</u>	<u>T</u>	<u>G</u>	<u>B</u>	<u>T</u>	<u>G</u>
77L	80,8	78,8	79,3	79,3	77,5	81,4	75,3	77,3	82,9
78RC	67,7	66,5	68,1	67,9	67,1	72,3	64,4	67,4	74,9
79L	66,9	65,3	68,5	68,5	67,7	71,4	64,3	68,6	73,5
79M	54,8	59,2	60,9	60,-	62,1	69,6	54,2	65,5	65,-
79REC	56,-	58,2	59,6	59,9	54,6	63,4	57,9	54,-	64,8
80PC	56,9	59,4	62,1	62,1	59,2	67,7	58,-	57,4	70,-
82L	79,3	75,8	80,3	81,4	78,5	80,4	81,-	82,2	80,6
83M	60,5	65,2	67,8	-	-	-	-	-	-

En aquesta panoràmica evolutiva general hi ha uns elements a remarcar especialment:

1) En relació a les Legislatives, si bé l'increment de l'abstenció entre 1977-79 és molt semblant a Lleida i al conjunt de la circumscripció (5), tant a les autonòmiques-80 com a les Estamentals-82 (6) les variacions del nivell de la participació/abstenció són més fortes a la ciutat de Lleida que a nivell de la circumscripció i de

Catalunya. Fenomen semblant s'observa a Tarragona, sobretot (7), i a Barcelona (8), però no és el cas de Girona.

En conjunt es pot dir que a les capitals es produeixen unes oscil·lacions en el nivell de participació/abstenció més fortes que a les circumscripcions, i doncs, que als petits i mitjans municipis. L'electorat Urbà es mostra especialment sensible al marc conjuntural de l'elecció, més que no pas l'electorat Rural. La major capacitat de socialització del comportament que tenen les estructures urbanes faria d'amplificador de l'efecte conjuntural.

2) Com també hem observat en les anàlisis comarcals, el nivell de participació a les Legislatives Estatals és superior al dels altres tipus d'eleccions, és a dir, desvetllen major interès entre els ciutadans. La tradicional manca d'autonomia municipal és, sense dubte, un element fonamental per explicar la importància secundària que un sector de l'electorat atribueix a les eleccions locals. Fenomen, per altra banda, força conegut en la sociologia electoral comparada (9).

QUADRE - L1 - 12

Promig de participació (%)

Legislatives Estatals	75,7
Municipals	57,7
Autonòmiques (1980)	56,9

S'observa igualment en el quadre L1-11 que el decreixement de la participació a les eleccions municipals 79 i 83 és més fort a Lleida que al conjunt de la circumscripció (10). És a dir, es torna a evidenciar la menor "atracció" que exerceixen les eleccions locals sobre els electors dels grans centres urbans en relació al dels municipis petits i mitjans (11). Un element fonamental

per explicar aquest "interès diferencial" seria que les "ciutats" dificulten a l'elector la percepció del "nivell municipal" i un coneixement directe dels candidats.

En aquest sentit, major nivell d'autonomia municipal i una veritable descentralització a l'interior de les ciutats, serien 2 mesures essencials per a potenciar la participació dels ciutadans a les eleccions locals.

3) Finalment, com també hem observat en les anàlisis comarcals, el nivell de participació/abstenció de Lleida oscil·la més a les eleccions legislatives que a les municipals. L'àmbit municipal d'elecció esmorteix la incidència dels factors conjunturals generals, reduint l'efecte de "mobilització-desmobilització" de l'electorat amb comportament menys definit i constant.

Un cop emmarcades les característiques genèriques del comportament participatiu/abstencionista a Lleida-ciutat com un tot, podem passar a una anàlisi més detallada.

Q U A D R E - L L - 13
La participació als barris de Lleida (%)

	<u>1977</u>	<u>1979-L</u>	<u>1979-M</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>
Balafia	83,1	66,5	53,7	54,8	79,4	58,4
La Bòrdeta	81	67,7	55,1	57,4	80,9	60,3
Cap Pont	82,3	67,2	53,6	56,-	80,3	60,3
Els Mangraners	87,6	74,6	65,-	60,7	83,8	68,3
La Mariola	80,2	63,1	50,7	50,1	77,6	55,8
Pardinyes	84,4	70,5	57,-	57,9	78,8	57,5
Secà de S. Pere	87,8	75,-	64,8	60,7	87,7	70,9
Basses d'Alpicat	69,1	53,9	43,6	44,2	60,5	55,1
Butsenit	68,2	52,2	39,8	44,8	62,4	44,3
Llivia	68,6	56,8	50,4	50,6	68,4	52,6
Polígon-Vilanova	70,6	60,9	48,6	47,5	65,6	45,7
Raimat-Suchs	81,3	61,6	62,9	55,9	81,7	65,2
Torres de Sanui	66,6	48,9	41,2	43,5	57,9	43,2
Camp d'Esports	83,2	68,5	55,7	60,8	82,3	65,5
Casc Antic	74,7	67,-	56,3	55,-	77,5	59,8
El Clot	82,8	71,6	56,3	59,4	80,2	60,8
Instituts-Avda. Catalunya	82,8	68,2	54,9	60,3	79,2	58,9
Rbla. Aragó-Balmes-C. Osca	83,7	66,6	55,1	60,5	81,3	62,8
Rbla. Ferràn-Estació	80,9	69,4	59,8	62,5	82,7	66,3
TOTAL	<u>80,8</u>	<u>66,9</u>	<u>54,8</u>	<u>56,9</u>	<u>79,3</u>	<u>60,5</u>

13. 2. 2. Característiques territorials i sociològiques.

13. 2. 2. 1. Aspectes generals.-

Entre els barris de Lleida existeix una diversitat de nivells de participació/abstenció (Quadre Ll-13).

A) Homogeneïtat

No obstant aquesta diversitat, el nivell d'abstenció és l'aspecte del comportament electoral que té una distribució territorial (per barris o per seccions) més homogènia. Així ho indica el fet de presentar un coeficient de variació més baix que el de la opció de vot més "homogènia" a cada elecció (quadre Ll-14)

QUADRE - Ll - 14

Abstenció: Homogeneïtat distribució territorial

	<u>per seccions</u>			<u>per barris</u>	
	<u>opció més ho-</u>				
	<u>abstenció</u>	<u>S</u>	<u>mogènia</u>	<u>C</u>	<u>v</u>
	<u>Cv</u>		<u>(% cens)</u>		
1977-L	0,25	5,-	UCD: 0,25	77-L	0,27
1979-L	0,17	5,7	PSC: 0,28	79-L	0,16
1980-PC	0,15	6,5	ERC: 0,29	80-PC	0,11
1982-L	0,31	6,7	PSC: 0,34	82-L	0,27
				79-M	0,12
				83-M	0,16

En general, l'abstenció a Lleida presenta uns Cv més baixos que el de les comarques, tot i les importants diferències estructurals entre els diversos barris. Certament, ja és una mica veritat de Perogrullo dir que això indica un comportament més socialitzat a la capital, a l'estructura urbana, però no sobra el dir-ho, sobretot

si pensem que la diversitat social és més gran a l'interior de la ciutat que entre els municipis d'una comarca rural.

En el mateix marc d'interpretació s'ha de situar una altra diferència en relació als àmbits comarcals: a les eleccions municipals el comportament de les diferents unitats territorials presenta el mateix nivell d'homogeneïtat que a les legislatives. Lògica conseqüència del fet que a la ciutat de Lleida les condicions de la competència electoral són les mateixes a totes les eleccions, cosa que no succeeix a bona part dels municipis rurals a les eleccions locals.

Per altra banda, s'observa que les legislatives amb més baix nivell d'abstenció (77 i 82) són les que presenten uns coeficients més elevats, i s'ha d'interpretar correctament aquest "efecte estadístic" (12). En aquest cas la relativa estabilitat de la desviació típica (s) ens indica que malgrat les importants oscil·lacions en el nivell de participació/abstenció les diferències entre els percentatges de les seccions és mantenen força estables (13). És a dir, els factors conjunturals generals incideixen mobilitzant/desmobilitzant a un percentatge d'electors bastant homogeni a les diferents seccions electorals; dit d'un altra manera, les variacions de nivell tendeixen a ésser "linials" i no "proporcionals" al nivell del qual es parteix. És un indicador més del grau de socialització del comportament a la "unitat urbana".

B) Estabilitat.

Seguint el fil del tema suara encetat, les matrius de correlacions del quadre adjunt (L1-15) ens mostren el bon nivell d'estabilitat de l'estructura territorial del comportament participatiu/abstencionista a totes les